สักทอง

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

GTHJ

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565

Vol.28 No.3 July - September 2022

สถาบัน
วิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ISSN 2408 - 0845 (Print) ISSN 2651 - 1487 Online

สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2565 Vol.28 No.3 July-September 2022

ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วัตถุประสงค์

เพื่อตีพิมพ์ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ เผยแพร่แก่นักวิชาการและบุคคลทั่วไป

ขอบเขต

จัดพิมพ์ทั้งผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรียานุช พรหมภาสิต รักษาราชการแทนอธิการบดี

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เชาวกีรติพงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฆัมภิชา ตันติสันติสม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ศาสตราจารย์ ดร.อารี วิบูลย์พงศ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสวงดี มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.โสรีช์ โพธิแก้ว	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยองกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
อาจารย์ ดร.ชยันต์ วรรธนะภูติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Dr.William James	Kasem Bundit University
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจรีย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย วงษ์นายะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลี ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศากร ประคองชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.สุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฝ่ายจัดการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ กึกก้อง
อาจารย์ประภัสสรา ห่อทอง
นายทวิช ปิ่นวิเศษ
นางสาวมริสา การะเวก

ผู้จัดทำและเผยแพร่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม

สำนักงาน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

โทรศัพท์ 0 5570 6555 ต่อ 1760

http://research.kpru.ac.th/Joumal_HSS/

วารสารนี้อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

(https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index)

บทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และบทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารเป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)
The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2565 Vol.28 No.3 July-September 2022
ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

❍ **บรรณาธิการแถลง**..... ก

❍ **บทความวิชาการ**

การศึกษาในยุคการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล (Digital Disruption) และผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาไทย
บุญเลี้ยง ทุมทอง และประทวน วันนิจ

Education in the Era of Digital Disruption and the Impact of the Covid-19 Situation towards Learning Management in Thai Educational Schools
Boonleang Thumthong and Pratoun Wannit..... 1

การใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงกับการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นต่อบุตร
ยศวดี อยู่สุข, อมราพร สุรการ และฐาศุกร์ จันประเสริฐ

Applying Transformative Learning to Encourage Attachment of Adolescent Mothers with their Children
Yoswadee Yoosuk, Amaraporn Surakarn and Thasuk Junprasert..... 14

❍ **บทความวิจัย**

การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของจังหวัดพิษณุโลก
ณัฏฐนิช นักปี่

The Inheritance of Mangala Musical Instruments making in Phitsanulok Province
Nattanit Nakpee..... 27

ประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง
จักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์, สุนีย์ กันแจ่ม และเผด็จการ กันแจ่ม

Experience of Gender Identity Discrimination Against and Attitudes toward Gender Role of University Students
Jakkrite Pinyaphong, Sunee Kuncham and Padetkan Kuncham..... 37

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

การพัฒนาเยาวชนเพื่อส่งเสริมการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ ในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร
สุภาสพงษ์ รู้ทำนอง และภูริณัฐร์ โชติวรรณ

Strengthening of youths to promote local water management with Geo-informatics technology in the upstream, midstream, and downstream of Khlong Suan Mak Basin, Kamphaeng Phet Province
Suphatphong Ruthamnong and Phurinat Chotiwan..... 52

การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์การตลาด 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงาน กับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อิสรีย์ ด่อนคร้าม, เพชรา บุดสีทา และจิระ ประสพธรรม

The Integrated teaching of 3 subjects to marketing students of KPRU using the project based approach with a project obtained from the Faculty's missions of academic service, research, and cultural preservation
Itsaree Donkram, Petchara Budseeta and Jira Prasoptham..... 66

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ทวีสิน อำนวยพันธ์วิไล, พิชญาภา ยวงสร้อย, รุจโรจน์ แก้วอุไร และกิตติพงษ์ พุ่มพวง

The Development Model of Cloud Based Learning by Using Collaborative Learning and Critical Thinking to Enhance Digital Media Literacy for Secondary Students
Thaweesin Amnuaiphanwilai, Pichayapha Yuangsoi, Rujroad Keawurai and Kittipong Phumpuang... 81

การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ปอแก้ว ครุฑนาค, ทมลา บุญกาญจน์ และชนิดา มิตรานันท์

Diagnosis of Mathematics Learning on Fractions of Students with Learning Disabilities in Inclusive Schools under the Secondary Educational Service Area Office in Bangkok
Porkaew Krutnak, Tamala boonyakarn and Chanida Mitranun..... 95

การพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก
ฐิติโรจน์ รินรส, ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์ และระมัด โชชัย

The Development for Marketing Strategy of Trders' Gem Retail Tak Province
Thitirot Rinrot, Saran Wongkhamchan and Ramad Chochai..... 110

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
นภัสสร งามขำ และอาทร นกแก้ว

Instructional Guideline to Promote Mathematical Discussions of 5 Practices on Percentage for Fifth Grade Students
Napatsorn Ngamkam and Artorn Nokkaew..... 124

ผลการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
สุรเชษฐ์ ดวงจันทร์ และทำรงลักษณ์ เอื้อนครินทร์

Learning Achievement by Task-based Learning to Enhance English Intensive Reading Competence of Grade 12 Students
Surachet Duangjan and Tamronglak Unakarin..... 140

การออกแบบกิจกรรมโนรา เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติก กรณีศึกษาสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
พัฒน์ศรุต ช้างนิล, ปิยวดี มากพา และสันทณี เครือขอน

Designing of Nohra Activities to Physically Develop the Gross Motor Skills of Autistic Children at Rajanukul Institute, Department of Mental Health, Ministry of Public Health
Patsaruth Changnin, Piyawadee Makpa and Santhanee Khruakhorn..... 152

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
วันทนา แดงเรือง, จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง และวิรัชยา อินทะกัณฑ์

The Development of Thai Sign Language Multimedia on Home Economics for Students with Hearing Impairment
Wantana Daengrueang, Jiraphat Kaewsritong and Wirachya Intakan..... 163

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เปรมฤดี กองคำ และดวงจันทร์ เดี่ยววิไล

The Development of a Curriculum to Enhance Thai Reading Competency by Using Literature-Based Approach for Grade 4 International School Students
Premruedee Kongkham and Duangchan Diowvilai..... 176

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ตำบลอูเจิ้น มณฑลเจ๋อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
Yan Xiaoming และณัฐนันท์ ฐิติยาปราโมทย์

Tourism Components that influence Decision Making to Travel Natural and Cultural Tourism of Chinese Tourists in Wuzhen City, Zhejiang Province, People's Republic of China
Yan Xiaoming and Nuthanan Thitiyapramote..... 189

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม
กันต์กนิษฐ์ วงศ์ครุฑ และอนุชา ภูมิสิทธิพร

A Study of Conditions and Guidelines on Academic Administration of Inclusive Education Programs at Rajabhat University Demonstration Schools
Kankanit VongKrot and Anucha Phoommisittiporn..... 203

- **คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ.....**
- **แบบฟอร์มการส่งบทความ.....**
- **แบบฟอร์มค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์เผยแพร่.....**
- **จริยธรรมในการตีพิมพ์ในวารสาร (Publication Ethics).....**
- **ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.....**

บรรณาธิการแถลง

จากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า 19 ที่ส่งผลกระทบทุกมิติไปทั่วทั้งโลก นักวิจัยและนักวิชาการยังไม่หยุดยั้งในการพัฒนางานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวกับสถานการณ์ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาต่างๆ แบบผสมผสานในยุคดิจิทัลเพื่อให้นักเรียนไม่เสียโอกาสในการเรียนรู้เพียงเพราะโรคภัย การตลาดและการท่องเที่ยวหลังกลับเข้าสู่ภาวะปกติ ซึ่งล้วนแล้วต่อเป็นประโยชน์ในแวดวงวิชาการ การศึกษา และเศรษฐกิจ รวมไปถึงการวิจัยเพื่อบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ และการวิจัยเพื่อส่งเสริมศึกษาสำหรับเด็กพิเศษที่ยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ นอกจากนี้การส่งเสริมสังคมและวัฒนธรรมให้อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและยั่งยืน ก็ล้วนแต่เป็นประเด็นงานวิจัยที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์เฉพาะอย่าง เช่น การปรับตัวของมารดาวัยรุ่น การจัดการแหล่งน้ำโดยเยาวชน ความหลากหลายทางเพศ และการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรี เป็นต้น

วารสารมีความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพให้ปรากฏสู่สังคมวิชาการ และมีความหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยต่างๆ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

บรรณาธิการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การศึกษาในยุคการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล (Digital Disruption) และผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาไทย

Education in the Era of Digital Disruption and the Impact of the Covid-19 Situation towards Learning Management in Thai Educational Schools

บุญเลี้ยง ทุมทอง*
Boonleang Thumthong
ประทวน วันนิจ**
Pratoun Wannit

Received : July 15, 2021
Revised : November 22, 2021
Accepted : January 31, 2022

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล (Digital Disruption) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่นำวิธีการที่มีประสิทธิภาพกว่า มาเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่มีอยู่ดั้งเดิม ซึ่งเป็นผลมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการเข้ามาของแหล่งข้อมูลมหาศาลที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการสื่อสารอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก โลกที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในระบบการศึกษาแม้หากไม่มี “ไวรัสโคโรนา 2019” เป็นตัวเร่งการศึกษาของไทย จึงไม่นับเป็นวิกฤตที่กระตุ้นให้วงการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหาร ครู นักวิชาการ และทุกภาคส่วนต้องปรับกระบวนทัศน์ กระบวนการ วิธีการ และวิถีคิดให้อยู่รอดได้เท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสที่จะได้ทบทวนความท้าทาย เพื่อก้าวต่อไปข้างหน้า โดยใช้บทเรียนจากนานาชาติมาปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทที่แท้จริงของเรา ผลกระทบทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้พบว่า สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้การจัดการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น และมีการใช้วิธีการวัดประเมินผลใหม่ๆ มากขึ้น ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการบริหาร ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น และครูเปลี่ยนวิธีสอน วิธีการวัดประเมินผลให้เหมาะสม นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น นักเรียนสามารถลดเวลา ความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน ส่วนผลกระทบทางลบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาพบว่า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอและสัญญาณไม่เสถียร สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง เป็นภาระงานและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ครูมีวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ และผลการเรียนของนักเรียนจะตกต่ำลง ครูขาดขวัญกาลังใจในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติน้อยลงและไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนร่วมกับเพื่อน และเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนจากการปฏิบัติจริง และผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้

คำสำคัญ : การจัดการศึกษา / การเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล / สถานการณ์โควิด-19 / ฐานวิถีชีวิตใหม่

*อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Instructor of Faculty of Education, Surindra Rajabhat University
**อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Instructor of the Faculty of Education Buriram Rajabhat University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

Digital Disruption is a change that brings a more efficient approach. Let's destroy the existing pattern. This is a result of the rapidly evolving digital technology. Coupled with the arrival of enormous resources that can be accessed by internet communication that connects the world. The world is full of rapid changes in the system. Education even without the 'Coronavirus 2019' is a catalyst for Thai education. Therefore, it is not considered a crisis that encourages education circles and stakeholders, including teachers, parents, students, administrators, teachers, academics and all sectors to adjust paradigms, processes, methods and ways of thinking to survive. But also an opportunity to review the challenges to move forward using lessons from the international community and adapting them to fit our real context. Positive effects on learning management were found. Educational institutions have adjusted their plans and goals in educational management. The Internet network system has been improved to be of higher quality. New learning management styles and technologies are used to make learning management more interesting. And new methods of measurement and evaluation are increasingly used. Executives develop themselves to have knowledge and management skills. Teachers learn and develop more technology skills. And teachers change the way of teaching appropriate measurement methods students spend more time with their families. Students can reduce the time, risk and cost of commuting to school. The negative impact on the learning management system in educational institutions was found that the internet network and communication are insufficient and the signal is unstable. Most educational institutions do not receive funding from their respective agencies. The quality of teacher learning management declined. It is a workload and affects the time of teaching and learning. Teachers are concerned about the new learning arrangements. And the student's academic performance will decline. Teachers lack morale in learning management and operations. Students receive less practical skills training and are unable to participate in study activities with peers. And lose the opportunity to learn from external sources and learning from practice. And parents have to pay for the provision of materials, equipment, media, technology and the Internet for learning.

Keywords : Learning Management / Digital Disruption / Covid-19 Situation / New Normal

บทนำ

ในวงการศึกษาไทย “การเปลี่ยนผ่าน” (Transformation) ถือว่าเป็นทฤษฎีทางวัฒนธรรมที่มีรากฐานมาจากสังคมประชาธิปไตยตะวันตกที่พัฒนาจากฐานแนวคิดโลกหลังยุคสมัยใหม่ (Postmodern) ที่มองว่าความรู้ไม่อาจนิยามได้อย่างแน่นอนตายตัวแต่ความรู้คือ ผลที่เกิดจากการพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว ซึ่งทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ (Transformation Theory is a Learning Theory) มีพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอน มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สามเป็นยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทอย่างมากกับชีวิตประจำวันรวมทั้ง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

อุตสาหกรรม ส่งผลต่อการผลิต เป็นการใช้เครื่องจักรอัตโนมัติหรือหุ่นยนต์ในการผลิตแทนที่แรงงานมนุษย์มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น รวมทั้งการลดต้นทุนการผลิต การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ เป็นยุคที่อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสื่อสารความเร็วสูง เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสำหรับสรรพสิ่ง (Internet of Things) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence (AI)) มีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพอย่างมาก ส่งผลให้มีการเข้าถึงข้อมูลมหาศาล (Big Data) ที่มีอยู่ทั่วโลก มีการนำข้อมูลที่มีความหลากหลายมาวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ และใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ทำให้เกิดนวัตกรรมที่ชาญฉลาด มีอิทธิพลต่อภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคธุรกิจและบริการ รวมทั้งภาคการศึกษา ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีรูปแบบใหม่ ซึ่งทำลายล้างรูปแบบเดิมๆ ไปอย่างสิ้นเชิง (Schwab, 2016) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเรียกว่า digital disruption ซึ่งเป็นสิ่งท้าทายอย่างยิ่งต่อการปรับตัวและความอยู่รอดในอนาคต หลายๆประเทศทั่วโลกเร่งปฏิรูปทุกภาคส่วนในประเทศให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ดังนั้นสำหรับนักการศึกษาแล้ว ทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านคือกระบวนการเรียนรู้ที่เปลี่ยนจากการใช้แนวความคิดที่ไม่ได้รับการตรวจสอบไปเป็นแนวความคิดที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว และมีการไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ซึ่งสามารถเรียกได้ว่าเป็นแนวความคิดที่เชื่อถือและพึ่งพิงได้ สิ่งที่นักการศึกษาให้ความสำคัญคือ การเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการสืบสอบค้นคว้าที่มีความหมายอย่างต่อเนื่องเพียงใด ภายใต้ความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ในสังคม เพื่อให้บรรลุผลตามที่สังคมของตนต้องการ

จากการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันอังคารที่ 7 เมษายน 2563 มีมติให้เลื่อนเปิดเทอมจากวัน ที่ 16 พฤษภาคม เป็นวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่อาจส่งผลกระทบในหลายด้านทั้งต่อตัวเด็ก ผู้ปกครองไปจนถึงครูและโรงเรียน ด้วยเหตุผลและความจำเป็น ดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดแนวนโยบายการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด-19 ตามแนวคิด “การเรียนรู้นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ในทุกระดับชั้นและทุกประเภทการศึกษาทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษาเอกชน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการศึกษาสำหรับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการเตรียมความพร้อมทักษะที่สำคัญในช่วงปิดเทอมให้แก่ผู้เรียน ทั้งภาษาอังกฤษและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โค้ดดิ้ง (Coding) เป็นต้น แนวนโยบายดังกล่าวมีพื้นฐานการดำเนินการ 6 แนวทางและออกแบบการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยมีรายละเอียดในภาพรวมการดำเนินการพื้นฐาน 6 แนวทางดังนี้ (Education Council Secretariat Ministry of Education, 2020)

1. จัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง “การเปิดเทอม” หมายถึง การเรียนที่โรงเรียนหรือการเรียนที่บ้าน ทั้งนี้การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผลการประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิด

2. อำนวยการให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนได้ แม้จะไม่สามารถไปโรงเรียนได้

3. ใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเสนอขอช่องดิจิทัล TV จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ทั้งหมด 17 ช่อง เพื่อให้นักเรียนทุกระดับชั้น สามารถเรียนผ่าน DLTV ได้ ทั้งนี้ ไม่มีการลงทุนเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ใด ๆ เพิ่มเติมโดยไม่จำเป็น ซึ่ง กสทช. อนุมัติแล้วให้เริ่มออกอากาศเป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่ 16 พฤษภาคม 2563 เป็นต้นไป หรือจนกว่าจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ โดยช่องดิจิทัล TV จำนวน 15 ช่อง เป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 1 ช่อง เป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และอีก 1 ช่องเป็นของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยให้ออกอากาศแบบความคมชัดปกติ (SD)

4. ตัดสินใจนโยบายต่างๆ บนพื้นฐานของการสำรวจความต้องการ ทั้งจากนักเรียน ครู และโรงเรียน โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นที่ตั้ง และกระทรวงศึกษาธิการจะสนับสนุน เครื่องมือและอุปกรณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

5. ปรับปฏิทินการศึกษาของไทย ให้เอื้อต่อการ “เรียนเพื่อรู้” ของเด็กมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยเวลาที่ชดเชยจะคำนึงถึงภาระของทุกคนและการได้รับความรู้ครบตามช่วงวัยของเด็ก

6. บุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน จะได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง และทำให้ทุกฝ่ายได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

จากนโยบายของส่วนกลางที่เร่งด่วนและไม่ได้มีการกำหนดแผนการดำเนินการล่วงหน้า ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่สามารถเตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารถึงแนวทางการปฏิบัติไม่มีความชัดเจนระหว่างหน่วยนโยบายและหน่วยปฏิบัติส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสนและเข้าใจคลาดเคลื่อน การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งขัดกับนโยบายของส่วนกลางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ “ทดลองเรียน” เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดเทอมจริงเท่านั้น หน่วยนโยบายไม่มีเวลาสำรวจข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้นโยบาย มีเพียงนำข้อมูลดังกล่าวเท่าที่มีมาประกอบการตัดสินใจก่อนนำนโยบายประกาศไปปฏิบัติจริง ทำให้ระบบการเรียนในประเทศไทยที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีการปรับตัว (Adaptation) รักษาเสถียรภาพความสมดุล (Equilibrium) เรียกกระบวนการปรับตัวนี้ว่า Homeostasis ซึ่งเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทั้งในระบบร่างกาย (Physical Systems) และระบบของจิต (Psychological Systems) เพื่อปรับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เรียนให้สามารถอยู่รอดให้ได้ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมของโรคระบาดทั่วประเทศและทั่วโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและมีระยะยาวนานนี้

จะจัดการศึกษาอย่างไรในยุคการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัล (DIGITAL DISRUPTION)

นักการศึกษาหลายคนเกรงว่าในอนาคตอันใกล้เราอาจไม่มีผู้เรียนให้สอน ซึ่งในความเป็นจริงการศึกษาจะไม่หายไปไหน แต่จะเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนตามเวลาเรียนที่กำหนดเท่านั้น แต่อาจเรียนที่บ้านหรือสถานที่อื่นๆ ผ่านระบบออนไลน์รูปแบบต่างๆ โดยที่ครูอาจจะเป็นผู้สร้างเนื้อหาขึ้นเองหรือแนะนำแหล่งเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นการบ้าน แล้วเข้ามาอภิปราย หรือฝึกทักษะต่างๆ และมีการโต้ตอบแบบตัวต่อตัวในห้องเรียน เป็นการเรียนแบบกลับทาง (Flipped Classrooms) หรือการเรียนที่ผู้เรียนที่มีศักยภาพต่างกัน จะได้เรียนรู้ด้วยเครื่องมือการศึกษาที่ปรับให้เข้ากับความสามารถของผู้เรียน สำหรับผู้เรียนที่มีศักยภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ยก็อาจได้รับบทเรียนและงานมอบหมายที่ยากขึ้น เพื่อเป็นการท้าทายผู้เรียนให้ได้ค้นคว้าและใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มความสามารถ ในขณะที่ผู้เรียนที่มีศักยภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ก็อาจได้รับบทเรียนและโอกาสมากขึ้น รวมทั้งได้รับแรงเสริมทางบวกจากครู จนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสื่อการเรียนรู้ เนื้อหาที่สนใจ วิธีการเรียนรู้ทั้งการเรียนแบบผสมผสาน การเรียนแบบโครงงาน การเรียนโดยใช้กรณีศึกษา จะเป็นวิธีที่สำคัญในการเรียนการสอน เนื่องจากในอนาคตรูปแบบการทำงานจะเปลี่ยนไป ซึ่งแนวโน้มในอนาคตผู้เรียนจะประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะแห่งอนาคต เช่น การจัดการองค์การ การจัดการเวลา การบริหาร ความร่วมมือ การบริหารโครงการ ความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์ การคิดเชิงวิพากษ์ และความสามารถในการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่าง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

รวดเร็วตลอดช่วงชีวิต เป็นต้น และควรมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงในการทำงาน เช่น การจัดหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกฝึกประสบการณ์ในอาชีพที่สนใจ เพื่อให้ได้เรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ มองเห็นสภาพปัญหา และเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในอาชีพนั้นๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความหลงใหล หรือต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมหรือศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังด้วยตนเอง ดังนั้นการเรียนการสอนจะต้องเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพตามที่ต้องการ และการวัดผลก็ต้องเปลี่ยนไป จากการวัดผลเป็นข้อสอบ วัดความรู้ ความจำ ที่เมื่อเวลาผ่านไปไม่นาน ผู้เรียนก็จะลืมและไม่สามารถใช้ได้จริงในการทำงาน แต่การวัดผลต้องวัดจากทักษะที่จำเป็นในอาชีพนั้นๆ ผู้เรียนต้องสามารถทำงานได้จริง เมื่ออยู่ในสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงานหรือการฝึกประสบการณ์จริงในสถานประกอบการหรือแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่จริง และเนื่องจากความเร็วในการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ระบบการศึกษาต้องส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะและความรู้ใหม่ สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ และคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จะสามารถมีอาชีพได้หลายอาชีพที่แตกต่างกัน หรือเรียกว่า Gig Economy เช่นอาจทำอาชีพเป็นครู ทำคอร์สสอนออนไลน์ ทำคลิปเผยแพร่บนเว็บ (You Tuber) เป็นนักออกแบบกราฟฟิก (Graphic Designer) เป็นนักเขียนโปรแกรมในคนๆเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีอิสระ เกิดประโยชน์กับผู้เรียน และตรงกับความต้องการในการนำไปประกอบอาชีพในอนาคต ควรมีการออกแบบหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ไม่ใช่หลักสูตรที่เหมือนตัดเสื้อขนาดเดียวใส่ได้ทุกคน แต่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตรของตนเอง เพื่อกำหนดอนาคตให้กับตนเองได้ เพราะปัจจุบันมีแหล่งข้อมูลมหาศาลทั้งที่เป็นความรู้ที่อยู่บนแพลตฟอร์มที่แตกต่างกัน และเนื้อหาที่แตกต่างกัน ให้ได้เรียนรู้อย่างไม่มีขอบเขต โรงเรียนหรือสถานศึกษาไม่สามารถจำกัดการเรียนรู้ไว้เพียงเนื้อหาหรือบทเรียนที่ถูกกำหนดในหลักสูตรเพียงอย่างเดียว เนื่องจากมีการเรียนรู้นอกห้องเรียนอีกมากมายที่สามารถส่งเสริมการพัฒนา

อาจกล่าวได้ว่าในยุคปัจจุบัน ศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถดำเนินการผ่านกิจกรรมต่างๆได้หลายช่องทาง ซึ่งกิจกรรมนอกห้องเรียนดังกล่าวอาจดำเนินการโดยองค์กร สมาคม หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศ (Mano, 2019) Digital Disruption เป็นโลกยุคสังคมหลังฐานความรู้ เป็นโลกที่เน้นในเรื่องกัลยาณมิตรแทนพันธมิตร เป็นโลกที่ก้าวเลยความคิดของการแข่งขันไปสู่การร่วมสร้างสรรค์ทางสังคม มิใช่เพียงเพื่อการพาณิชย์ แต่เป็นโลกที่มีการรังสรรค์ภูมิปัญญาที่ก้าวเลยเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาไปสู่ภูมิปัญญามหาชน ก้าวข้ามเรื่องการแข่งขัน ส่งผลให้เกิดผลผลิตในเชิงพาณิชย์ทั้งนวัตกรรม องค์ความรู้ และความคิด ที่พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของการร่วมสร้างสรรค์ของปัจเจกบุคคล เพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีปัจจัยของเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เป็นทั้งผู้ส่งเสริมและทำลายล้างในเวลาเดียวกัน ดังนั้นในโลกที่มีการปั่นป่วนในปัจจุบันหากไม่มีการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาในวันนี้อย่างทันเวลาแล้วในอนาคตอาจไม่มีนักเรียนเหลืออยู่ในระบบการศึกษาก็เป็นได้ เพราะการศึกษาในระบบหรือปริญญาอาจไม่มีค่าหรือความสำคัญอีกต่อไป ดังปรากฏการณ์ให้เห็นในปัจจุบันบริษัทด้านเทคโนโลยีขนาดใหญ่ในอเมริกาหลายบริษัทที่รับสมัครพนักงานโดยไม่ใช้ใบปริญญาแต่พิจารณาจากผลงานหรือความสามารถของผู้สมัคร เช่นบริษัท Apple, Microsoft, Google, Facebook, Starbuck และอีกหลายบริษัทในประเทศต่างๆ ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย (Wisskirchen, et al., 2017) (Frank, et al., 2019)

เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างไร

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพสูง และสามารถเชื่อมต่อกับอุปกรณ์อื่นๆ ผ่านเครือข่ายไร้สายความเร็วสูง ทำให้มีการพัฒนา

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และเนื้อหาต่างๆ เพื่อใช้งานบนอุปกรณ์เหล่านี้จำนวนมาก ซึ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลและการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้เปลี่ยนไป เป็นการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน ไม่มีข้อจำกัดด้านอายุ สถานที่ เวลา ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 2008 Salman Khan ผู้ก่อตั้ง Khan Academy ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร โดยมีเป้าหมายคือการให้การศึกษาคุณภาพสูงแก่คนทั่วโลก มีเนื้อหาการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งคณิตศาสตร์ง่ายๆ เช่น การบวก ลบ คูณหาร ไปจนถึงคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น เช่น พีชคณิต สถิติ ความน่าจะเป็น แคลคูลัส การอินทิเกรต อนุพันธ์ เป็นต้น มีวิชาวิทยาศาสตร์ทั้งเคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์ และต่อมาในปี ค.ศ. 2012 มีหลักสูตรออนไลน์จากระบบที่เปิดให้ใช้งานฟรี ซึ่งรองรับผู้เรียนจำนวนมากที่เรียกว่า MOOCs (Massive Open Online Courseware) โดยมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและ MIT ได้ร่วมพัฒนาโปรแกรม edX ซึ่งให้บริการ MOOC ฟรีมากกว่า 950 แห่งจากหลายมหาวิทยาลัย และปัจจุบันได้ขยายหลักสูตรไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการจัดการเรียนการสอนโดยมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศแบบออนไลน์ หรือการสอนโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะผ่านแพลตฟอร์มอื่นๆ ทั้งที่มีให้ศึกษาด้วยตนเองแบบไม่มีค่าใช้จ่าย และแบบที่เสียค่าใช้จ่ายแบบเป็นรายวิชา หรือรายเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง เช่น Coursera ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ที่มีรายวิชากว่า 2,000 รายวิชา ที่ผ่านการพัฒนาจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมากกว่า 140 มหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาอาชีพในวิชาที่ผู้เรียนมีความชื่นชอบ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนสิ่งที่สนใจตรงตามความต้องการและส่งเสริมการทำงานจริงในอนาคต มีรายวิชาที่ทันสมัยในหลายสาขา เช่น สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์มีหลักสูตรที่น่าสนใจ เช่นการเขียนโปรแกรม และการพัฒนาเว็บ สาขาวิทยาการข้อมูลมีหลักสูตร เช่น การเรียนรู้ของเครื่อง สถิติและความน่าจะเป็น สาขาธุรกิจ มีหลักสูตร เช่น บัญชี การตลาดและการเป็นผู้ประกอบการ สาขาวิทยาศาสตร์มีหลักสูตร เช่น หุ่นยนต์ เคมี และการแพทย์ และสาขาศิลปะมีหลักสูตรที่น่าสนใจและมีความจำเป็นในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น การออกแบบ การถ่ายภาพ และดนตรี ซึ่งผู้สอนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีใบรับรองให้เป็นรายหลักสูตรเมื่อเรียนแบบจ่ายค่าเรียน นอกจากนี้ยังมีการสอนวิทยาการคอมพิวเตอร์ อัลกอริทึม การเขียนโปรแกรม จากง่ายไปจนถึงสามารถสร้างผลงานได้ มีการสอนโปรแกรมต่างๆ เช่น Python, Java, JavaScrip HTML CSS รวมถึง ฐานข้อมูล นอกจากนี้มีแพลตฟอร์มความรู้ที่น่าสนใจอีกแพลตฟอร์มหนึ่งชื่อ Udemy ซึ่งขณะนี้ Udemy มีประมาณ 100,000 รายวิชาออนไลน์ ครอบคลุมเนื้อหาต่างๆ ทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำเสนอ การพัฒนาตนเอง สุขภาพ ธุรกิจ โดยเน้นเนื้อหาที่ใช้ในการทำงานจริงมากกว่าทฤษฎีทางวิชาการ โดยเป็นแพลตฟอร์มที่ให้ผู้มีประสบการณ์ ที่ไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง แต่สามารถนำประสบการณ์ที่มีมาถ่ายทอดผ่านแพลตฟอร์มของ Udemy ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหาที่สนใจได้ โดยมีค่าใช้จ่ายต่อเรื่องไม่สูงมาก ปัจจุบันมีหลักสูตรที่คนไทยเปิดสอน ซึ่งมีผู้สนใจเข้าเรียนจำนวนมาก สำหรับประเทศไทยมีการทำแพลตฟอร์มลักษณะให้บริการเนื้อหาเช่นกัน อาทิ Skilllane ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์มีคอร์สที่หลากหลาย ทั้งด้านการเตรียมตัวสอบ การพัฒนาตนเอง การเงิน การลงทุน ธุรกิจเทคสตาร์ทอัพ และด้านอื่นๆ อีกมาก ที่สอนโดยผู้มีประสบการณ์ในด้านนั้นๆ Skoodio เป็นแพลตฟอร์มที่มีการสอนทางด้านเทคโนโลยีการเขียนโปรแกรม และวิทยาการคอมพิวเตอร์ต่างๆ Goblish เป็นแพลตฟอร์มสอนภาษาอังกฤษที่สอนโดยชาวต่างชาติโดยการถ่ายทอดสด (Live) มีการแลกเปลี่ยนและการสนทนาผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Chat) แบบตัวต่อตัว นอกจากแพลตฟอร์มต่างๆ แล้ว การแบ่งปันความรู้ทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตราแกรม พินเทอเรส ทวิสเตอร์ ทัมเบลอร์ ยูทูป และอีกหลากหลายแหล่งความรู้ รวมถึงการจัดการเรียนการสอนแบบออฟไลน์ทั้งการสอนเป็นกลุ่ม ตัวต่อตัว มีค่าใช้จ่ายเป็นรายชั่วโมง รายครั้ง รายหลักสูตร ซึ่งบางหลักสูตรมีการรับรองผลว่าเมื่อเรียนจบจะสามารถหางานทำได้ทันที ซึ่งการเรียนแบบนี้ไม่มีการให้ใบปริญญาหรือประกาศนียบัตรใดๆ แต่

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

รับรองผลว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้งานได้จริง จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องหลากหลาย มีแพลตฟอร์มการเรียนรู้เกิดขึ้นจำนวนมากที่มีเนื้อหาทันสมัยและมีการปรับปรุงตลอดเวลา ส่งผลให้การเรียนในห้องเรียนลดความสำคัญลงอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังมีเทคโนโลยีอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่นเทคโนโลยี virtual and augmented reality (AR/VT) ทำให้มีแนวโน้มว่ามหาวิทยาลัยในอนาคตอาจจะไม่มีห้องเรียน ไม่มีการบรรยาย มีเพียงเทคโนโลยีสนับสนุนจำนวนมาก ดังนั้นอาจารย์มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาหากไม่มีการปรับเปลี่ยนบทบาทอย่างเหมาะสมอาจถูก disrupt ได้เช่นเดียวกัน (Mano, 2019)

ผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง

จากการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยการสนทนากลุ่มกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และการสัมภาษณ์นักเรียน และผู้ปกครอง พบว่า สถานการณ์โควิด 19 ส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบทางบวกของสถานการณ์โควิด-19 ต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกออกเป็น 1) ผลกระทบทางบวกต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2) ผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู 3) ผลกระทบทางบวกต่อผู้เรียน และ 4) ผลกระทบทางบวกต่อผู้ปกครองชุมชนและสังคม โดยข้อมูลจากรายงานวิจัยของ Education Council Secretariat Ministry of Education (2021) ดังสรุปสาระสำคัญต่อไปนี้

1.1 ผลกระทบทางบวกต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาจากข้อมูลเชิงปริมาณที่พบว่าสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา ปรับวิธีการนิเทศ การกำกับติดตาม และการประเมินผลการศึกษาใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในระดับมาก ซึ่งมองได้ว่าเป็นผลกระทบทางบวกต่อระบบการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มีการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงจากข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า มีผลกระทบทางบวกที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ สรุปได้ดังนี้

1) สถานการณ์โควิดทำให้สถานศึกษามีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น และได้รับงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษามากขึ้น โดยสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณสนับสนุนเพื่อการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ต การพัฒนาสื่อไอที และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอน

2) การปรับลดขนาดห้องเรียน ทำให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและใกล้ชิดขึ้น โดยโรงเรียนต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการเว้นระยะห่าง ทำให้มีการปรับจำนวนนักเรียนให้เหลือเพียงห้องละ 20-25 คน มีผลให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้ทั่วถึงขึ้น

3) มีการนำรูปแบบการสอนและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น เช่นการจัดการเรียนการสอนด้วย DLTV และ การสอนผ่านแอปพลิเคชัน เป็นต้น

4) มีการนำวิธีการวัดประเมินผลใหม่ๆ มาใช้มากขึ้น ทั้งการพิจารณาจากชิ้นงานของนักเรียน การวัดผลเชิงประจักษ์ การประเมินตามสภาพจริง และการให้คะแนนแบบรูบริค เป็นต้น

1.2 ผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู จากข้อมูลเชิงปริมาณที่พบว่าผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการศึกษารูปแบบต่างๆ ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ครูต้องเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น และครูต้องเปลี่ยนวิธี

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สอน วิธีการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ข้อมูลเชิงปริมาณข้างต้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่า

1) ผู้บริหารและครูได้พัฒนาตนเองด้าน ICT เพื่อการจัดการศึกษา โดยสถานการณ์โควิดเปรียบเสมือนตัวเร่งให้ผู้บริหารและครูต้องพัฒนาตนเอง

2) ครูมีความกระตือรือร้นในการปรับรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3) ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง แม้ช่วงที่เปิดเรียนปกติแล้วซึ่งเป็นผลจากการได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีช่วงที่ผ่านมา

4) ครูได้พัฒนาตนเองผ่านระบบออนไลน์ที่ช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งเรื่องค่าลงทะเบียน ค่าที่พัก และค่าเดินทาง

5) ครูได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์โควิดทำให้ครูต้องออกไปพบนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อแจกใบงาน ช่วยผู้ปกครองปรับเครื่องรับโทรทัศน์/ปรับสมาร์ตโฟน และเพื่อสำรวจข้อมูลต่างๆ

6) ครูได้รับความชื่นชมจากผู้ปกครองมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองรับรู้ถึงความยากลาบากและความวิริยะอุตสาหะในการทำงานของครู

7) ครูมีความสามัคคี ร่วมมือและช่วยเหลือกันมากขึ้น เนื่องจากครูต้องช่วยเหลือพึ่งพากันในช่วงวิกฤติที่มีงานมากขึ้น ต้องเหนื่อยยากลำบากร่วมกัน ทำให้เห็นอกเห็นใจและสามัคคีกันมากขึ้น

8) ครูมีเวลาในการส่งผลงานทางวิชาการมากขึ้น เนื่องจากหน่วยงานที่รับประเมินผลงานทางวิชาการขยายเวลาให้มากขึ้น

1.3 ผลกระทบทางบวกต่อผู้เรียน จากข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าผลทางบวกที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับมาก ได้แก่ 1) ครูและผู้ปกครองมีโอกาสได้ร่วมกันดูแลการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น 2) นักเรียนสามารถใช้เวลาอยู่กับผู้ปกครองและครอบครัวได้มากขึ้น 3) นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 มากขึ้น 4) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้มากขึ้น 5) นักเรียนมีโอกาสในการเรียนรู้เมื่อต้องการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี 6) นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มากขึ้น และ 7) นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนเป็นการเรียนรู้จากออนไลน์และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มากขึ้น และผลกระทบทางบวกในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนสามารถลดเวลา ความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน ข้อมูลเชิงปริมาณข้างต้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่พบว่า

1) นักเรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีมากขึ้น โดยการที่โรงเรียนใช้รูปแบบการสอน Online ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีได้มากขึ้น

2) การเรียนในสถานการณ์โควิดทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบกับตัวเองเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเรียนอยู่ที่บ้านไม่มีผู้ควบคุม ทำให้ต้องมีวินัยและรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น

3) นักเรียนมีวินัย สงบและมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์โควิดทำให้ต้องมีมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการติดโรค ทั้งการเว้นระยะห่าง การทำความสะอาดก่อนเข้าโรงเรียน ก่อนและหลังทานอาหาร

4) การเรียน Online หรือผ่านทีวีสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ โดยนักเรียนจำนวนหนึ่งมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและสมาร์ตโฟนเป็นปกติอยู่แล้ว การเรียนออนไลน์ไม่ได้ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มแต่กลับช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเรียนที่โรงเรียน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.4 ผลกระทบทางบวกต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

จากข้อมูลเชิงปริมาณที่พบว่า สถานการณ์โควิดมีผลกระทบทางบวกในระดับมากคือ ผู้ปกครองต้องติดต่อสื่อสารเพื่อรับข่าวสารจากทางโรงเรียนมากขึ้น และผลกระทบในระดับปานกลางคือ ชุมชนและท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่า สถานการณ์โควิดส่งผลทางบวกเกี่ยวกับผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ดังนี้

1) ชุมชนให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษามากขึ้น โดยสถานการณ์โควิดทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่โรงเรียนมากขึ้นกว่าสถานการณ์ปกติ

2) ผู้ปกครองเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดีกับสถานศึกษาดีขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองเข้ามาติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนมากขึ้น ทำให้เห็นสภาพการทำงานของโรงเรียนที่ต้องทำงานด้วยความลำบาก เหนื่อยยาก ทำให้เกิดความเข้าใจ มีทัศนคติและความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานศึกษามากขึ้น

2. ผลกระทบทางลบของสถานการณ์โควิด-19 ต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกออกเป็น 4 ประเด็นคือ 1) ผลกระทบทางลบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2) ผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู 3) ผลกระทบทางลบต่อผู้เรียน และ 4) ผลกระทบทางลบต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยข้อมูลจากรายงานวิจัยของ Education Council Secretariat Ministry of Education (2021) ดังสรุปสาระสำคัญต่อไปนี้

2.1 ผลกระทบทางลบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

จากข้อมูลเชิงปริมาณ พบผลกระทบทางลบในระดับปานกลางในเรื่อง 1) คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง 2) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารสถานศึกษาล่าช้า และไม่เพียงพอ 3) อาคารสถานที่ที่ใช้เพื่อการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ 4) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารไม่เพียงพอและสัญญาณไม่เสถียร และ 5) วัสดุอุปกรณ์เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) นักเรียนหายไปจากการเรียนในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิดโดยสถานศึกษาหลายแห่งให้ข้อมูลว่านักเรียนอยู่เรียนไม่ครบ ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ติดตามผู้ปกครองไปอยู่ต่างจังหวัด เนื่องจากผู้ปกครองตกงาน ไม่มีอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์ และเมื่อเปิดเรียนก็ยังมีนักเรียนมาเรียนไม่ครบ เนื่องจากไม่สะดวกหรือไม่พึงพอใจกับการสลับวันเรียน

2) สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปพบนักเรียน ค่าอินเทอร์เน็ต ค่ากล่องทีวี ค่าซื้อวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายเพื่อป้องกันการติดโรค ฯลฯ

3) หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ขอข้อมูลจำนวนมากจากสถานศึกษาทำให้เป็นภาระและกระทบต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน ขณะที่โรงเรียนเองต้องปรับตัวอย่างมากและมีภาระมากขึ้นอยู่แล้ว

4) คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยรวมลดลง โดยทั้งผู้บริหารและครูเห็นตรงกันว่าช่วงสถานการณ์โควิด คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาลดลงเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปกติ ซึ่งเป็นผลจากความไม่พร้อมในหลาย ๆ ด้าน

2.2 ผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู

จากข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า ส่งผลทางลบในต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูระดับมากในเรื่อง 1) ครูมีภาระงานในการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียนมากขึ้น 2) ครูมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน 3)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ครูต้องให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาการเรียนรู้ให้นักเรียนและผู้ปกครองมากขึ้น 4) ครูมีเวลาในการพักผ่อน/ดูแลครอบครัวของตนเองน้อยลง 5) ครูวิตกกังวลว่าผลการเรียนของนักเรียนจะตกต่ำลง และพบว่ามีผลกระทบทางลบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ สรุปได้ดังนี้

1) ภาระงานของผู้บริหารและครูมีมากขึ้น เนื่องจากต้องปรับหลักสูตรการสอนใหม่ การแบ่งซอยห้องเรียน การสลับวันมาเรียน การสอน Online, On-air, On hand และผสมวิธี รวมทั้งการจัดระบบต่าง ๆ เพื่อป้องกันการติดเชื้อ ล้วนแต่ทำให้ภาระงานของผู้บริหารและครูมีมากขึ้น

2) ครูบางส่วนเครียด มีความกังวลกับการสอนรูปแบบใหม่และไม่ถนัดกับการสอนโดยต้องใส่แมสก์ โดยครูส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้รูปแบบการสอนแบบใหม่ ไม่คุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยี เป็นสิ่งที่ทำให้กังวลและเหนื่อยกว่าปกติ

3) ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากภาระงานมีมากขึ้น ขณะที่ทรัพยากรไม่เพียงพอและบุคคลภายนอกไม่เข้าใจถึงภาระงานของครู ส่งผลให้ครูรู้สึกว่าขาดขวัญกาลังใจในการทำงาน

4) คุณภาพการจัดการเรียนการสอนลดลง โดยทั้งผู้บริหารและครูยอมรับว่าช่วงสถานการณ์โควิด คุณภาพการจัดการเรียนการสอนลดลง ทั้งนี้เพราะภาระงานที่มากขึ้น ครูเหนื่อยล้ามากขึ้น สถานศึกษาขาดแคลนทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ผู้เรียนขาดความพร้อมในการเรียน ฯลฯ ทั้งหมดล้วนส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอนลดลง

2.3 ผลกระทบทางลบต่อผู้เรียน จากข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ผลกระทบทางลบที่เกิดกับผู้เรียนในระดับมาก คือ 1) นักเรียนต้องปรับเวลา สถานที่และวิธีการในการเรียนใหม่ 2) นักเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียน สำหรับผลกระทบทางลบในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) นักเรียนไม่สามารถใช้อาคารสถานที่ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน โต๊ะเรียน โรงอาหาร ห้องพยาบาล สนาม เป็นต้น ได้สะดวก 2) นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติในรายวิชาน้อยลง 3) นักเรียนไม่สามารถทากิจกรรมการเรียนร่วมกับเพื่อนในห้องเรียน 4) นักเรียนและผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ 5) นักเรียนเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก และ 6) โรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เพื่อการป้องกันการแพร่เชื้อโรค ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ มีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณดังสาระสำคัญต่อไปนี้

1) นักเรียนเสียโอกาสในการเรียนจากการปฏิบัติจริง โดยการเรียน Online หรือ On air ได้เรียนเพียงทฤษฎีหรือได้เห็นเพียงการสาธิต แต่ไม่ได้ทดลอง หรือฝึกปฏิบัติจริง ทำให้ขาดทักษะและเข้าใจได้ยากกว่าการปฏิบัติจริง

2) การไม่มีโอกาสใช้ห้องปฏิบัติการ หรือพื้นที่อื่น ๆ ในการเรียนรู้ ทำให้เสียโอกาสในการเรียนรู้

3) การเรียน Online ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเสียค่าอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เสียค่าไฟฟ้าเพิ่มขึ้น และกรณีที่ไม่มีอุปกรณ์ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อหาอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียน Online

4) นักเรียนต้องปรับตัวทั้งในเรื่องเวลาเรียน การใช้สถานที่ และวิธีการเรียนเนื่องจากมีการปรับตารางเรียน สถานที่เรียน วิธีการเรียน วิธีการวัดผลประเมินผลใหม่

5) การเรียน Online ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบและมีความกังวลต่อผลการเรียน เนื่องจากนักเรียนเบื่อหน่ายกับการนั่งอยู่หน้าจอตลอดเวลา ไม่มีเพื่อนให้พูดคุย และส่งผลให้ขาดความกระตือรือร้น

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

6) นักเรียนเหนื่อยล้าและเบื่อหน่ายกับการเรียน เนื่องต้องมีการเรียนชดเชยเวลาที่ขาดหายไป ทำให้ต้องเรียนนานขึ้นในแต่ละวัน ทำให้เหนื่อยล้าและเบื่อหน่ายต่อการเรียน และการสลับวันมาเรียนทำให้ต้องเรียนทั้ง Onsite, On air, และOn hand ซึ่งทำให้มีการบ้านมากขึ้น

2.4 ผลกระทบทางลบต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

จากข้อมูลเชิงปริมาณพบผลกระทบทางลบต่อผู้ปกครองในระดับมาก หลายประการได้แก่ 1) ผู้ปกครองต้องจัดเวลาเพื่อช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มขึ้น 2) ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนให้กับบุตรหลาน 3) ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันการติดโรคให้กับบุตรหลาน 4) ผู้ปกครองต้องหาความรู้เพิ่มเติมในบทเรียนเพื่อให้สามารถช่วยเหลือส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน 5) ผู้ปกครองต้องหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานมากขึ้น 6) ผู้ปกครองต้องจัดสถานที่/บ้านให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน 7) ผู้ปกครองมีภาระในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มขึ้น 8) ผู้ปกครองมีภาวะตึงเครียดที่ต้องดูแลบุตรหลานเพิ่มขึ้น 9) ผู้ปกครองมีความวิตกกังวลว่าบุตรหลานจะเรียนรู้ได้ไม่ดี และ 10) ผู้ปกครองมีความวิตกกังวลว่าตนเองจะดูแลและสนับสนุนการเรียนรู้ของบุตรหลานได้ไม่ดี นอกจากนี้ยังมีผลกระทบทางลบต่อผู้ปกครองในระดับปานกลางอีกหนึ่งประเด็น คือ ผู้ปกครองรู้สึกว่าตนเองเสียเวลาและเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ สรุปได้ดังนี้ คือ

1) ผู้ปกครองเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเพื่อสนับสนุนการเรียนของบุตรหลาน เนื่องจากการเรียน Online, On air ล้วนต้องใช้อุปกรณ์และค่าใช้จ่ายในการเรียน

2) ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลนักเรียนระหว่างหยุดเรียนที่บ้าน และมีผลกระทบต่อการจัดเวลา และการดูแลเรื่องการเรียนของนักเรียน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษาเอกชนบางแห่งลดลง เนื่องจากมาตรการป้องกันโรคทำให้ผู้ปกครองกับครู/โรงเรียนห่างเหินกันมากกว่าสถานการณ์ปกติ

บทสรุป

จากการเปลี่ยนแปลงในยุค Digital Disruption หรือยุคการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัลเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบทำลายล้างเพื่อสร้างสิ่งใหม่นี้ หน่วยงานภาครัฐหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันในยุคนี้ โดยเฉพาะครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ร่วมกันค้นหาโจทย์ ซึ่งเป็นโจทย์ที่มีอยู่ในชีวิตจริง หาวิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหานอกจากนี้นักเรียนต้องมีทักษะการตั้งคำถามที่ถูกต้อง เนื่องจากคำตอบสามารถค้นหาได้จากโปรแกรมค้นหา (Search Engine) นอกจากนี้ต้องมีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เนื่องจากเราอยู่ในยุคที่ทุกสิ่งที่เคยมีมา จะถูกกระบวนการคิดใหม่ทำใหม่เข้ามาแทนที่และต้องเป็นทักษะการคิดแบบสร้างสรรค์ คิดแปลก คิดแตกต่าง นอกจากทักษะเหล่านี้แล้ว สิ่งที่ขาดไม่ได้คือต้องมีทักษะด้านอารมณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะการปรับตัว การมีความฉลาดทางอารมณ์ มีทักษะการสื่อสาร การถ่ายทอด ซึ่งรวมทั้งการนำเสนอการโต้เถียง และการเป็นพลเมืองของโลก ถือเป็นทักษะที่จำเป็นที่ทั้งครูและนักเรียนต้องร่วมกันพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้เกิดในตัวผู้เรียน หัวใจสำคัญของเด็กที่เติบโตมาในยุคการเปลี่ยนฉับพลันทางดิจิทัลนั้นต้องมีความสามารถในการค้นหาตัวตนที่แท้จริง ค้นหาความชอบ ความรัก ว่าอะไรคือทักษะหรืออาชีพที่ชอบเพราะหากค้นพบและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วจะสามารถประสบความสำเร็จได้ แต่ทั้งนี้พ่อแม่ผู้ปกครองก็ต้องมีความเข้าใจในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เนื่องจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เราไม่สามารถรู้ได้เลยว่า ในอีก 4 หรือ 5 ปีข้างหน้า โลกจะเปลี่ยนไปไกลเพียงใด ดังนั้นต้องให้เยาวชนได้เตรียมทักษะที่จำเป็นในอนาคต ซึ่งผู้เขียน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เองก็ไม่อาจทำนายได้อย่างแม่นยำ แต่คาดว่าทักษะทางด้านเทคโนโลยียังคงมีความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น การเขียนโปรแกรม ปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ ทักษะทางภาษา แต่หากจะมองว่าทักษะใดจะไม่ถูกแทนที่ด้วยหุ่นยนต์ก็คงหนีไม่พ้นทักษะที่ต้องใช้ Soft Skill ซึ่งเป็นลักษณะอุปนิสัย และทักษะความสามารถเชิงสมรรถนะที่ช่วยให้เราสามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทักษะส่วนใหญ่จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ แต่บางประเภทก็เป็นสิ่งที่มีมาแต่กำเนิดที่หุ่นยนต์อาจต้องใช้เวลาอีกพอสมควรในการทำความเข้าใจ สำหรับหน่วยงานภาคการศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการต้องปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และปรับเปลี่ยนแผนการเรียนได้ตามความสนใจ และตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่วนที่สำคัญที่จะต้องเปลี่ยนแปลงคือหน่วยงานภาคเอกชนที่ต้องให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลอง ลงมือทำจริง ปฏิบัติจริง เพื่อค้นหาตัวเองและเลือกอาชีพของตัวเองได้ตรงกับความสนใจและความถนัด เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้พัฒนาตนเองและร่วมกันพัฒนาสังคม และประเทศชาติต่อไป

ไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นับเป็น “วิกฤต” ที่กระตุ้นให้วงการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องปรับกระบวนทัศน์ กระบวนการ วิธีการเรียนรู้ เกิดผลกระทบทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายในการจัดการศึกษา ปรับวิธีการประเมินผลการเรียนใหม่รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีการปรับลดขนาดห้องเรียน และมีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในส่วนของผู้บริหารและครูมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆต่อการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ครูเปลี่ยนวิธีสอน มีความสามัคคี ร่วมมือและช่วยเหลือกันมากขึ้น ส่วนผลกระทบทางบวกต่อผู้เรียนพบว่า นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น มีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น นักเรียนมีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มากขึ้น ลดเวลา ความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน และผลกระทบทางบวกต่อผู้ปกครองชุมชนและสังคม พบว่า ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารเพื่อรับข่าวสารจากสถานศึกษามากขึ้น ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือสถานศึกษามากขึ้น มีความสัมพันธ์อันดีกับสถานศึกษาดีขึ้น ส่วนผลกระทบทางลบต่อระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอ ไม่ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูลดลง ผลกระทบทางลบต่อการปฏิบัติงานของครู พบว่า มีภาระงานในการจัดการเรียนรู้และการดูแลนักเรียนมากขึ้น มีความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน มีวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยผลกระทบทางลบต่อผู้เรียน พบว่า ต้องปรับเวลา สถานที่และวิธีการเรียนใหม่ มีความวิตกกังวล ได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติน้อยลง ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบ และมีความกังวลต่อผลการเรียน เหนื่อยล้า และผลกระทบของผู้ปกครองมีภาระในการช่วยเหลือการเรียนรู้ขอบุตรหลานเพิ่มขึ้น เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ต้องหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถช่วยเหลือส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน รู้สึกว่าตนเองเสียเวลาและเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ

References

Education Council Secretariat Ministry of Education. (2020). **Report “Online Learning in the Covid-19 Era: Crisis or Opportunity for Thai Education”**. Bangkok : Bureau of Education Standards and Learning Development, Secretariat of the Education Council. Ministry of Education.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Education Council Secretariat Ministry of Education. (2021). **Study report on learning management model for students in basic education affected by the COVID-19 situation**. Bangkok : Bureau of Education Standards and Learning Development, Office of the Education Council Secretariat Ministry of Education.

Frank R.M., Autor, D., Bessen, J.E., Brynjolfsson, E., Cebrian, M., Deming, D.J., Feldman, M., Groh, M., Lobo, J., Moro, E., Wang, D., Youn, H. & Rahwan, I. (2019). **Toward understanding the impact of artificial intelligence on labor**. [Online]. Available : https://www.pnas.org/content/116/14/6531 [2019, February 18].

Hoff, E. (2003). The specificity of environmental influence: Socioeconomic status affects early vocabulary development via maternal speech. **Child Development, 74**, 1368-1378.

Mano, P. (2019). The impact of changes in the digital age of DISRUPTION on education. **Journal of Industrial Education, 18**(1), 1-6.

National Scientific Council on the Developing Child. (2010). **Early experiences can after gene expression and affect long term development: Working paper No.10. Center on the Developing Child at Harvard University**. [Online]. Available : http://www.developingchild.net [2019, February 18].

Schwab, K. (2016). **The fourth industrial revolution**. World Economic Forum.

Wisskirchen, G., Biacabe, B.T, Bormann, U., Muntz, A., Niehaus, G., Soler, G.J. & Brauchitsch, B.V. (2017). **Artificial Intelligence and Robotics and Their Impact on the Workplace. IBA Global**. [Online]. Available : researchgate.net [2019, February 18].

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงกับการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นต่อบุตร

Applying Transformative Learning to Encourage Attachment of Adolescent Mothers with their Children

ยศวดี อยู่สุข*

Yoswadee Yoosuk

อมราพร สุรการ**

Amaraporn Surakarn

ฐาศุกร์ จันประเสริฐ***

Thasuk Junprasert

Received : September 5, 2021

Revised : November 1, 2021

Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการเรียบเรียงนำเสนอแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงจากภายในตนเอง ความเข้าใจในตนเอง มุมมองของการให้ความหมาย และกรอบอ้างอิงเดิมของตน เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกิดมาจากความเข้าใจในตนเอง การคิดทบทวนประสบการณ์ในอดีต เพื่อนำไปสู่การคิดวิเคราะห์หาแนวทางในการปฏิบัติที่มีความเหมาะสม ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นทฤษฎีที่มีความเหมาะสมกับการนำมาประยุกต์พัฒนาเพื่อการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นต่อบุตร ที่เป็นกลุ่มเปราะบาง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีวิธีการในการพัฒนาที่มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการยอมรับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นต่อบุตรนี้ นับว่าเป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้บุตรที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสม และเป็นปัจจัยป้องการการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม และการกระทำทารุณกรรมต่อบุตรได้

คำสำคัญ : การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง / ความรักใคร่ผูกพัน / มารดาวัยรุ่น

*นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Graduate Philosophy Student Applied Behavioral Science Research Program Behavioral Science Research Institute Srinakharinwirot University

**อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer at the Graduate School Srinakharinwirot University

***อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer at the Behavioral Science Research Institute Srinakharinwirot University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

This academic article introduces the presentation of the Transformative Learning Theory, a principle developed by experts in understanding meaning perspective, frame of reference to achieve behavioral change arising from self-understanding to be rethinking past experiences to lead to thinking, analyzing, and finding suitable operational guidelines. Transformative learning is a theory should be suitable for application and development to promote the attachment of adolescent mothers with their children who is vulnerable persons. Appropriate development methods must exist to achieve acceptance and modify the behavior which promotes the attachment of adolescent mothers with their children. It is extremely important as an encouraging factor for children born to adolescent mothers to receive appropriate developmental support and is a protective factor for improper parenting and the act of abuse against children.

Keywords : Transformative Learning / Attachment / Adolescent Mothers

บทนำ

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และการเป็น “มารดาวัยรุ่น” นับเป็นวิกฤตในช่วงวัยของสตรีวัยรุ่นที่ต้องเผชิญประสบการณ์และเรียนรู้บทบาทการเป็นมารดาในวัยที่ยังขาดวุฒิภาวะ และขาดความพร้อมในหลายๆด้าน จากสถิติของกรมอนามัยที่ใช้ข้อมูลสำคัญ 3 ตัวชี้วัด คือ อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 10-14 ปี อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี และร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งตัวเลขของตัวชี้วัดทั้ง 3 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ดียังสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละตัวชี้วัด (Bureau of Reproductive Health, 2021) จากสถิติสะท้อนให้เห็นว่าแม้ว่าตัวเลขของมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรจะมีแนวโน้มลดน้อยลง หากแต่ยังสูงกว่าเป้าหมายที่หน่วยงานของรัฐได้ตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้นจึงยังมีเด็กจำนวนมากที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนในด้านต่างๆ เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับการพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์/จิตใจ และพัฒนาการทางสังคม เพื่อป้องกันการละเลยทอดทิ้งหรือการกระทำรุนแรงต่อบุตร ซึ่งการตั้งครรภ์ของมารดาวัยรุ่นส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมรักใคร่ผูกพันที่เหมาะสมของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกต่อบุตรของตนเอง ซึ่งความรักใคร่ผูกพัน หรือ Attachment ตามทฤษฎีความรักใคร่ผูกพันของจอห์น โบลบี้หมายถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างมารดาต่อทารก ซึ่งมีความเฉพาะเจาะจง มีขอบเขต ที่ทำให้ทารกเกิดความรู้สึกปลอดภัย มั่นคง และได้รับการปกป้องคุ้มครอง เป็นปฏิสัมพันธ์ตอบสนองซึ่งกันและกัน เป็นสายสัมพันธ์ทางอารมณ์ที่ส่งผลให้ทารกเจริญเติบโตขึ้นเป็นที่มีความมั่นคงทางอารมณ์และบุคลิกภาพที่เหมาะสม สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ และส่งผลอย่างยิ่งต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของมนุษย์ โดยลักษณะเฉพาะของความรักใคร่ผูกพันประกอบด้วย ความต้องการที่จะอยู่ใกล้กับบุคคลที่รู้สึกผูกพัน (Proximity Maintenance) ความต้องการบุคคลที่มีความผูกพัน และเป็นที่พึ่งพิงได้ เมื่อเผชิญความกลัว หรืออันตราย (Safe Heaven) ความต้องการความผูกพันกับบุคคลที่เป็นเสมือนฐานรากที่พึ่งพิง ที่มีความมั่นคง ปลอดภัย เพื่อให้ทารกเกิดความมั่นใจที่จะสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว (Secure base) และความกังวลใจเมื่อต้องแยกจากบุคคลที่มีความผูกพัน (Separation Distress) (Bowlby, 1969) ส่วนทฤษฎีความผูกพัน หรือ Bonding ของ Klaus & Kennell (1982) ที่ได้อธิบายพฤติกรรมความผูกพันของมารดาหลังคลอดในช่วงเวลา Sensitive Period ระหว่างมารดาต่อทารกผ่านประสาทสัมผัส ได้แก่ การสัมผัส การสบตา การได้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ยิน การเคลื่อนไหวตามจังหวะ การได้กลิ่น ความอบอุ่นของร่างกาย การเรียนรู้ระหว่างมารดากับทารก การให้ทารกดื่มนมมารดา แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับความใกล้ชิดระหว่างมารดาต่อทารก การแสดงพฤติกรรมการให้การดูแลทารกด้วยความเอาใจใส่ มีส่วนช่วยในการพัฒนาความผูกพันระหว่างมารดาต่อทารก และมีผลต่อการกระตุ้นพัฒนาการของทารกผ่านประสาทสัมผัสต่างๆที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมการดูแลจากมารดา

โดยแนวคิดความรักใคร่ผูกพันดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของทารก ซึ่งควรให้ความสำคัญและสร้างความเข้าใจให้แก่มารดาวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมารดาวัยรุ่นเป็นวัยที่ยังขาดความพร้อมในการดูแลทั้งตนเองและดูแลบุตร อย่างไรก็ดีมีการศึกษาที่พบว่าสตรีวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังมีการพัฒนาเอกลักษณ์เพื่อสร้างคุณค่าในตนเอง มีพัฒนาการที่ใกล้เคียงกับวัยผู้ใหญ่ มารดาวัยรุ่นที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง จะมีการปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่ดี สามารถเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และยอมรับกับบทบาทใหม่ของตนเองได้ (Khampila, Supavititpatana & Chaloumsuk, 2019) ดังนั้นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการนำไปสู่การปฏิบัติหรือการแสดงพฤติกรรมความรักใคร่ผูกพันต่อบุตรที่มีความเหมาะสมจึงมีความสำคัญ ซึ่งผู้เขียนได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง หรือ Transformative Learning ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ที่มีองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่มารดาวัยรุ่น กล่าวคือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ประสบการณ์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเสมือนวัตถุดิบที่ดี โดยเฉพาะเมื่อประสบการณ์นั้นมีลักษณะที่ย้อนแย้งกับความคิดความเชื่อ และการให้คุณค่าภายใน องค์ประกอบที่สองได้แก่ การคิดใคร่ครวญ สะท้อนคิดอย่างลึกซึ้งภายในตนเองระหว่างประสบการณ์กับสมมติฐานความเชื่อเดิม และองค์ประกอบที่สามคือการตรวจสอบความคิดกับผู้อื่น ผ่านการพูดคุยร่วมกับผู้อื่น ซึ่งองค์ประกอบที่สองร่วมกับองค์ประกอบที่สามนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Rattanamongkolkul, 2014) องค์ประกอบของแนวคิดทฤษฎีนี้จึงมีความเหมาะสมกับการสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมความรักใคร่ผูกพันให้กับมารดาวัยรุ่นเพื่อแสดงต่อบุตร เนื่องจากมารดาวัยรุ่นได้ก้าวเข้าสู่บทบาทการเป็นผู้ใหญ่ ด้วยภาระหน้าที่และบทบาทมารดาซึ่งเป็นสิ่งที่ตามมาจากการตั้งครรภ์ การได้รับความรู้ โดยการให้คำแนะนำและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีความเหมาะสม จะมีส่วนช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นต่อบุตร

การพัฒนาความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาต่อบุตร ได้มีการศึกษาค้นคว้าถึงผลของการพัฒนาความรักใคร่ผูกพัน โดยได้มีนักคิดคนสำคัญ คือ John Bowlby และ Mary Ainsworth ที่เป็นผู้ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวคิดทฤษฎีความรักใคร่ผูกพัน (Attachment Theory) ที่ได้ค้นพบว่าความรักใคร่ผูกพันมีผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ และพัฒนาการทางสังคมของเด็กที่ส่งผลไปถึงพัฒนาการในด้านต่างๆ โดยเด็กที่มีความรักใคร่ผูกพันที่มีลักษณะมั่งคง (secure attachment) ต่อผู้ดูแลหลักจะมีประสบการณ์ที่แตกต่างจากเด็กที่มีความรักใคร่ผูกพันในลักษณะที่ไม่มั่นคง (insecure attachment) ประสบการณ์เหล่านี้อาจมีผลต่อการพัฒนาสมองของเด็กในบริเวณที่เกี่ยวข้องในการทำงานทางสังคม ความคิด การแสดงอารมณ์ เนื่องจากคุณภาพของการควบคุมอารมณ์ที่ผู้ดูแลหลักให้เป็นส่วนสำคัญให้เกิดประสบการณ์ของความรักใคร่ผูกพันที่มีลักษณะมั่นคง และยังต้องการความสามารถของผู้ดูแลเพื่อให้มีการควบคุมการแสดงออกภายนอกที่เพียงพอเมื่อทารกเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายอย่างมากระหว่างการสำรวจเรียนรู้ เป็นผลให้มีพื้นฐานที่ดีสำหรับการพัฒนาตัวเอง พบว่าสมองส่วน superior และ middle temporal gyri จะทำงานเมื่อเพื่อลดผลกระทบในเชิงลบ และ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

พบว่ายังมีสมองบริเวณ temporoparietal junction และ precentral gyrus เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีตและอนาคต อีกทั้งยังเป็นตัวแทนของการมีตัวตนและคนอื่น และยังมีการศึกษาในแง่พัฒนาการทางระบบประสาท ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม หรือถูกกระทำทารุณกรรม มีผลอย่างชัดเจนต่อการพัฒนาการทางสมอง และปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์ ที่มีผลต่อการพัฒนาการทางด้านระบบประสาท และการพัฒนาด้านจิตใจและสังคมของเด็ก (Leblanc, et al. 2017; Augkittisawat, 2018) จากข้อค้นพบดังกล่าวอธิบายได้ว่าการได้รับการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันที่เหมาะสมและเพียงพอ ย่อมส่งผลที่ดีต่อพัฒนาการในด้านต่างๆของเด็ก ซึ่งจะส่งผลในระยะยาวเมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ รวมไปถึงมีความพร้อมที่จะสร้างและพัฒนาบุตรหลานให้มีคุณภาพสืบต่อไป ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมในภาพรวม กล่าวคือสังคมที่อุดมไปด้วยประชากรที่มีคุณภาพ ย่อมนำพาไปสู่การพัฒนาที่มีคุณค่าและยั่งยืน ดังนั้นความสำคัญของการพัฒนาความรักใคร่ผูกพัน จึงยิ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาให้เกิดในมารดาวัยรุ่น เนื่องจากการเป็นมารดาในช่วงวัยรุ่นยังขาดความพร้อมในด้านต่างๆ อาทิ วุฒิภาวะทางอารมณ์จิตใจ พัฒนาการทางสติปัญญา และการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่างๆ ซึ่งการเป็นมารดาในภาวะที่ยังขาดความพร้อมนี้ ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเลี้ยงดูบุตร ดังนั้นการสร้างความตระหนักและการสร้างกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาวัยรุ่นจึงสามารถเป็นปัจจัยป้องกันการกระทำความรุนแรงต่อบุตร การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม และการละเลยทอดทิ้งบุตรได้

แนวคิด/ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)

เมซิโรว์ (Jack Mezirow) ศาสตราจารย์ด้านการศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Education) แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้เริ่มต้นทฤษฎี การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง “Transformative Learning” ให้ความหมายการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า เป็น “กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงกรอบอ้างอิง (Frame of Reference) ซึ่งได้แก่มุมมองในการให้ความหมาย แบบแผนความคิด และชุดความคิดความเชื่อ ที่เราใช้อยู่เป็นประจำโดยไม่รู้ตัว เพื่อให้ความความคิดนั้นครอบคลุมมากขึ้น จำแนกแยกแยะได้ดีขึ้น เปิดกว้างในการยอมรับได้มากขึ้น มีความพร้อมทางอารมณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงได้และสามารถใคร่ครวญได้ดีขึ้น ทำให้เรามีความเชื่อและทัศนะที่เป็นจริงและชี้นำการกระทำได้เหมาะมากยิ่งขึ้น” (Mezirow, 2000)

การเปลี่ยนแปลงมุมมองของการให้ความหมาย (Meaning Perspectives) ก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายระดับดังที่เขากล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ในหนทางใดหนทางหนึ่งใน 4 แบบ คือ การขยายการตีความ (Elaboration) ของกรอบความคิดที่ใช้อ้างอิงอยู่เดิม (Frame of Reference) การเรียนรู้กรอบอ้างอิงใหม่ โดยการปรับเปลี่ยนมุมมอง หรือโดยการปรับเปลี่ยนแบบแผนหรือความเคยชินในวิธีคิด (Habit of Mind) (Mezirow, 2000)

O'Sullivan (1999) ยังกล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงอีกว่า “การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงหมายความรวมถึงการเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งในเชิงโครงสร้างในสมมุติฐานพื้นฐานของความคิด ความรู้สึก และการกระทำเป็นการเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีที่เราดำรงอยู่ในโลกอย่างใหญ่หลวง โดยจะไม่ย้อนกลับไปเป็นเช่นเดิมอีก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้รวมถึงความเข้าใจตนเองและความเข้าใจถึงตำแหน่งแห่งที่ของเราในโลก ความสัมพันธ์ของเรากับมนุษยชาติ และโลกธรรมชาติ ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในโครงสร้างทางชนชั้น เผ่าพันธุ์ และระหว่างเพศ การตระหนักรู้ถึงร่างกาย การมองเห็นทางเลือกใหม่ที่แตกต่างในการดำรงชีวิต และการมีความเชื่อมั่นว่าความยุติธรรมทางสังคม สันติภาพ และความสุขของเราเองเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ O'Sullivan (1999) ยังได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ว่า มนุษย์จำเป็นต้องขยายจิตสำนึกและมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การเปลี่ยนแปลงให้ครอบคลุมถึงระดับโลก การศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน จะช่วยให้เราสามารถเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ โดยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเชิงจิตวิญญาณในระดับลึก เพื่อเป็นฐานของการสร้างความหวัง ความเมตตา และความสามารถในการปรับตัวของมนุษยชาติต่อไป

องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของเมซิโรว์ ประกอบไปด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์และการประเมินคุณค่า และการสื่อสารประสบการณ์ หรือการถกเถียงเชิงเหตุผล โดยเมซิโรว์กล่าวว่า การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากภายในที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการกระทำของบุคคลนั้นมีขั้นตอน หรือหรือกระบวนการที่สำคัญ กล่าวคือ

1. การตระหนักถึงปัญหาและความต้องการของบุคคลที่เกิดจากความไม่แน่ใจ ลังเลใจในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมหรือความแปลกแยกของบุคคล (Disorienting Dilemma) และนำไปสู่การตีความ (Interpret) ประสบการณ์เพื่อทบทวนกรอบการอ้างอิง (Frame of Reference) ที่บุคคลยึดถือในบริบทหรือสภาพการณ์ที่เป็นอยู่

2. การคิดวิเคราะห์และประเมินค่า (Critical Reflection) ที่จะนำบุคคลไปสู่กรอบความคิดและ ความเชื่อใหม่ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมอันเกิดความเข้าใจจากภายในของบุคคล (Making Sense) และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างถาวร

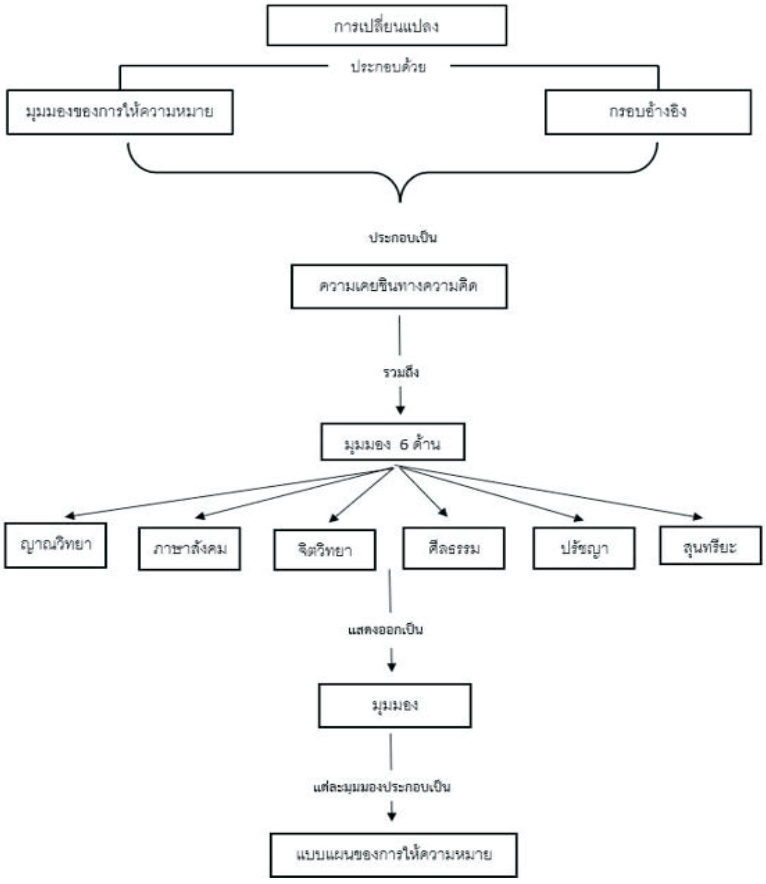
ดังนั้นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่จะมีพื้นฐานมาจากบุคคลรับรู้ถึงสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือความต้องการของตนเองในการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนกรอบความคิดและความเชื่อของบุคคลที่เกิดจากการคิดวิเคราะห์และเมินคุณค่าจากประสบการณ์ร่วมกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่เป็นสำคัญ (Mezirow, 2000)

หลักการของทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

หลักการสำคัญของแนวคิดการเรียนเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง คือ การเปลี่ยนแปลงมุมมอง ของการให้ความหมาย (Meaning perspective) หรือกรอบการอ้างอิง (Frame of Reference) ซึ่งเป็นสมมติฐานและความคาดหวังที่ถูกสร้างผ่านประสบการณ์ชีวิต โดยกรอบการอ้างอิง ประกอบไปด้วย 2 มิติ คือ ความเคยชินทางความคิด (Habit of mind) และมุมมอง (Points of view) (Mezirow, 2000 ; Chiangkhong, 2018)

มิติที่ 1 ความเคยชินทางความคิด เป็นความโน้มเอียงกว้างๆ ที่เราใช้ประสบการณ์ในการตีความ เมซิโรว์ได้แบ่งความเคยชินทางความคิดเป็น 6 ประเภท แต่ละประเภทมีความเกี่ยวข้องกันและมีอิทธิพลต่อกัน ดังนี้ 1) ความเคยชินทางความคิดเชิงญาณวิทยา (Epistemic habits of mind) 2) มุมมองภาษาสังคม (Sociolinguistic perspectives) คือ วิธีการที่เรามองบรรทัดฐานทางสังคม วัฒนธรรมและวิธีการที่เราใช้ภาษา 3) มุมมองจิตวิทยา (Psychological Perspectives) เช่น มโนภาพแห่งตน บุคลิกภาพ การตอบสนองทางอารมณ์ และภาพลักษณ์และความฝันส่วนบุคคล 4) ความเคยชินทางความคิดเชิงศีลธรรมจริยธรรม (Moral-ethical habits of mind) ซึ่งรวมเข้ากับความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและหลักประพฤติปฏิบัติ 5) ความเคยชินทางความคิดเชิงปรัชญา (Philosophical habits of mind) มีพื้นฐานอยู่บนคำสอนทางศาสนาหรือมุมมองโลกทัศน์ และ 6) ความเคยชินทางความคิดเชิงสุนทรียะ (Aesthetic) เช่น รสนิยมและมาตรฐานเกี่ยวกับความงาม มิติที่ 2 มุมมอง (Point of view) โดยความเคยชินทางความคิดจะแสดงออกมาเป็นมุมมอง ซึ่งแต่ละมุมมอง จะประกอบด้วยกลุ่มของแบบแผนของการให้ความหมาย (Cluster of meaning schemes) ซึ่งแบบแผนเชิงความหมาย (Meaning scheme)ก็คือความหวัง ความเชื่อ ความรู้สึก ทัศนคติ และการตัดสินใจ แสดงเป็นภาพที่ 1 ได้ดังนี้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 1 การเปลี่ยนแปลงมุมมองของทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของเมซิโรว์
ที่มา : (Kitchenham, 2008)

ทั้งนี้ เมซิโรว์ กล่าวว่า ประสบการณ์ทางการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานในตนเอง สามารถเผชิญได้หลายทาง ไม่จำเป็นว่าต้องมีประสบการณ์ในทุกขั้นตอน ตามขั้นตอนการเรียนรู้ บุคคลจะพยายามที่จะตัดสินความจริงในการสร้างเหตุผลและความถูกต้องให้ความเชื่อของพวกเขา แม้ว่าการแสดงถึงประการณ์นั้นพียงพอสำหรับเครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ แต่ในการเรียนรู้เพื่อการสร้างความจริง บุคคลจะสามารถเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจประเพณี หรือข้อบังคับเพื่อสร้างเหตุผลในการวินิจฉัย / การยืนยัน หรืออาจใช้การอภิปรายที่มีเหตุผลในการตัดสินที่ยังไม่แน่นอนอย่างดีที่สุด เพื่อให้เกิดการเห็นพ้องต้องกันตามความถูกต้อง โดยกระบวนการการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของเมซิโรว์ (Mezirow, 2000) ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของบุคคลที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองจากภายใน (Participant's perspective) ประกอบไปด้วย 10 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ภาวะวิกฤติที่ทำให้สับสน (Disorienting dilemma)

ภาวะวิกฤตินับว่ามีความสำคัญมากสำหรับทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งภาวะวิกฤติที่ทำให้สับสน หมายถึง วิกฤติในชีวิต การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลให้บุคคลเกิดความเศร้าหรือกังวลใจอย่าง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

รุนแรง หรือเผชิญกับประสบการณ์ที่ผิดไปจากความคาดหวังของบุคคล ซึ่งไม่สอดคล้องกับกรอบอ้างอิงเดิมของตนเอง หากประสบการณ์ในบุคคลเผชิญยังคงสอดคล้องกับความเชื่อเดิมของบุคคลอยู่ ก็จะไม่มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลเผชิญประสบการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อเดิมของบุคคล บุคคลก็จะเกิดความสับสนในความคิดความเชื่อและการเลือกเส้นทางชีวิตของตนเอง

2. การตรวจสอบความรู้สึกต่างๆของตนเอง ได้แก่ ความรู้สึกโกรธ ความรู้สึกผิด ความกลัว และความอับอาย (Self-examination with feelings of anger, guilt, fear or shame) การตรวจสอบความรู้สึกต่างๆนี้ เป็นขั้นตอนที่ทำให้บุคลมีโอกาสได้พิจารณาถึงสาเหตุของความรู้สึกต่างๆที่เกิดขึ้นกับตน มุมมองในการมองโลกของบุคคลอาจส่งผลต่อความรู้สึกต่างๆ ซึ่งความรู้สึกต่างๆ ก็มาจากความไม่สบายใจและบางกรณีมาจากความหวาดกลัว

3. การประเมินเชิงวิพากษ์ในความเชื่อหรือสันนิฐานของบุคคล (Critical assessment of assumption) บุคคลจะวิเคราะห์และตรวจสอบความสมเหตุสมผลของความเชื่อเดิมของตนเอง และทบทวนจัดสรรความรู้บุคคลเอง ซึ่งในขั้นนี้เป็นผลจากการตรวจสอบความรู้สึกของตนเองในขั้นก่อนหน้า

4. การยอมรับความทุกข์หรือความไม่พอใจนั้นและแลกเปลี่ยนกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Recognition of one’s discontent and the process of transformation are shared) บุคคลจะมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่นในชีวิต มีการแลกเปลี่ยนเหตุผล การสนทนา การสะท้อนความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นกระบวนการในการทดสอบความน่าเชื่อถือหรือความคิดความเชื่อของตน ซึ่งการเจรจาต่อรองกับผู้อื่นเพื่อพัฒนาความน่าเชื่อถือนั้นให้เป็นสิ่งที่ยอมรับร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดใหม่ ซึ่งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดความเชื่อ จะทำให้บุคคลเกิดมุมมองใหม่ว่าบุคคลอื่นก็มีการตอบสนองต่อสิ่งที่ไม่พอใจในชีวิตเช่นเดียวกัน จะช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจและเกิดภาวะที่สามารถยับยั้งความสับสนได้

5. การสำรวจหน้าที่ของบทบาทใหม่ ความสัมพันธ์ใหม่ และการปฏิบัติใหม่ (Exploration of options for new roles, relationships, and actions) จากการแลกเปลี่ยนมุมมองเชิงเหตุและผลกับบุคคลอื่นๆในขั้นก่อนหน้านี้ ส่งผลให้บุคคลสามารถปรับหรือบูรณาการความเชื่อของตนมาใช้เป็นทางเลือกในการดำเนินชีวิตในบทบาทใหม่ ความสัมพันธ์ใหม่ และการปฏิบัติหน้าที่ใหม่ๆ

6. การวางแผนแนวทางปฏิบัติ (Planning a course of action) บุคคลจะเกิดการวางแผนที่มีความยืดหยุ่น และมีมุมมองต่อโลกที่พัฒนามากขึ้น ซึ่งการวางแผนจะนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

7. การได้มาซึ่งความรู้และทักษะเพื่อส่งเสริมแผนการปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล (Acquire Knowledge and skill for implementing one’s plan) บุคคลจะได้รับการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ได้รับความรู้และทักษะเฉพาะ เพื่อการดำเนินตามแนวทางปฏิบัติ เช่น การเข้าอบรมในทักษะใหม่ๆ หรือ การทำงานใหม่ โดยในการสังเคราะห์แนวคิด/ทฤษฎีครั้งนี้ มารดาวัยรุ่นครรภ์แรกจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิด และแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกต่อทารก ในลำดับขั้นนี้ด้วย

8. การทดลองแสดงบทบาทใหม่ชั่วคราว (Provisional trying of new role) บุคคลจะได้ทดลองบทบาทใหม่ในการดำเนินชีวิตจริง เพื่อได้สำรวจว่า มีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้างจากการแสดงบทบาทใหม่ จากนั้นจึงปรับหรือแก้บทบาทใหม่นั้น

9. การสร้างศักยภาพหรือความมั่นใจในบทบาทใหม่และความสัมพันธ์ใหม่ (Building competence / confidence in new roles and relationship) บุคคลจะมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติบทบาทใหม่ และศักยภาพในการทำงานที่ขยายขอบเขตกว้างขึ้นจากเดิม แม้จะทำงานในตำแหน่งหน้าที่เดิม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

10. การบูรณาการความคิดหรือมุมมองใหม่ไปสู่ชีวิตของบุคคล (A reintegration into one's life on the basis of conditions dictated by one's new perspective) บุคคลจะเกิดการบูรณาการความคิดใหม่ไปในการดำเนินชีวิต รวมทั้งความสามารถและทักษะใหม่ๆ การตอบสนองสิ่งต่างๆรอบตัว และความสำคัญรวมทั้งบทบาทใหม่ คือ การได้ปฏิบัติที่เป็นผลมาจาก 9 ขั้นตอนข้างต้น

ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ได้นำเสนอไปข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้จากหลายองค์ประกอบ ทั้งประสบการณ์ ความคิด ความเชื่อเดิม การเรียนรู้ผ่านการสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนทัศนคติ ความคิด ความรู้สึก และการตัดสินใจ ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงนี้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่มีความเหมาะสม และมีความต่อเนื่องของพฤติกรรม ซึ่งต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงจากภายในตนเอง จึงจะเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

ประโยชน์ของการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกต่อบุตรโดยแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

การนำแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมาพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ในมารดาวัยรุ่น ให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของตนเองต่อบุตร โดยแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงจากภายใน ความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ มุมมอง เพื่อนำไปสู่แนวทางในเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กรณีของมารดาวัยรุ่น นับว่าเป็นกลุ่มเปราะบาง ที่ต้องอาศัยความเข้าใจ และกระบวนการที่มีความเฉพาะเจาะจง การเป็นมารดาในช่วงวัยที่ยังขาดความพร้อมในด้านต่างๆ การได้รับฟังประสบการณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าหรือใกล้เคียงกับตนเอง การได้รับการยอมรับ ได้รับความเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งการมีโอกาสได้และเปลี่ยนประสบการณ์ตรงของตนเองในการให้การดูแลบุตร การวางแผนการกระทำ การเริ่มทดลองทำตามบทบาทใหม่ ตามขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของเมซิโรว์ จะมีส่วนอย่างยิ่ง ที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจซึ่งเกิดมาจากการวิเคราะห์ การทบทวนตนเอง การเปิดใจยอมรับฟังและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงนี้ เริ่มต้นขึ้นเมื่อเผชิญกับวิกฤตการณ์จะทำให้บุคคลเริ่มตระหนักในปัญหาและแสวงหาคำตอบเพื่อแก้ไขปัญหา บุคคลจะอยู่ในสภาวะความไม่แน่ใจ ลังเลใจในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมหรือความแปลกแยกของบุคคล ส่งผลให้บุคคลอยู่ในสภาวะที่ต้องตัดสนใจ ภายใต้บริบทที่มีข้อจำกัด ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่จนกระทั่งบุคคลเกิดความเสมอภาค (Mezirow, 2000) ผลของการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาวัยรุ่นต่อบุตร จะเป็นเสมือนเกราะป้องกันการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม การปล่อยปะละเลย และการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก การใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง มาพัฒนาให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันให้แก่มารดาวัยรุ่นนั้นจะส่งผลดีต่อการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นต่อบุตร ทำให้มารดาวัยรุ่นได้ทบทวน ใคร่ครวญจากประสบการณ์ในอดีต ที่อาจเป็นประสบการณ์ในด้านที่ไม่ดี ที่จะส่งผลต่อการเลี้ยงดูบุตร ดังงานวิจัยของ Crugnola, et al. (2019) ที่พบว่ามารดาวัยรุ่นที่มีประวัติการถูกเลี้ยงดูไม่เหมาะสมในอดีต ส่งผลต่อการควบคุมอารมณ์ของตนเองและส่งผลต่อทารกที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น เมื่อเกิดความเข้าใจในตนเอง ประกอบกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ที่นำไปสู่ทัศนคติ มุมมอง ความคิดในแง่มุมใหม่ จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังงานวิจัยของ Williams & Turner (2020) ที่พบว่าทารกที่เกิดจากมารดาวัยรุ่นมีความเสี่ยงในการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันที่ไม่มั่นคง จากการศึกษาการแสดงความรักใคร่ผูกพันด้วยการปฏิบัติ การโอบกอด การสัมผัส การจ้องตา สื่อสารด้วยเสียง พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันที่มั่นคงมากกว่าความรักใคร่ผูกพันในลักษณะหลีกเลี่ยงหรือลักษณะที่ไม่เป็นระเบียบ ดังนั้นการใช้แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

นับเป็นกระบวนการที่พัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มาจากความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงการศึกษา หรือการแสดงพฤติกรรมตามการให้ความรู้หรือการให้คำแนะนำทั่วๆไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจากภายในตนเอง จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดรูปแบบการแสดงพฤติกรรมที่มีความมั่นคงถาวรมากกว่าการปฏิบัติตามคำแนะนำ

แนวทางการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นโดยแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นประสบการณ์ชีวิตที่หญิงวัยรุ่นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ตามพันธกิจตามวัยของตนเอง ที่อยู่ในวัยแห่งการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งผลกระทบจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ส่งผลทั้งต่อตัวมารดาวัยรุ่นและบุตรที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น นอกจากนี้ยังพบว่ามารดาวัยรุ่นยังต้องเผชิญกับ “การตีตรา”จากสังคมถึงการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมที่นำไปสู่การตั้งครรภ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้การทำบทบาทหน้าที่ของมารดาวัยรุ่น ทำให้มารดาวัยรุ่นมีความรู้สึกเชิงลบต่อตนเอง ได้แก่ อาการตกใจเหมือนทุกอย่างมันพังทลายลงมาตรงหน้า วิตกกังวลและอับอาย และคิดว่าการใช้ชีวิตเป็นวัยรุ่นของตนเองได้สิ้นสุดลง เนื่องจากถูกตัดขาดจากเพื่อนและไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นของวัยรุ่น ส่งผลให้มารดาวัยรุ่นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์ และขาดความมั่นใจในการดูแลทารก และรู้สึกไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดูทารก (Punsuwun, et al., 2013) นอกจากนี้มารดาวัยรุ่นอาจเกิดความรู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ต่อบทบาทการเป็นมารดา ส่งผลให้ไม่มีการสร้างความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารก ขาดการวางแผนในการเป็นมารดา เกิดความรู้สึกขัดแย้งในตนเองในการใช้ชีวิตแบบวัยรุ่นทั่วไปที่มีความสนุกสนานตามวัย (Olsson & Wijewardena, 2010)

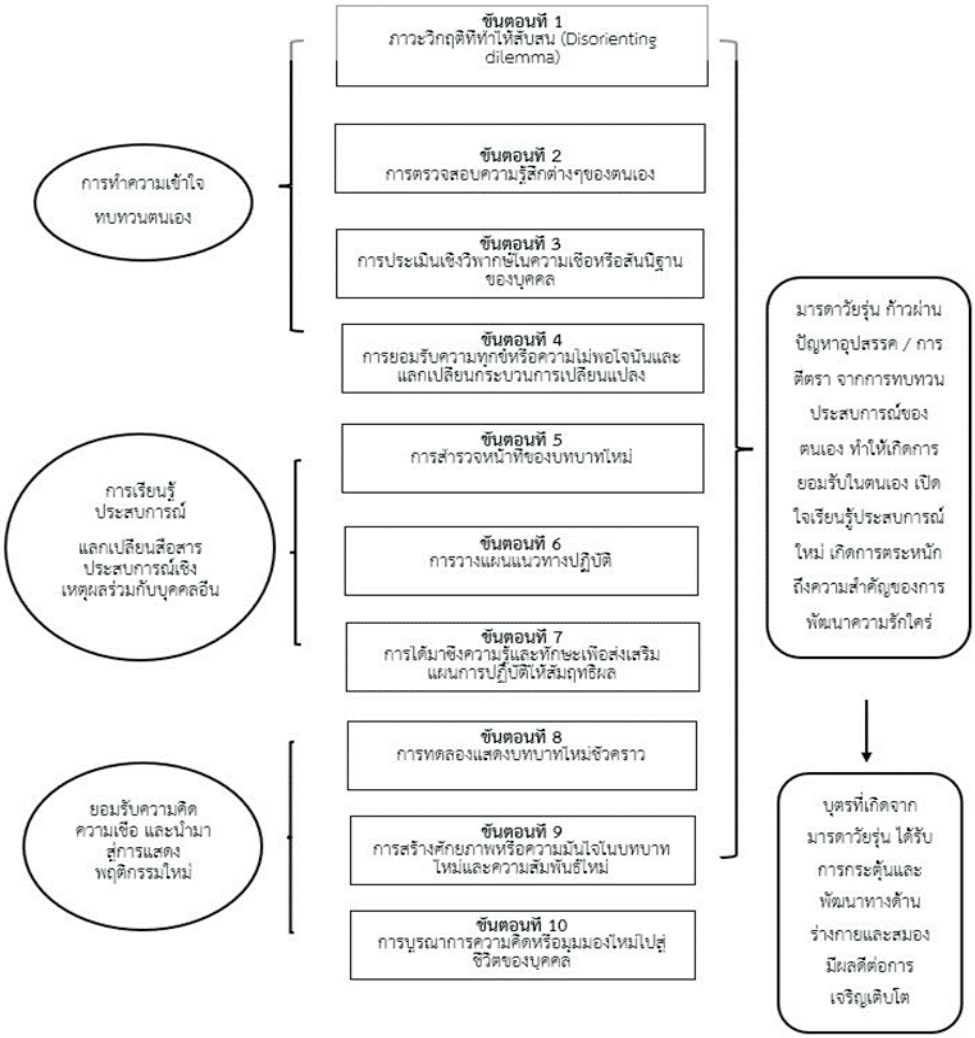
การสร้างเสริมความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาวัยรุ่นต่อบุตร ที่จะสามารถทำให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจที่จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้นั้น จึงควรกระทำอย่างมีระเบียบแบบแผน ซึ่งผู้เขียนได้ทำการสืบค้นเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมาปรับใช้กับการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาวัยรุ่นต่อบุตร พบว่าในประเทศไทย ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยการนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมาใช้กับมารดาวัยรุ่น ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มเปราะบาง แต่พบว่ามีการนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมาปรับใช้กับการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองของกลุ่มเปราะบางอื่นๆ อาทิ การศึกษาของพงศ์รัชต์ธวัช วิวังสู ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองสำหรับการบำบัดรักษาผู้ติดสุรา (Wiwangsu, 2012) งานวิจัยของ Meesuaisint (2015) ที่ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าแท้ในตนเองของเยาวชนชายที่กระทำผิดคดีความรุนแรง และงานวิจัยของ Tungsangob (2016) ที่ได้ทำการศึกษาประสบการณ์และกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงของเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสามารถนำมาใช้ได้ผลในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเปราะบาง ผู้ที่ถูกตีตราจากสังคม ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาตนเองจากภายในอย่างถ่องแท้ นอกจากนี้ยังพบการศึกษาของ Cheung, Kill & Turley (2020) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองให้แก่มารดาวัยรุ่นในประเทศออสเตรเลีย พบว่ามีองค์ประกอบสามส่วนที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการคิดเชิงการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ประการแรกผู้เรียนต้องสามารถระบุหรืออธิบายประสบการณ์ของตนเองได้ ประการที่สองผู้เรียนต้องสามารถมีส่วนร่วมและมีการไตร่ตรองในกระบวนการที่สำคัญ และประการที่สามผู้เรียนต้องมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่เข้าใจด้วยเหตุและผล นอกจากนี้การที่จะส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้สอนหรือผู้ให้ความรู้ต้องสร้างให้เกิดความรู้สึกน่าเชื่อถือ บรรยากาศที่ทำให้เกิดความไว้วางในในการเรียนรู้ ซึ่งบรรยากาศเหล่านี้จะช่วยให้ทั้งผู้เรียนและทีมผู้ให้ความรู้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และทีมผู้ให้ความรู้ควรมีแบบแผนในการฝึกหัด และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ และมีทางเลือกในการแสดงมุมมองส่วนบุคคล ซึ่งในกลุ่มของมารดาวัยรุ่นนี่คือรูปแบบที่มีความจำเป็นที่จะช่วยลดผลกระทบของการถูกตีตราจากสังคมได้ ซึ่งกระบวนการที่จะเอื้อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มมารดาวัยรุ่นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ให้ความรู้ต้องเข้าใจและคำนึงถึงความละเอียดอ่อนของกลุ่มผู้เรียนและต้องสร้างให้เกิดความรู้สึกน่าเชื่อถือและเข้าอกเข้าใจผู้เรียน ระหว่างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นโดยแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งถึงแม้ว่าที่ผ่านมาจะยังไม่มีผู้ที่ได้ทำการศึกษาในประเด็นนี้อย่างชัดเจน แต่ผู้เขียนมีความสนใจในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ การพัฒนาความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกต่อบุตร และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจากการทบทวนองค์ความรู้ทั้ง 2 ส่วนข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาให้เกิดความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาวัยรุ่นต่อบุตร สามารถทำได้ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้มารดาวัยรุ่นตระหนักถึงปัญหาและความต้องการของตนเองที่เกิดจากความไม่แน่ใจ ลังเลใจในการตัดสินใจแสดงพฤติกรรม นำไปสู่การตีความ (Interpret) ประสบการณ์เพื่อทบทวนกรอบการอ้างอิง (Frame of Reference) เพื่อนำไปสู่การคิดวิเคราะห์และประเมินค่า และสร้างกรอบความคิดและความเชื่อใหม่ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมอันเกิดความเข้าใจจากภายในของตนเอง เพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างถาวร โดยกระบวนการที่จะสร้างให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสามารถนำขั้นตอนทั้ง 10 ขั้นตอนของเมซิโรว์ มาประยุกต์ให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกต่อบุตร สามารถนำเสนอเป็นภาพที่ 2 ได้ดังต่อไปนี้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 2 แสดงการสังเคราะห์การนำทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อนการเปลี่ยนแปลงมาใช้ เพื่อพัฒนาความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นต่อบุตร

จากแผนภาพดังกล่าวอธิบายได้ว่า สามารถนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมาสร้างนวัตกรรม หรือกิจกรรมที่มีส่วนในการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกต่อบุตร ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 10 ขั้นตอน โดยสามารถควบรวมขั้นของการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกันเข้าไว้ด้วยได้ ได้แก่ ขั้นการเรียนรู้ที่ 1-4 เพื่อให้ทำความเข้าใจและทบทวนตนเอง โดยกิจกรรมที่จะสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตรงตามวัตถุประสงค์ของขั้นการเรียนรู้ กิจกรรมที่สามารถให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสแสดงความรู้สึก และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้สึกและเกิดการประเมินวิพากษ์ในข้อสันนิษฐานของบุคคล อาทิ การสนทนากลุ่ม ในขั้นการเรียนรู้ที่ 5-7 กิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ และมีโอกาสได้วางแผนแนวทางปฏิบัติสำหรับตนเอง อาทิ การให้ความรู้ความเข้าใจผ่านสื่ออิเล็กโทรนิก หรือสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้มารดาวัยรุ่นสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก และในขั้นการเรียนรู้ที่ 8-10 กิจกรรมที่เป็นการยอมรับความคิดความเชื่อ และบูรณาการไปสู่การแสดงบทบาทใหม่ที่มีศักยภาพและเกิด

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความมั่นใจ อาทิ การแสดงบทบาทสมมติ หรือการทำบันทึกประจำวันเกี่ยวกับการให้การดูแลบุตร เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาความรักใคร่ผูกพันผ่านกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จะส่งผลให้มารดาวัยรุ่นเกิดความตระหนักรู้ถึงปัญหา ความรู้สึกความคิดความเชื่อเดิมของตนเอง รวมทั้งยอมรับองค์ความรู้ใหม่ ที่เกิดจากการประเมินเชิงวิพากษ์ร่วมกับผู้อื่น และการได้มีโอกาสทดลองแสดงบทบาทใหม่ เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่มารดาวัยรุ่นในการปฏิบัติบทบาทมารดาได้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้นี้ ย่อมมีความยั่งยืน เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดมาจากการเรียนรู้ในระดับความรู้สึก ความคิดความเชื่อ นำไปสู่แนวปฏิบัติที่มีความเหมาะสม

สรุป

จากการทบทวนแนวคิด/ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้เห็นว่าเป็นแนวคิดที่มีหลักการมาจากการการทำความเข้าใจตนเอง การสำรวจตนเอง จากประสบการณ์ ความเคยชิน แนวปฏิบัติที่ปฏิบัติจนเกิดความเคยชิน จนแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม และการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทั้ง 10 ขั้นตอนของเมซิโรว์ ที่เป็นการเรียบเรียง การทำความเข้าใจในตนเอง การเรียนรู้ประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนสื่อสารประสบการณ์เชิงเหตุผลร่วมกับบุคคลอื่น ที่จะนำไปสู่การคิดทบทวน ตามความคิดความเชื่อพื้นฐาน และประมวลเป็นความรู้ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันเกิดมาจากความเข้าใจ และการยอมรับในความคิดความเชื่อนั้น การนำเอาแนวความคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมาพัฒนาให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกต่อบุตร มีแนวโน้มที่จะเกิดผลดีต่อมารดาวัยรุ่น ที่จะได้มีโอกาสทำความเข้าใจประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง ก้าวผ่านปัญหาอุปสรรคและการตีตราไปได้แล้ว ยังมีความเป็นไปได้ว่าจะมีส่วนช่วยทำให้มารดาวัยรุ่นเกิดความตระหนักและเข้าใจถึงผลดีของการพัฒนาให้เกิดความรักใคร่ผูกพัน ที่มีส่วนส่งเสริมพัฒนาการทางสมองและการเจริญเติบโตของบุตร รวมทั้งเป็นรากฐานทางจิตใจที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นบุคลิกภาพของบุตรเมื่อเติบโตขึ้น

References

Augkittisawat, W. (2018). **Attachment and related disorder**. [Lecture notes]. Child and Adolescent Psychiatry unit King Chulalongkorn Memorial Hospital.

Bowlby J. (1969). **Attachment and loss**. New York : Basic Books.

Bureau of Reproductive Health. (2021) **Annual Report 2564**. [Online]. Available : https://rh.anamai.moph.go.th/th/department-yearly-report/207441 [2022, Jan 13]

Cheung, L., Kill, E. & Turley, J. (2020). Transformative Learning: Developing Agency, Independence and Promoting a Strong Sense of Self in Teen Mothers. **Student success journal**, **11**(1). 66-74.

Chiangkhong, A. (2018). **Effectiveness of the Development of Health Literacy through Controlled Transformative Learning due to Glycemic Control Behavior among Diabetic Patients**. Doctoral dissertation, Srinakarinwirot University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Crugnola, C.R., Lerardi, E., Bottini, M., Verganti, C. & Albizzati, A. (2019). Childhood experiences of maltreatment, reflective functioning and attachment in adolescent and young adult mothers: Effects on mother-infant interaction and emotion regulation. **Child Abuse & Neglect, 93**, 277–290.

Khampila, W., Supavititpatana, B. & Chaloumsuk, N. (2019). Self-esteem, Marital Relationship, and Parenting Stress of First-time Adolescent Mothers. **Journal of Nursing and Health Care, 37**(1), 98-107.

Kitchenham, A. (2008). The Evolution of John Mezirow's Transformative Learning Theory. **Journal of Transformative Education, 6**(2), 104-123.

Klaus, M.H. & Kennell, J.M. (1982). **Maternal-infant bonding**. St. Louis : The C.V. Mosby.

Leblanc, É., Dégeilh, F., Daneault, V., Beauchamp, M.H. & Bernier, A. (2017). Attachment Security in Infancy: A Preliminary Study of Prospective Links to Brain Morphometry in Late Childhood. **Frontiers in psychology, 8**(2141), 1-13.

Meesuaisint, M. (2015). **Development of A Transformative Learning Process for Enhancing Authentic Self-Esteem of Male Violent Juvenile Delinquents**. Doctoral Dissertation, Chulalongkorn University.

Mezirow, J. (2000). **Learning as transformation: Critical perspective on a theory in progress.** San Francisco, CA : Jossey-bass.

Olsson, P. & Wijewardena, K. (2010). Unmarried woman’s decisions on pregnancy termination : Qualitative interviews in Colombo, Sri Lanka. **Sexual & Reproductive Healthcare, 1**(4), 135-141.

O'Sullivan, E. (1999). **Transformative learning: Educational vision for the 21st century.** London : Zed Books.

Punsuwun, S., Sungwan, P., Monsang, I. & Chaiban, P. (2013). Experiences After Pregnancy Among Unmarried Adolescents in Upper North. **Songklanagarind Journal of Nursing, 33**(3), 17-35

Rattanamongkolkul, S. (2014). Learning experiences in transformative learning from the Transformative Learning Network for Medical Education in Thailand (TLMET-Network). **Thammasat Medical Journal, 14**(4), 489-491.

Tungsangob, M. (2016). **Experience and Process of Transformation in Bann Kanchanapisek's youth**. Mester's Thesis, Mahidol University.

Williams, L.R. & Turner, P.R. (2020). Infant carrying as a tool to promote secure attachments in young mothers : Comparing intervention and control infants during the still-face paradigm. **Infant Behavior and Development, 58**, 101413.

Wiwangsu, P. (2012). **Development of a Transformative Learning Model for Alcoholic Rehabilitation Treatment**. Doctoral dissertation, Chulalongkorn University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของจังหวัดพิษณุโลก

The inheritance of Mangala musical instruments making in Phitsanulok Province

ณัฏฐนิช นักปี่*

Nattanit Nakpee

Received : February 4, 2022

Revised : May 30, 2022

Accepted : June 27, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในอัตลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของจังหวัดพิษณุโลก พบว่า การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละมี 3 ช่วง คือ 1) ช่วงการเรียนรู้ ประโยชน์ ลูกพลับได้เรียนรู้วิธีการเครื่องดนตรีมังคละจากบิดา เมื่อบิดาเสียชีวิตลงจึงได้สืบต่อกิจการการทำเครื่องดนตรีมังคละตั้งแต่บัดนั้น 2) ช่วงการพัฒนา ประโยชน์ ลูกพลับได้พัฒนาทักษะด้านการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ โดยการเรียนรู้ ฝึกฝนและทดลองสร้างด้วยตนเอง และ 3) ช่วงการถ่ายทอดองค์ความรู้ เมื่อประโยชน์ ลูกพลับมีชื่อเสียงในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละมากขึ้น ได้มีสำนักข่าวเข้ามาสัมภาษณ์ รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆ เข้ามาเรียนรู้ ศึกษากลวิธีในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการถ่ายทอดสู่สาธารณชนต่อไป ความสำคัญของช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละในปัจจุบันมีเด่นชัดขึ้น ส่งผลให้ช่างได้พัฒนากระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละอย่างเป็นระบบ สร้างเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ การสร้างเครื่องดนตรีมังคละเป็นอัตลักษณ์สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก ควรส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นหลังมีการสืบทอดกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละสืบต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : การสืบทอด / การสร้างเครื่องดนตรี / มังคละ

*อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer of the Department of Music Faculty of Humanities Naresuan University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

This research article was a part of the research on the making process of Mangala musical instruments in Phitsanulok. The qualitative research methodology was used in this study and the objective was to study the inheritance of the making Mangala musical instrument in Phitsanulok. It was found that the inheritance of the Mangala musical instrument has 3 periods: 1) the learning period, Prayod Lookplub learned how to make the Mangala musical instruments from his father. When his father died, he inherited the business of making Mangala instruments from that tome. 2) The development period, Prayod Lookplub have developed skills in making Mangala instruments by learning, practice and making by himself. 3) Knowledge transfer period, when Prayod Lookplub is famous for Mangala musical instruments making. There was a news agency to interview him, including various educational institutions to study the strategies of Mangala musical instruments making and published knowledge to the public. The importance of the Mangala musical instruments maker today is more evident. As a result, the artisan has developed a systematic process of making Mangala musical instruments with a good quality. The making of the Mangala musical instruments is an important identity of Phitsanulok Province. It should encourage younger generations to continue to inherit the process of making Mangkala musical instruments in the future.

Keywords : Inheritance / Musical Instrument Making / Mangala

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีในรูปแบบของวงปี่กลองได้แพร่กระจายตัวอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีความกลมกลืนกับวิถีชีวิตคนในท้องถิ่นที่มีความเรียบง่าย และสามารถนำไปรับใช้สังคมในแง่มุมต่างๆ ทั้งสร้างความบันเทิงและการประกอบพิธีกรรม ซึ่งดนตรีลักษณะนี้เป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีการพัฒนาสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนานจากรุ่นสู่รุ่น โดยในภูมิภาคเหนือตอนล่างนี้มีดนตรีพื้นบ้านชนิดหนึ่งชื่อว่า ดนตรีมังคละ เป็นดนตรีที่ถือได้ว่ามีความเข้มแข็งมากในระดับหนึ่งที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นและมีความโดดเด่นในด้านรูปแบบลักษณะของเครื่องดนตรีที่มีความน่าสนใจ

ดนตรีมังคละเป็นดนตรีพื้นบ้านที่แพร่กระจายอยู่ในท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกอย่างกว้างขวาง โดยในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเข้าไปสู่ระบบการศึกษาในสถานศึกษา ส่งผลให้ความต้องการเครื่องดนตรีมังคละมีเพิ่มมากขึ้นเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว แต่ในทางกลับกัน ช่างที่สร้างเครื่องดนตรีมังคละกลับมีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากในอดีตการสร้างเครื่องดนตรีมังคละแบบวิถีชาวบ้านนั้น นักดนตรีสามารถสร้างเครื่องดนตรีได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเป็นการสร้างเครื่องดนตรีเพื่อใช้บรรเลงเองในกลุ่ม ทำให้ความต้องการเครื่องดนตรีมังคละอยู่ในขอบเขตจำกัด จนแทบไม่ปรากฏข้อมูลของช่างที่สามารถสร้างเครื่องดนตรีมังคละได้

ความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาดนตรีมังคละในด้านการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้เห็นกระบวนการสร้างที่สืบทอดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันตลอดจนเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของช่างที่เป็นปราชญ์ท้องถิ่นที่สามารถสร้างเครื่องดนตรีมังคละให้มีรูปแบบลักษณะเป็นอัตลักษณ์โดดเด่นของจังหวัดพิษณุโลก อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างเครื่องดนตรีมังคละและการอนุรักษ์สืบสานดนตรีมังคละสืบต่อไป

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้มีการวางแผนงานเบื้องต้นเพื่อค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำรวจพื้นที่เบื้องต้นก่อนการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากพบช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษและยังดำเนินการสร้างเครื่องดนตรีอยู่จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ 2 ประเด็นคือ

1. บุคคลข้อมูลที่เป็นช่างสร้างเครื่องดนตรี ต้องมีประสบการณ์ด้านการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ 10 ปีขึ้นไป โดยมีการสืบทอดวิธีการสร้างจากบรรพบุรุษ และยังคงดำเนินงานด้านดังกล่าวอย่างต่อเนื่องในเขตจังหวัดพิษณุโลก

2. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภาคสนามตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 - เดือนเมษายน พ.ศ. 2565

หลังจากนั้นจึงเริ่มเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการประกอบกับวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเมื่อได้ข้อมูลทั้งจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาเรียบเรียงเชื่อมโยง รวมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูลจากบุคคลข้อมูลและผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรี เพื่อใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยตามประเด็นวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งนำเสนอเผยแพร่องค์ความรู้จากการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการทบทวนเอกสารต่าง ๆ พบว่า การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของจังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบันนั้นมีพื้นที่เดียวคือ ตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นข้อมูลวิจัยตามขอบเขตการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของชมรมดนตรีพื้นบ้านมังคละ ควบคุมและดูแลโดยเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาตามบริบทการสืบทอดของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ จากรุ่นบิดามาสู่รุ่นของบุคคลข้อมูล การนำเสนอข้อมูลสามารถแบ่งประเด็นตามช่วงเวลาในการรับองค์ความรู้จนถึงปัจจุบันเป็น 3 ช่วงเวลาคือ

1. ช่วงแห่งการเรียนรู้ จดจำ และปฏิบัติตาม

เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้เรียนรู้วิธีการสร้างเครื่องดนตรีมังคละจากนายทองอยู่ ลูกพลับ ผู้เป็นบิดา มาตั้งแต่ก่อนปีพ.ศ. 2540 โดยการสังเกตและทำหน้าที่ผู้ช่วยในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ โดยประโยชน์ ลูกพลับได้ให้ข้อมูลว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นตนเองยังไม่ได้เป็นผู้สร้างเครื่องดนตรีมังคละโดยตรง เนื่องจากต้องปฏิบัติงานหลักในการเป็นข้าราชการทหาร (Lookplub, Interview, 2021, October 22) ประโยชน์ ลูกพลับได้เริ่มเข้าไปเรียนรู้และช่วยบิดาสร้างเครื่องดนตรีมังคละในเวลาว่างและวันหยุดราชการ จนถึงช่วงปีพ.ศ. 2540 นายทองอยู่ ลูกพลับมีอายุมากขึ้นและได้ล้มป่วย มีอาการอัมพฤกษ์ไม่สามารถทำงานช่างได้เต็มที่ ส่งผลให้ประโยชน์ ลูกพลับมีความจำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่แทนบิดาโดยปริยาย จึงได้เรียนรู้และทดลองวิธีการสร้างเครื่องดนตรีมังคละเรื่อยมาตามแบบฉบับของตน จากการสังเกตและเป็นผู้ช่วยในการสร้างและซ่อมเครื่องดนตรีมังคละ ทำให้สามารถสร้างเครื่องดนตรีมังคละที่มีคุณภาพได้สำเร็จโดยเครื่องดนตรีชุดแรกได้รับการว่าจ้างจากศูนย์ควบคุมการบิน จังหวัดพิษณุโลก

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ในปีพ.ศ. 2548 นายทองอยู่ ลูกพลับได้เสียชีวิตลง ทำให้เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ จึงต้องกลับมาอยู่จังหวัดพิษณุโลกอย่างถาวร ได้พัฒนาวงดนตรีมังคละที่บิดาได้สร้างและดำเนินการไว้ รวมถึงการสร้างเครื่องดนตรีอย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้การสร้างมังคละจากที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ประโยชน์ ลูกพลับได้ให้ข้อมูลว่า การเรียนรู้เพื่อสร้างเครื่องดนตรีมังคละ ในช่วงแรกได้ฝึกทำเครื่องดนตรีทุกชนิด ได้แก่ ปี่ กลองต่างๆ แต่ในช่วงหลังได้หยุดการสร้างปี่มังคละเนื่องจากการสร้างแต่ละครั้งไม่สามารถคุมมาตรฐานได้ ระบบเสียงของปี่ไม่คงที่ จึงมีความจำเป็นต้องหยุดไป แต่ในทางตรงกันข้ามตนสามารถพัฒนาการสร้างกลองมังคละ กลองยืนและกลองหลอนได้อย่างดีและมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆ

2. ช่วงแห่งการพัฒนา และสร้างงาน

ประโยชน์ ลูกพลับได้เกษียณอายุราชการเมื่อปีพ.ศ. 2553 จึงทำให้มีเวลาสร้างเครื่องดนตรีมังคละอย่างจริงจังจนถึงปัจจุบัน การสร้างเครื่องดนตรีมังคละของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ในช่วงแรกที่ยังรับราชการทหารอากาศอยู่ จึงได้ใช้เวลาว่างและช่วงวันหยุดราชการในการฝึกฝน หลังจากเกษียณอายุราชการจึงมีเวลาในการทำงานเพิ่มมากขึ้น การสร้างเครื่องดนตรีมังคละของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ยังคงสืบทอดแนวทางของนายทองอยู่ ลูกพลับ และได้พัฒนาคุณภาพของเครื่องดนตรีมังคละให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในแวดวงดนตรีมังคละทั้งในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดใกล้เคียง สามารถผลิตเครื่องดนตรีมังคละตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้เพิ่มมากขึ้นเพียงพอต่อความต้องการ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละที่มีความชัดเจนในกระบวนการสร้างก่อให้เกิดประโยชน์ในทางการศึกษาข้อมูลด้านดนตรีมังคละ กระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้สืบทอดตามแนวทางขั้นตอนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละจากนายทองอยู่ ลูกพลับ แต่ได้เพิ่มเติมพัฒนาขั้นตอนกระบวนการสร้างให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1) หนังหน้ากลอง ต้องคัดเลือกหนังวัวตัวเมียที่มีอายุมาก เป็นวัวที่มาจากการเลี้ยงแบบปล่อยให้ขึ้นไปหากินในพื้นที่สูงตามเชิงเขา หนังวัวจะมีความเหนียวแข็งแรงทนทานและมีความยืดหยุ่นตัวได้ดี

2) หุ่นกลอง ใช้วิธีการถากเหลารูปทรงและใช้เครื่องกลึงไม้ตกแต่งรูปทรงภายนอกเพื่อให้เกิดความสวยงาม อีกทั้งช่วยลดเวลาในการทำให้เร็วขึ้น

3) การขึงดึงหนังหน้ากลองให้ยึดตัวกับคันชั่งไม้คาน มีการเพิ่มขั้นตอนกลวิธีการใช้ขอบหวายรองหนังรอบขอบหุ่นกลอง เพื่อป้องกันไม่ให้หนังหน้ากลองยึดติดกับหุ่นกลองและหนังสามารถเคลื่อนตัวได้ง่าย เมื่อหนังแห้งตัวสามารถถอดออกจากหุ่นได้ง่ายและได้รูปทรงในการเจาะรู รวมทั้งร้อยเชือกไส้ละมานสะดวกขึ้น

ภาพที่ 1 การขึงหนังหน้ากลอง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

4) การกำหนดตำแหน่งส่วนสำคัญต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันโดยยึดตำแหน่งปลายเส้นแบ่งส่วนที่ขีดเส้นบนหนังหน้ากลอง ในขั้นตอนการเจาะรู การร้อยเชือกหูกลอง ร้อยเชือกไส้ละมาน ร้อยเชือกโยงเร่งเสียง รูช่องไส้ละมานกับนมกลอง การวางครอบหนังหน้ากลองกับหุ่นกลอง ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสวยงาม

5) การสาวดึงเร่งสายร้อยโยงเร่งเสียงของกลองมังคละ มีความยากลำบากในการสาวด้วยมือเพราะช่วงระยะห่างของเชือกสายโยงเร่งเสียงสั้นมากประมาณ 15 เซนติเมตร ได้มีการสร้างไม้แง่ม (ไม้สำหรับขันแนวเชือกของหนังกลองให้ตึง) ที่มีลักษณะเป็นไม้กลมยาวส่วนปลายด้านหนึ่งเหลาเป็นง่าม การสาวนั้นใช้ง่ามไม้แง่มสอดให้สายเชือกอยู่ระหว่างกลางง่ามแล้วบิดไม้แง่มให้เชือกสายร้อยพันกับไม้แง่มในการดึงเร่งและเปลี่ยนเชือกเส้นต่อไปจนครบรอบ

ภาพที่ 2 การสาวดึงสายร้อยโยงเร่งเสียง

6) การสร้างทุกขั้นตอนมีความพิถีพิถัน มีการตรวจสอบคุณภาพเพื่อมุ่งให้ได้เครื่องดนตรีมังคละที่มีคุณภาพ โดยผู้ที่นำเครื่องดนตรีมังคละไปใช้บรรเลงจะไม่ประสบปัญหายุ่งยากตามมาในเรื่องของหนังหน้ากลองหย่อนยาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบว่า กลวิธีที่เป็นอัตลักษณ์ในการสร้างกลองมังคละของประโยชน์ ลูกพลับคือ การขึงหนังหน้ากลอง โดยใช้ภูมิปัญญาที่คิดค้นมาตั้งแต่นายทองอยู่ ลูกพลับ ผู้เป็นบิดา โดยใช้ระบบคานงัดเพื่อดึงสายจากหนังหน้ากลองให้ยืดจนคงที่สามารถนำไปขึ้นหน้ากลองได้หลังจากทิ้งช่วงไว้ระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ ทำให้หนังหน้ากลองมีค่าคงที่ ทนต่อสภาพอากาศ ปรับแต่งสะดวก เป็นที่นิยมในบรรดานักดนตรีมังคละ ซึ่งหากพิจารณากระบวนการขึงหนังหน้ากลองโดยกลวิธีดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ากระบวนการดังกล่าวทำให้หนังกลองยืดตัวมากกว่าการนำหนังหน้ากลองไปยืดตัวและขึ้นบนตัวกลองในทันทีหลังจากการนำหนังไปแช่น้ำ เนื่องจากกำลังของมนุษย์ไม่สามารถทำให้แรงดึงคงที่ได้ตลอด ส่งผลให้หนังหน้ากลองที่ขึงโดยใช้แรงจากมนุษย์มีการยืดหยุ่น ไม่คงที่ ทำให้เมื่อนำไปบรรเลงต้องปรับแต่งอยู่ตลอด สร้างความไม่สะดวกต่อนักดนตรี

3. ช่วงแห่งความเชี่ยวชาญ และการถ่ายทอดองค์ความรู้

ในช่วงปีพ.ศ. 2551 ชมรมดนตรีพื้นบ้านมังคละภายใต้การควบคุมแลโดยเรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้เข้าร่วมรายการคุณพระช่วยได้ออกอากาศเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ได้นำเสนอการแสดงดนตรีพื้นบ้านมังคละ ซึ่งในการออกรายการโทรทัศน์ครั้งนั้นทำให้ชมรมดนตรีพื้นบ้านมังคละมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

มากขึ้น จากนั้นเริ่มมีรายการโทรทัศน์ต่างๆ ติดต่อขอเข้าไปทำข่าวในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ชื่อเสียงมังคละจังหวัดพิษณุโลกเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ ตัวอย่างรายการโทรทัศน์และสำนักข่าวที่ได้เข้ามาถ่ายทอดเรื่องราวการสร้างเครื่องดนตรีมังคละได้แก่ 1) รายการ “คนไทย หัวใจไม่ท้อ” สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ออกอากาศเมื่อวันที่ 28 ธ.ค. พ.ศ. 2556 มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติในภาพรวมในการเข้าสู่วงการดนตรีมังคละของประโยชน์ ลูกพลับ 2) รายการลั่นทุ่ง: ลีลามังคละศิลปะเพลงพื้นบ้าน ช่อง ThaiPBS ออกอากาศวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 มีเนื้อหาในภาพรวมเกี่ยวกับการบรรเลงดนตรีมังคละและการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ 3) สำนักข่าวพิษณุโลกฮอตนิวส์ เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ได้เผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น ในภาพรวมเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวของมังคละที่เกี่ยวข้องกับชมรมดนตรีพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลก แต่ประเด็นของการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการสร้างเครื่องดนตรีโดยเฉพาะที่เป็นการศึกษาเชิงลึกจากสถาบันการศึกษายังมีจำนวนน้อย

ในปีพ.ศ. 2557 ได้มีการศึกษาเชิงการจัดการความรู้ในด้านการสร้างเครื่องดนตรีมังคละโดยวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่าได้เข้าไปศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในเชิงลึก ซึ่งภาพรวมเป็นมิติของกลวิธีการสร้างเป็นหลักไม่ปรากฏข้อมูลการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์การสืบทอด นอกจากนี้ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ได้มีรายการโทรทัศน์ “ไทยบันเทิง” ช่อง ThaiPBS ได้เข้ามาสัมภาษณ์และเผยแพร่ข้อมูลการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ แต่ก็ยังไม่มีการกล่าวถึงประวัติศาสตร์ในมิติของการสืบทอด ซึ่งเป็นการยืนยันข้อมูลว่า มิติองค์ความรู้ด้านการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในจังหวัดพิษณุโลกมีการศึกษาในปริมาณน้อยและไม่ลุ่มลึกเท่าที่ควร จึงจำเป็นที่ต้องเร่งศึกษาให้มากขึ้น เพื่อทำการบันทึกข้อมูล สังเคราะห์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ให้ผู้ที่สนใจและชาวพิษณุโลกได้เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประจำจังหวัดที่มีโอกาสจะถูกลืมได้ในอนาคต

เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ พัฒนากระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของบิดา และพัฒนากระบวนการสร้างเพิ่มเติมจากประสบการณ์ รวมทั้งทักษะที่ได้รับจากการฝึกฝนทำให้สามารถสร้างเครื่องดนตรีมังคละขึ้นเป็นรูปแบบมาตรฐานแต่ยังคงยึดรากฐานองค์ความรู้ที่ได้รับการสืบทอดจากบิดาไว้อย่างสมบูรณ์ เพื่อให้ได้เครื่องดนตรีมังคละที่มีคุณภาพสูงสุด มีกระบวนการคัดเลือกและเตรียมความพร้อมของวัสดุ การคัดเลือกไม้ คัดเลือกหนังวัว และวิธีการสร้างที่เป็นระบบในการเรียนรู้ กรรมวิธีการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละได้สำหรับผู้สนใจโดยทั่วไป นับได้ว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสืบทอดสืบต่อไปยังคนรุ่นหลังอย่างเป็นระบบ

การสืบสานดนตรีมังคละมีการเผยแพร่กันอย่างกว้างขวางแต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงที่มีความสำคัญต่อดนตรีมังคละก็คือการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละซึ่งยังขาดผู้ที่มีความสนใจจึงเป็นสิ่งที่ต้องช่วยกันกระตุ้นให้เกิดช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนของวงดนตรีมังคละที่ได้มีการจัดตั้งในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละครั้งนี้โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นคือประเด็นแรกเป็นการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในรูปแบบวิถีชาวบ้าน และประเด็นที่สองเป็นการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในช่วงการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการศึกษา ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกับความเปลี่ยนแปลงและความเจริญของสังคมท้องถิ่นที่มีผลต่อดนตรีมังคละ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1. การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในรูปแบบวิถีชาวบ้าน

การแพร่กระจายตัวของดนตรีมังคละเข้าไปสู่สังคมท้องถิ่นและดนตรีมังคละปรับตัวเป็นดนตรีพื้นบ้านที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงผูกพันกับวิถีชีวิต ดนตรีมังคละถูกนำเข้าไปใช้ในกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีที่มีขึ้นในท้องถิ่นทั้งด้านพิธีกรรม ศาสนา ประเพณี และด้านความบันเทิงให้ความสนุกสนานเชื่อมโยงความสามัคคีกันในท้องถิ่น การที่ดนตรีมังคละเข้าไปสู่ท้องถิ่นไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นจึงมีขั้นตอนกระบวนการหลายอย่างเข้าไปเกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในดนตรี จัดหาเครื่องดนตรีและยังต้องใช้เวลาในการฝึกหัดบรรเลงเครื่องดนตรีในการจัดตั้งวงดนตรีขึ้นมาใช้บรรเลง แต่รูปแบบของดนตรีมังคละมีความเป็นดนตรีพื้นบ้านจึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตคนในท้องถิ่นได้ง่าย

สิ่งสำคัญของดนตรีมังคละ คือ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง ด้วยความเป็นดนตรีพื้นบ้านนั้น รูปแบบของดนตรีจึงมีความเรียบง่ายและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี การสร้างเครื่องดนตรีมังคละสามารถทำขึ้นใช้บรรเลงได้ตามสภาพของท้องถิ่น วัสดุที่ใช้ในการสร้างสามารถหาได้ง่ายในพื้นที่ รูปแบบของเครื่องดนตรีสร้างเลียนแบบได้ง่าย วิธีการสร้างเครื่องดนตรีใช้ความร่วมมือช่วยเหลือกันตามคำบอกเล่าแบบมุขปาฐะและประสบการณ์ที่ได้พบเห็นเครื่องดนตรีมาก่อน อีกทั้งดนตรีมังคละแบบวิถีชาวบ้านพบว่านักดนตรีกับเครื่องดนตรีมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นใกล้ชิดและให้ความสำคัญกับเครื่องดนตรี เครื่องดนตรีเปรียบเสมือนครู เป็นสิ่งที่ต้องเคารพบูชา นักดนตรีมีโอกาสเรียนรู้รูปแบบ สัดส่วนลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีไปโดยธรรมชาติ นักดนตรีมังคละในรูปแบบวิถีชาวบ้านจึงดูแลรักษาสภาพของเครื่องดนตรีไปพร้อมกับการบรรเลงเครื่องดนตรี เมื่อเครื่องดนตรีเกิดข้อบกพร่องชำรุดเสียหายขึ้นนักดนตรีสามารถทำการแก้ไขปรับปรุงให้เครื่องดนตรีมีสภาพพร้อมใช้บรรเลงได้ตลอดเวลาและพัฒนาการซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีไปจนสามารถสร้างเครื่องดนตรีขึ้นใช้เองได้

การสร้างเครื่องดนตรีมังคละขึ้นในช่วงแรกจึงเป็นไปในรูปแบบของการสร้างเครื่องดนตรีขึ้นใช้เองและแบ่งปันกัน วิธีการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของช่างแต่ละคนอยู่ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมาในจำนวนที่เพียงพอใช้บรรเลงเท่านั้น การสร้างเครื่องดนตรีจึงขาดความต่อเนื่อง ขาดประสบการณ์ทักษะและการพัฒนาเครื่องดนตรีไปสู่คุณภาพที่สูงขึ้น เป็นการสร้างไปตามภูมิปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล ในการสร้างเครื่องดนตรีตามวิถีชาวบ้านนี้นักดนตรีมังคละสามารถสร้างกันได้ทุกคนส่งผลให้ช่างผู้สร้างเครื่องดนตรีขาดความสำคัญลงไป การสร้างเครื่องดนตรีมังคละจึงไม่ค่อยได้รับความสำคัญในชุมชน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ไม่เกิดการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละจากรุ่นสู่รุ่น ไม่สามารถบอกได้ว่าใครเป็นผู้สร้างเครื่องดนตรีมังคละขึ้นมาก่อน หรือได้รับการถ่ายทอดวิธีการสร้างมาจากใคร ทั้งหมดนี้ล้วนมีสาเหตุมาจากความเป็นดนตรีพื้นบ้านตามวิถีชาวบ้านที่สามารถใช้ภูมิปัญญาของตนเองสร้างเครื่องดนตรีขึ้นมาได้ บทบาทของช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละจึงไม่ได้รับความสำคัญและไม่มีความโดดเด่น ตลอดจนความต้องการเครื่องดนตรีก็อยู่ในขอบเขตจำกัด ทำให้ช่างที่สร้างเครื่องดนตรีมังคละไม่สามารถยึดเป็นอาชีพได้

การสร้างเครื่องดนตรีมังคละแบบวิถีชาวบ้าน ถือได้ว่าเป็นการสร้างข้อมูลเบื้องต้นที่มีการคิดค้นวิธีการในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละที่มีความหลากหลายในภูมิปัญญาของช่างแต่ละคน และกระบวนการสร้างได้ถ่ายทอดความรู้แบบมุขปาฐะ การเลียนแบบและนำไปพัฒนาปรับปรุงเป็นกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละของช่างแต่ละคน ความต้องการเครื่องดนตรีมังคละมีข้อจำกัดอยู่ภายในท้องถิ่น ช่างขาดความต่อเนื่องในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาการสร้างเครื่องดนตรีให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นต่อไปได้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละในช่วงการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการศึกษา

การสืบทอดในระยะนี้ อยู่ในช่วงเวลาที่สังคมท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมให้มีความเจริญด้านต่างๆ มีการติดต่อกันที่สะดวกสบายขึ้น ดนตรีรูปแบบอื่นของสังคมเมืองได้แพร่กระจายเข้าไปสู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ดนตรีมังคละเริ่มได้รับผลกระทบ วงดนตรีมังคละมีจำนวนลดน้อยลงเนื่องจากนักดนตรีรุ่นใหม่ขาดความต่อเนื่องแต่นักดนตรีรุ่นเก่ามีอายุมากขึ้นก็เริ่มล้มหายตายจากไป หน่วยงานทางราชการจึงเริ่มให้ความสำคัญและตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพของดนตรีมังคละในท้องถิ่น จึงได้หาทางส่งเสริมเพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและช่วยกันอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ดนตรีมังคละให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง มีการดำเนินงานประชุม จัดฝึกอบรมสัมมนา นำดนตรีมังคละบรรเลงร่วมกับชุดการแสดง จนกระทั่งมีการพัฒนาดนตรีมังคละเข้าไปสู่สถานศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนดนตรีมังคละขึ้น นักวิชาการดนตรีให้ความสนใจในการศึกษาข้อมูลดนตรีมังคละ จัดทำข้อมูลรูปแบบดนตรี เครื่องดนตรี การประสมวงดนตรี เพลงและวิธีการบรรเลง เพื่อใช้ในการเรียนการสอนดนตรีมังคละให้มีทิศทางสอดคล้องกันเป็นกระบวนการส่งเสริมดนตรีเข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ดนตรีมังคละคงอยู่สืบต่อไป

จากการพัฒนาดนตรีมังคละเข้าไปสู่ระบบการศึกษานี้สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ เครื่องดนตรีมังคละเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ต้องมีการจัดหาเพื่อใช้ในการเรียน ช่วงแรกของการปรับเปลี่ยนนี้ก็ยังประสบปัญหาในการหาช่างสร้างเครื่องดนตรี ซึ่งดนตรีมังคละในรูปแบบการศึกษานี้นักดนตรีกับเครื่องดนตรีขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน นักดนตรีเป็นผู้บรรเลงเครื่องดนตรีเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถปรับแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเครื่องดนตรีได้ ต้องอาศัยช่างเท่านั้นและนักดนตรีไม่สามารถพัฒนาไปสู่ช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละได้ด้วยตนเอง ช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละในรูปแบบการศึกษาจึงมีความสำคัญขึ้นมา ในช่วงระยะเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงวิถีของดนตรีมังคละจากชาวบ้านไปสู่ระบบการศึกษานี้ มีช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละที่มีความมุ่งมั่นในการสืบสานอนุรักษ์โดยมุ่งสร้างเครื่องดนตรีมังคละให้มีคุณภาพ คือ นายทองอยู่ ลูกพลับ ผู้สร้างเครื่องดนตรีมังคละอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงดนตรีมังคละไปสู่รูปแบบของการศึกษาที่ความต้องการเครื่องดนตรีมังคละมีเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้ช่างได้สร้างเครื่องดนตรีอย่างต่อเนื่องและมีเครื่องดนตรีมังคละให้กับสถานศึกษาต่างๆ มีการศึกษาข้อมูลกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ บทบาทของช่างมีความชัดเจนและมีความสำคัญเด่นชัดขึ้น เครื่องดนตรีมังคละที่สร้างขึ้นโดยนายทองอยู่ ลูกพลับ ได้เข้าไปช่วยเพิ่มจำนวนวงดนตรีมังคละในสถานศึกษาทดแทนกับการลดลงของดนตรีมังคละในรูปแบบวิถีชาวบ้านซึ่งถือได้ว่าเป็นความโชคดีของการพัฒนาฟื้นฟูดนตรีมังคละ แต่การสร้างเครื่องดนตรีมังคละก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนา นายทองอยู่ ลูกพลับ เป็นผู้พัฒนากระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละที่สามารถจัดเรียงลำดับเป็นองค์ความรู้ที่ใช้ในการสืบทอดกระบวนการสร้างส่งผลให้เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ได้เป็นผู้รับสืบทอดต่อมาและพัฒนาขั้นตอนในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้เพิ่มเติมกลวิธีต่างๆ ในการสร้างเพื่อให้เครื่องดนตรีมังคละมีคุณภาพ มีความคงทนสามารถใช้บรรเลงได้เป็นระยะเวลายาวนานและมีความสวยงามเป็นอัตลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของจังหวัดพิษณุโลก

ความเปลี่ยนแปลงของดนตรีมังคละจากวิถีชาวบ้านไปสู่ระบบการศึกษานี้ก่อให้เกิดผลดีในด้านของช่างผู้สร้างเครื่องดนตรีมังคละ เพราะช่างสามารถสร้างเครื่องดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง ได้เพิ่มพูนประสบการณ์ทักษะ และสามารถพัฒนากระบวนการสร้างเครื่องดนตรีให้มีคุณภาพได้ตามความต้องการ ช่างสร้างเครื่องดนตรีได้รับความสำคัญและการยกย่อง ก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาการสร้างเครื่องดนตรีอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนในการพัฒนาคุณภาพเครื่องดนตรีที่สามารถใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการในกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละเพื่อ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การศึกษาเรียนรู้ในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Nakpee (2003, p.337) ที่เสนอว่า ดนตรีพื้นบ้านเป็นศิลปวัฒนธรรมแขนงหนึ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมาด้วยภูมิปัญญาเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความสุขในการดำรงชีวิต ดนตรีพื้นบ้านจึงเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของชาวบ้านแต่ละท้องถิ่น อาจมีความเหมือนหรือความแตกต่างกันไปตามสภาพของเชื้อชาติ ศาสนา สิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคม ดนตรีพื้นบ้านสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านได้เป็นอย่างดีและยังเป็นเครื่องแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์และอุปนิสัยใจคอของชาวบ้าน ตลอดจนความสมัครสมานสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน สะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายในแบบของสังคมเกษตรกรรม ดนตรีพื้นบ้านจึงมีลักษณะเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน แต่สิ่งต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้นๆ ฉะนั้นมนุษย์ก็ย่อมเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ได้ตลอดเวลา แต่ในบางครั้งมนุษย์ก็มิได้ตั้งใจที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลง แต่เวลาและปัจจัยทางสังคมต่างๆ ทำให้บางสิ่งบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปได้

การสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละเป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวพันกับการพัฒนาสืบสานดนตรีมังคละให้คงอยู่ แต่การสืบสานช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละมีอุปสรรคในการดำรงชีพ เพราะช่างไม่สามารถใช้เป็นอาชีพหลักในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละได้ จึงเป็นสิ่งที่ไม่สร้างแรงจูงใจให้กับผู้สนใจ ซึ่งช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละจึงต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อม ความมั่นคงในชีวิต เป็นผู้มีความเสียสละ อุทิศเวลาเพื่อการอนุรักษ์สืบสาน ฉะนั้นจึงแทบไม่พบเห็นข้อมูลของช่างสร้างเครื่องดนตรีที่มีการสืบทอดกันมาในอดีต ความชัดเจนของช่างเริ่มปรากฏขึ้นในช่วงของความเปลี่ยนแปลงดนตรีมังคละเข้าสู่ระบบการศึกษาและมีการสืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน คุณสมบัติที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการสืบทอดช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละ ประกอบด้วย

1) ช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละต้องเป็นผู้ที่มีความรัก ความชื่นชอบ เป็นผู้ที่มีความรู้ในดนตรีมังคละเป็นพื้นฐานสำคัญ

2) เป็นผู้ที่มีอาชีพหลักในการดำรงชีพเป็นหลักสำคัญและเป็นช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละประกอบเป็นอาชีพเสริม

3) มีความมุ่งมั่นสร้างเครื่องดนตรีเพื่ออนุรักษ์สืบสานดนตรีมังคละ สามารถดำเนินการสร้างเครื่องดนตรีมังคละอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้สนใจในการสร้างเครื่องดนตรีมังคละได้ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมและการเผยแพร่องค์ความรู้ของดนตรีมังคละ

จากคุณสมบัติที่เป็นปัจจัยสำคัญเหล่านี้เป็นข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการสืบสานช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละ ปัจจัยคุณสมบัติของช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งว่าในอนาคตจะมีผู้สืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละต่อไปหรือไม่และหาผู้ที่มีความพร้อมในคุณสมบัติของช่างทั้ง 3 ปัจจัยได้ยากลำบากขึ้นจึงเป็นสิ่งที่น่าตระหนักถึงการสืบทอดต่อไปในอนาคต สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการสืบทอดคือได้มีการบันทึกข้อมูลกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละเป็นองค์ความรู้ไว้ใช้เป็นแนวทางของการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละเป็นฐานข้อมูลต่อไปให้กับผู้สนใจ แต่ในปัจจุบันมีช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละที่ได้รับการสืบทอดอย่างเป็นระบบเพียงคนเดียวและยังไม่มีแนวโน้มว่ามีผู้ใดสนใจในการสืบสานงานช่างสร้างเครื่องดนตรีมังคละ ปัญหาอุปสรรคช่องว่างระหว่างนักดนตรีกับเครื่องดนตรีมีความห่างไกลกันมากขึ้น นักดนตรีทำหน้าที่ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงอย่างเดียวและใช้อยู่ในระยะเวลาสั้นๆ ความจำเป็นของช่างที่ต้องเข้าไปดูแลเครื่องดนตรีมังคละยิ่งเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงทางแก้ไขปัญหาเหล่านี้เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาดนตรีมังคละในระบบการศึกษาที่อาจต้องหยุดชะงักลง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับผู้ที่สนใจในองค์ความรู้ทางด้านการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ สามารถนำแนวปฏิบัติ ขั้นตอนไปปรับใช้กับการผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านอื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียงกัน เป็นแนวทางให้กับช่างผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านหรือผู้ที่สนใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านการผลิตเครื่องดนตรีมังคละต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ดนตรีมังคละเป็นวัฒนธรรมร่วมในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างหลายจังหวัด ซึ่งยังปรากฏข้อมูลด้านดนตรีมังคละอยู่บ้าง ในการศึกษาครั้งต่อไปสามารถขยายขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการสืบทอดการสร้างเครื่องดนตรีมังคละ รวมทั้งกระบวนการสร้างเครื่องดนตรีมังคละตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างต่อไป

References

Lookplub, P. (2021, October 22). Interview.

Nakpee, P. (2003). **Thai folk music.** Phitsanulok : Naresuan University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

Experience of Gender Identity Discrimination Against and Attitudes toward Gender Role of University Students

จักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์*
Jakkrite Pinyaphong
สุนีย์ กันแจ่ม*
Sunee Kuncham
เผด็จการ กันแจ่ม*
Padetkan Kuncham

Received : August 26, 2021
Revised : November 16, 2021
Accepted : December 21, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ และศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะ ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 850 คน สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ทดสอบความแตกต่างของตัวตนทางเพศกับประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศ โดยใช้สถิติไคสแคว์ วิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยใช้สถิติ Mann-Whithney U Test ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย 20.84 ปี (S.D.=1.48) ร้อยละ 26.6 เคยถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ ได้แก่ การใช้ถ้อยคำและกิริยาที่ไม่สุภาพ ร้อยละ13.9 ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจะมีโอกาสถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ 3.51 เท่า (OR=3.51; 95% CI=2.53-4.88) เมื่อเทียบกับผู้ที่รักเพศตรงข้าม กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนที่ยึดติดต่อบทบาททางเพศที่สะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่าเพศหญิงทั้ง 4 ด้าน (บทบาทหญิงชายไทยในครอบครัว, บทบาทหญิงชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน, ด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และความสัมพันธ์ทางเพศ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) ส่วนเพศหญิงมีคะแนนที่สะท้อนแนวคิดบทบาททางเพศที่เท่าเทียมกันสูงกว่าเพศชายในด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) มหาวิทยาลัยควรกำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ โดยจัดให้มีการเรียนการสอนที่สอดแทรกเนื้อหาความเสมอภาคทางเพศ ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 และกิจกรรมที่ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศที่หลากหลาย

คำสำคัญ : การถูกเลือกปฏิบัติ / อัตลักษณ์ทางเพศ / ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะ

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Lecture in Public Health Faculty of Science and Technology, Uttaradit Rajabhat University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the experience of being discriminated against on the basis of gender identity and the attitudes toward gender roles of male and female students at the university. A sample of 850 students was systematically randomized. Data were collected using questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics tested on experiences of gender identity discrimination using chis-Square statistics, the differences in attitudes about gender roles of male and female students were analyzed using Mann-Whithney U Test statistics. The results showed that the mean age of the sample was 20.84 years (S.D.=1.48), 26.6% had been discriminated against on the basis of gender identity, i.e., indecent words and behaviors were used (13.9%). LGBTQ people are 3.51 (OR=3.51; 95% CI=2.53-4.88) more likely to be discriminated against based on gender identity than those who are heterosexual. Males had high scores toward attitudes about gender roles that reflected more traditional gender role attitude than females on four dimensions (roles of Thai men and women in the family, roles of Thai women and men in the community/work, power relations and sexual relationship) ($p<0.05$). Universities should define their vision of promoting gender equality, for example by including gender equality content in teaching. Educate about the Gender Equality Act E.B. 2558 and a variety of activities related to the promotion of gender equality in university.

Keywords : Discrimination Against / Gender Identity / Attitude Towards Gender Role

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเท่าเทียมระหว่างเพศเป็นสิ่งที่ทั่วโลกยอมรับและให้การรับรองในทางสากลว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมสอดคล้องกับเป้าหมายที่ 5 ของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีหมุดหมายเพื่อบรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ (United Nation Thailand, 2019)

ปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยได้มีการประกาศ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตามหลังจากมีการใช้กฎหมายดังกล่าวมาเป็นเวลา 4 ปี พบว่ายังมีสิ่งท้าทายซึ่งได้แก่ สังคมยังขาดความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ฯ ดังกล่าว โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนั้นการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อกระตุ้นให้สังคมเกิดความตระหนักและเข้าใจเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาควรสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับเยาวชนเพื่อเตรียมพร้อมที่จะออกไปอยู่ในสังคม เช่น การสอดแทรกเนื้อหาเรื่องความเท่าเทียมทางเพศในรายวิชา การสร้างชมรมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศในสถานศึกษา เป็นต้น (Department of Women's Affairs and Family Development, 2021)

ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศเป็นปัญหาทางสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่มีมานานและยังเห็นอยู่ในสังคมไทย โดยแสดงออกในรูปแบบของการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ความไม่เป็นธรรมทางเพศ ชายได้เปรียบกว่าหญิง การเหยียดหยามทางเพศ ความรุนแรงและการทำร้ายสตรี การไม่ยอมรับการมีอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่าง ถึงแม้หลายปีที่ผ่านมาในสังคมไทยจะมีการแสดงออกทางอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่ตรงกับเพศกำเนิดมากขึ้น ส่วนในสถานศึกษาพบว่ายังมีนิสิตนักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับกำเนิด ถูกบังคับให้ไว้ทรง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผมและแต่งกายตามเพศกำเนิดในการเข้าเรียน การเข้าสอบ วัดผล การฝึกปฏิบัติงาน และการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิดรู้สึกถูกกด หมิ่นและถูกลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Boonbaichaipruk, 2003, pp.4-12)

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งสังคมถือว่าเป็นผู้ใหญ่ตอนต้น แต่วุฒิภาวะการตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนซึ่งจะมีอิทธิพลมาก (Pinyaphong, et al., 2018, p.148) ซึ่งอาจชักนำสู่ทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลที่มีเพศสภาพต่างจากที่สังคมคาดหวังอันอาจนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและการดูถูกกีดกัน ซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรง ดังนั้น การรู้สิทธิความเท่าเทียมระหว่างเพศของตนเองและสิทธิของผู้อื่นจะทำให้นักศึกษาเคารพและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นที่มีเพศสภาพแตกต่างจากตนเอง

การส่งเสริมความตระหนักเกี่ยวกับเพศภาวะมีความสำคัญเพราะจะช่วยเปลี่ยนทัศนคติ ส่งเสริมความเข้าใจ พัฒนาสมรรถนะ และทักษะที่สำคัญซึ่งจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับเพศภาวะเป็นการมุ่งและเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับเพศภาวะ เช่น การต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิง การเปลี่ยนบรรทัดฐานความเชื่อที่จะส่งผลต่อความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศ (European Institute for Gender Equality, 2019) อย่างไรก็ตามการศึกษา ประสบการณ์การถูกเรื่องปฏิบัติอันเนื่องมาจากเพศภาพ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงยังมีจำกัดโดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือเป็นทัศนคติเรื่องเพศของเพศใดเพศหนึ่ง (Pinyaphong, et al., 2018, p.148; Musumari, et al., 2016, p.128; Tangmunkongvorakul, et al., 2012, p.40)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ แสวงหาคำตอบให้กับสังคม มีส่วนในการหล่อหลอมนักศึกษาเรื่องความเสมอภาคทางเพศ เพราะหากนักศึกษามีทัศนคติที่ยังไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ย่อมมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อปัญหาสังคม เช่นการตั้งครรภ์ไม่พร้อม การกระทำรุนแรงอันเนื่องมาจากความเป็นเพศ (gender based violence) (Rungreangkulkij, et al., 2017, p.88) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาค ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีกิจกรรมหรือนโยบายที่มุ่งส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในมหาวิทยาลัยที่เป็นรูปธรรม และยังไม่เคยมีการสำรวจการถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศ และทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาซึ่งจะนำไปสู่ความเท่าเทียมระหว่างเพศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาวิจัยประเด็นความเท่าเทียมกันทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยมีคำถามวิจัยคือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติเกี่ยวกับเพศสภาพอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปออกแบบโปรแกรมหรือเนื้อหาเพื่อสอดแทรกในรายวิชาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษารับรู้สิทธิของตนเอง เคารพและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นที่มีเพศสภาพแตกต่างจากตนเอง อันจะส่งผลให้นักศึกษามีความรู้สึกภาคภูมิใจในเพศสภาพของตนเอง สามารถอยู่ในสังคมที่มีเพศสภาพที่หลากหลายได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะ ของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยภาคตัดขวาง (Cross sectional)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษา ภาคปกติในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีจำนวน 4,782 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรเครซี่และมอร์แกน และใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของประชาชนทั่วไปต่อบทบาททางเพศของประชาชนไทย มีค่าเท่ากับ 28.60 (Rungreangkulkij, et al., 2014, p.10) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 425 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ หญิงและชาย ดังนั้นจะต้องเก็บกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหญิงและชายรวมกันเท่ากับ 850 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจากรหัสนักศึกษา

เกณฑ์การคัดเข้า เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 เกณฑ์การคัดออกเป็นนักศึกษาต่างชาติ หรือเป็นนักศึกษาวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบด้วย 6 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการถูกเลือกปฏิบัติจากอัตลักษณ์ทางเพศ จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านศักดิ์ศรีความมเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 5 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 6 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านความสัมพันธ์ทางเพศ จำนวน 9 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความตรงของแบบสอบถามโดยให้ผู้ทรงวุฒิจำนวน 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.91 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละส่วนด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbac's Alpha Coefficient) ได้ระดับความเชื่อมั่นระหว่าง 0.75-0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ใบรับรองเลขที่ 002/2021 เข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มได้ที่ห้องเรียนหลังเลิกเรียน ชี้แจงวัตถุประสงค์

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การวิจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการผู้วิจัยจะให้ลงนามในใบยินยอม หลังจากนั้นจะแจกคิวอาร์โค้ดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสแกนเข้าสู่การตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะใช้เวลาตอบประมาณ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวเลือกตอบของข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า Likert Scale 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด (คะแนนเท่ากับ 1) ไปจนถึงเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด (คะแนนเท่ากับ 5) โดยค่าคะแนนที่สูงหมายความว่ามีทัศนคติที่ยึดติดต่อความเป็นเพศภาวะที่สะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่ที่มาก คือชายมีโอกาสหรือมีอำนาจมากกว่าผู้หญิง ในแบบสอบถามชุดนี้มีข้อคำถาม 4 ข้อที่มีทิศทางตรงข้ามกับความคิดแบบชายเป็นใหญ่ คือมีลักษณะที่แสดงถึงความสมดุลด้านเพศภาวะหรือเสมอภาคทางเพศ คือด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน ข้อที่ 1,3 และ 4 ด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ข้อที่ 1 ดังนั้นในการให้คะแนนต้องกลับตัวเลขจากแบบสอบถาม (Reverse Score) เพื่อให้คะแนนไปในทิศทางเดียวกันกับข้ออื่นๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความแตกต่างของตัวตนทางเพศกับประสบการณ์การเคยถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจากอัตลักษณ์ทางเพศโดยใช้สถิติไคสแคว์ (Chi-Square) วิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย โดยสถิติ Mann-Whitney U test เนื่องจากข้อมูลมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติ การแจกแจงข้อมูลไม่ปกติ จึงเลือกใช้สถิติ non-parametric ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 31.2 เพศหญิงร้อยละ 68.8 อายุเฉลี่ย 20.84 ปี (S.D.=1.47) อาศัยอยู่หอพักร้อยละ 55.6 พักกับบิดา มารดาร้อยละ 33.5 เมื่อมีปัญหาบุคคลแรกที่กลุ่มตัวอย่างไปพูดคุยปรึกษาคือ บิดา/มารดาร้อยละ 42.8 รองลงมาคือปรึกษาเพื่อนร้อยละ 36.7 และปรึกษาอาจารย์เพียงร้อยละ 0.2 กลุ่มตัวอย่างระบุตัวตนทางเพศว่าเป็นรักต่างเพศร้อยละ 73.8 และระบุว่าเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศร้อยละ 26.2 กลุ่มตัวอย่างเคยถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศร้อยละ 26.6 โดยรูปแบบที่ถูกปฏิบัติได้แก่ การใช้ถ้อยคำและกิริยาไม่สุภาพร้อยละ 13.9 ถูกกีดกัน เช่นการใช้บริการห้องน้ำ การสมัครงานร้อยละ 7.5 ถูกอนาจารร้อยละ 0.1

ปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 มีคนรัก ส่วนใหญ่มีคนรัก 1 คน โดยคนรักเป็นเพศตรงข้ามร้อยละ 49.1 เป็นเพศเดียวกันร้อยละ 10.9

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวตนทางเพศกับประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบตัวตนทางเพศกับประสบการณ์ถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ

ตัวตนทางเพศ	ถูกปฏิบัติเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ		รวม
	เคย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย จำนวน (ร้อยละ)	
รักต่างเพศ	123 (19.6)	504 (80.8)	627 (100.0)
หลากหลายทางเพศ	103 (46.2)	120 (53.8)	223 (100.0)
รวม	226 (73.4)	624 (26.6)	850 (100.0)

OR=3.51; 95%CI=2.53-4.88

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบตัวตนทางเพศกับประสบการณ์การถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนทางเพศว่าเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจะมีโอกาสถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศเป็น 3.51 เท่า (OR=3.51 ; 95%CI=2.53-4.88) เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนทางเพศว่ารักเพศตรงข้าม

3. ทัศนคติรู้เกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศระหว่างของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในส่วนนี้นำเสนอผลการเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง 5 ด้าน ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยอันดับที่ยึดติดกับบรรทัดฐานความเป็นหญิง/ชายที่สะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญเกือบทุกด้าน (ยกเว้นด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน ที่แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) ส่วนด้านด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทยที่คะแนนเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 2-6

3.1 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ปัจจุบันยังมีผู้หญิงอีกหลายคนที่มีความสามารถเท่ากับผู้ชาย แต่ไม่ได้รับโอกาสให้เป็นผู้นำ	392.73	440.35	-2.881	<0.05
2.	ในสังคมไทยปัจจุบันแม้ผู้หญิงและผู้ชายจะมีความสามารถเท่ากัน แต่นายจ้างชอบที่จะจ้างผู้ชายมากกว่า	347.38	460.89	-6.745	<0.001
3.	การลวนลามทางเพศเป็นปัญหาใหญ่ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข	378.21	446.92	-4.481	<0.001

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265 Mean Rank	หญิง N=585 Mean Rank	Z	P-value
4.	ยังมีผู้หญิงไทยอีกจำนวนมากที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศแต่ไม่กล้าแจ้งความ	378.88	449.34	-4.839	<0.001
	รวมรายด้าน	348.01	460.60	-6.279	<0.001

จากตารางที่ 2 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอันดับสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยอันดับน้อยกว่าและแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ

3.2 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265 Mean Rank	หญิง N=585 Mean Rank	Z	P-value
1.	ผู้หญิงเมื่อมีบุตรแล้วควรทำงานอยู่กับบ้านมากกว่าทำงานนอกบ้าน	466.61	406.88	-3.383	<0.001
2.	ควรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อในการอบรมสั่งสอนบุตร	442.00	418.02	-1.354	0.170
3.	เด็กผู้ชายไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบช่วยแม่ในการทำงานบ้าน ดูแลน้อง สามารถออกไปเล่นนอกบ้านได้	470.51	405.11	-3.731	<0.001
4.	ผู้หญิงแม้จะทำงานนอกบ้าน ควรต้องรับผิดชอบทำงานบ้านทั้งหมดด้วย	439.14	419.32	-1.127	0.260
5.	หากภรรยาทำงานนอกบ้านและให้สามาอยู่บ้านเลี้ยงลูก เป็นเรื่องไม่เหมาะสม	450.24	414.29	-2.036	<0.05
	รวมรายด้าน	461.93	409.00	-2.918	<0.05

จากตารางที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่าง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อคำถามที่ว่า ควรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อในการอบรมสั่งสอนบุตร (ข้อ 2) และผู้หญิงแม้จะทำงานนอกบ้าน ควรต้องรับผิดชอบทำงานบ้านทั้งหมดด้วย (ข้อ 4) ที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอันดับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงกับผู้ชายในชุมชนและที่ทำงาน

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชน/ที่ทำงาน

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ผู้หญิงและผู้ชายควรมีโอกาสเข้าทำงานอย่างเท่าเทียมกัน	387.44	442.74	-3.774	<0.001
2.	ในการทำงาน ผู้หญิงไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับงานได้มากเท่าผู้ชาย	452.62	413.22	-2.223	<0.05
3.	ผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้น เป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้นำชุมชนได้เท่าเทียมกับผู้ชาย	381.25	445.55	-3.893	<0.001
4.	ผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นเท่าเทียมกับผู้ชาย	384.28	447.17	-3.705	<0.001
5.	การทำงานในชุมชนผู้ชายเหมาะกับการเป็นผู้นำขณะที่ผู้หญิงเหมาะกับการเป็นผู้ประสานงานหรือเป็นผู้ตามเท่านั้น	460.20	409.78	-2.868	<0.01
6.	ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วไม่ควรดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองเพราะจะทำให้บทบาทหน้าที่ในครอบครัวบกพร่อง	460.54	409.63	-2.878	<0.01
7.	ผู้ชายสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักการเมืองหรือนักปกครองได้ดีกว่าผู้หญิง	472.45	404.23	-3.873	<0.001
	รวมรายด้าน	443.42	417.38	-1.437	0.151

จากตารางที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในชุมชนและที่ทำงาน ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอันดับ ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงแต่ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนที่ยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อคำถามเชิงบวกที่สะท้อนถึงความเสมอภาคทางเพศ คือข้อคำถามที่ว่า ผู้หญิงและผู้ชายควรมีโอกาสเข้าทำงานอย่างเท่าเทียมกัน (1),

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้น เป็นหัวหน้างานหรือเป็นผู้นำชุมชนได้เท่าเทียมกับผู้ชาย (3) และผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นเท่าเทียมกับผู้ชาย (4) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอันดับสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ภรรยาควรมีสิทธิเท่าเทียมกับสามีในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัว	382.98	444.76	-3.892	<0.001
2.	การตัดสินใจเรื่องในครอบครัวควรเป็นหน้าที่ของผู้ชายเท่านั้น	486.35	397.94	-4.996	<0.001
3.	ผู้หญิงไม่สามารถเป็นผู้นำครอบครัวได้ดีเท่าเทียมผู้ชาย	446.86	406.77	-3.397	<0.001
4.	ในครอบครัว สามีควรเป็นผู้นำและภรรยาควรเป็นผู้ตาม	475.74	402.74	-4.129	<0.001
5.	ผู้ชายมีสิทธิในการตัดสินใจที่จะให้ภรรยาทำงานนอกบ้านหรือไม่ควรทำ	474.60	403.26	-4.030	<0.001
	รวมรายด้าน	479.68	400.95	-4.348	<0.001

จากตาราง 5 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อคำถามเชิงบวกที่สะท้อนความเสมอภาคทางเพศระหว่างหญิงชาย คือข้อคำถามที่ว่า ภรรยาควรมีสิทธิเท่าเทียมกับสามีในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัว (ข้อ 1) ที่พบว่าค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศระหว่างนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยอันดับของทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทผู้หญิงผู้ชายไทยเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ

ข้อ	ข้อความ	ชาย N=265	หญิง N=585	Z	P-value
		Mean Rank	Mean Rank		
1.	ผู้หญิงไม่ควรพูดคุยเรื่องเพศทั้งในที่สาธารณะและสถานที่ส่วนตัว	452.70	413.18	-2.239	<0.05
2.	ผู้หญิงที่ดีไม่ควรเป็นฝ่ายจีบผู้ชายก่อน	448.11	415.26	-1.858	0.063
3.	ผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงความต้องการทางเพศให้สามีรับรู้	445.87	416.26	-1.673	0.094
4.	ผู้ชายมีสิทธิที่จะมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาหรือแฟนถ้าเขาต้องการแม้ว่าผู้หญิงจะไม่ต้องการก็ตาม	447.75	401.83	-4.299	<0.001
5.	เป็นเรื่องปกติที่ผู้ชายจะเลือกผู้หญิงที่บริสุทธิ์มาเป็นภรรยา	464.21	407.97	-3.177	<0.01
6.	ผู้ชายที่แต่งงานแล้วแต่อาจไปมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นบ้างถือเป็นเรื่องปกติ	481.66	400.06	-4.725	<0.01
7.	ผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันจนตั้งครรภ์ ไม่ควรเรียกร้องให้ฝ่ายชายต้องมารับผิดชอบการตั้งครรภ์นั้น	478.85	401.33	-4.393	<0.001
8.	สามีมีสิทธิทำร้ายร่างกายภรรยาได้ถ้าภรรยาปฏิเสธที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย	474.41	403.34	-4.171	<0.001
9.	ผู้หญิงที่พกถุงยางอนามัย/มีถุงยางอนามัยแสดงความเป็นผู้หญิงที่ “ง่าย”	477.31	402.03	-4.295	<0.001
	รวมรายด้าน	477.24	402.06	-4.139	<0.001

จากตารางที่ 6 ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะและความเท่าเทียมระหว่างเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในเรื่องเพศผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับโดยรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอันดับของกลุ่มอย่างเพศชายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ในลักษณะผู้ชายเป็นผู้นำเรื่องเพศแต่ผู้หญิงเป็นผู้ตามหรือรองรับมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่าคะแนนยึดติดต่อบรรทัดฐานความเป็นหญิงชายสะท้อนความคิดแบบชายเป็นใหญ่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกข้อ ยกเว้น ผู้หญิงที่ดีไม่ควรเป็นฝ่ายจีบผู้ชายก่อน (ข้อ 2) และผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงความต้องการทางเพศให้สามีรับรู้ (ข้อ 3) ที่คะแนนเฉลี่ยอันดับของกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนว่าเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ จะมีโอกาสถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระบุตัวตนทางเพศว่ารักเพศตรงข้าม (OR=3.51; 95%CI= 2.53-4.88) ซึ่งสอดคล้องสถิติของการร้องเรียนอันเนื่องมาจากการถูกเลือกปฏิบัติเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ ของ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (Department of Women's Affairs and Family Development. 2017) ที่พบว่าร้อยละ 90 ของผู้ที่มาร้องเรียนเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยประเด็นที่มีการร้องเรียนมากที่สุดได้แก่ การแต่งกายข้ามเพศสภาพของนิสิตนักศึกษา โดยไม่ให้เข้าเรียนหรือไม่ให้เข้ารับปริญญา การถูกกีดกันไม่ให้สมัครงานหรือการปฏิเสธไม่รับเข้าทำงาน นอกจากนี้ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ศูนย์ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (United Nation Development Programme , UNDP Asia-Pacific Regional Center, 2014) ได้สำรวจประสบการณ์การถูกตีตราและเลือกปฏิบัติของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ในประเทศไทย ซึ่งพบว่ากลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยยังถูกจำกัดสิทธิ และการแสดงออกทางเพศด้วยการตีตรา และการเลือกปฏิบัติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยยังมีความเชื่อและทัศนคติแง่ลบต่อผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถแสดงและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ทั้งในฐานะแรงงาน นักศึกษา จนไปถึงสมาชิกของสังคม

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงเกี่ยวกับเพศภาวะ ผลการศึกษาพว่า นักศึกษาชายมีทัศนคติที่สนับสนุนชายเป็นใหญ่มากกว่านักศึกษาหญิงทุกด้าน ยกเว้นด้าน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคหญิงชายไทย ที่พบว่านักศึกษาหญิงมีคะแนนในด้านนี้มากกว่านักศึกษาชาย สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้าทั้งในและต่างประเทศที่พบว่าเยาวชนหญิงมีทัศนคติต่อความเท่าเทียมกันทางเพศมากกว่าเยาวชนชาย (Rungreangkulkij, et al., 2017; Hajnalka, 2014; Mahiwan & Ayuwat, 2019) อธิบายได้ว่าสำหรับผู้ชายความเท่าเทียมทางเพศคือการละทิ้งความได้เปรียบทางอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ที่ยังคงมีอยู่ในสังคม ซึ่งจะทำให้ผู้ชายเสียผลประโยชน์ ทำให้ยังมีความพึงพอใจที่จะคงความเชื่อทัศนคติเช่นนี้มากกว่าผู้หญิง ดังนั้นจึงเป็นความกดดันที่ผู้ชายต้องแสดงบทบาทางเพศจากความคาดหวังของสังคมมากกว่าผู้หญิง นอกจากนี้การที่ผู้หญิงมีทัศนคติทางเพศที่เท่าเทียมกันมากกว่าผู้ชายเนื่องจากการเปิดรับแนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม และผู้หญิงในบริบทที่เท่าเทียมในสังคมจะได้ประโยชน์จากค่าจ้าง และสถานะทางสังคมในฐานะผู้นำมากขึ้น (Dotti Sani & Quaranta, 2017) นอกจากนี้นักศึกษาหญิงยังคิดว่าการลวนลามทางเพศยังเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข โดยผู้หญิงที่ถูกลวนลาม หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศมักไม่กล้าที่จะแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับคู่กรณี สอดคล้องกับการสำรวจของ Women and Men Progressive Movement Foundation. (2561) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอายุระหว่าง 10-40 ปี ร้อยละ 59.3 เคยถูกลวนลาม คุกคามทางเพศ และเมื่อถูกลวนลามทางเพศ มีเพียงหนึ่งในสี่เท่านั้นที่เลือกจะแจ้งความดำเนินคดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ถูกลวนลามทางเพศจะรู้สึกอับอาย และกลัวถูกตีตราจากสังคมว่าเพราะการแต่งกาย หรือ การทำตัวไม่ดีจึงถูกลวนลาม หรือถูกคุกคามทางเพศ ดังนั้นผู้ถูกระทำมักเก็บไว้โดยไม่ดำเนินคดีกับคู่กรณี

ทัศนคติเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศด้านบทบาทผู้หญิงไทยกับผู้ชายไทยในครอบครัว และความสัมพันธ์เชิงอำนาจในครอบครัว ที่พบว่า นักศึกษาชายมีทัศนคติสนับสนุนชายเป็นใหญ่มากกว่านักศึกษาหญิง โดยเห็นด้วยว่าผู้ชายควรเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในบ้าน ตัดสินใจว่าภรรยาควรทำงานนอกบ้านหรือไม่ และเป็นผู้นำโดยภรรยาควรเป็นผู้ตาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการสำรวจทัศนคติของวัยรุ่นใน 36 ประเทศ (Dotti Sani & Quaranta, 2017) และในประเทศไทย (Rungreangkulkij, et al., 2017) ที่พบว่าวัยรุ่นชายมีทัศนคติที่ยึดติดกับบทบาททางเพศในลักษณะชายเป็นใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในครอบครัว

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

โดยมีความเห็นว่าผู้หญิงเมื่อมีบุตรแล้วควรทำงานบ้านมากกว่าทำงานนอกบ้าน การเลี้ยงดูบุตรและงานบ้านควรเป็นความรับผิดชอบของผู้หญิง และเด็กผู้ชายไม่จำเป็นต้องช่วยแม่ทำงานบ้าน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการขัดเกลาบทบาทหน้าที่ความเป็นหญิงชายในครอบครัว ยังยึดติดกับบทบาทางเพศในลักษณะชายเป็นใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะบทบาทผู้หญิงและชายในครอบครัวไทยเป็นแบบชายเป็นใหญ่ยังคงมีให้นักศึกษาได้เห็นในชีวิตประจำวันทั้งจากครอบครัวของนักศึกษา และในสังคมรวมทั้งสื่อต่างๆ เช่น ละครทีวี ที่ฉายภาพผู้หญิงในการทำงานบ้าน และเป็นผู้ดูแล ซึ่งกล่าวได้ว่าสถาบันที่มีอิทธิพลในการขัดเกลาบทบาทความเป็นหญิงชายมากที่สุดคือสถาบันครอบครัวและสื่อต่างๆ (Mahiwan & Ayuwat, 2019) ดังนั้นการรื้อถอนทัศนคติที่ผู้ชายเป็นใหญ่เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลานาน เพราะความเชื่อแบบนี้ได้ฝังรากลึกในสังคมและในจิตสำนึกของผู้ชาย การที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต้องเปลี่ยนแปลงที่โครงสร้างสถาบันต่างๆ ในสังคม ให้ผู้หญิงได้มีโอกาสเป็นผู้นำ ผู้บริหารในพื้นที่สาธารณะเพิ่มมากขึ้น (Lobber, 2017)

ทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะด้านบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายไทยในชุมชน ที่ทำงาน พบว่านักศึกษาหญิงมีทัศนติที่เห็นด้วยกับข้อคำถามที่แสดงถึงความเสมอภาคทางเพศที่มากกว่านักศึกษาชายทุกข้อ ซึ่งได้แก่ผู้หญิงและผู้ชายควรมีโอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน และผู้หญิงควรได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นเท่าเทียมกับผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้าของ Kharouf & Daoud. (2019) ที่พบผู้หญิงจะมีทัศคติต่อความเท่าเทียมทางเพศที่มากกว่าผู้ชาย ทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศจะทำให้ผู้ชายเสียประโยชน์จากการได้เปรียบจากสถานะทางสังคม ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีผู้หญิงเป็นผู้นำบ้างแล้วก็ตาม แต่สัดส่วนของผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งของการเป็นผู้บริหารหน่วยงาน องค์กร หรือประเทศทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนยังมีอยู่น้อยกว่าผู้ชายมาก (Department of Women's Affairs and Family Development, 2016)

ปัจจุบันแนวโน้มของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของเยาวชนมีมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามผู้ชายยังคงมีความเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นพื้นที่ของผู้ชาย เพราะผู้ชายเป็นผู้ได้รับประโยชน์ในบริบทสังคมแบบชายเป็นใหญ่ที่ให้ความสำคัญต่อเรื่องเพศว่าเป็นอัตลักษณ์ของความเป็นชาย (Lobber, 20117) นักศึกษาชายเห็นด้วยว่าผู้หญิงไม่ควรคุย และแสดงออกเรื่องเพศทั้งในที่สาธารณะและส่วนตัว ผู้หญิงที่ดีไม่ควรจีบผู้ชายก่อน ผู้ชายจะเลือกผู้หญิงที่บริสุทธิ์มาเป็นภรรยา สอดคล้องกับการวิจัยก่อนหน้าของ Pinyaphong. (2014) ที่พบว่า นักศึกษาชายในสัดส่วนที่มากกว่านักศึกษาหญิงเห็นด้วยว่า “ผู้ชายมักจะเลือกผู้หญิงที่บริสุทธิ์ (ยังไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ) เป็นภรรยา” โดยให้เหตุผลว่า พรหมจรรย์ของผู้หญิงเป็นสิ่งที่หายาก ซึ่งทัศนคติดังกล่าวเป็นการมองเห็นผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ ทั้งนี้อธิบายว่า ค่านิยมพรหมจรรย์เป็นการมองผู้หญิงในฐานะวัตถุทางเพศมากกว่าที่จะคำนึงถึงคุณค่าในแง่อื่นๆ โดยถือว่าผู้หญิงที่เสียพรหมจรรย์แล้วคุณค่าจะลดลง จึงกลายเป็นเครื่องวัดค่าของผู้หญิงในสังคมที่ครอบงำด้วยอิทธิพลดังกล่าว และการศึกษาของ Poosanasuwansri. (1997) ที่พบว่านักศึกษาชายส่วนใหญ่ คิดว่าในปัจจุบันเป็นสิ่งยากที่จะพบผู้หญิงที่รักนวลสงวนตัวส่วนนักศึกษาหญิงยังเห็นด้วยต่อการที่จะเสียพรหมจรรย์เพื่อเป็นการพิสูจน์รักแท้ แต่นักศึกษาหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์กลับคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทำให้คุณค่าของตนเองลดลง

ทัศนคติของนักศึกษาที่เห็นด้วยว่าการตั้งครรภ์ไม่พร้อมเป็นความรับผิดชอบของผู้หญิง และผู้หญิงจะถูกมองว่า “ง่าย” ถ้าพกถุงยางอนามัย ซึ่งทัศนคติดังกล่าวไม่สนับสนุนให้ผู้หญิงมีอำนาจและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่ยินยอม และผู้หญิงยังต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลที่ตามมาหากมีการตั้งครรภ์ ซึ่งการที่นักศึกษาชายมีทัศนคติเช่นนี้อาจส่งผลต่อปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมซึ่งนำไปสู่การทำแท้ง รวมถึงการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี/เอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาทางเพศที่ต้องรีบ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แก้ไขในสังคมไทย เพราะวัฒนธรรมไทยในอดีตยังมีความเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่พูดไม่ได้ แม้ว่าปัจจุบันหลายองค์กรมีข้อโต้แย้งว่าเรื่องเพศควรเป็นเรื่องที่พูดได้ และควรสอนให้เด็กหญิงและเด็กชายเรียนรู้เรื่องเพศ มีการสื่อสารเรื่องเพศ (Chittanont, Naressenie & Thuvanuti, 2018) โดยมุ่งเน้นการรับผิดชอบทางเพศของวัยรุ่นชาย และเพิ่มอำนาจในการต่อรองหรือปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง เพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยควรกำหนดวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศในสถานศึกษาทั้งกับบุคลากร และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

2. มหาวิทยาลัยควรนำประเด็นสำคัญที่พบจากการวิจัย เช่น ทัศนคติต่อความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ การเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากอัตลักษณ์ทางเพศ นำไปสอดแทรกในการเรียนการสอน ในรายวิชาการศึกษาทั่วไป หรือจัดรายวิชาเกี่ยวกับเพศศึกษารอบด้านในมหาวิทยาลัย

3. มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทัศนคติต่อความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ เช่น ในวันสตรีสากล หรือการจัดตั้งชมรมหรือสโมสรเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยในชมรมนั้นควรมีนักศึกษาที่มีทุกเพศสภาพเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทัศนคติของกันและกัน

4. มหาวิทยาลัยควรมีการให้ความรู้กับบุคลากร และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 เพื่อให้นักศึกษามีข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการแสดงออกทางเพศ และทราบช่องทางการร้องเรียนเมื่อถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเพศสภาพที่แตกต่างจากเพศกำเนิด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะในนักศึกษาทุกเพศซึ่งอาจมีปัจจัยที่แตกต่างกัน ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยแวดล้อม

2. ควรมีการนำผลการวิจัยไปออกแบบกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับเพศภาวะเพื่อส่งเสริมให้เกิดทัศนติต่อความเสมอภาคทางเพศ และการเคารพสิทธิในการแสดงออกทางเพศที่แตกต่างจากเพศกำเนิด

3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อให้เห็นถึงบริบทเงื่อนไขของทัศนคติ และการกระทำซึ่งจะสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพที่เจาะลึกในกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเพื่อศึกษาปัญหาและรูปแบบของการถูกเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเพศสภาพ

References

Boonbaichaipruk, S. (2003). **Human rights and gender equality**. The personal academic study is a part of the office of the constitutional court's seminar program.

Chittanont, M., Naressenie, K., & Thuvanuti, P. (2018). Cooperation and integration approach for prevention of adolescence undesirable pregnancy base on collaborative public management. **Journal of Research and Development Institute Rajabhat Maha Sarakham University, 5**(1), 359-368.

Department of Women's Affairs and Family Development, Ministry of Social Development and Human Security. (2017). **Standard and index of gender equality**. Bangkok : MHDSH Press.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Department of Women's Affairs and Family Development, Ministry of Social Development and Human Security. (2021). **Stepping into its fifth year, where does the Gender Equality Act go?**. [Online]. Available : https://www.sdgmove.com/2020/05/05/gender-equality-act/ [2021, August 21].

Dotti Sati, G.M., & Quaranti, M. (2017). The best is yet to come? Attitude toward gender roles among adolescents in 36 countries. **Sex Roles, 77**, 30-45.

Hajnalka, F. (2014). Gender role attitudes among higher education students in a borderland Central-Eastern European region called 'Partium'. **Center for Education Policy Studies Journal, 4**(2), 49-70.

Kharouf, E.A., & Daoud, N. (2019). Gender role attitudes among higher education students in Jordan. **Mediterranean Journal of Social Science**, **10**(4), 63-75.

Lobber, J. (2017). **The variety of feminisms and their contribution to gender equality**. [Online]. Available : http://diglib.bis.uni-oldenburg.de/pub/unridden/ur97/kap1.pdf [2021, 13 August]

Mahiwan, P., & Ayuwat, D. (2019). Factors associated to the gender role socialization of working women : a case of major city, Thailand. **Journal of Social and Political Science**, **2**(3), 554-561.

Musumari, P.M., Tangmunkongvorakul, A., Srithanaviboonchai, K., Yungyuankul, S., Techasrivichien, T., Suguimoto, SP., Ono-Kihara, M., Kihara, K. & Chariyalertsak, S. (2016). Prevalence and correlates of HIV testing among young people enrolled in non-formal education centers in urban Chiang Mai, Thailand : A cross-sectional study. **PLoS One, 11**(4), e0153452.

Pinyaphong, J. (2014). Perceptions of sex roles among colleague male and female students in Uttaradit province. Research report for UNFPA. [Online]. Available : http://thailis.or.th/tdc/ [2021, August 21].

Pinyaphong, J., Srithanaviboonchai, K., Chariyalertsak, S., Phornphibul, P., Tangmunkongvorakul, A. & Masumari, PM. (2018). Inconsistent condom use among maleuniversity students in North Thailand. **Asia-Pacific Journal of public health, 30**(6), 147-157.

_____. (2018). Predictors of condom use among heterosexual male university students in North Thailand using a psychological factors model. **Southeast Asia Journal of Tropical Medicine and Public Health, 49**(3), 489-501.

Poosanasuwansri, D. (1997). **Factors influencing premarital sex among adult learners of lower secondary level, Bangkok Non-formal education center**. Master Thesis, Mahidol University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Rungreangkulkij, S., Kotnara, I., Kaewjanta, N. & Kabkumba, C. (2017). University students' attitude towards gender in Thai society. **Journal of Social Science and Humanities, 43**(2), 84-114.

Tangmunkongvorakul, A., Carmichael, G., Banwell, C., Seubsman, SA. & leigh, A. (2012). Coital experience among adolescents in three social-educational groups in urban Chiang Mai, Thailand. **Asian Population Studies, 8**(1), 39-63.

United Nation Development Programme, UNDP Asia-Pacific Regional Center. (2014). **Being LGBT in Asia: The Thailand Country Report**. Bangkok : UNDP.

United Nation Thailand. (2019). **Our work on the sustainable development goal in Thailand**. [Online]. Available : https://thailand.un.org/en/sdgs [2021, August 21].

Women and Men Progressive Movement Foundation. (2019). **Attitudes of Thai women towards Songkran Festival 2017**. [Online] Available : https://mgronline.com/qol/detail/9610000032691 [2021, August 21].

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนาเยาวชนเพื่อส่งเสริมการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ ในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

Strengthening of youths to promote local water management with Geo-informatics technology in the upstream, midstream, and downstream of Khlong Suan Mak Basin, Kamphaeng Phet Province

สุภาสพงษ์ รู้ทำนอง*

Suphatphong Ruthamnong

ภูริณัฐร์ โชติวรรณ**

Phurinat Chotiwan

Received : January 27, 2021

Revised : June 2, 2021

Accepted : July 20, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาและประเมินผลการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร และ (2) สร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ มีระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย การพัฒนากลุ่มเยาวชน การสร้างกิจกรรมเพิ่มความรู้ การประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มเยาวชน การสร้างกิจกรรมส่งต่อองค์ความรู้ และประเมินผลการส่งต่อองค์ความรู้จากกลุ่มเยาวชนสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น ผลการศึกษา พบว่า สามารถพัฒนากลุ่มเยาวชน ได้จำนวน 186 คน จาก 7 โรงเรียน เป็นเยาวชนต้นน้ำ 49 คน กลางน้ำ 76 คน และปลายน้ำ 61 คน เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ ผ่านกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในประเด็นด้าน องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำและการจัดการน้ำโดยชุมชน การจัดการน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการจัดการน้ำ และปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชน ทั้งนี้ เยาวชนมีความรู้ด้านดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น และมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.48/5.00, S.D. = 0.64) ส่วนผลการสร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น เพื่อขยายผลการเรียนรู้ พบว่า เยาวชนสามารถส่งต่อองค์ความรู้สู่ประชาชนในพื้นที่ ผ่านวิธีการบรรยายให้ความรู้ ด้วยสัดส่วน เท่ากับ 1 : 10 รวมจำนวน 1,860 คน ทั้งนี้ การประเมินผลการส่งต่อองค์ความรู้ 7 ด้าน ประกอบด้วย (1) หลักการจัดการน้ำ (2) การจัดการน้ำโดยชุมชน (3) การจัดการน้ำบริเวณต้นน้ำ (4) การจัดการน้ำบริเวณกลางน้ำ (5) การจัดการน้ำบริเวณปลายน้ำ (6) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ และ (7) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำ พบว่า

*อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภูมิสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Lecturer in Geoinformatics Program Faculty of Humanities and Social Sciences Kamphaeng Phet Rajabhat University

**อาจารย์ประจำศูนย์วิจัยและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยชุมชนตราด สถาบันวิทยาลัยชุมชน
Lecturer in Research and Lifelong Learning Center Trat Community College Institute of Community

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้ได้รับการถ่ายทอดมีผลความพึงพอใจระดับมากทุกด้าน โดยหลักการจัดการน้ำเป็นประเด็นที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.28/5.00, S.D. = 0.69) และการประเมินความสามารถในการให้ความรู้จากกลุ่มเยาวชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 8.32/10.00, S.D. = 1.17)

คำสำคัญ : เยาวชน / การถ่ายทอดองค์ความรู้ / ภูมิสารสนเทศ / พัฒนาชุมชน / การจัดการน้ำท้องถิ่น

ABSTRACT

This study aimed to (1) strengthen and evaluate the strengthening of youth groups to transfer knowledge on local water management by Geo-informatics technology in the upstream, midstream, and downstream of Khlong Suan Mak Basin, Kamphaeng Phet Province, and (2) create activities and assess the results of knowledge transfer of youths to other target groups. The methodology in this research consisted of, youth strengthening, creating activities to increase knowledge, satisfaction evaluation of youth groups, and creating knowledge transfer activities and evaluation. The results of the study revealed that 186 youths from 7 schools were able to strengthen, 49 upstream youths, 76 midstream youths, and 61 downstream youths. The water management learning topics, comprising, water management and local water management, upstream, midstream, and downstream water management, Khlong Suan Mak basin management, Geo-informatics technology in water management, and using Geo-informatics technology to support local water management. As a result of the strengthening, it indicated that the youths obtained more knowledge. Furthermore, they were satisfied with their participation in the project at a high level ($\overline{X}$ = 4.48/5.00, S.D. = 0.64). In respect of the knowledge transfer to other target groups for learning outcomes expansion, it found that the youths were able to transfer knowledge to local people through a lecture-giving method with a proportion of 1: 10, totaling 1,860 people. The evaluation of knowledge transfer in 7 topics included (1) principles of water management, (2) local water management, (3) upstream water management, (4) midstream water management, (5) downstream water management, (6) Geo-informatics technology, and (7) using Geo-informatics technology to support water management, the result showed that all satisfaction of participants was at high levels in all aspects. In addition, the principle of water management satisfaction was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.28/5.00, S.D. = 0.69), and the overall of youth network competency was at very good level ($\overline{X}$ = 8.32/10.00, S.D. = 1.17).

Keywords : Youth / Knowledge Transfer / Geo-informatics / Community Development / Local Water Management.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลุ่มน้ำคลองสวนหมากเป็นลุ่มน้ำที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีรูปแบบการระบายน้ำเป็นแบบกิ่งไม้ ประกอบด้วยลำคลองสาขาต่างๆ ที่สำคัญหลายสาย เช่น คลองสวนหมาก คลองจำปา คลองเต่าดำ คลองวุ้งกะสัง และคลองคะยาง มีพื้นที่ 1,110.94 ตารางกิโลเมตร หรือ 694,338 ไร่

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สถานการณ์ปัจจุบันของลุ่มน้ำ มีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ ทั้งปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมวัฒนธรรม เช่น ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ ปัญหาความแห้งแล้ง ภัยแล้งซ้ำซาก ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ปัญหาการใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพที่ดิน และปัญหาการสูญหายของภูมิปัญญา โดยปัญหาด้านการจัดการน้ำ นับได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของลุ่มน้ำ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านการจัดทำโครงการของหน่วยงานภาครัฐ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา และบางพื้นที่เป็นเขตป่าสงวน ส่วนด้านการจัดการน้ำโดยชุมชนในพื้นที่ นับได้ว่ามีความโดดเด่น แต่ก็ยังขาดกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืน (Ruthamnong, 2018)

“ภูมิสารสนเทศ” (Geomatics, Geo-Informatics: 3S) ประกอบด้วย 3 เทคโนโลยีหลัก คือ ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System: GPS) เทคโนโลยีรีโมทเซนซิง หรือการสำรวจข้อมูลระยะไกล (Remote Sensing: RS) และ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) (Geo-Informatics and Space Technology Development Agency; GISTDA, 2009) ปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศอย่างหลากหลาย ทั้งรูปแบบ วิธีการและหน่วยงานที่นำไปใช้ ทั้งด้านการจัดการภาครัฐและด้านการวิจัย เช่น การสำรวจ การติดตาม เตือนภัย และเฝ้าระวังภัยพิบัติ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน แบบจำลองทางด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการในสภาวะฉุกเฉิน ระบบสนับสนุนการตัดสินใจเชิงพื้นที่ (Spatial Decision Support System: SDSS) และระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert System) ในด้านการจัดการน้ำภูมิสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการประยุกต์ใช้หลายด้าน เช่น การจัดทำผังน้ำ การแสดงข้อมูลแหล่งน้ำโดยใช้รีโมทเซนซิง การจัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ทรัพยากรน้ำ การสำรวจโดยใช้ GPS การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม และการประเมินผลกระทบทางด้านเกษตรกรรม เศรษฐกิจ และสังคม จากภัยธรรมชาติทางน้ำ เป็นต้น (Geo-Informatics and Space Technology Development Agency; GISTDA, 2009; Ruthamnong, 2019)

The Thailand Research Fund; TRF (2017) ได้กล่าวถึงการจัดการน้ำชุมชนไว้ว่าเป็นการจัดการน้ำโดยชุมชนเพื่อชุมชน มีการบูรณาการการทำงานระหว่างชุมชน นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเก็บรวบรวม สรุปวิเคราะห์ และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ โดยการผสมผสานความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น ในการบริหารจัดการงานวิจัย “การจัดการน้ำชุมชน” จึงต้องยึดเอา “คน” เป็นศูนย์กลาง ในการทำงานโดยเริ่มจากการทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ผ่านการเรียนรู้จนเกิดความเข้าใจบริบทและเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ ผ่านกิจกรรมสำคัญ เช่น การพัฒนาฐานข้อมูล กิจกรรมทำแผนผังน้ำ ทำมือ การจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ในรูปแบบของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การจัดทำผังน้ำรวม โดยการจัดการน้ำชุมชนต้องมีการจัดการที่สอดคล้องกับพื้นที่และการเกษตรเป็นสำคัญ และต้องบูรณาการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย รวมทั้งกลุ่มเยาวชนที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของชุมชนด้วย เนื่องจากเยาวชนนั้นมีส่วนสำคัญที่จะขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นในอนาคต ดังนั้น กลุ่มเยาวชนจึงเป็นพลังสำคัญในการเรียนรู้องค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการจัดการน้ำสำหรับชุมชน เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ เผยแพร่ และขยายผล (Department of Environmental Quality Promotion; DEQP, 2017)

การศึกษานี้ มีเป้าหมายในการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำสำหรับชุมชน ด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร พร้อมทั้งสร้างกิจกรรมในการส่งต่อองค์ความรู้ที่ได้รับไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ซึ่งเป็นคนในชุมชน ผลลัพธ์ของการศึกษาจะนำไปสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำโดยชุมชน การจัดการน้ำแบบบูรณาการ และ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การใช้เครื่องมือภูมิสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการจัดการน้ำ เพื่อนำไปสู่การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาและประเมินผลการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร
2. สร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร สู่กลุ่มเป้าหมาย

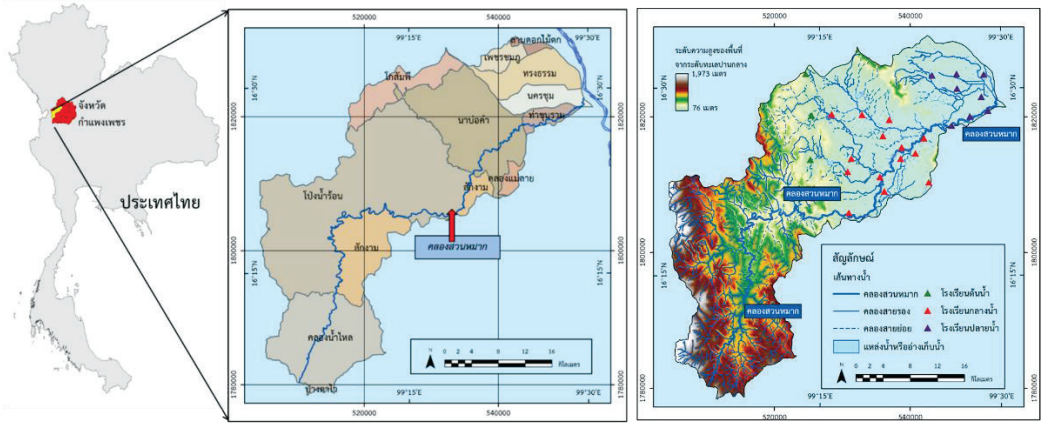
วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก มีพื้นที่รวม 694,338 ไร่ ครอบคลุมขอบเขตการปกครอง 11 ตำบล ได้แก่ ตำบลนาบ่อคำ ตำบลนครชุม ตำบลทรงธรรม ตำบลท่าขุนราม และตำบลคลองแม่ลาย ในอำเภอเมืองกำแพงเพชร ตำบลคลองน้ำไหล ตำบลโป่งน้ำร้อน และตำบลสักงาม ในอำเภอคลองลาน และตำบลโกสัมพี ตำบลเพชรชมภู และตำบลลานดอกไม้ตก ในอำเภอโกสัมพีนคร ดังภาพที่ 1

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายกลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร คือ กลุ่มเยาวชนที่มีศักยภาพ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก อายุอยู่ในช่วง 14-18 ปี โดยก่อนเริ่มกระบวนการมีการกำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนอย่างน้อย 6 โรงเรียน รวม 150 คน (การศึกษานี้มีเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ 7 โรงเรียน รวมจำนวน 186 คน)
2. กลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากเยาวชนด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร คือ ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร รวมจำนวน 1,860 คน

ภาพที่ 1 พื้นที่ศึกษา และโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ขั้นตอนการพัฒนาและประเมินผลการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

การพัฒนากลุ่มเยาวชน มีขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย

- วางแผนการดำเนินการวิจัย
- กำหนดกลุ่มเยาวชนที่มีศักยภาพ โดยแยกเป็นกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- จัดทำประกาศไปยังโรงเรียนต่างๆ ในเขตลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร
- คัดเลือกเยาวชนเพื่อเข้าร่วมโครงการ
- จัดทำทำเนียบกลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำ

การสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนากลุ่มเยาวชนและประเมินผล มีขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย

- วางแผนการดำเนินกิจกรรม
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร” ในวันที่ 28-30 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และโรงเรียนของกลุ่มเยาวชน
- สร้างกิจกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับกลุ่มเยาวชน โดยมีประเด็นหลัก ประกอบด้วย องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำและการจัดการน้ำโดยชุมชน การจัดการน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ การจัดการน้ำในพื้นที่กลางน้ำ และการจัดการน้ำในพื้นที่ปลายน้ำ การจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการจัดการน้ำ และปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชน
- ประเมินผลการเพิ่มขึ้นของความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำและการจัดการน้ำโดยชุมชน และภูมิสารสนเทศและการประยุกต์ใช้ของกลุ่มเยาวชน โดยการประเมินตนเอง
- ประเมินผลความพึงพอใจของการจัดกิจกรรม 5 ด้าน ได้แก่ (1) กระบวนการและการให้บริการในการอบรม (2) วิทยากรและการถ่ายทอดความรู้ (3) การอำนวยความสะดวก (4) เนื้อหา แนวคิด และผลจากการฝึกอบรม และ (5) ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ โดยมีค่าคะแนนความพึงพอใจในแต่ละประเด็น เท่ากับ 1 ถึง 5 (น้อยที่สุดถึงมากที่สุด) มีเกณฑ์ประเมินความพึงพอใจโดยใช้ค่าเฉลี่ย ดังตารางที่ 1
- บันทึก และสรุปผลข้อมูล

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	การแปลผลความพึงพอใจ
4.51-5.00	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51-4.50	มีความพึงพอใจมาก
2.51-3.50	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.51-2.50	มีความพึงพอใจน้อย
1.00-1.50	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

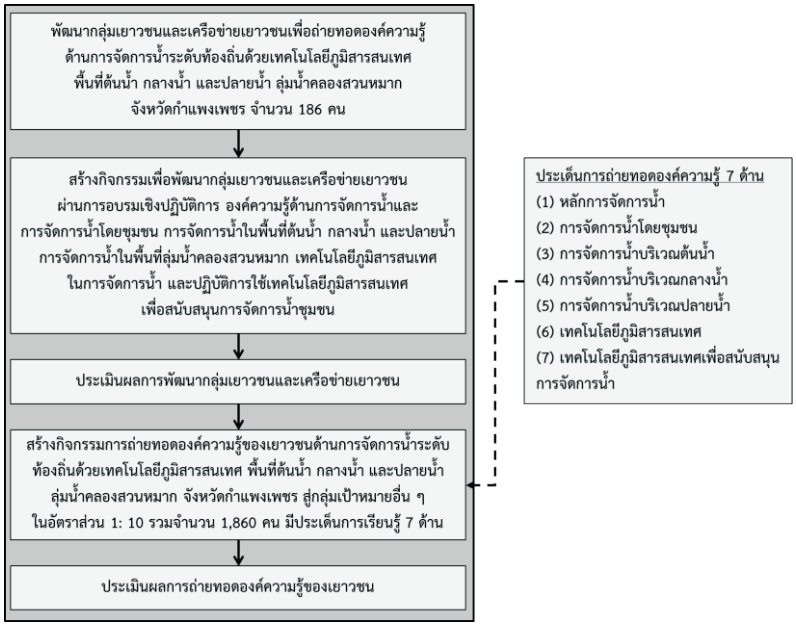
ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2. ขั้นตอนการสร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร สู่กลุ่มเป้าหมาย

การสร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ มีขั้นตอนหลักประกอบด้วย

- วางแผนการดำเนินงาน
- จัดทำสื่อ และรวบรวมองค์ความรู้เพื่อใช้ในการสร้างกิจกรรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชน สู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ
- กำหนดกระบวนการและวิธีการที่เหมาะสมสำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชน ทั้งนี้ในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการถ่ายทอดโดยการบรรยายให้ความรู้ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ร่วมกับการใช้เอกสารประกอบการบรรยาย
- ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้จากกลุ่มเยาวชนไปยังกลุ่มอื่นๆ ในพื้นที่ โดยกำหนดสัดส่วนเยาวชนและผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เท่ากับ 1:10 (ตามขอบเขตการวิจัยและอยู่ในสัดส่วนที่เยาวชนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้) มีช่วงระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563 โดยในขั้นตอนนี้ จะมีครูผู้ประสานงานทั้ง 7 โรงเรียน ช่วยกำกับ ดูแล และติดตามการดำเนินการของกลุ่มเยาวชนร่วมด้วย
- รวบรวมข้อมูลผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของกลุ่มเยาวชน ลงข้อมูลและรหัสข้อมูลในโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของข้อมูลความพึงพอใจในการได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากกลุ่มเยาวชน 7 ด้าน ได้แก่ (1) หลักการจัดการน้ำ (2) การจัดการน้ำโดยชุมชน (3) การจัดการน้ำบริเวณต้นน้ำ (4) การจัดการน้ำบริเวณกลางน้ำ (5) การจัดการน้ำบริเวณปลายน้ำ (6) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ และ (7) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำ โดยมีค่าคะแนนความพึงพอใจในแต่ละประเด็น เท่ากับ 1 ถึง 5 (น้อยที่สุดถึงมากที่สุด) มีเกณฑ์การแบ่งช่วงค่าเฉลี่ยเพื่อประเมินความพึงพอใจ เหมือนกับเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของการจัดกิจกรรมการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในตารางที่ 1
- ประเมินภาพรวมความสามารถในการให้ความรู้ของกลุ่มเยาวชนจากผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยมีค่าคะแนนเต็ม 10 คะแนน
- บันทึก และสรุปผลข้อมูล (กรอบขั้นตอนวิธีการศึกษา แสดงได้ดังภาพที่ 2)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 2 กรอบขั้นตอนวิธีการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและประเมินผลการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร

การสร้างกิจกรรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ให้กับกลุ่มเยาวชน มีประเด็นกิจกรรมทั้งหมด ประกอบด้วย องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำและการจัดการน้ำโดยชุมชน การจัดการน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการจัดการน้ำ และปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชน มีรายละเอียดในประเด็นสำคัญ ดังนี้

ด้านการจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก เป็นการนำเสนอข้อมูลสภาพของลุ่มน้ำและชุมชนในลุ่มน้ำคลองสวนหมาก เน้นการใช้แผนที่ ข้อมูลภาพจากดาวเทียม และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มาอธิบายคุณลักษณะของพื้นที่ 12 ด้าน ประกอบด้วย (1) ที่ตั้ง ขอบเขตลุ่มน้ำ และเขตการปกครอง (2) ภูมิประเทศ (3) เนื้อดิน และชุดดิน (4) เส้นทางน้ำ และแหล่งน้ำผิวดิน (5) การใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปกคลุมดิน (6) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (7) ลักษณะอากาศ (8) ปริมาณน้ำฝนและน้ำท่า (9) น้ำใต้ดินและบ่อบาดาล (10) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง (11) พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม และ (12) ข้อมูลด้านเศรษฐสังคม นอกจากนี้ ยังมีการอธิบายเพื่อแสดงให้เห็นแนวทางการจัดการน้ำในลุ่มน้ำคลองสวนหมาก โดยใช้กรณีตัวอย่างที่สำคัญ เช่น ภูมิปัญญาการจัดการต้นน้ำของชุมชนต้นน้ำและกลุ่มชาติพันธุ์ ภูมิปัญญาการจัดการน้ำชุมชนหนองปิ้งไก่ โดยใช้ระบบ “เหมืองฝาย” และ “แต” การจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลนาบ่อคำ และโครงการจัดการน้ำของโครงการชลประทานกำแพงเพชร

ด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการจัดการน้ำ เป็นการนำเสนอความรู้ด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศอันประกอบด้วย ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ รีโมทเซนซิง และระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก รวมทั้งแนวทาง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การประยุกต์ใช้ทั่วไปและการประยุกต์ใช้เพื่อการจัดการน้ำชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของเทคโนโลยีดังกล่าว ให้มองเห็นภาพรวมของการนำภูมิสารสนเทศเข้าไปช่วยในการจัดการน้ำของชุมชนหลายรูปแบบ เช่น การจัดทำแผนที่ชุมชน การสำรวจและนำเสนอข้อมูลทรัพยากรเชิงพื้นที่ การจัดฐานข้อมูลเชิงพื้นที่เส้นทางน้ำและแหล่งน้ำ การจัดทำฐานข้อมูลโครงการด้านการจัดการน้ำ การสร้างฐานข้อมูลกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวนสมาชิกและพื้นที่ถือครองเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชน การจัดการทำผังน้ำทำมือ การจัดทำผังน้ำรวม การจัดทำสมดุลน้ำชุมชน การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและเสี่ยงน้ำท่วม และระบบสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อจัดสรรทรัพยากรน้ำ

ด้านปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชน เป็นการฝึกปฏิบัติการภาคสนาม การใช้เครื่องมือระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก การใช้ข้อมูลภาพจากดาวเทียม และการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ระดับเบื้องต้น โดยที่กลุ่มเยาวชนจะได้รับการฝึกการใช้เครื่องมือต่างๆ โดยมีวิทยากร และนักศึกษาโปรแกรมวิชาภูมิสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นผู้ฝึกสอน มีการนำกลุ่มเยาวชนลงภาคสนามฝึกวัดพิกัดตำแหน่งของแหล่งน้ำและสายน้ำ โดยใช้ข้อมูลภาพจากดาวเทียมรายละเอียดสูงเป็นแผนที่ฐาน มีการฝึกจัดทำแบบสำรวจจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ และกรอกข้อมูลการสำรวจและพิกัดลงในแบบสำรวจ จากนั้นนำเข้าข้อมูลโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และจัดทำเป็นแผนที่เพื่อการนำเสนอ โดยการฝึกปฏิบัติดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมและฝึกทักษะเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การจัดดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำโดยชุมชน เช่น การพัฒนาฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ การสำรวจภาคสนามเส้นทางน้ำ แหล่งน้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม การจัดทำแผนที่ การจัดทำแผนผังน้ำทำมือ และการทำผังน้ำรวม เป็นต้น

ผลการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดขึ้นในวันที่ 28-30 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 พบว่า มีเยาวชนที่เข้าร่วมการพัฒนาเป็นกลุ่มเยาวชน จำนวนทั้งหมด 186 คน ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 รหัสเยาวชน YWM-001 ถึง YWM-186 เป็นเพศชายร้อยละ 36.02 เพศหญิงร้อยละ 63.98 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 15.05 มัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 27.42 มัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 44.09 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 16.44 เป็นกลุ่มเยาวชนต้นน้ำร้อยละ 26.34 เยาวชนกลางน้ำร้อยละ 40.86 และเยาวชนปลายน้ำร้อยละ 32.80 มาจาก 7 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านหนองแดนร้อยละ 12.90 โรงเรียนบ้านคลองมดแดงร้อยละ 13.44 โรงเรียนนาบ่อคำวิทยาคมร้อยละ 13.44 โรงเรียนบ้านชัยภูมิร้อยละ 13.98 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อนร้อยละ 13.44 โรงเรียนสหวิทยาคมร้อยละ 13.44 และโรงเรียนบ้านทรงธรรมร้อยละ 19.36 โดยมีประเด็นการเรียนรู้ตามแผนกิจกรรมทั้งนี้ มีภาพของกิจกรรม แสดงได้ดังภาพที่ 3

การประเมินผลการพัฒนากลุ่มเยาวชนจากผลการเรียนรู้ พบว่า เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำและการจัดการน้ำโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 1.21 คะแนน (ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนอบรมเท่ากับ 7.09/10, หลังอบรมเท่ากับ 8.30) และมีความรู้เกี่ยวกับภูมิสารสนเทศและการประยุกต์ใช้ด้านการจัดการน้ำที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.27 คะแนน (ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนอบรมเท่ากับ 7.22, หลังอบรมเท่ากับ 8.49)

เมื่อประเมินความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดกิจกรรม พบว่า กลุ่มเยาวชนมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64) และมีความพึงพอใจในประเด็นการวัดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ กระบวนการและการให้บริการในการอบรม วิทยากรและการถ่ายทอดความรู้ การอำนวยความสะดวก และเนื้อหา แนวคิด และผลจากการฝึกอบรม ในระดับมากเช่นเดียวกัน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 3 กลุ่มเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก กิจกรรม และการฝึกทักษะ

2. ผลการสร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร สู่กลุ่มเป้าหมาย

การถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อขยายเครือข่ายและผลการเรียนรู้ พบว่า มีสัดส่วนเยาวชนและผู้รับการถ่ายทอด เท่ากับ 1: 10 ทำให้มีผู้ได้รับการถ่ายทอด รวมจำนวน 1,860 คน ทั้งนี้ กลุ่มเยาวชนทุกกลุ่ม จะต้องเล่าถึงแนวคิดเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและการจัดการน้ำด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ และเล่าถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำ รวมทั้ง ส่งต่อองค์ความรู้ 7 ประเด็น ประกอบด้วย (1) หลักการจัดการน้ำ (2) การจัดการน้ำโดยชุมชน (3) การจัดการน้ำบริเวณต้นน้ำ (4) การจัดการน้ำบริเวณกลางน้ำ (5) การจัดการน้ำบริเวณปลายน้ำ (6) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ และ (7) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำ โดยมีคู่มือและเอกสารประกอบ และมีครูผู้ดูแลคอยกำกับ ดูแล และติดตามผล โดยร้อยละ 100.00 ของกลุ่มเยาวชนมีการเล่าถึงแนวคิดเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและการจัดการน้ำด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ และเล่าถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชน โดยที่ผู้ได้รับการถ่ายทอด 1,860 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.20) ช่วงอายุ 10-20 ปี (ร้อยละ 21.45) รองลงมาคือ 51-60 ปี (ร้อยละ 20.22) และ 41-50 ปี (ร้อยละ 19.40) ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม (ร้อยละ 37.42) รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 27.90) และนักเรียน นักศึกษา (ร้อยละ 20.65) เป็นคนในเครือญาติ (ร้อยละ 59.68) พี่ น้อง หรือลูกพี่ลูกน้อง (ร้อยละ 14.03) เพื่อนหรือรุ่นพี่รุ่นน้องในโรงเรียน (ร้อยละ 12.10) และพ่อหรือแม่ (ร้อยละ 10.27) ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้น นอกจากจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการน้ำแล้ว ยังทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและเปิดโอกาสให้คนในครอบครัวและเครือญาติได้พบปะพูดคุยกันอีกด้วย

ผลการประเมินระดับความพึงพอใจกลุ่มเยาวชนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำ ทั้ง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

7 ประเด็น พบว่า มีผลความพึงพอใจระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ดังนี้ คือ หลักการจัดการน้ำมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$= 4.28/5.00, S.D. = 0.69) รองลงมาได้แก่การจัดการน้ำบริเวณต้นน้ำ ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 1.83) การจัดการน้ำโดยชุมชน ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = 0.72) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.89) การจัดการน้ำบริเวณปลายน้ำ ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.78) เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำ ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.92) และการจัดการน้ำบริเวณกลางน้ำ ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.77) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2 ส่วนการประเมินภาพรวมความสามารถในการให้ความรู้ของกลุ่มเยาวชน พบว่า เยาวชนมีความสามารถในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 8.32/10.00, S.D. = 1.17) โดยเยาวชนปลายน้ำมีค่าคะแนนจากการประเมินมากที่สุด ($\overline{X}$ = 8.48, S.D. = 1.21) รองลงมาได้แก่ เยาวชนต้นน้ำ ($\overline{X}$ = 8.25, S.D. = 1.23) และเยาวชนกลางน้ำ ($\overline{X}$ = 8.24, S.D. = 1.09) ตามลำดับ ทั้งนี้ ภาพกิจกรรมแสดงได้ดังภาพที่ 4 และแผนผังเครือข่ายการส่งต่อองค์ความรู้ แสดงได้ดังภาพที่ 5

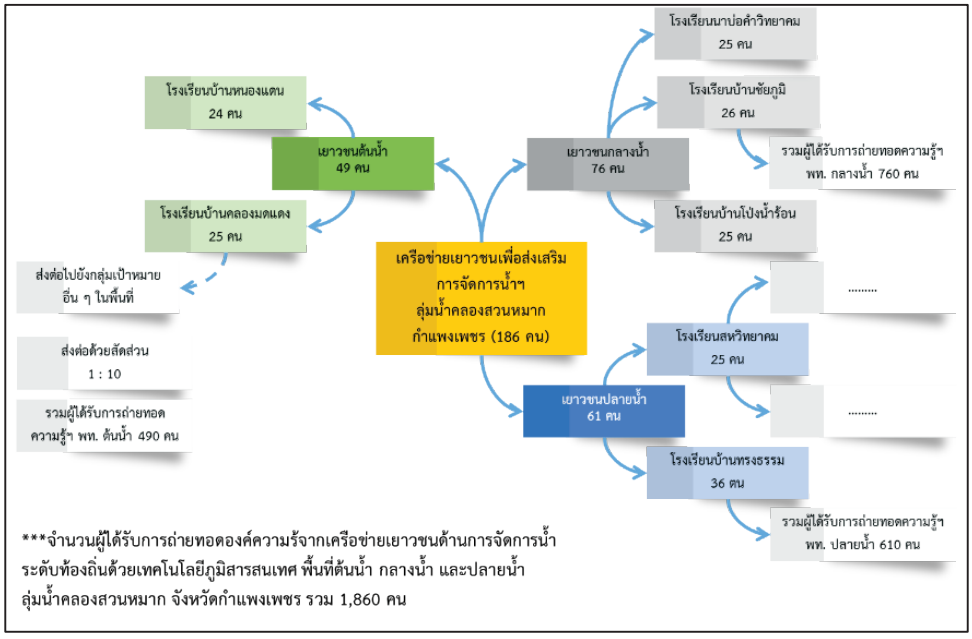
ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีต่อกลุ่มเยาวชน (n = 1,860)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้		
	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	การแปลผล
หลักการจัดการน้ำ	4.28	0.69	มาก
การจัดการน้ำโดยชุมชน	4.10	0.72	มาก
การจัดการน้ำบริเวณต้นน้ำ	4.12	1.83	มาก
การจัดการน้ำบริเวณกลางน้ำ	4.01	0.77	มาก
การจัดการน้ำบริเวณปลายน้ำ	4.02	0.78	มาก
เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ	4.04	0.89	มาก
เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการน้ำ	4.02	0.92	มาก

ภาพที่ 4 การถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่น และกิจกรรมการฝึกใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อการจัดการน้ำโดยชุมชนในพื้นที่จริง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 5 ผังกลุ่มเยาวชนและผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนากลุ่มเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เป็นการนำกลุ่มเยาวชนในลุ่มน้ำเดียวกัน มาเรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนทรรศนะกัน ทั้งพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อนำไปสู่การเข้าใจมิติของการจัดการน้ำโดยชุมชน และฝึกใช้เครื่องมือในการสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชน ในด้านต่างๆ เนื่องจากเยาวชนจะเป็นกำลังในการพัฒนาชุมชนของตนในอนาคต โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นจะนำไปสู่การจัดการน้ำในรูปแบบต่างๆ เช่น การสำรวจเส้นทางน้ำ แหล่งน้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม โดยใช้ข้อมูลภาพจากดาวเทียมและเครื่อง GPS การจัดทำแผนผังน้ำทำมือ หรือไปถึงการทำผังน้ำรวม

2. การศึกษานี้ เริ่มจากการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศให้กับกลุ่มเยาวชน จากนั้น ให้กลุ่มเยาวชนขยายผลการเรียนรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ซึ่งได้ผลดีชี้ให้เห็นได้จากกลุ่มเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำและการจัดการน้ำโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น และผลจากการประเมินการถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า กลุ่มเยาวชนมีศักยภาพในการส่งต่อองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชนระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมความสามารถในการให้ความรู้ของกลุ่มเยาวชนจากผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เท่ากับ 8.32/10.00 คะแนน

3. การศึกษานี้เป็นการฝึกกลุ่มเยาวชนให้ใช้เครื่องมือภูมิสารสนเทศ นำไปสู่การสนับสนุนการจัดการน้ำโดยชุมชนหรือการจัดการน้ำแบบบูรณาการ ซึ่งผลการศึกษา ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของข้อมูลเชิงพื้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านเกษตรกรรม หรือแก้ปัญหาในระดับชุมชน ดังนั้น การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน การจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่บนฐานของความต้องการของชุมชน และการเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวสู่ชุมชนเพื่อต่อยอด จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ชุมชนสามารถขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวได้ในระยะยาว สอดคล้องกับการศึกษาของ Ruthamnong (2015);

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Ruthamnong. & Thong-On. (2014) ที่ได้ทำงานด้านการจัดการน้ำ โดยร่วมมือกับคณะทำงานโครงการการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในพื้นที่แนวตะวันตกของจังหวัดกำแพงเพชร (Working Group on Integrated Water Management Project in the Western Area of Kamphaeng Phet Province, 2013) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาคีเครือข่ายภาคประชาชน ในการจัดทำแผนการทำงานร่วมกัน และร่วมสำรวจ จัดทำ ฝึกใช้ และเรียนรู้ข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านการจัดการน้ำ แล้วพบว่า ภูมิสารสนเทศและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการน้ำชุมชน และชุมชนมีศักยภาพในการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีดังกล่าว โดยภูมิสารสนเทศสามารถแสดงให้เห็นถึงบริบทเชิงพื้นที่ของชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการน้ำ นอกจากนี้ การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลโดยใช้ภูมิสารสนเทศ ยังนำไปสู่การรับรู้เชิงพื้นที่ การมีข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดการอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้ง เป็นข้อมูลหนุนเสริมเชิงวิชาการ เพื่อใช้ประกอบการเสนอโครงการจัดการน้ำภาคประชาชน ตลอดจนสามารถต่อยอดข้อมูลดังกล่าวเพื่อใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ ได้เอง การศึกษาของ Pirapake, et al. (2016) ที่ได้ใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่และเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เข้ามาศึกษาสถานการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินเขตป่าต้นน้ำห้วยฝางใหญ่ ตำบลขุนฝาง อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ รวมทั้ง วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยใช้ระบบภูมิสารสนเทศ และสร้างกลไกการบริหารจัดการรูปแบบระบบการผลิตทางการเกษตร จนสามารถพัฒนารูปแบบการจัดการระบบการผลิตทางการเกษตรภายใต้ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรเกษตรได้ การศึกษาของ Ruthamnong (2020) ที่ได้วิเคราะห์พื้นที่เหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พร้อมทั้งพัฒนาชุดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตมันสำปะหลังสะอาดโดยการประยุกต์ใช้ภูมิสารสนเทศ และการสังเคราะห์องค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ เกษตรกรต้นแบบ และปราชญ์ชาวบ้าน และจัดกิจกรรม เผยแพร่ และประเมินผลการส่งต่อองค์ความรู้สู่เกษตรกร 3 วิธี ได้แก่ การฝึกอบรม การพัฒนาคู่มือหนังสือเล่มเล็ก และการจัดกิจกรรมโรงเรียนมันสำปะหลังเคลื่อนที่ แล้วพบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้านการผลิตมันสำปะหลังสะอาด และมีความพึงพอใจต่อกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทั้งในระดับภาพรวมและระดับกิจกรรมเท่ากับระดับมาก และการศึกษาของ Ruthamnong & Phanitchayaphan (2016) ที่ได้แปลงข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) ของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อสร้างเป็นข้อมูล GIS ในการสนับสนุนงานยุทธศาสตร์ของจังหวัด โดยความร่วมมือของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และสามารถรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลได้ 58 ชั้นข้อมูล พร้อมจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องและท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานราชการมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด และข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลสนับสนุนที่ดีต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาเป็นเนื้อหาหรือหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาได้

2. องค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร สามารถใช้ในกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดสู่คนในลุ่มน้ำเดียวกันและในลุ่มน้ำอื่นๆ ได้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการต่อยอดการพัฒนากลุ่มเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศไปยังลุ่มน้ำอื่นๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้ จังหวัดกำแพงเพชรเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางด้านภูมิประเทศและภูมิสังคม ซึ่งมีความจำเป็นหรือความต้องการองค์ความรู้เพื่อการจัดการที่แตกต่างกันไป

2. ควรมีการต่อยอดการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศไปกลุ่มอื่นๆ ที่นอกเหนือจากกลุ่มเยาวชน

References

Department of Environmental Quality Promotion; DEQP. (2017). **Water Management**. Bangkok : DEQP.

Geo-Informatics and Space Technology Development Agency; GISTDA. (2009). **Space Technology and Geo-informatics**. Bangkok : GISTDA.

Pirapake, K. & Janrun, W. (2016). **Management of Appropriate Agricultural System in the Huay Fang Yai Forested Watershed by Multi-stakeholders, Uttaradit Province, Final Report**. Bangkok : Thailand Science Research and Innovation.

Ruthamnong, S. (2015). Geographic Information System to Decision Making for Integrated Local Water Management in the West Side of Ping River, Kamphaeng Phet Province. **Phikun Journal, 13**(2), 1-24.

_____. (2018). Propagation of Geo-Informatics Knowledge in Conservation and Management of Natural Resources, Khlong Suan Mak Basin, Kamphaeng Phet Province. **Journal of Community Development and Life Quality, 6**(2), 439-452.

_____. (2019). **Application to Geographic Information System.** Kamphaeng Phet : Kamphaeng Phet Rajabhat University.

_____. (2020). Promotion of Clean Cassava Production by Using Geo-Informatics Application and Knowledge Development to Farmers, Kamphaeng Phet Province. **The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.), 26**(4), 86-105.

Ruthamnong, S. & Phanitchayaphan, P. (2016). Geographic Information System for Operational Support of the Strategic Issues of Kamphaeng Phet Province. **Phikun Journal, 14**(1), 105-140.

Ruthamnong, S. & Thong-On, W. (2014). **Geographic Information System to Decision Making for Integrated Local Water Management in the West Side of Ping River, Kamphaeng Phet Province, Final Report**. Bangkok : The Thailand Research Fund.

The Thailand Research Fund; TRF. (2017). **Management of Local Water Management Research Project**. Bangkok : The Thailand Research Fund.

USGS. (2020). **Landsat 8OLI/TIRS Download EarthExplorer-USGS**. [Online]. Available : https://earthexplorer.usgs.gov/ [2020, January 9].

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Working Group on Integrated Water Management Project in the Western Area of Kamphaeng Phet Province. (2013). **Integrated Water Management in The Western Area of Kamphaeng Phet Province, Final Report**. Bangkok : The Thailand Research Fund.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์การตลาด 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

The Integrated teaching of 3 subjects to marketing students of KPRU using the project based approach with a project obtained from the Faculty's missions of academic service, research, and cultural preservation

อิสรีย์ ด่อนคร้าม*

Itsaree Donkram

เพชรา บุดสีทา*

Petchara Budseeta

จิระ ประสพธรรม*

Jira Prasoptham

Received : May 3, 2021

Revised : November 29, 2021

Accepted : February 9, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการ บูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้วิธีดำเนินการวิจัยกึ่งทดลอง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการ PDCA แหล่งข้อมูลคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 11 คน ที่กำลังศึกษารายวิชาการวิจัยตลาด สัมมนาการตลาด การตลาดเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง ตรวจสอบหาความสอดคล้ององค์ประกอบของวิธีการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบที ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำ นุบำรุงศิลปวัฒนธรรมฯ ด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรที่เรียนด้วยการบูรณาการ

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Lecturer in Marketing Faculty of Management Kamphaeng Phet Rajabhat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการการวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านปัจจัยนำเข้า คิดเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ คิดเห็นว่ามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านผลผลิต คิดเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3)นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การบูรณาการการจัดการเรียนการสอน / วิธีการสอนแบบโครงงาน / การบริการวิชาการ / การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study students' academic achievement upon Integrated Learning Management of Three Marketing Subjects employed Project-Based Learning with Academic Services, Research, And Arts and Cultural Preservation 2) to study the opinions of students toward Integrated Learning Management of Three Marketing Subjects employed Project-Based Learning with Academic Services, Research, And Arts and Cultural Preservation. 3) to study the opinions of students on the development of learning skills in the 21st century.Quasi-experimental research was used as a research method, consisting of two steps included: 1) Study the students' academic achievement upon Integrated Learning Management of Three Marketing Subjects employed Project-Based Learning with Academic Services, Research, And Arts and Cultural Preservation by the PDCA process. The data obtained from 11 students, fourth-year, studied subjects Market Research, Marketing Seminar, Social and Environmental Marketing in the 1st Semester, 2020. One-Group Pretest- Posttest Design served as Quasi-Experimental Research. The consistency of the Integrated Learning components was examined using the Index of Consistency (IOC). The data were statistically analyzed using T-test, Mean, and Standard Deviation. 2) Study students' opinions toward the Integrated Learning Management of Three Marketing Subjects employed Project-Based Learning with Academic Services, Research, And Arts and Cultural Preservation on the aspect of Input, Process, and Output using questionnaires to collect data. The data were statistically analyzed by Mean and Standard Deviation. The findings revealed that 1) As a result, the implementation of Integrated Learning Management of Three Marketing Subjects employed Project-Based Learning with Academic Services, Research, And Arts and Cultural Preservation with the Marketing Students, Business Administration Program, Kamphaeng Phet Rajabhat University. The data analysis showed that the academic achievement result has significantly higher at the .01 level. 2) The student's opinions toward Integrated Learning Management of Three Marketing Subjects employed Project-Based Learning with Academic Services, Research, And Arts and Cultural Preservation; In terms of input, it indicated that it was appropriate at a high level.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

in terms of process, it indicated that it was appropriate at the highest level. In addition, in terms of output, it indicated that it was appropriate, at a high level. 3) Students developed 21st-century learning skills at an overall high level.

Keywords : Integrated Learning Management / Project-Based Learning / Academic Services, Research / And Arts and Cultural

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พันธกิจหลักที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นขุมปัญญาของสังคมที่เป็นพันธกิจที่ยอมรับในระดับสากลมี 4 ประการ คือ 1) การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนากำลังคนในระดับสูงให้กับสังคม ประเทศชาติ 2) การวิจัย เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ 3) การบริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อสร้างสรรค์จรรโลงให้สังคมเจริญก้าวหน้าและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยใช้วิชาการขั้นสูงเป็นพื้นฐาน และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (กองกลางสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2563) เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์แห่งชาติไทย ดังที่ Phanit (2012, p.16) ได้กล่าวถึง ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า สาระวิชามีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็น การเรียนจากการค้นคว้าเองของผู้เรียน โดยผู้สอนช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ อีกทั้งแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพเพื่อพัฒนาทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ยึดกรอบของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านระบบสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรที่ 21 (21st Century Learning Environment) ประกอบด้วย 1) สร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียน การรับการสนับสนุนจากบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล 2) สนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนทั้งในด้านการให้การศึกษา การมีส่วนร่วม การแบ่งปันสิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกันรวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลายสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน 3) สร้างผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบท โดยเฉพาะการเรียนแบบโครงงาน และ 4) สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีเครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (Phanit, 2012, p.16)

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สาขาวิชาการตลาดได้จัดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการตลาดได้เรียนในรายวิชา โดย1) สัมมนาการตลาด: ทำการวิเคราะห์ปัญหา สัมมนาหาแนวทางการแก้ไขปัญหา 2) การตลาดเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม : นำแนวทางที่ได้จากการสัมมนามาใช้กับการดำเนินงานการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) การวิจัยทางการตลาด : ปฏิบัติตามกระบวนการวิจัยตลาด คือ กำหนดปัญหา ตั้งสมมุติฐาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล อีกทั้งสามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรมโดยผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ทำให้นักศึกษาได้ปฏิบัติโครงงานตอบสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทราบถึงปัญหาในการดำเนินธุรกิจและวิธีการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้สาขาวิชาการตลาดได้เป็นที่ปรึกษางานด้านการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร ชุมชนที่ผลิตภัณฑ์มีปัญหาด้านการจัดจำหน่าย การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาการดำเนินงานด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด ดังนั้น การดำเนินพันธกิจของสาขาวิชาการตลาดด้านการจัดการเรียนการสอน การให้บริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการวิจัย จึงเป็นพันธกิจที่ทำให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะทางปัญญา เช่น

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ให้วิเคราะห์สถานการณ์ คิด วิเคราะห์ และตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ประยุกต์ความรู้ แนวคิด หลักทฤษฎี เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา มีความรอบรู้ที่จำเป็นในวิชาชีพ ฝึกทักษะทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยฝึกให้นักศึกษาพูด เขียน สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

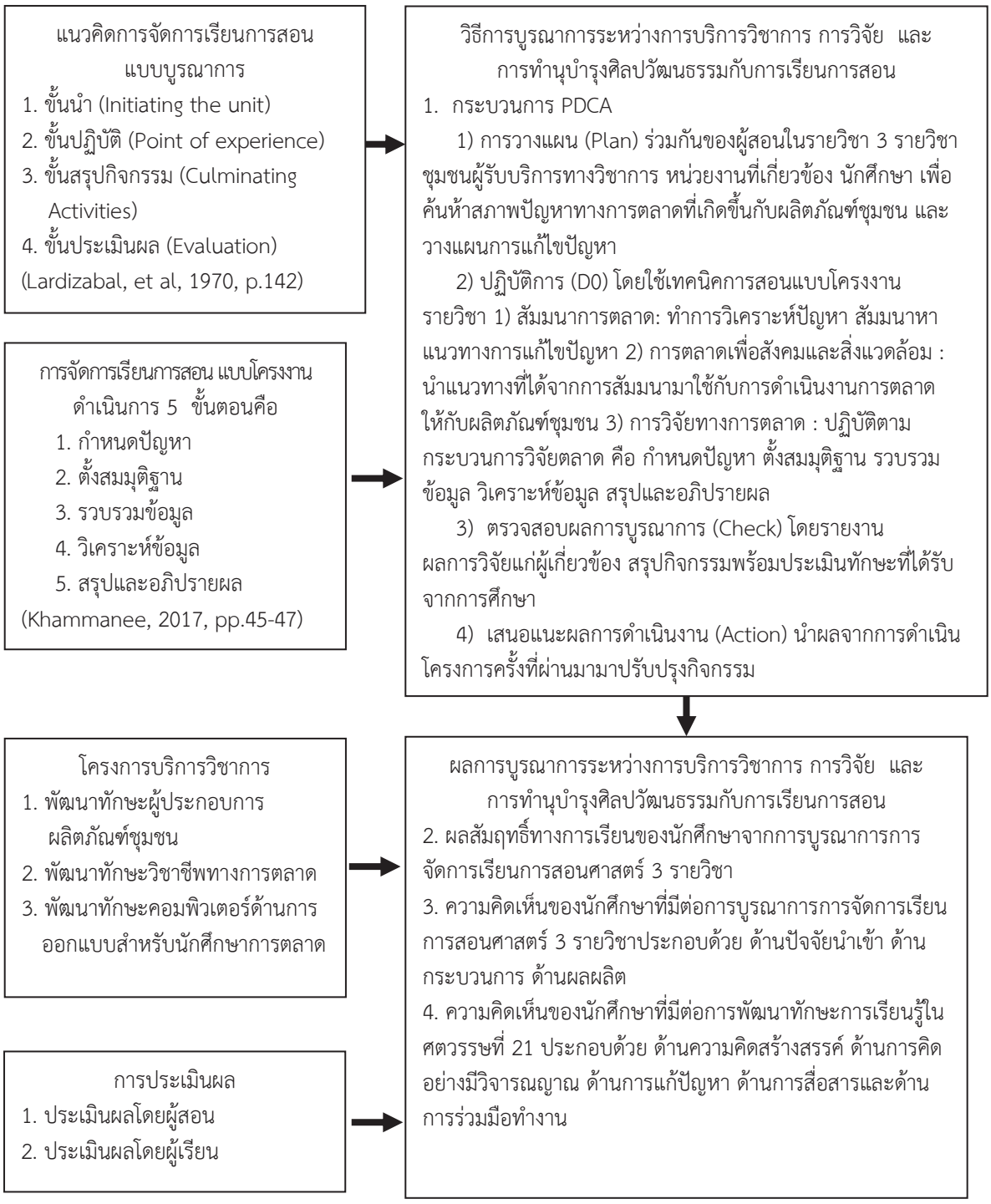
1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม

3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นอของนักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Learning Skills for 21st Century) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการของการวิจัยกึ่งทดลอง (Buason, 2008) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

แหล่งข้อมูลการวิจัย

นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรที่ลงทะเบียนเรียน1) การตลาดเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม 2) สัมมนาการตลาด และ 3) การวิจัยการตลาดในภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 11 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานโดยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชากับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 1) การตลาดเพื่อชุมชนและท้องถิ่น 2) การสัมมนาการตลาด และ 3) การวิจัยการตลาด

2.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้วิธีการเรียนการสอนแบบโครงงานโดยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชากับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรมที่มีต่อ ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการและปัจจัยผลผลิต

2.3 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การสื่อสารและด้านการร่วมมือทำงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการใช้ วิธีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน

2. การพัฒนาแผนการเรียนการสอนแบบการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการ PDCA คือ

2.1 การวางแผน (Plan) ร่วมกันของผู้สอนในรายวิชา 3 รายวิชา ชุมชนผู้รับบริการทางวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักศึกษา เพื่อค้นห้าสภาพปัญหาทางการตลาดที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ชุมชน และวางแผนการแก้ไขปัญหา

2.2 ปฏิบัติการ (D0) โดยใช้เทคนิคการสอนแบบโครงงาน รายวิชา 1) สัมมนาการตลาด: ทำการวิเคราะห์ปัญหา สัมมนาหาแนวทางการแก้ไขปัญหา 2) การตลาดเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม : นำแนวทางที่ได้จากการสัมมนามาใช้กับการดำเนินงานการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) การวิจัยทางการตลาด : ปฏิบัติตามกระบวนการวิจัยตลาด คือ กำหนดปัญหา ตั้งสมมุติฐาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล

2.3 ตรวจสอบผลการบูรณาการ (Check) โดยรายงานผลการวิจัยแก่ผู้เกี่ยวข้อง สรุปกิจกรรมพร้อมประเมินทักษะที่ได้รับจากการศึกษา

2.4 เสนอแนะผลการดำเนินงาน (Action) นำผลจากการดำเนินโครงการครั้งที่ผ่านมามาปรับปรุงกิจกรรม

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3. นำแผนการเรียนการสอนฯ ที่พัฒนาขึ้นซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์การเรียนรู้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา แบบฝึกหัด และตารางการเรียนการสอน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จำนวน 3 คน เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1

4. ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และได้นำแผนการจัดการเรียนการสอนฯ 3 รายวิชา ไปใช้สอนกับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ชั้นปีที่ 4 ในภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 1 หมู่เรียน มี 11 คน โดยใช้กลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) แล้วนำมาวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 (Learning Skills for 21st Century)

5. ให้นักศึกษาประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ปัจจัยกระบวนการ (Process Evaluation) ผลผลิต (Product Evaluation)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สถิติทดสอบที (t-test Dependent) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการแปลความหมายของระดับเหมาะสม และระดับการพัฒนาคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชา โดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แสดงดังตารางที่ 1และ 2

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการการวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม

ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่าง
1	15	23	8
2	17	26	9
3	12	21	9
4	18	25	7
5	14	23	9
6	13	22	9
7	19	25	6
8	8	19	11
9	12	21	9
10	15	24	9
11	16	25	9

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่าง
$\sum x$	159	254	95
$\overline{X}$	14.45	23.09	8.64
S.D.	3.142	2.166	1.286
ร้อยละของค่าเฉลี่ย	48.16	76.96	28.88

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการการวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การทดสอบ	N	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนการเรียน	11	14.45	3.142		
หลังการเรียน	11	23.09	2.166	22.268**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 แสดงว่าแสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยการ บูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการการวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการการวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
ด้านปัจจัยนำเข้า สถานการณ์ที่เป็นปัญหา			
1. อ่านเข้าใจชัดเจน	4.18	.60	มาก
2. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.18	.60	มาก
3. นำไปสู่วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	4.18	.60	มาก
รวม	**4.18**	**.60**	**มาก**

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
หนังสือและเอกสารอ้างอิง			
1. รายชื่อหนังสือชัดเจนสามารถค้นได้จริง	4.36	.50	มาก
2. จำนวนชุดของเอกสารแต่ละชุดที่จัดให้	4.27	.46	มาก
3. ความเพียงพอของเอกสารอ้างอิง	4.36	.50	มาก
4. เนื้อหาชัดเจน ทำความเข้าใจได้	4.36	.50	มาก
5. ปริมาณเนื้อหาเหมาะสม	4.27	.46	มาก
6. เนื้อหาตรงตามที่แจ้งไว้	4.27	.46	มาก
7. ต้องการเอกสารอื่นนอกเหนือจากที่แนะนำไว้	4.09	.53	มาก
รวม	**4.28**	**.42**	**มาก**
แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล			
1. สถานที่ติดต่อถูกต้อง	4.36	.50	มาก
2. สามารถนัดหมายได้ง่าย	4.27	.46	มาก
3. เวลาที่พบสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหา	4.27	.46	มาก
4. การพบแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลทำให้ท่านได้ความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียน	4.36	.50	มาก
5. วิธีการให้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล กระตุ้นให้คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง	4.36	.50	มาก
6. เวลาที่จัดไว้สำหรับพบแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล	4.36	.50	มาก
รวม	**4.33**	**.47**	**มาก**
รวมด้านปัจจัยนำเข้า	**4.26**	**.41**	**มาก**
ด้านกระบวนการ			
ผู้สอน			
1. กระตุ้นให้เกิดความอยากเรียนรู้	4.64	.50	มากที่สุด
2. กระตุ้นให้เกิดความคิดเพื่อแก้ปัญหา	4.55	.52	มากที่สุด
3. เชื่อมโยงแนวคิดของผู้เรียน	4.45	.52	มาก
4. ชี้แนะไปสู่แนวทางแก้ปัญหา	4.55	.52	มากที่สุด
5. เป็นที่ปรึกษาที่ดีของนักศึกษา	4.64	.50	มากที่สุด
6. ให้ความกระจ่างในเนื้อหา	4.64	.50	มากที่สุด
7. มีการเตรียมตัวที่ดี	4.64	.50	มากที่สุด
8. มีความอดทนต่อความไม่รู้ของนักศึกษา	4.64	.50	มากที่สุด
9. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา	4.55	.52	มากที่สุด
10. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา	4.64	.50	มากที่สุด
11. ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข	4.64	.50	มากที่สุด

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
12. การตรงต่อเวลา	4.64	.50	มากที่สุด
รวม	**4.59**	**.48**	**มากที่สุด**
การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา			
1. สนใจขอบเขตและหัวข้องานที่ได้รับมอบหมาย	4.45	.52	มาก
2. รวบรวมข้อมูล ความรู้ได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	4.55	.52	มากที่สุด
3. อ้างอิงแหล่งความรู้ที่น่าเชื่อถือได้	4.45	.52	มาก
4. ใช้เวลาที่เรียนรู้ด้วยตนเองเหมาะกับคุณภาพของงานที่นำเสนอ	4.55	.52	มากที่สุด
5. เสนอเรื่องที่เรียนรู้ด้วยตนเองในเวลาที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม	4.45	.52	มาก
6. แสดงให้เห็นว่าตนเองรู้/สามารถมาก น้อยแค่ไหน	4.36	.50	มาก
7. นำคำติชมจากผู้อื่นมาปรับปรุงตนเอง	4.45	.52	มาก
รวม	**4.46**	**.46**	**มาก**
กระบวนการแก้ปัญหาของนักศึกษา			
1. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	4.45	.52	มาก
2. อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้	4.55	.52	มากที่สุด
3. ตั้งสมมุติฐาน(คาดเดาคำตอบล่วงหน้า)ได้อย่างเหมาะสม	4.55	.52	มากที่สุด
4. ใช้เหตุผลประกอบการจัดลำดับความสำคัญของสมมุติฐาน	4.55	.52	มากที่สุด
5. กำหนดแนวทางแสวงหาความรู้เพื่อตอบสมมุติฐาน	4.55	.52	มากที่สุด
6. ตรวจสอบข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์	4.55	.52	มากที่สุด
7. กำหนดแนวทางแก้ปัญหาอย่างถูกหลักการ...	4.55	.52	มากที่สุด
รวม	**4.53**	**.51**	**มากที่สุด**
กระบวนการทำงานกลุ่มของนักศึกษา			
1. กลุ่มยอมรับฟังความคิดเห็นที่นำเสนอ	4.45	.52	มาก
2. ถ่ายทอดความคิดภายในกลุ่มด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย	4.55	.52	มากที่สุด
3. ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม	4.55	.52	มาก
4. มีความสามารถแก้ไขความขัดแย้งของกลุ่ม	4.45	.52	มาก
5. ช่วยกลุ่มให้คิด หรือทำงานที่ตรงเป้าหมาย	4.55	.52	มากที่สุด
6. ช่วยสรุปประเด็นได้ตรงตามหัวข้อ	4.45	.52	มาก
7. เสนอความคิด หรือวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา	4.36	.50	มาก
8. รับผิดชอบต่องานที่กลุ่มมอบหมาย	4.45	.52	มาก
9. มาตรงเวลานัดหมายทุกครั้งในการร่วมกลุ่มกิจกรรมการเรียน	4.36	.50	มาก
รวม	**4.46**	**.46**	**มาก**

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
รวมด้านกระบวนการ	**4.51**	**.45**	**มากที่สุด**
ด้านผลผลิต ผลผลิตจากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการและการวิจัย			
1. เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.55	.52	มากที่สุด
2. เกิดการเรียนรู้ที่จะทำงานเป็นทีม	4.55	.52	มากที่สุด
3. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ	4.45	.52	มาก
4. เกิดเครือข่ายระหว่างนักศึกษากับผู้เกี่ยวข้อง	4.36	.50	มาก
5. ได้นำประสบการณ์จากการบริการวิชาการ และวิจัยครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์	4.55	.52	มากที่สุด
ผลผลิตจากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม			
6. มีส่วนร่วมในการสืบสานประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนที่ศึกษา	4.55	.52	มากที่สุด
7. เรียนรู้ เข้าใจประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนที่ศึกษา	4.55	.52	มากที่สุด
8. รับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในชุมชนเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนที่ศึกษา	4.45	.52	มาก
9. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เชี่ยวชาญในชุมชนเกี่ยวกับการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนที่ศึกษา	4.55	.52	มากที่สุด
10. มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสืบสานประเพณี วัฒนธรรมที่ศึกษา	4.45	.52	มาก
รวมด้านผลผลิต	**4.50**	**.48**	**มาก**
รวมทั้งหมด	**4.42**	**.54**	**มาก**

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.42) เมื่อพิจารณารายด้านสามารถจัดอันดับได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีความคิดเห็นว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51)

อันดับที่ 2 ด้านผลผลิต พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวม สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.50)

อันดับที่ 3 ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.26)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Learning Skills for 21st Century) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Learning Skills for 21st Century)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการพัฒนา
ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)	4.32	.36	มาก
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	4.31	.36	มาก
ด้านการแก้ปัญหา (Problem Solving)	4.31	.57	มาก
ด้านการสื่อสาร (Communication)	4.40	.49	มาก
ด้านการร่วมมือทำงาน (Collaboration)	4.29	.36	มาก
รวมทุกด้าน	4.33	.36	**มาก**

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Learning Skills for 21st Century ในภาพรวมเหมาะสมระดับการพัฒนามาก (ค่าเฉลี่ย = 4.33)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์การตลาด 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงาน กับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรที่เรียนด้วยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการการวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสอดคล้องกับหลักการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนของ Chinnawong (2001, pp.22-29) ที่กล่าวว่า การบูรณาการระหว่างวิชา โดยเชื่อมโยงหรือรวมศาสตร์ตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไปภายใต้หัวเรื่อง (Theme) เดียวกันเป็นการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจและในทักษะในศาสตร์หรือความรู้ในวิชาต่างๆ มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และใกล้เคียงกับชีวิตจริง สอดคล้องกับ Chaisanit (2007, pp.95-99) วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความสามารถดานการสื่อสารของนักศึกษาวิชาการพูดเพื่อการประชาสัมพันธ์ในงานสงเสริมเครือขายวิสาหกิจชุมชน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัย พบวา นักศึกษามีพัฒนาการทางดานการสื่อสารทั้ง ดานความรูและทักษะ มีความมั่นใจ กลาพูดและกลาแสดงออก สามารถจัดกิจกรรมสงเสริมกลุมอาชีพวิสาหกิจชุมชนรวมทั้งการประสานงานกับองคกรฝายสนับสนุน การอบรมทักษะการพูดและการผลิตสื่อประชาสัมพันธอยูในระดับพึงพอใจ กลุม อาชีพวิสาหกิจชุมชน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ไดรับรูขาวสารและชองทางการติดตอขอความชวยเหลือ จากองคกรทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เรียนรูวิธีการพูดเพื่อการสื่อสารและไดพัฒนาเครือขายขอมูลขาวสารกลุมอาชีพวิสาหกิจชุมชน กลุมตัวอยางพึงพอใจกับรูปแบบการจัดการเรียนรูแบบบูรณาการที่ไดพัฒนาขึ้น สอดคลองกับ Research and Development Institute, Phetchaburi Rajabhat University (2010, pp.3-4) การจัดการความรูเรื่อง การปฏิบัติที่ดีของการบูรณาการวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการแกสังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลการดำเนินการจัดการความรู เรื่อง การบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ผู้เรียนไดมีสวนเลือกเรียนรูตามความสนใจและความถนัดของตนเอง 2. การบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการทางวิชาการแกสังคมสามารถทำไดโดยการนำผลงานจากการเรียนการสอนมาพัฒนาตอยอดและนำไปเปนองคความรูในการบริการทางวิชาการแกสังคม และใชการวิจัยควบคูในการพัฒนาตอยอดอยางตอเนื่อง อีกทั้งสอดคลองกับ Budseeta (2018, p.89) พบว่า ผลการศึกษาวิธีการบูรณาการระหว่างการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การวิจัยกับการเรียนการสอน : กรณีการจัดการเรียนการสอนการจัดการการตลาดโดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใช้การวิจัยเป็นฐาน และดำเนินการ บูรณาการระหว่างการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการ PDCA พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการตลาดของนักศึกษาที่เรียนจากวิธีวิธีการบูรณาการระหว่างการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การวิจัยกับการเรียนการสอน : กรณีการจัดการเรียนการสอนการจัดการการตลาด ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการ PDCA คือ 1) การวางแผน (Plan) ร่วมกันของผู้สอนในรายวิชา 3 รายวิชา ชุมชนผู้รับบริการทางวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักศึกษา เพื่อค้นห้าสภาพปัญหาทางการตลาดที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ชุมชน และวางแผนการแก้ไขปัญหา 2) ปฏิบัติการ (D0) โดยใช้เทคนิคการสอนแบบโครงงาน รายวิชาสัมมนาการตลาด : ทำการวิเคราะห์ปัญหา สัมมนาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาวิชาการตลาดเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม : นำแนวทางที่ได้จากการสัมมนามาใช้กับการดำเนินงานการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน และวิชาการวิจัยทางการตลาด : ปฏิบัติตามกระบวนการวิจัยตลาด คือ กำหนดปัญหาตั้งสมมุติฐาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล 3) ตรวจสอบผลการ บูรณาการ (Check) โดยรายงานผลการวิจัยแก่ผู้เกี่ยวข้อง สรุปกิจกรรมพร้อมประเมินทักษะที่ได้รับจากการศึกษา 4) เสนอแนะผลการดำเนินงาน (Action) นำผลจากการดำเนินโครงการครั้งที่ผ่านมามาปรับปรุงกิจกรรม

ผู้วิจัยยังเชื่อว่าการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการการวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีโอกาสที่จะพัฒนาขึ้นมานี้ มีประสิทธิภาพพอที่จะนำไปใช้ได้จริงในการเรียนการสอนบางรายวิชา และน่าจะขยายผลไปสู่ การจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาคปฏิบัติ หรือการเรียนการสอนในสายวิชาชีพต่อไป มีการจัดลำดับกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนอยู่ตลอดเวลา คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนแบบกลุ่มย่อย และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหา รวมทั้งนักศึกษาจะต้องได้รับการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเมินจากเพื่อน ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนตนเอง และได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ เสมอ ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดบูรณาการในการเรียนการสอนและยังสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่ว่า การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมอีกด้วย

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม สำหรับ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์ 3 รายวิชาโดยวิธีการสอนแบบโครงงานกับการบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.26) ด้านกระบวนการ มีความคิดเห็นว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) และด้านผลผลิต มีความคิดเห็นในภาพรวม สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.50) และ 3. นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Learning Skills for 21st Century) ในภาพรวมเหมาะสมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.33) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Budseeta (2018, p. 89) ทำวิจัยเรื่อง การบูรณาการระหว่างการทำนุบำรุงศิลป วัฒนธรรม การวิจัยกับการเรียนการสอน : กรณีการจัดการเรียนการสอนการจัดการการตลาด พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยมีผลการประเมินความพึงพอใจด้านค่าเฉลี่ยด้านการสอนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และด้านความเป็นครูในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) และนักศึกษาเกิดการตระหนักถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมผ่านงานประเพณีนบพระเล่นเพลง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนสาขาวิชาการตลาด สามารถนำพันธกิจด้านการบริการวิชาการ การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาบูรณาการรายวิชาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนเดียวกันมาทำการสังเคราะห์เนื้อหารายวิชาที่มีเนื้อหาที่สามารถจัดการเรียนการสอนไปด้วยกัน รวมทั้ง สังเคราะห์โครงการบริการวิชาการที่สามารถนำนักศึกษาเข้าร่วมในบริการวิชาการแก่ชุมชนรวมทั้งการนำประเด็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ทั้งนี้ต้องดำเนินการผ่านกระบวนการวางแผนโดยการมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้สอน ชุมชนและนักศึกษา จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีแก่นักศึกษาและได้ปฏิบัติพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างครบถ้วน

2. การเตรียมความพร้อมของผู้สอนต้องได้รับการเตรียมเป็นอย่างดี เพื่อจะได้สร้างชุดการเรียน และรับบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนที่จะทำให้การเรียนในกลุ่มย่อยไม่เกิดความเบื่อหน่ายและสามารถที่จะประเมินพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนได้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

3. การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ต้องใช้เวลาที่มากพอจึงจะทำให้ขั้นการสอน และขยายขอบเขตความรู้ดำเนินไปได้เป็นอย่างดี เวลาที่ใช้ในการเรียนในแต่ละเรื่องของโครงงานสถานการณ์ปัญหา จะต้องใช้ระยะเวลามากถึง 2 เท่าของการเรียนแบบปกติ อีกทั้งต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสารและด้านการร่วมมือทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการวิจัยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนศาสตร์สาขาวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกันโดยสามารถนำพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ด้านมาร่วมใช้จัดการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ การวิจัยและ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

References

Buason, R. (2008). **Research and Development of Education**. Phitsanulok : Faculty of Education, Naresuan University.

Budseeta, P. (2018). **Integrated Learning Management with Cultural Preservation Research, And Arts of Teach Marketing Management Preservation to Marketing Students, Business Administration Program, Kamphaeng Phet Rajabhat University**. Kamphaeng Phet : Kamphaeng Phet Rajabhat University.

Chaisanit, P. (2007). **Integerated Learning Management for Communication Development of Students in the Speaking for Public Relations Course for the Promotion of the Small and Micro Community Enterprise (SMCE) Network of Lablae District, Uttaradit Province**. Uttaradit : Uttaradit Rajabhat University.

Chinnawong, W. (2001, May). Integrated teaching and learning management. **Academic journals, 4**(5), 22-29.

General Affairs of the President Office Kamphaeng Phet Rajabhat University. (2020) **Educational Quality Assurance Manual**. Kamphaeng Phet : Kamphaeng Phet Rajabhat University.

Khammanee, T. (2017). **Teaching Science, Knowledge for effective learning process management**. (21 st ed.). Bangkok : Printing House of Chulalongkorn University.

Lardizabal, A.S., et al. (1970). **Methods and Principles of Teaching**. Quezon City : Alemar-Phoenix.

Phanit, W. (2012). **Way to Create Learning for Students in the 21st Century**. Bangkok : Sodsri-Saritwong Foundation.

Research and Development Institute, Phetchaburi Rajabhat University (2010). **Knowledge Management Good Practice of Integrate Research into Teaching and Learning Academic Service to Society and Maintenance Arts and Culture**. Phetchaburi : Research and Development Institute, Phetchaburi Rajabhat University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

The Development Model of Cloud Based Learning by Using Collaborative Learning and Critical Thinking to Enhance Digital Media Literacy for Secondary Students

ทวีสิน อำนวยพันธ์วิไล*
Thaweesin Amnuaiphanwilai
พิชญาภา ยวงสร้อย**
Pichayapha Yuangsoi
รุจโรจน์ แก้วอุไร**
Rujroad Keawurai
กิตติพงษ์ พุ่มพวง**
Kittipong Phumpuang

Received : September 29, 2021
Revised : December 28, 2021
Accepted : January 31, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนที่สังเคราะห์ขึ้น และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมด 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ 2) วิเคราะห์หลักการแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อสังเคราะห์สาระสำคัญเป็นแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบที่จะพัฒนาขึ้น 3) สร้างรูปแบบและกำหนดองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ 4) จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และแบบประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 5) ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 6) การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบ ผลการวิจัย

*นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
Doctor of Philosophy Student Technology and Communication Education, Naresuan University
**อาจารย์ประจำ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Lecture of Department of Technology and Communication Education Faculty of Education, Naresuan University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากการสังเคราะห์ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหา 5) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สังเคราะห์ขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ทรงคุณวุฒิให้การยอมรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สามารถนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสม

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง / การคิดเชิงวิพากษ์ / คลาวด์ / การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

ABSTRACT

This study aimed to 1) develop collaborative learning with critical thinking on cloud computing to promote digital media literacy of secondary school students and 2) examine the quality of collaborative learning with critical thinking on cloud computing to enhance digital media literacy among high school students. The researchers carried out using the research and development process with the resources, selected by the purposive selection, comprised 10 experts. The research design was applied using the synthetic instructional model and the assessment for the suitability of teaching methods using a questionnaire. Statistics were analyzed by using arithmetic mean and standard deviation. The research process consisted of 6 steps. First, the researchers analyzed basic information related to learning management. Second, the researchers analyzed the basic concepts of the theory and concept of learning management to synthesize the essence as the basic concept of the model to be developed. Third, the researchers created a model and defined the elements of the model's learning management process. Fourth, the researchers prepared a handbook for using the learning management and provided supporting documents including learning management plans, digital media literacy test and digital media literacy test and digital media literacy skills assessments. Fifth, the researchers checked the quality of the model. Last, the researchers revised the learning management and supporting documentation. The results obtained a model of collaborative learning with critical thinking on cloud computing to enhance digital media literacy among secondary school students, consisting of 5 aspects. Firstly, the inputs consisted of 1) principle 2) objective 3) learning process 4) contents 5) measurement and evaluation. Finally, the assessment results of the synthetic model of learning management were appropriate at the highest level. Experts accepted the learning management to be able to use it as appropriate.

Keywords : Collaborative Learning / Critical Thinking / Cloud / Digital Media Literacy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนในปัจจุบัน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ที่กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ และรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง กำหนดให้ผู้เรียนเสาะแสวงหาความรู้ และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ มีการฝึกทักษะการวิเคราะห์และการ สังเคราะห์ ข้อมูล ความรู้ รวมทั้งการตั้งคำถาม คิดหา

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

คำตอบ หรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยการต่างๆ ได้ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีปฏิสัมพันธ์ ในการทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ตลอดจนมีการประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง สำหรับครูมีบทบาทเป็นผู้ที่คอยควบคุมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน แนวการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะทำให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร โดยเป็นผู้เรียนที่มีทักษะการคิดการแก้ปัญหา ทักษะในการดำเนินชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการค้นคว้าข้อมูล ในปัจจุบัน ผู้เรียนสามารถทำได้โดยใช้สื่อดิจิทัล ด้วยเทคโลยีดิจิทัล ทำให้สื่อต่างๆ ที่อยู่ในรูปแบบเดิม หลอมรวมเข้ามาอยู่ในรูปแบบของสื่อดิจิทัล ซึ่งสามารถเข้าถึงคนในทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนซึ่งอยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งต้องใช้สื่อดิจิทัลในการเรียนรู้ และใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่ง Srithat (2016, pp.125-126) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้และการรับรู้อิทธิพลของสื่อดิจิทัล ต่อเจเนอเรชั่นวายและเจเนอเรชั่นแซดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเยาวชนซึ่ง มีอายุ 15-18 ปี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่มีการเข้าใช้สื่อดิจิทัลประเภท Facebook มากที่สุดรองลงมาคือ YouTube และ LINE ตามลำดับโดยประเภทของสื่อดิจิทัลที่มีการเข้าใช้งานทุกวันได้แก่ Facebook LINE และ YouTube ประเภทที่มีการเข้าใช้งานเกือบทุกวัน ได้แก่ Instagram และ Google+ ประเภทสื่อดิจิทัลที่มีการเข้าถึงค่อนข้างน้อยคือ Twitter และ Pinterest และ WhatsApp เป็นสื่อดิจิทัลที่มีการเข้าถึงน้อยที่สุดหรือไม่เคยเลยนอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้สื่อดิจิทัลโดยรวมต่อสัปดาห์เกือบทุกวัน และ มีการเข้าใช้งานสื่อดิจิทัลสูงสุดอยู่ที่ 4-5 ชั่วโมงต่อครั้ง โดยส่วนมากใช้ในการติดต่อสื่อสาร เล่มเกม และค้นคว้าข้อมูลที่สนใจ

ดังจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับระดับมัธยมศึกษามีการใช้สื่อดิจิทัลเป็นประจำ การที่จะให้นักเรียนสามารถใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย นั้นจำเป็นต้องมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลซึ่งเป็นทักษะสำคัญอย่างยิ่ง ของประชากรในศตวรรษที่ 21 โดยการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลนั้น นักเรียนจะต้องมีทักษะในการการเข้าถึง เข้าใจ วิเคราะห์ ตีความ ตรวจสอบและคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถประเมินประโยชน์ และโทษในการเลือกรับ ใช้ประโยชน์ และสร้างสรรค์สื่อ สารสนเทศ ดิจิทัล เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจรัฐ ทุน สื่อตลอดจนบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นผู้ที่เคารพสิทธิและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างรับผิดชอบ และสามารถใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการต่อรองอำนาจและสร้างการเปลี่ยนแปลงในฐานะพลเมืองดิจิทัล ที่กระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมและมุ่งเน้นความยุติธรรมทางสังคมเป็นสำคัญ (Institute of Child and Youth Media, 2016)

การพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ผ่านการจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยวิธีการที่นิยมนำใช้ในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ การฝึกทักษะการคิดวิจารณญาณ หรือการฝึกทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ โดยการสอนทักษะการคิดเชิงวิพากษ์จะช่วยให้เยาวชนสามารถตีความและประเมินสื่อและเนื้อหาที่เขาได้รับ เมื่อเยาวชนได้เรียนรู้กลยุทธ์และเทคนิคของการสร้างและการควบคุมเนื้อหาสื่อก็จะเข้าใจได้ดีและรู้ว่าสื่อดึงดูดความสนใจได้อย่างไร และรู้ถึงผลกระทบของเนื้อหาว่ามีผลต่อพฤติกรรมได้อย่างไร (Tansuwannon, 2017, p.13)

ในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลนั้น ครูสอนกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) โดยสามารถนำมาผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (collaborative learning) จะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็กๆ โดยนักเรียนต้องพึ่งพาอาศัยกัน มีความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน ทั้งโดยการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แบ่งปันทรัพยากรการเรียน สมาชิก

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนเองด้วยการลงมือกระทำหรือการปฏิบัติที่ผ่านกระบวนการคิด ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการตั้งคำถาม คิดวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน และรอบด้าน โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และเมื่อมีการนำระบบคลาวด์คอมพิวติง (Cloud Computing System) มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการในการจัดการความรู้ตั้งแต่การจัดการความรู้ การจัดเก็บ การใช้งาน การถ่ายทอด และการกระจายความรู้อย่างเป็นระบบระเบียบ นอกจากนี้การใช้งานเครื่องมือบนระบบคลาวด์คอมพิวติงสามารถสนับสนุนกิจกรรมในการเชื่อมโยงความรู้ การสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนการเรียนโดยใช้คลาวด์คอมพิวติงเป็นฐานจะช่วยเป็นตัวเร่งให้เกิดการทำงานร่วมกัน การแบ่งปันความรู้ การสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Thitiphetkul, Sompong & Rampai, 2019 p.46)

ดังจะเห็นได้ว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษามีการใช้เวลากับสื่อดิจิทัลมาก เพราะสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะจากสมาร์ทโฟน (Smartphone) โดยใช้เวลาส่วนใหญ่กับการใช้งานเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก และเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อการใช้สื่อดิจิทัล และเป็นผู้ที่ต้องตัดสินใจเลือกรับสื่อด้วยตนเอง จากปัญหาดังกล่าว จึงส่งผลให้ผู้วิจัยต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะ สามารถใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างรู้เท่าทันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

การรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาแนวคิดพื้นฐานของของทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ 2) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง 3) การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ 4) การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

โดยมีขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักการแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ เพื่อสังเคราะห์สาระสำคัญเป็นแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบที่จะพัฒนาขึ้น

1.3 สร้างรูปแบบและกำหนดองค์ประกอบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ

1.4 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

1.5 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.6 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 4 คน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล จำนวน 3 คน

เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียยนรู้ด้วยการใส่ตัวเลขลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น และส่วนที่ 2 ส่วนของการเขียนแสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. สร้างแบบประเมินตามลักษณะที่กำหนดไว้โดยกำหนดตัวเลขแทนระดับความเหมาะสมดังนี้ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยและ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. นำแบบประเมินฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและจัดทำเป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

การศึกษาความเหมาะสมขององค์ประกอบของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

1. นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พร้อมด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ Rating Scale 5 ระดับ สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมในระหว่างเดือนสิงหาคม ปี 2564

2. นำผลการประเมินร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อหาระดับความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Srisaart, 2002, pp.120-121)

1) คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
2) คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3) คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
4) คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
5) คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คือ นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พร้อมด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ นำผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อหาระดับความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ และนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนางรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหา 5) การวัดและประเมินผล โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ Joyce & Weil (2004) โดยมีการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) หลักการของรูปแบบ ได้จากการสังเคราะห์ แนวคิดของระบบคลาวด์คอมพิวติง แนวคิดของฝึกการคิดเชิงวิพากษ์ และ แนวคิดของการเรียนแบบร่วมมือรวมพลัง

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้จากการสังเคราะห์ หลักการของรูปแบบ นำมาสู่ผลที่เกิดกับผู้เรียน ได้แก่ 1. ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันบนระบบคลาวด์ 2. ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม และรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูล เพื่อหาคำตอบ 3. ผู้เรียนมีการพึงพาอาศัยกันในทางบวก โดยมีการร่วมมือช่วยเหลือกัน 4. ผู้เรียนสามรถนำเสนอมุมมอง และผลกระทบจากขั้วความคิดตรงข้ามหรือสำรวจมุมมองอื่น ๆ อาจช่วยเปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ

3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้จากการสังเคราะห์ ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ (connectivism) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Social constructivism) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (collaborative learning) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ทำให้เกิดกระบวนเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การนำเสนอสถานการณ์ 2. การตั้งคำถามต่อสถานการณ์ที่ได้รับ 3. การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน และค้นคว้าข้อมูล 4. การร่วมมือกันระดมสมอง 5. นำเสนอผลงาน 6. การอภิปรายและสรุปผล

4) เนื้อหา ได้จากการสังเคราะห์ เนื้อหา ทฤษฎีของการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และทักษะในศตวรรษที่ 21 โดย ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1. การเข้าถึงสื่อดิจิทัล 2. การวิเคราะห์และประเมินเนื้อหาสื่อดิจิทัล 3. สร้างสรรค์สื่อดิจิทัล 4. การสะท้อนอัตลักษณ์และพฤติกรรม 5. การแบ่งปันความรู้

5) การวัดและประเมินผล ได้จากการสังเคราะห์ เนื้อหา ทฤษฎีของการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีการวัดและประเมินผลในเรื่องของความรู้ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้เป็นฐานของรูปแบบ

แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นฐานของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์บนระบบคลาวด์คอมพิวติง เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (collaborative learning) 2) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) 3) ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) 4) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Social constructivism) 5) การจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ 6) การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล

แนวทางการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ

ในการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ผู้สอน (Instructor)

ผู้สอนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามบนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในห้องเรียนแบบออนไลน์ โดยทำหน้าที่ในการชี้แจงลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมเนื้อหา จัดเตรียมทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ และจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์ในแต่ละคาบการเรียน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้เรียน (Learner)

ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามบนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนแบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามที่ได้รับมอบหมาย เรียนรู้ศึกษาบทเรียนด้วยตนเอง ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม การทำกิจกรรมด้วยตนเอง กิจกรรมกลุ่ม ในลักษณะห้องเรียนแบบออนไลน์ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอประเด็นปัญหา ตั้งคำถาม จัดกลุ่ม ประชุมวางแผนและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ หลักการ การร่วมกันอภิปราย ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มในการทำกิจกรรม และสรุปผลการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ (Learning Media)

เป็นช่องทางการนำเสนอเนื้อหา สาระความรู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสารกับผู้สอน และสมาชิกในชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็น และการร่วมกันอภิปรายได้ในระบบออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามที่ผู้สอนได้วางไว้ ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ดังนี้

1) สื่อที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาประกอบการเรียน การมอบหมายงานและการติดตามงานในแต่ละสัปดาห์ โดยใช้ระบบการบริหารการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) โดยใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Classroom

2) สื่อที่เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทั้งในการสื่อสารแบบประสานเวลา เช่น ห้องสนทนา การประชุมออนไลน์ โดยใช้ Google Meet การอภิปรายออนไลน์ โดยใช้ Polleverywhere และการติดต่อสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา เช่น กระดานสนทนา

3) สื่อที่เป็นแหล่งข้อมูลในการสนับสนุนการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ website, Social media , YouTube, Weblog

4) สื่อที่ใช้ในการจัดเก็บและแสดงผลงานการเรียนรู้ ได้แก่ การแสดงผลงานของการจัดการเรียนรู้และเก็บข้อมูลร่องรอยหลักฐานในการเรียนรู้ โดยใช้ Canva การออกแบบผลงานสื่อดิจิทัล โดยใช้ Canva

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เกิดจากการนำแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง ผสมผสานกับ จัดการเรียนรู้ให้เกิดกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ในระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure as a Service Provider) และ คลาวด์ซอฟต์แวร์ (Software as a Services Provider) โดยมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบออนไลน์บนระบบคลาวด์นอกห้องเรียน

2. เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกัน

2.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการทำกิจกรรม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผ่านห้องเรียนออนไลน์ เช่น การตอบคำถาม การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร เว็บไซต์ ตำรา

2.2 การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รับผิดชอบการเรียนรู้ในส่วนของตนเอง และสมาชิกในกลุ่ม พร้อมช่วยเหลือ อภิปราย เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ร่วมกัน

3. มีระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management system : LMS) เป็นระบบห้องเรียนออนไลน์ในการนำเสนอเนื้อหา และเป็นศูนย์รวมในการบริหารจัดการรายวิชา ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียน การสั่งงาน การส่งงาน การติดตามงาน การทำแบบทดสอบ และการแจ้งผลการเรียน

4. มีเครื่องมือการสร้างการมีปฏิสัมพันธ์แบบออนไลน์ ในการประยุกต์การใช้งานในรูปแบบต่างๆ เช่น Google Meet, e-mail, Line, Google App

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2. เพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหา

การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เป็นทักษะสำคัญ ของประชากรในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะทางความรู้ ทักษะทางอารมณ์และทักษะทางสังคม ในการใช้เนื้อหา ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัล/ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และทักษะเชิงจริยธรรม เพื่อให้บุคคลมีศักยภาพมากที่สุด มีพลังอำนาจสูงสุดในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ ขณะเดียวกันก็ลดมิติเชิงลบของสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลให้เหลือน้อยที่สุด ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึงสื่อดิจิทัล 2) การวิเคราะห์และประเมินเนื้อหาสื่อดิจิทัล 3) สร้างสรรค์สื่อดิจิทัล 4) การสะท้อนอัตลักษณ์และพฤติกรรม 5) การแบ่งปันความรู้

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การเตรียมความพร้อม

เป็นการแนะนำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของรายวิชา เตรียมความพร้อมในการเรียน ชี้แจงข้อตกลงในการเรียน สำรวจความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน และทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบ่งกลุ่มการเรียนของผู้เรียน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการะบวนการคิดเชิงวิพากษ์ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

1) การนำเสนอสถานการณ์ การให้ผู้เรียนได้นำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน เป็นประเด็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนมีความสนใจ หรือเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ โดยเฉพาะมีประเด็นที่มีการนำเสนอข่าว หรือข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัล ไปแล้ว เกิดความขัดแย้งทางความคิด การนำเสนอมุมมองที่หลากหลายผ่านสื่อดิจิทัล โดยการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นสถานการณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ วิพากษ์ โดยกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการทางปัญญา โดยอาศัยเครือข่ายการเรียนรู้แบบรวมพลังทางสังคม

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2) การตั้งคำถามต่อสถานการณ์ที่ได้รับ การให้ผู้เรียนรู้จักการตั้งคำถามที่มีความขัดแย้งกันในสถานณ์เดียวกัน ภายในกลุ่ม โดยเป็นการตั้งคำถามสำหรับใช้ในการค้นหาความคิดในหลายๆ ทิศทางเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการค้นหาความคิดที่ซับซ้อน เพื่อค้นหาความจริงในเรื่องต่างๆ เพื่อเปิดประเด็นความคิดและปัญหา เพื่อเปิดเผยสมมติฐาน เพื่อวิเคราะห์แนวคิด เพื่อแยกความแตกต่างในสิ่งที่รู้จากสิ่งที่ไม่รู้ และเพื่อติดตามการประยุกต์ความคิดอย่างมีตรรกะ

3) การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน และค้นคว้าข้อมูล เป็นการรวบรวมความคิดเห็นที่มีต่อคำถามที่มีความหลากหลายนำมาสร้างเป็นข้อตกลงร่วมกันในการ ค้นคว้าหาคำตอบ โดยค้นคว้าข้อมูลสนับสนุนจากแหล่งข้อมูลที่มีการเชื่อมต่อระหว่างคลังข้อมูลที่จำเป็นจากแหลงข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ ผ่านแหล่งข้อมูลต่างๆ บนสื่อออนไลน์ โดยพิจารณาขอมูลเพิ่มเติม มีความสำคัญมากกวาข้อมูลที่มีอยู่ในปจจุบัน

4) การร่วมมือกันระดมสมอง เป็นการทำกิจกรรมการร่วมมือ (Collaborative activity) อภิปราย วิพากษ์ จากข้อมูลที่สืบค้นมาอย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงระหวางข้อมูล ความคิดเห็น และแนวคิด ให้ได้ข้อสรุปจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อนำไปสู่คำตอบของคำถามที่มีความขัดแย้ง โดยโน้มน้าวให้สมาชิกเห็นด้วย หรือเห็นต่างจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นมาอย่างหลากหลาย โดยมีการตอบโต้ พูดคุย อภิปราย จนตกผลึกทางความคิด และได้คำตอบที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน

5) นำเสนอผลงาน เป็นการนำเสนอผลงานที่ได้ข้อสรุปจากการระดมสมองโดยการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัลในการนำเสนอให้เหมาะสมกับเนื้อหา และข้อมูลที่ต้องการนำเสนอ โดยมีเนื้อหาที่กระชับเข้าใจง่าย สรุปหลักการและเหตุผลที่ได้จากการ อภิปราย วิพากษ์ จากมาชิกในกลุ่ม

6) การอภิปรายและสรุปผล การอภิปรายร่วมกันกับสมาชิกต่างกลุ่ม โดยอาจจะเกิดข้อโต้แย้งของบทสรุปของกลุ่มอื่นๆ ทำให้เกิดการวิพากษ์จากสมาชิกต่างกลุ่ม ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ใหม่อันนำไปสู่ข้อเท็จจริงในมุมมองใหม่ต่อสถานการณ์ ทำให้เกิดการค้นคว้าเพิ่มเติม และร่วมกันระดมสองอีกครั้งจนได้ข้อสรุปของสถานการณ์ดังกล่าว

องค์ประกอบที่ 5 การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วย 1) การวัดและประเมินผลก่อนการจัดการเรียนรู้ 2) การประเมินทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 3) การวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้

2. ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการที่ประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ตอนที่ 1 ที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.40	0.69	มากที่สุด
2. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.50	0.52	มาก
3. แนวทางการจัดการเรียนรู้	4.56	0.51	มากที่สุด
ตอนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.70	0.67	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.60	0.69	มากที่สุด

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
3. เนื้อหา	4.70	0.67	มากที่สุด
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.52	0.66	มากที่สุด
5. การวัดและการประเมินผล	4.60	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	**4.54**	**0.62**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมของระดับคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.62) จำแนกเป็นรายองค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.67) เนื้อหา ($\overline{X}$ = 4.70, S.D. = 0.67) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.69) การวัดและการประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.51) และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.66)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหา 5) การวัดและประเมินผล โดยการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ Joyce and Weil (2004, pp. 107-109) โดยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลและปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน จนตกผลึกเป็นแนวคิดสำคัญเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในการกำหนดหลักการ และองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์ เป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ระบบคลาวด์คอมพิวติงเป็นเครื่องมือ ช่องทาง แหล่งเรียนรู้ การจัดเก็บผลงานการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Thitipetchkul, Sompong & Rampai (2019 p.46) ซึ่งได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์คอมพิวติงตามแนวคิดคอนเน็คติวิสต์ซึมเพื่อส่งเสริมการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยได้นำกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนเน็คติวิสต์ซึม ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรูของมนุษยที่เกิดจากการบูรณาการเครือขายการเชื่อมโยงระหวางสิ่งตางๆ ที่มีความซับซอน ซึ่งกระบวนการเชื่อมโยงอาจเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลหรือภายนอกตัวบุคคลก็ไดตลอดทั้งความสามารถในค้นหาข้อมูลเพื่อการเรียนรูใหมๆ มีความสำคัญมากกวาความรูในปจจุบันมาจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์คอมพิวติงเพื่อการเชื่อมต่อและการใช้งานโปรแกรมประยุกต์ การบริหารจัดการการใช้งานโปรแกรมประยุกต์บนระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดเก็บและดึงใช้ข้อมูล

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญต่อกระบวนการการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน โดยการกำหนดให้มีรายละเอียดเพียงพอและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยพื้นฐานของการเรียนรู้ทั้งหมดอยู่บนระบบออนไลน์ นอกห้องเรียน โดยการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงสื่อกลางในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะโปรแกรมสำหรับการประชุมทางไกล (video conferencing) ที่จะให้การเรียนการสอนบนห้องเรียนเสมือนจริงดำเนินไปได้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนเป็น

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สำคัญ โดยสามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การประชุม การอภิปรายในชั้นเรียน อำนวยความสะดวกในการเขียนรายงาน มีระบบให้ทุกคนในชั้นเรียนได้ร่วมกันแชร์ความรู้ความเห็น และประสบการณ์ต่างๆ ได้ ผ่านเครื่องมือปฏิสัมพันธ์แบบออนไลน์ บนระบบคลาวด์ในการประยุกต์การใช้งานในรูปแบบต่างๆ (Chaopho, et al., 2020, pp.263-264)

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นเป็นขั้นตอนแรกของการออกแบบการเรียนการสอนโดยการพิจารณาเป้าหมายของการเรียนรู้ ว่าต้องการให้ผู้เรียนทำอะไรได้ภายหลังจากที่ผู้เรียน ได้รับการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว (Dick, Carey & Carey, 2001)

เนื้อหา เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเนื้อหายังถูกใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย โดยเนื้อหาของการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลนั้น จะเน้นไปที่การเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 5 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึงสื่อดิจิทัล 2) การวิเคราะห์และประเมินเนื้อหาสื่อดิจิทัล 3) สร้างสรรค์สื่อดิจิทัล 4) การสะท้อนอัตลักษณ์และพฤติกรรม 5) การแบ่งปันความรู้ (Renee Hobbs, 2010)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การเตรียมความพร้อม และการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนและวิธีต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (Khamanee, 2001) ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง และการคิดเชิงวิพากษ์ ได้กิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การนำเสนอสถานการณ์ 2) การตั้งคำถามต่อสถานการณ์ที่ได้รับ 3) การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกันและค้นคว้าข้อมูล 4) การร่วมมือกันระดมสมอง 5) นำเสนอผลงาน 6) การอภิปรายและสรุปผล โดยกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผ่านโครงสร้างพื้นฐานของระบบคลาวด์คอมพิวติง และใช้งานคลาวด์ซอฟต์แวร์ที่หลากหลายในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุผล โดยผู้สอนเป็นผู้แนะนำ และสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับ Kongmanus (2018, p.288) ได้กล่าวไว้ว่า การเลือกเครื่องมือ จะตองทำการคัดเลือกเครื่องมือเพื่อการเรียนรูที่มีความเหมาะสมกับผูเรียนและสอดคลองกับวัตถุประสงคการเรียนรู ตองเลือกเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรูพรอมกับกำหนดเทคนิคหรือกิจกรรม การเรียนการสอนที่จะใชรวมกัน โดยตองคำนึงถึงสภาพ คุณลักษณะและขอจำกัดของเครื่องมือดิจิทัล เพื่อการเรียนรูแตละชนิดวาเปนเชนใดดวย เพื่อจะนำไปสูการใช้งานรวมกันอยางมีประสิทธิภาพ

การวัดและการประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นการบอกว่าผู้เรียนนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโดยวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล โดยการวัดและประเมินผลจะช่วยในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการรูเทาทันสื่อดิจิทัล ซึ่งจำเปนจะตองมีเครื่องมือที่ใช ในการประเมินเพื่อพัฒนาทักษะดังกลาวที่มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได (Prachanban, 2016, p.152) จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

2. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษานั้น ภาพรวมของระดับคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54,

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

S.D. = 0.62) เป็นเพราะการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นได้ศึกษา และวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทฤษฎีที่จำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละองค์ประกอบ รายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความชัดเจน และการออกแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลไปใช้นั้นผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมด้านอุปกรณ์ และสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. ในการจัดการเรียนรู้ ควรให้ผู้เรียนได้เลือกประเด็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนสนใจ เป็นเรื่องที่เป็นประเด็นทางสังคมที่มีความคิดเห็นที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์ในการส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยเรื่องการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ และสมรรถนะดิจิทัลของพลเมือง เป็นต้น

References

Chaopho, T., Sermsong P., Wongchan, S. & Lertsaphung, S. (2020). Development of Microsoft Teams-Based Learning Model for Introduction to Political Science. **Journal of Modern Learning Development, 5**(6), 261-274.

Dick W., Carey L. & Carey, J.O. (2001). **The systematic design of instruction**. (5 th ed.). New York : Pearson Education.

Hobbs, R. (2010). Digital and **Media Literacy : A Plan of Action**. New York : The Aspen Institute.

Institute of Child and Youth Media. (August 18, 2016). Conceptual framework for democratic citizens, keeping Up with the media, information and Digital. In **Moving citizens build a Thai society to keep up with media information and digital (MIDL)**. Bangkok : Ebina House Hotel.

Joyce, B. & Weil, M. (2004). **Model of Teaching.** (7 th ed.)**.** London : Allyn & Bacon.

Khamanee, T. (2001). **Learning process, meaning, development guidelines and grievances**. Bangkok : Academic Quality Development (Public Organization).

Kongmanus, K. (2018). Digital tools to transform knowledge: digital way of life. **Journal of Education Naresuan University, 20**(4), 279-290.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Prachanban, P. & Konpuang, A. (2016). Research and Development of 21st Century Skills Scale on Media Literacy of Secondary School Students. **Journal of Education Naresuan University, 18**(1), 144-154.

Srisaart, B. (2002). **Preliminary research.** (7 th ed.). Bangkok : Suwiriyasan.

Srithat, E. (2016). **Using Behaviors and perceptions influence of digital media to generation y and generation z in Bangkok and metropolitan region**. Master Thesis, M.A., National Institute of Development Administration, Bangkok.

Tansuwannon, J. (2017). Think differently, be creative, keep up with the media, uphold morality : characteristics and important skills in the 21st century for Thai youth. **Journal of Surat Thani Rajabhat**, 4(2), 13.

Thitipetchkul., T., Sompong, N. & Rampai, N. (2019). Development of Learning Management Model on Cloud Computing System Based on Connectivism to Enhance Information and Communication Technology Literacy for Undergraduate Students. **Ratchaphruek Journal, 18**(1), 38-48.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

Diagnosis of Mathematics Learning on Fractions of Students with Learning Disabilities in Inclusive Schools under the Secondary Educational Service Area Office in Bangkok

ปอแก้ว ครุฑนาค*
Porkaew Krutnak
ฑมลา บุญกาญจน์**
Tamala boonyakarn
ชนิดา มิตรานันท์**
Chanida Mitranun

Received : July 27, 2021
Revised : December 10, 2021
Accepted : January 6, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ 1) เพื่อสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ความตรงตามเนื้อหา ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น และ 3) เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1. ผลการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยตามขั้นตอน ทำให้ได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ เพื่อนำผลการทดสอบไปพิจารณาข้อบกพร่องของนักเรียนได้ในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน พบว่า ค่าความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.80 ถึง 1.00 ค่าความยากง่าย 0.20 ถึง 0.83 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 ถึง 0.73 และค่าความเชื่อมั่น 0.84 3. ผลการวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการ

*นักศึกษาหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Doctor of Education Program Department of Special Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot University
**อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Department of Special Education, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน พบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน คะแนนเฉลี่ยไม่ผ่านเกณฑ์ เรียงลำดับความบกพร่องมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง การบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนไม่เท่ากัน รองลงมาคือ เรื่องการเปรียบเทียบเศษส่วน การหารเศษส่วน และนิยามของเศษส่วน ตามลำดับ

คำสำคัญ : แบบทดสอบวินิจฉัย / บกพร่องทางการเรียนรู้ / เศษส่วน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to construct a diagnostic test of mathematics learning deficiencies on Fractions for students with learning disabilities in lower schools for inclusion, 2) to validate of a diagnostic test of mathematics learning deficiencies for students with learning disabilities in lower schools for inclusion in terms of content validity, difficulty, discrimination, and reliability, and 3) to diagnose mathematics learning deficiencies for students with learning disabilities in lower schools for inclusion. The participants of this study consisted of students with learning disabilities in inclusive schools under the secondary educational service area office 1 and 2 in Bangkok for the 2020 academic year. The research instrument was a multiple-choice diagnostic test of mathematics learning deficiencies concerning fractions. The results of the research are as follows. 1. The results of a diagnostic test followed the procedure, the result is construct a diagnostic test of mathematics learning deficiencies on fractions 1 test was a 4 multiple-choices, 50 items. This allows the test results to be taken into account for student deficiencies in each learning objective. 2. The results of the quality examination of a diagnostic test of mathematics learning deficiencies on fractions revealed that the content validity of the mathematics diagnostic test was 0.80 to 1.00, the difficulty was 0.20 to 0.83, the discrimination was 0.23 to 0.73, whereas the reliability was 0.84 3. The results of diagnosis of learning disabilities of Mathematics on fractions revealed that the students had learning disabilities of Mathematics on fractions with an average score of not passing the criteria which in order of the most deficiencies is the matter of addition and subtraction of fractions. In the case of unequal denominators, whereas their minor deficiencies were comparison of fractions, division of fractions, and definition of fractions.

Keywords : Diagnostic Test / Learning Disabilities / Fractions

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยเหตุผล กระบวนการคิดและการแก้ปัญหา เป็นเครื่องมือที่แสดงออกทางความคิด มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ เสริมสร้างให้มนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล สามารถคาดการณ์วางแผนการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการตัดสินใจ แก้ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ มีความสำคัญอย่างยิ่งและจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานในการศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ และมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จ (Office of the Basic Education Commission , Ministry of Education, 2019) จากรายงานผลการประเมินการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ระดับชาติ เช่น การทดสอบระดับชาติ (Nation Testing : NT) การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) การทดสอบระดับนานาชาติโครงการ TIMSS และโครงการ PISA พบว่านักเรียนได้ผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย (Office of the Basic Education Commission , Ministry of Education, 2019) ปัญหาการไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียนคณิตศาสตร์ มีสาเหตุจากการไม่มีความรู้พื้นฐาน มีทัศนคติด้านลบต่อคณิตศาสตร์และได้รับการสอนที่ไม่หลากหลาย ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการสอน ที่ตรงจุดที่นักเรียนไม่เข้าใจ (Hudson, et al., 2010) ประกอบกับแต่ละหัวข้อเรื่องของวิชาคณิตศาสตร์ มีความซับซ้อน ยากต่อการเข้าใจ (Witzel, 2018) รวมไปถึงนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ จะไม่มีความเข้าใจหลักการพื้นฐานทางการคำนวณ มีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนและความคิดรวบยอด ไม่สามารถการอธิบายโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางการคิดคำนวณและการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ (Geary, 2004; Fletcher, et al., 2005; Karagiannakis, et al., 2014; Sharma, 2015) ใช้เวลาในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ มากกว่าเพื่อนวัยเดียวกัน ซึ่งนักเรียนนั้นมีระดับความสามารถทางสติปัญญา (IQ) ปกติหรือสูงกว่าปกติ และได้รับการศึกษาตามปกติและไม่มีปัญหาอื่นๆ เพียงแค่ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนคณิตศาสตร์เท่านั้น (National Joint Committee on Learning Disabilities (NJCLD), 1997) มีการรายงานจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2562 พบว่า มีนักเรียนพิการเรียนรวมในประเทศทั้งหมด 432,590 คน เป็นนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 371,210 คน คิดเป็นร้อยละ 85.81 ของนักเรียนพิการเรียนรวมทั้งหมด ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับความพิการประเภทอื่น และเมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่ามีนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 76,464 คน (Special Education Bureau, 2019) ดังนั้น ครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนจะต้องจัดบริการทางการศึกษาพิเศษให้กับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ได้มากที่สุด ตามที่ Arrayavinyoo (2006) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนรู้ได้ดี แต่ต้องการจัดการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้และระดับความสามารถของนักเรียน การสอนให้จำอย่างเดียว ไม่ถือว่าเป็นการสอนที่ดีและไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ จะต้องบริหารจัดการการเรียนรวมให้ดีที่สุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน ดังนั้น นักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้จึงสามารถพัฒนาทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ได้ โดยการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น การกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ (Stimulation) เรียนรู้ตามวิธีการเรียนรู้ (Learning style) การสร้างความรู้ (Constructing) การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก (Positive feedback) (Juithong, 2016) โดยอาจจัดในรูปแบบโปรแกรม เช่น Prongsantia (2007) พัฒนาโปรแกรมซ่อมเสริมคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ผลวิจัยพบว่าโปรแกรมมีประสิทธิผลดีมาก นักเรียนมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับดีมาก การรับรู้ความสามารถของตนด้านคณิตศาสตร์ สูงขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม หรือพัฒนาการสอนนักเรียน เช่น Wichai (2007) ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ พัฒนานักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนความสามารถอยู่ในระดับดีและมากกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน Ruemisatree (2012) ใช้การสอนตรงร่วมกับเทคนิคการคูณแบบแลททิช ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนคณิตศาสตร์หลังจากการสอนเสริมอยู่ในระดับดีมาก เป็นต้น

จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม ปี 2560-2562 พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และมีแนวโน้มลดลง อีกทั้งการรายงานการจัดการเรียนการสอน ระดับชั้น ม.1 โรงเรียนสังกัด สพม.กท 2 สรุปได้ว่าสาระจำนวนและพีชคณิต เรื่องเศษส่วน ต่ำที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ยการสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เรื่องที่นักเรียนได้คะแนนต่ำที่สุด คือ เรื่อง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เศษส่วน เช่นเดียวกัน และเมื่อสืบค้นข้อมูลเชิงลึกจากผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัด สพม.กท 2 สรุปได้ว่า เนื้อหาที่เป็นพื้นฐานของการเรียนระดับสูงและเป็นปัญหาในการสอนมากที่สุด คือ เศษส่วน โดยอาจมีสาเหตุจากนักเรียนไม่เข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดและหลักการ การคูณและการหารเศษส่วน ทำให้ไม่สามารถจำหลักการคูณเละการหารเศษส่วนได้หรือจำหลักการสับสน เนื่องจากเนื้อหาเรื่องเศษส่วนเป็นนามธรรม เป็นสัญลักษณ์ที่ยากต่อการทำความเข้าใจ อีกทั้งขาดสื่อการสอนที่ช่วยสร้าง ความคิดรวบยอดและความเข้าใจในเรื่องการคูณและการหารเศษส่วนให้กับนักเรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศษส่วนให้กับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ เรียนไม่ผ่านตัวชี้วัดตามหลักสูตรเช่นเดียวกับเพื่อนในห้องเดียวกัน จึงต้องมีการสอนเสริมหรือจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งการค้นหาสาเหตุและจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนในการเรียนของนักเรียนเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ (Soommart, 2019) โดยใช้เครื่องมือเพื่อค้นหาข้อบกพร่อง ได้แก่ แบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้หาข้อบกพร่องที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนเรื่องหนึ่งๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อหาทางแก้ไขและส่งเสริมการเรียนได้ถูกต้องและตรงจุด ปรับปรุงการเรียนให้มีประสิทธิภาพ การทดสอบนี้ใช้ระหว่างเรียนหรือหลังเรียนจบแล้ว อันจะทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน และเกิดการเรียนรู้ได้ (Srisaard, 2010; Mitranun, 2013) ผลของการวินิจฉัยสามารถนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน ตลอดจนปรับปรุงวิธีการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (McCormick, 2019; Saengdao, 2015)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว สรุปได้ว่า การเข้าช่วยเหลือนักเรียนในจุดที่นักเรียนบกพร่องจริงๆ จากการวินิจฉัยรายบุคคลนั้น จะทำให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขได้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน ส่งผลต่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ โดยพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม และหวังให้ผลการวินิจฉัยข้อบกพร่องนี้ เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาทักษะการคิดคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 17 โรงเรียน จำนวน 80 คน ที่ได้คัดกรองว่ามีความบกพร่องด้านการคิดคำนวณ หรือด้านการคิดคำนวณและการอ่าน หรือด้านการคิดคำนวณและการเขียน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอจริยธรรมในมนุษย์จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการอนุมัติ เลขที่โครงการ SWUEC-G29-/256-E จากนั้นทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล โดยบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ทำหนังสือถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวมในสังกัด เพื่อขอความร่วมมือผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายบริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ ครูที่รับผิดชอบดูแลนักเรียนเรียนรวม ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือครูที่ได้รับมอบหมาย ในการให้ข้อมูลนักเรียนแก่ผู้วิจัย

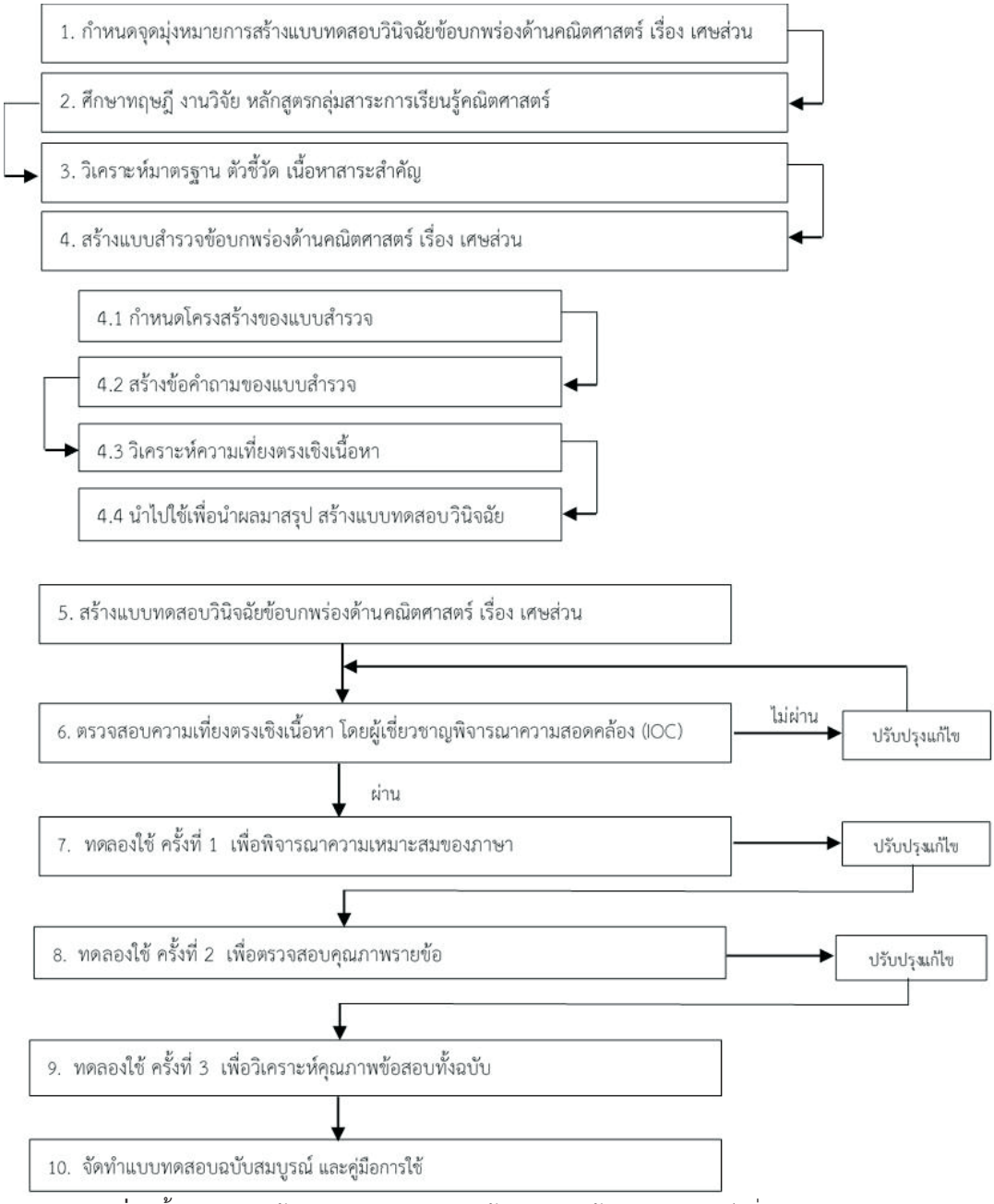
2. ดำเนินการคัดกรองนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ เขต 2 โดย 1) ติดต่อประสานงาน/ขอรายชื่อนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับชั้น ม.ต้น จากแต่ละโรงเรียน 2) ประชุมชี้แจงรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล กับบุคลากรโรงเรียนและขออนุญาตผู้ปกครอง 3) วัดระดับสติปัญญาให้กับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบว่าเป็นนักเรียนมีระดับสติปัญญา ตรงกับลักษณะของความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดระดับความสามารถทางสติปัญญา (IQ) ใช้ แบบวัด Standard Progressive Matrices : SPM (Raven, 1998) 4) ทดสอบความรู้พื้นฐาน เรื่อง การดำเนินการของจำนวน หัวข้อ การบวก ลบ คูณ หาร จำนวนเต็มอย่างง่าย ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (แบบทดสอบมีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 0.80 ถึง 1.00 ค่าความยากง่าย 0.57 ถึง 0.90 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 ถึง 0.87 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.72 5) รวบรวมรายชื่อนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปกติ (90 ขึ้นไป) และมีคะแนนการทดสอบความรู้พื้นฐาน เรื่อง การดำเนินการในระดับดีมาก (ร้อยละ 80 ขึ้นไป เนื่องจากจะต้องมีความรู้พื้นฐานเรื่องนี้ ก่อนจะเรียน เรื่อง เศษส่วน) เป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ในการวินิจฉัยข้อบกพร่องด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน 6) สรุปรายชื่อนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ที่คัดกรองได้จำนวน 80 คน

3. นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ทำแบบสำรวจข้อบกพร่อง เรื่อง เศษส่วน (แบบอัตนัย) เพื่อรวบรวมคำตอบที่ผิดของนักเรียน 3 อันดับแรก นำไปสร้างเป็นตัวลวงในแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ซึ่งเป็นแบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

4. นักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ที่คัดกรองได้จากข้อ 2 จัดแบ่งเป็นกลุ่ม ได้แก่ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ 1 ทำแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ครั้งที่ 1 (try out 1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของแบบทดสอบ ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ 2 ทำแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ครั้งที่ 2 (try out 2) เพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาค่าความสอดคล้องของจุดประสงค์และข้อคำถามของแบบทดสอบ (IOC : Item Objective Congruence) หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ แล้วปรับปรุงแก้ไข ตัดข้อที่มีคุณภาพไม่ได้ตามเกณฑ์ออก ได้แบบทดสอบวินิจฉัย จำนวน 50 ข้อ จากนั้น ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ 3 ทำแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่อง ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ครั้งที่ 3 (try out 3)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ หาค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์ผลการวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม

2. ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน โดยผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม

3. ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน จากการทดลองใช้ ครั้งที่ 2

4. ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน จากการทดลองใช้ ครั้งที่ 3

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนที่กำหนด ผลปรากฏว่า ได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 ฉบับ แบบปรนัย จำนวน 50 ข้อ ที่สามารถพิจารณาข้อบกพร่องของนักเรียนได้อย่างละเอียด จัดลำดับข้อ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้ ข้อ 1-10 เรื่อง นิยามของเศษส่วน ข้อ 11-18 เรื่อง การเปรียบเทียบเศษส่วน ข้อ 19-26 เรื่อง การบวกลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน ข้อ 27-34 เรื่อง การบวกลบเศษส่วนที่มีตัวส่วน ไม่เท่ากัน ข้อ 35-42 เรื่อง การคูณเศษส่วน และข้อ 43-50 เรื่อง การหารเศษส่วน กำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

2.1.1 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้อง พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ มีเท่ากับ 1.0 ทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกันจริง

2.1.2 ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบสำรวจข้อบกพร่อง (IOC)

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสำรวจข้อบกพร่อง ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 4 ฉบับ จำนวน 100 ข้อย่อย จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกันจริง

2.1.3 ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบทดสอบวินิจฉัย (IOC)

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวินิจฉัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 6 ฉบับ จำนวน 60 ข้อย่อย จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกันจริง

2.2 คุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สรุปเป็นค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 แสดงคุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ได้แก่ ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก

คุณภาพแบบทดสอบ (รายข้อ)	ค่าความยากง่าย (Difficulty)	ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)
แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน	0.20 ถึง 0.83	0.20 ถึง 0.73
คุณภาพของแบบทดสอบ (ทั้งฉบับ)	**ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.84**	

3. ผลสรุปการวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

3.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของการทำแบบทดสอบวินิจฉัยทั้งฉบับ จำนวน 50 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 50 คะแนน ของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 30 คน มีเฉลี่ย 21.07 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 42.14 จากการทำแบบทดสอบวินิจฉัย แยกตามหัวข้อเรื่องย่อย แสดงผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียงลำดับความบกพร่อง และการผ่านเกณฑ์การประเมิน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียงลำดับความบกพร่องด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ จากความบกพร่องจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบวินิจฉัย ทั้งฉบับ

เรื่อง	คะแนนเฉลี่ย	ค่าร้อยละ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อันดับที่	ผ่าน/ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50
1. นิยามของเศษส่วน	4.27 (คะแนนเต็ม 10)	42.70	5.51	4	ไม่ผ่าน
2. การเปรียบเทียบเศษส่วน	2.63 (คะแนนเต็ม 8)	32.92	2.79	2	ไม่ผ่าน
3. การบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนเท่ากัน	4.57 (คะแนนเต็ม 8)	51.70	6.13	5	ผ่าน
4. การบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนไม่เท่ากัน	1.77 (คะแนนเต็ม 8)	22.08	6.39	1	ไม่ผ่าน
5. การคูณเศษส่วน	4.82 (คะแนนเต็ม 8)	60.83	7.80	6	ผ่าน
6. การหารเศษส่วน	3.00 (คะแนนเต็ม 8)	37.50	3.66	3	ไม่ผ่าน

นักเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบ เรื่อง เศษส่วน หมายถึง นักเรียนได้คะแนน ต่ำกว่า ร้อยละ 50 หมายถึง มีข้อบกพร่องด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

3.2 ผลการวินิจฉัยข้อบกพร่อง ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

เมื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องในแต่ละเรื่องย่อย พบว่า การบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนไม่เท่ากัน มีข้อบกพร่องมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.92 โดยแบ่งเป็น ข้อบกพร่องในการเรื่อง 1) การบวกเศษส่วน กรณีตัวส่วนไม่เท่ากัน เกิดจากการใช้วิธีนำตัวเศษมาบวกกับตัวเศษและตัวส่วนมาบวกกับตัวส่วนมากที่สุด นอกจากนี้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ใช้การนำตัวเศษมาคูณกันและนำตัวส่วนมาคูณกัน นำตัวเศษมาบวกกันและตัวส่วนมีค่าเท่ากับตัวส่วนที่มีค่ามากกว่า และนำโจทย์ตัวเศษมาเขียนต่อกัน นำโจทย์ตัวส่วนทั้งสองจำนวนมาเขียนต่อกันเป็นคำตอบ และ 2) การลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนไม่เท่ากัน นักเรียนใช้วิธีการคิดคำนวณ โดยนำตัวเศษมาลบกัน และนำตัวส่วนมาลบกันมากที่สุด นอกจากนี้นักเรียนใช้การนำตัวเศษมาลบกัน และตัวส่วนมีค่าเท่ากับจำนวนมาก หรือนำตัวเศษมาลบกันและนำตัวส่วนมาคูณกัน นำตัวเศษมาหารกัน และนำตัวส่วนมาหารกัน ข้อบกพร่องเรื่องการเปรียบเทียบเศษส่วน ร้อยละ 67.08 นักเรียนจะเปรียบเทียบเฉพาะตัวเศษกับตัวเศษ ไม่คำนึงว่าตัวส่วนจะเท่ากันหรือไม่ นอกจากนี้ยังไม่เข้าใจสัญลักษณ์น้อยกว่าหรือมากกว่าข้อบกพร่องเรื่องการเรียงลำดับจำนวน นักเรียนจะเรียงจากตัวเลขที่มองเห็น โดยไม่ได้เรียงลำดับตามค่าของเศษส่วน ทำให้นักเรียนตอบคำถามผิด ข้อบกพร่องเรื่องการหารเศษส่วน ร้อยละ 62.50 นักเรียนสับสนกับวิธีการหารที่เคยเรียนมา โดยนำตัวเศษมาคูณกันและนำตัวส่วนมาคูณกัน หรือใช้วิธีการคูณไขว้ แต่กลับใช้วิธีนำตัวเลขมาหารกัน ทำให้นักเรียนตอบคำถามผิด ข้อบกพร่องเรื่องนิยามของเศษส่วน ร้อยละ 57.33 นักเรียนไม่เข้าใจนิยามเศษส่วน ไม่เข้าใจนิยามของตัวส่วน โดยนับส่วนที่แรเงาเป็นตัวเศษ และนับส่วนที่ไม่แรเงาเป็นตัวส่วน เขียนภาพแทนเศษส่วนไม่ได้ ไม่เข้าใจการเปลี่ยนเศษเกินเป็นจำนวนคละ หรือการเปลี่ยนจำนวนคละให้เป็นเศษเกิน สับสนขั้นตอน การนำจำนวนใดคูณจำนวนใด หรือจำนวนใดบวกกับจำนวนใด ไม่ทราบวิธีการทำให้เป็นเศษส่วนอย่างต่ำ ทำให้นักเรียนตอบคำถามผิด ข้อบกพร่องเรื่องการบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนเท่ากัน พบร้อยละ 48.30 นักเรียนนำตัวเศษมาบวกหรือลบกัน และนำตัวส่วนมาบวกหรือลบกัน และยังนำตัวเศษมาบวกลบกัน แต่ใช้ตัวส่วนที่มีค่ามากเป็นตัวส่วนของคำตอบ หรือนำตัวส่วนมาคูณกันเพื่อเป็นคำตอบ ข้อบกพร่อง เรื่อง การคูณเศษส่วน พบเพียงร้อยละ 39.17 ซึ่งเป็นเรื่องที่มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด โดยนักเรียน นำตัวเศษมาคูณกัน ตัวส่วนเท่ากับตัวส่วนในโจทย์ที่มีค่ามาก นำโจทย์ตัวส่วนตัวเศษมาคูณไขว้กัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในขั้นต้น จากการศึกษาหลักสูตร สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วสร้างแบบสำรวจข้อบกพร่องแบบอัตนัยเพื่อนำผลการสำรวจมาสร้างเป็นแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ได้จำนวน 6 ฉบับ แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียน เพื่อหาคุณภาพรายข้อ และคัดเลือกข้อสอบจำนวน 50 ข้อเพื่อทดสอบและหาคุณภาพทั้งฉบับ จึงได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ 50 ข้อ ที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อบกพร่องของนักเรียนได้จริง โดยนำข้อบกพร่องที่พบนี้ ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน วางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีการออกแบบกิจกรรมที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับสิ่งที่วินิจฉัยพบ สอดคล้องกับ Srisaard (2010) ที่กล่าวว่า แบบทดสอบวินิจฉัยสร้างจากรากฐานของการวิเคราะห์ทักษะเฉพาะที่จะส่งผลให้เรียนได้สำเร็จ และมีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่อง เช่นเดียวกับ McCormick (2019) สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยสร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และผ่านการตรวจสอบด้านความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และคุณภาพของข้อสอบ 3 ครั้ง สร้างความมั่นใจว่าแบบทดสอบวินิจฉัยฉบับนี้สามารถวิเคราะห์หาข้อบกพร่องได้ทีละด้าน ก่อนที่จะเรียนเนื้อหาต่อไป Soommart (2019) ยังกล่าวเสริมอีกว่าแบบทดสอบวินิจฉัยสามารถชี้ข้อบกพร่องของคำตอบของนักเรียนได้ทุกข้อ และวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ โดยใช้กับคู่มือการใช้แบบทดสอบวินิจฉัย ทำนองเดียวกับ Mitranun (2013) กล่าวว่า แบบทดสอบวินิจฉัย เป็นแบบทดสอบที่ใช้ตรวจสอบเพื่อหาจุดเด่นและจุดด้อยหรือข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล และนำผลการวินิจฉัยที่ได้มาใช้ในการแก้ไขและส่งเสริมการเรียนของนักเรียนได้ถูกต้องและตรงจุด ตลอดจนปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ดังนั้น การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ในการที่จะทบทวนความรู้ เรื่อง เศษส่วนโดยเริ่มจากระดับพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อมีความรู้นำไปใช้ต่อยอดในการเรียนรู้เนื้อหาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ต่อไป

2. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.0 ทุกข้อ หมายความว่า เนื้อหากับจุดประสงค์ การเรียนรู้มีความสอดคล้องกันทุกข้อ สรุปได้ว่า แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และเมื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบสำรวจข้อบกพร่อง แบบอัตนัย จำนวน 100 ข้อย่อย ปรากฏว่า แบบสำรวจมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 หมายความว่า แบบสำรวจข้อบกพร่องมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา วัดได้ตรงและครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหานั้น ส่วนความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่อง จำนวน 60 ข้อย่อย (IOC) ปรากฏว่า แบบทดสอบวินิจฉัยมีค่า 0.80-1.00 หมายความว่า แบบทดสอบวินิจฉัยมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา วัดได้ตรงและครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหานั้น สามารถสรุปได้ว่า แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องฉบับนี้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้ สอดคล้องกับ Petchchuin (2001) ที่กล่าวว่า แบบทดสอบวินิจฉัยเป็นแบบทดสอบที่เน้นความตรงเชิงเนื้อหาเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ Adjulla (2019) ที่ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยจุดบกพร่องทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การวัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ McCormick (2019) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวินิจฉัยที่ได้รับการพิจารณาตัดสินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและนักวัดผลการศึกษา มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

3. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ทั้งฉบับ สรุปค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกได้ดังนี้ 1) แบบทดสอบมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.83 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ 0.20-0.80 หมายความว่าแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความยาก ระดับ ปานกลาง ซึ่งเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องได้ และสอดคล้องกับ McCormick (2019) ที่ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน เรื่อง จำนวนและการดำเนินการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ค่าความยากของข้อสอบในแบบทดสอบวินิจฉัย ทั้งสี่ฉบับ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความยาก 0.53 0.52 0.54 และ 0.54 ตามลำดับ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ และ 2) ค่าอำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.73 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ 0.2 ขึ้นไป หมายความว่า แบบทดสอบสามารถจำแนกนักเรียนได้ แต่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย สามารถนำไปใช้เป็นแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องได้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ทำแบบทดสอบเป็นนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่มีความรู้ความสามารถ เรื่อง เศษส่วน ใกล้เคียงกันและสอดคล้องกับ McCormick (2019) ที่ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน เรื่อง จำนวนและการดำเนินการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบในแบบทดสอบวินิจฉัยทั้งสี่ฉบับ มีค่า 0.34 ถึง 0.75 และกล่าวเสริมว่า ค่าอำนาจจำแนกไม่จำเป็นสำหรับการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยเท่าใดนัก เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบทดสอบนั้นมุ่งเน้นการค้นหาจุดบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล มากกว่าที่จะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนทั้งฉบับ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.84 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ 0.7-1.0 หมายความว่า แบบทดสอบ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ฉบับนี้ มีความเชื่อมั่นสูง ไม่ว่านักเรียนจะทำข้อสอบกี่ครั้งก็จะได้คะแนนใกล้เคียงกับคะแนนที่ได้ จากการสอบครั้งเดิม นั่นคือ แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องนี้ สามารถนำไปใช้ทดสอบวินิจฉัยความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ McCormick (2019) ที่ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน เรื่อง จำนวนและการดำเนินการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้งสี่ฉบับ พบว่า ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.64 ถึง 0.86 และสอดคล้องกับ Witooranggul (2018) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 6 ตอนมีค่า 0.73 0.62 0.84 0.87 0.88 และ 0.84 ตามลาดับ

5. ผลสรุปการศึกษาข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีข้อบกพร่องในเรื่องการบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนไม่เท่ากันมากที่สุด โดยนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 22.08 ซึ่งข้อบกพร่องที่พบมากที่สุด คือ ใช้วิธีการคิดคำนวณ โดย การนำตัวเศษมาบวกกับตัวเศษและตัวส่วนมาบวกกับตัวส่วน หรือนำตัวเศษมาลบกับตัวเศษและตัวส่วนมาลบกับตัวส่วน ใช้การนำตัวเศษมาคูณกันและนำตัวส่วนมาคูณกัน นำตัวเศษมาบวกหรือลบกันและตัวส่วนมีค่าเท่ากับตัวส่วนที่มีค่ามากกว่า นำโจทย์ตัวเศษมาเขียนต่อกัน นำโจทย์ตัวส่วนมาเขียนต่อกัน นำตัวเศษมาลบกันและนำตัวส่วนมาคูณกัน นำตัวเศษมาหารกันและนำตัวส่วนมาหารกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Witooranggul (2018) ที่พัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนสับสนกับการบวกและลบเศษส่วนที่ตัวส่วนไม่เท่ากัน สับสนการบวกหรือลบกับการคูณเศษส่วน ไม่เข้าใจการบวกเศษส่วนกับจำนวนคละ การบวกเศษส่วนกับเศษเกิน เข้าใจว่าทำวิธีเดียวกับวิธีคูณ ไม่เข้าใจข้อตกลงของการลบ สับสนกับการลบที่มีตัวส่วนเท่ากัน เรื่องที่พบข้อบกพร่องรองลงมา 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเปรียบเทียบเศษส่วน นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 32.92 เรื่องการหารเศษส่วน ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 37.50 และเรื่อง นิยามของเศษส่วน ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 42.70 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Witooranggul (2018) ที่พบว่านักเรียนเข้าใจการเขียนเศษส่วนจำนวนคละคลาดเคลื่อน ไม่เข้าใจเศษส่วนที่เท่ากัน ไม่เข้าใจการเปรียบเทียบจำนวนลบกับศูนย์ ไม่เข้าใจการเปรียบเทียบจำนวนคละกับเศษเกิน สับสนเครื่องหมาย ไม่เข้าใจการเปรียบเทียบเศษส่วน สับสนการหารกับการบวกและลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน เข้าใจการหารคลาดเคลื่อน เข้าใจสมบัติการสลับที่คลาดเคลื่อน สับสนกับการบวกและลบเศษส่วนที่ตัวส่วนไม่เท่ากัน เข้าใจการหารเศษส่วนจำนวนคละคลาดเคลื่อน หากพิจารณาคะแนนจากการทำข้อสอบทั้งฉบับ พบว่า มีค่าเฉลี่ย 21.07 คิดเป็นร้อยละ 42.14 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 มีข้อบกพร่องมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง การบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนไม่เท่ากัน รองลงมาคือ เรื่องการเปรียบเทียบเศษส่วน การหารเศษส่วน นิยามของเศษส่วน การคูณเศษส่วนและการบวกลบเศษส่วน กรณีตัวส่วนเท่ากัน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Witooranggul (2018) ที่พบความบกพร่องทางการเรียนเรื่องเศษส่วนของนักเรียน ซึ่งเข้าใจเครื่องหมายของผลลัพธ์คลาดเคลื่อน เข้าใจตัวเศษและตัวส่วนคลาดเคลื่อน ไม่เข้าใจการเขียนเศษส่วน จำนวนคละ ไม่เข้าใจเศษส่วนที่เท่ากัน เข้าใจการบวกจำนวนเต็มคลาดเคลื่อน งานวิจัยของ Sonkhum (2008) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบจุดบกพร่องของนักเรียนที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ได้แก่ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร จำนวนเต็ม เศษส่วนและทศนิยม และนักเรียนบกพร่องในเรื่องการหารเศษส่วน และงานวิจัยของ Ikhwanudin & Suryadi (2018) ที่พบว่า นักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับ ม.ต้น ในโรงเรียนเรียนรวม บกพร่องด้านการตีความและ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การแก้ปัญหา โดยนักเรียนไม่สาสามารนำการหารเศษส่วนไปใช้ได้ หรือนำวิธีการหารไปใช้ในการคูณเศษส่วน หรือใช้ขั้นตอนการคูณซ้ำๆ ในเรื่องการหารเศษส่วน เหล่านี้ เป็นข้อบกพร่องที่ค้นพบ โดยสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการเรียนให้กับนักเรียน Sreepanich (2010) กล่าวถึงความผิดพลาดในการคูณและการหารเศษส่วนนั้นเกิดจาก เศษส่วนมีลักษณะเป็นนามธรรม ใช้สัญลักษณ์ที่นักเรียนไม่สามารถนึกภาพได้ เมื่อเรียนเนื้อหามากขึ้นทำให้นักเรียนลืมหรือเกิดความสับสนในความคิดรวบยอด อีกทั้งขาดสื่อการสอนที่ช่วยสร้างความคิดรวบยอดและความเข้าใจให้กับนักเรียน

ดังที่ Bloom (1981) ได้กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบวินิจฉัยใช้สำหรับค้นหาจุดบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานเพื่อหาระดับการเรียนรู้ ใช้เพื่อคัดแยกเด็ก เพื่อปรับปรุงการสอน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนานักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่ครูผู้สอนจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จุดเด่นจุดด้อย หากปรับปรุงจุดด้อยเรื่องการเรียนโดยใช้เทคนิคการสอนเพื่อดึงความสนใจและต้องจัดเตรียมการเรียนการสอนรายบุคคล ปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย จะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ยิ่งขึ้น (Sarangbin, 2010; Juithong, 2016)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนที่สร้างขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศษส่วน ระดับพื้นฐาน

2. ควรศึกษาคู่มือการใช้ แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ก่อนนำไปใช้

3. หลังจากนำแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ไปใช้ควร นำผลการวินิจฉัยมาใช้เป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับสิ่งที่วินิจฉัยพบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์ ในเรื่องอื่น ๆ ที่พบในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้

2. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมสำหรับแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้

References

Adjulla, P. (2019). The Construction of Mathematical Deficiency Diagnostic Test on Measurement of Grade 5 Studens under the office of Loei Primary Educational Service Area 1. **NEU Academic and research journal, 9**(2), 35-46.

American Psychiatric Association. (2013). **Diagnostic and statistical manual of mental disorders : DSM-5**. (5 th ed). Washington, D.C : American Psychiatric Association.

Arrayavinyoo, P. (2006). **Research report to develop innovations for children with learning disabilities Mathematics Special**. Bangkok : Education Srinakharinwirot University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Bloom, B.S., Madaus, G.F. & Hastings, J.T. (1981). **Evaluation to Improve Learning**. New York : McGraw-Hill.

Cheeppanich, S. (2010). **Using the square model to construct concepts on multiplication and division of fractions of Prathom Suksa 5 Students**. Master's thesis, Faculty of Education, Chiang Mai University.

Fletcher, J.M. (2005). Predicting Math Outcomes: Reading Predictors and Comorbidity. **Journal of Learning Disabilities, 38**(4), 308-312.

Geary, D.C. (2004). Mathematics and Learning Disabilities. **Journal of Learning Disabilities, 37**(1), 4-15.

Hudson, P. (2010). Mentors Report on Their Own Mentoring Practices. **Australian Journal of Teacher Education, 35**(7), 30-42.

Ikhwanudin, T. and Suryadi, D. (2018). How Students with Mathematics Learning Disabilities Understands Fraction : A Case from the Indonesian Inclusive School. **International Journal of Instruction, 11**(3), 309-326.

Juithong, S. (2016). **The development learning management model for enhancing the integrated mathematical ability of students with the learning disabilities with different learning styles**. Dissertation, Ph.D. (Curriculum Research and Development), Graduate School, Srinakharinwirot University.

Klinpoon, S. (2012). **The Construction of Mathematics Diagnostic Test in Word Problem of Fractions for Prathomsuksa 6**. Master's thesis, Faculty of Education (Educational Research and Evaluation), Rajabhat Mahasarakham University.

Karagiannakis, G., Baccaglini-Frank, A. and Papadatos, Y. (2014). Mathematical learning difficulties subtypes classification. **Frontiers Human Neuroscience, 8**(57), 1-5.

McCormick, P. (2019). Construction of Learning Diagnostic Tests in the Mathematics Learning Numbers and Numerical Work for Prathomsueksa 6 Student under the Office of Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Zone 1. **Journal of Research and Development Institute, Rajabhat MahaSarakham University,**6(2), 163-176.

Mitranun, Ch. (2013). **The Development of Diagnostic Reading Test for Children with Reading Disabilities in Grade 3**. Doctoral 's thesis, Faculty of Education (Educational Research and Evaluation), Kasetsart University.

Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education.(2017). [Online]. Available : https://drive.google.com/file/d/1F4_wAe-ZF13-WhvnEAupXNiWchvpcQKW/view [2019, June 1].

Pattiyathanee, S. (2019). **Educational Measurement**. Kalasin : Prasan Printing.

Petchchuin, Ch. (2001). **Diagnostic Test, (Encyclopedia of Education No.23)**. Bangkok : Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Prongsantia, S. (2007). **Mathematics Remedial Program Development for Children with Learning Disabilities**. Dissertation, Ed.D. (Special Education) Graduate School, Srinakarinwirot University.

Raven, J., Raven, J.C. & Court, J.H. (1998). **Manual for Raven's progressive matrices and vocabulary scales**. Oxford : Oxford Psychologists Press.

Riccomini, P. & Witzel, Bradley S. (2010). **Response to Intervention in Math**. India : SAGE India Pvt. Ltd.

Ruemisatree, N. (2012). **A Study on Mathematical Achievement in Grade Fifth and Sixth Students with Learning Disabilities Through Remedial Teaching Using Direct Instruction and Lattice Multiplication Method**. Master Thesis, M.Ed. (Special Education), Graduate School, Srinakharinwirot University.

Sarangbin, S. (2010). **A Study on Academic Achievement in Addition Problem Solving and Attitudes toward Mathematics of Grade 3 Students with Learning Disabilities Using Remedial Teaching with the Polloway and Patton Teachnique snd Number Line Method**. Master Thesis, M.Ed. (Special Education), Graduate School, Srinakharinwirot University.

Saengdao, A. (2015). **A Development of Diagnostic Test in Mathematics Word Problems Solving for Prathomsuksa 6 Students under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 1**. Master's thesis, Faculty of Education (Educational Research and Evaluation), Kasetsart University.

Sharma, M.C. (2015). A window into dyscalculia and other mathematice difficulties. **The Routledge International Handbook of Dyscalculia and Mathematical Learning Difficulties,** 277-290.

Soommart. S. (2019). The Construction of Mathematics Diagnostic Test on Factoring A Second of Poly Nomials for Eighth Grade Students in Samutsakhon. **e-Journal of Education Studies, Burapha University, 1**(2), 16-28.

Special Education Bureau. (2019). **Special Education Technology**. [Online]. Available : http://special.obec.go.th/HV3/homepage.php [2019, December 23].

Srisaard, B. (2010). **Research to solve problems and Student development**. Bangkok : Suveeriyasarn Printing House.

Thorndike, R.L. & Hagen, E.P. (1969). **Measurement and Evaluation in Psychology and Education**. New York : John Wiley and Sons.

Wichai, P. (2007). **The Effect of Exercises on Addition Skill of Prathomsuksa VI Students with Learning Disability Phongpinyo II School**. An Independent Study Report for the Master of Education in Curriculum and Instruction in Special Education, Faculty of Education, Khon Kaen University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Witooranggul, W. (2018). A Development of a Diagnostic Test on the Topic of Fraction for Mathayom Suksa 1 Students. **Ubon Ratchathani Journal of Research and Evaluation,7**(1), 40-48.

Witzel, B. & Mize, M. (2018). Meeting the Needs of Students with Dyslexia and Dyscalculia. **Srate Journal, 27**(1), 31-39.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก

The Development for Marketing Strategy of Entrepreneurs Gem Retail Tak Province

ฐิติโรจน์ รินรส*

Thitirot Rinrot

ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์**

Saran Wongkhamchan

ระมัด โชชัย**

Ramad Chochai

Received : August 25, 2021

Revised : December 14, 2021

Accepted : January 10, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก 2) พัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก 3) ทดลองใช้ ประเมินผลการทดลองใช้ และประเมินกลยุทธ์การพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี จำนวน 173 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม สนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้กลยุทธ์ ประเมินผลการทดลองใช้ กลยุทธ์ และประเมินกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก พบว่า การออกแบบอัญมณีมีความทันสมัยและมีความหลากหลาย รวมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพอัญมณีให้มีความเหมาะสมกับราคา ด้านปัญหา พบว่า ขาดแรงงานฝีมือที่มีประสบการณ์ในการผลิตอัญมณี ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีมีความรู้เกี่ยวกับอัญมณีเป็นอย่างดี กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก มี 6 กลยุทธ์ประกอบด้วย 1) พัฒนาศูนย์กลางการค้าอัญมณีของจังหวัดตาก 2) ส่งเสริมการใช้การตลาดในโซเชียลมีเดีย 3) พัฒนากระบวนการผลิตสินค้าอัญมณี 4) ส่งเสริมการพัฒนาระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพอัญมณี 5) เพิ่มศักยภาพด้านการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี และ 6) สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในด้านการค้าอัญมณีในรูปแบบใหม่ที่มีองค์ความรู้รอบด้านส่วนการทดลองใช้กลยุทธ์ที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 1-3 พบว่า ผลการประเมินการทดลองใช้กลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ดำเนินงานได้จริง

*นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Student of Doctor of Philosophy Degree Administration and Development Strategy, Kamphaeng phet Rajabhat University

**อาจารย์ประจำสาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Associate Professor Dr. Administration and Development Strategy, Kamphaeng phet Rajabhat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผ่านเกณฑ์ตามตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ทุกตัวชี้วัด และผลการประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก พบว่า กลยุทธ์มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ : กลยุทธ์ / การตลาด / ผู้ประกอบการค้าปลีก / อัญมณี

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the states, problems, and factors related to the marketing of gem retailers in Tak Province, to develop marketing strategies for gem retailers in Tak Province, and to try the strategies, evaluate the trial results, and evaluate the strategies. Simple group 173 people. The data were collected by questionnaires, focus group discussion, workshops, connoisseurship, strategy trial, strategy trial evaluation, and strategy assessment. The researcher analyzed the data using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research findings showed that the design of gemstones is modern. The quality of gemstones was also checked to ensure they were suitable for the price. The problem revealed that the retailers lacked skilled workers with experience in gem manufacturing. As for the related factor, the result showed that gem retailers have good knowledge of gems. There were six marketing strategies for gem retailers in Tak Province, consisting of 1) developing the gem trading center of Tak Province, 2) promoting the use of social media marketing, 3) developing the manufacturing process of gem products, 4) promoting the development of gem-quality inspection and certification systems, 5) increasing public relations potential for gem retailers, and 6) creating a new generation of entrepreneurs who have potential in gem trading in a new way with a body of knowledge. As for the second strategy experiment, indicators 1-3 found that the overall strategy experiment evaluation result was at a high level. The developed strategy can be used in actual operation and passes the criteria according to all the specified strategy indicators. The evaluation of marketing strategies revealed that the strategies were consistent, appropriate, profitable, and feasible from a high level to the highest level.

Keywords : Strategy / Marketing / Retailer / Gem

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมอัญมณีของไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันติดลำดับต้นๆ ของโลก และเป็นสินค้าส่งออกที่สามารถทำรายได้เข้าประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 รัฐบาลมีนโยบาย ที่เด่นชัดในการสนับสนุนให้มีการส่งออกอัญมณีเพิ่มมากขึ้น การส่งออกอัญมณี และเครื่องประดับไทยระหว่างเดือน มกราคม ถึงธันวาคม 2562 มีมูลค่าเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 นับเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญอันดับที่ 3 ของสินค้าส่งออกโดยรวมของไทย (Thailand Textile Institute, 2019)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตลาดการค้าอัญมณี ส่วนใหญ่อยู่ตามแหล่ง ที่มีการขุดค้นพบอัญมณี หรือตามแนวชายแดนที่มีแหล่งอัญมณีของประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับตลาดการค้าอัญมณีของจังหวัดตาก อยู่ในอำเภอแม่สอด ซึ่งเป็นเส้นทางนำเข้าพลอยจากบ่อพลอยเมืองม๊กก๊ก ประเทศสหภาพเมียนมาร์ บริเวณถนนประสาทวิถี ซึ่งเป็นแหล่งค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของแม่สอด และมีการจัดตั้งเป็นย่านการค้า “สยามอัญมณีแม่สอด หรือ ตลาดพลอยแม่สอด” ซึ่งย่านการค้า สยามอัญมณีเกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนอัญมณีที่มาจากวิถีชีวิตการค้าชายแดนซึ่งติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ เดินทาง มาซื้อขายอัญมณีกับพ่อค้าชาวไทย โดยเป็นย่านการค้าสำคัญที่ทำรายได้ให้กับอำเภอแม่สอด ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศที่มีการชะลอตัว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนลดน้อยลง รวมถึงการเลียนแบบสินค้าที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาที่สำคัญคือการออกใบรับประกันสินค้า โดยสถาบันที่ออกใบรับประกันสินค้าอัญมณีนั้น ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ถ้าลูกค้าต้องการใบรับประกันสินค้าบางครั้งต้องใช้เวลานานในการจัดการ รวมถึงผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ยังไม่ได้รับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม จึงส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดตาก

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก เพื่อผู้ประกอบการจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาตลาดการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก
3. เพื่อทดลองใช้ ประเมินผลการทดลองใช้ และประเมินกลยุทธ์การพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก

1.1 การศึกษา สภาพ ปัญหา ใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด Kotler & Armstrong (2016) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ปัจจัยภายใน 3 ด้านได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านการจัดการ ปัจจัยภายนอก 4 ด้าน Busarakhamwadi (2013) ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านกฎหมายและการเมือง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก จำนวน 312 คน Duangpastra (2017) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก จำนวน 173 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.2 การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก โดยใช้ การสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก จำนวน 19 คน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก

2.1 ทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (ครั้งที่ 1) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 15 คน

2.2 การจัดทำร่างกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (ครั้งที่ 2) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 13 คน

2.3 การตรวจสอบร่างกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ การตรวจสอบกลยุทธ์ด้านความสอดคล้องและความเหมาะสม โดยประยุกต์แนวคิดของ Kanchanawasee (2011) ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก ได้แก่ ประธานชมรม อัญมณี และเครื่องประดับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สมาชิกหอการค้าจังหวัดตาก นักวิชาการด้านการตลาด และนักวิชาการด้านอัญมณี จำนวน 11 คน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ ประเมินผลการทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก

3.1 ทดลองใช้กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน โดยผู้วิจัยสร้างคู่มือการทดลองใช้ ผู้ให้ข้อมูล ในการทดลองใช้กลยุทธ์ ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก จำนวน 5 คน

3.2 ประเมินผลการทดลองใช้กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ตามกลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการใช้การตลาดออนไลน์ ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลการทดลองใช้ กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าปลีกอัญมณี และผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 21 คน

3.3 ประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ประกอบด้วย ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ ในการที่ประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินกลยุทธ์ จำนวน 25 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก

1.1 สภาพการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นหัวใจหลักของการค้าที่สำคัญ เพราะถ้าสินค้าที่จำหน่ายมีความสวยงามสามารถจำหน่ายสินค้าได้ ด้านช่องทางการจำหน่าย พบว่า การเลือกทำเลที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเลือกทำเลที่เหมาะสมสามารถเพิ่มยอดการจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการขาย พบว่า การโฆษณาผ่านสื่อที่หลากหลายทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการส่งเสริมการขายเป็นอีกหนึ่งกระบวนการในส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของลูกค้า ด้านราคา พบว่า คุณภาพสินค้าอัญมณี ให้มีความเหมาะสมกับราคาและมีวิธีการลดราคาอัญมณีให้กับลูกค้าที่ต่อรองราคา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ราคาและคุณภาพของสินค้าย่อมมีความเกี่ยวพันกัน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.2 ปัญหาการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก พบว่าปัญหาสูงสุดคือด้านราคา ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงปัญหาไว้ ดังนี้ ราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าอัญมณีมีราคาสูงการต่อรองเพื่อขอลดราคาสินค้าอัญมณีทำได้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การแข่งขันทางการค้ามีเพิ่มมากขึ้น จำนวนอัญมณีที่ลดลง ด้านช่องทางการจำหน่าย ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงปัญหาไว้ดังนี้ การกระจายสินค้าเพื่อการจำหน่ายสินค้าอัญมณี มีน้อยเกินไประบบการจองและจำหน่าย และตอบรับการจองสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ไม่มีความแม่นยำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้าอัญมณี ให้ประสบความสำเร็จในการจำหน่ายนั้นมีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องด้วย ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีควรศึกษาให้ละเอียด ด้านผลิตภัณฑ์ ภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงปัญหาไว้ ดังนี้ ขาดแรงงานฝีมือในการผลิตสินค้าอัญมณี เช่น ขาดการสร้างเอกลักษณ์ของสินค้าอัญมณี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจำหน่ายอัญมณีของร้านค้าปลีกอาจ ไม่สามารถลงทุนเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ได้มากนัก ด้านการส่งเสริมการขาย ภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงปัญหาไว้ดังนี้ การโฆษณาสินค้าอัญมณี ผ่านสื่อต่างๆ น้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อำเภอแม่สอดเป็นแหล่งอัญมณีที่นำเข้ามาจากเมียนมาร์เป็นหลัก โดยเฉพาะ พลอยร่วง ลูกค้าจึงทราบเป็นอย่างดีว่าการซื้ออัญมณีในแหล่งอำเภอแม่สอดจึงเป็นแหล่งต้นน้ำ ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก

1.3.1 ปัจจัยภายใน พบว่า ด้านการจัดการ เป็นปัจจัยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการตลาดเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้ประกอบการค้าอัญมณีสามารถนำพาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้โดยการจัดการที่เป็นระบบ ชัดเจน ตลอดจนถึงการวางแผนในระยะยาว รองลงมาคือ ด้านการเงิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพคล่องทางด้านการเงินเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริมความสามารถทางการค้าของผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดี ลำดับสุดท้ายคือ ด้านบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่เป็นช่างฝีมือในจังหวัดตาก ส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาและมีฝีมือค่อนข้างดี ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีก อัญมณี ในจังหวัดตาก พบว่า ด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสินค้าอัญมณีจัดเป็นสินค้ากลุ่มฟุ่มเฟือย ฉะนั้นหากภาวะเศรษฐกิจของประเทศดี จะส่งผลต่อการจำหน่ายสินค้าอัญมณีเป็นอย่างมาก และหากภาวะเศรษฐกิจแย่ย่อมส่งผลกระทบด้านลบต่อการจำหน่ายอัญมณีเช่นเดียวกัน รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารโดยเฉพาะในสื่อโซเชียล หรือสังคมออนไลน์ ในชีวิตประจำวัน ค่อนข้างสูงและใช้ในวงกว้างส่งผลถึงการค้าอัญมณี ในตลาดออนไลน์ เพิ่มมากขึ้น ลำดับ 3 คือ ด้านกฎหมายและการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าอัญมณีรวมถึงนโยบายทางจากภาครัฐที่ส่งเสริมการค้าอัญมณีมีผลต่อการขับเคลื่อนการค้าและการประกอบการค้าอัญมณี ลำดับสุดท้ายคือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สังคมและวัฒนธรรมมีแรงขับเคลื่อน เพื่อกระตุ้นการบริโภคและส่งผลถึงธุรกิจการค้าอัญมณี

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก มีรายละเอียดของกลยุทธ์ดังนี้

วิสัยทัศน์ : จังหวัดตากเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีของเอเชีย มีผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และโดดเด่น

พันธกิจ 1. พัฒนาความเป็นเอกลักษณ์สินค้าอัญมณีของจังหวัดตาก 2. บริหารจัดการส่วนประสมทางการตลาดของการค้าอัญมณี

เป้าประสงค์ 1. สินค้าอัญมณีของจังหวัดตากมีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่น 2. การบริหารจัดการส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าอัญมณีครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ประเด็นกลยุทธ์ 1. ยกระดับสินค้าอัญมณีจังหวัดตาก ให้มีเอกลักษณ์และคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าทุกระดับ 2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการตลาดของผู้ประกอบการค้าอัญมณี และ 6 กลยุทธ์ สรุปดังนี้

2.1 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1. ยกระดับสินค้าอัญมณีจังหวัดตากให้มีเอกลักษณ์และคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าทุกระดับ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับการเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณี กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการใช้การตลาดออนไลน์

2.2 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการตลาดของผู้ประกอบการค้า อัญมณี ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากระบวนการผลิตสินค้าอัญมณี กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการพัฒนาระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพอัญมณี กลยุทธ์ที่ 5 เพิ่มศักยภาพให้ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีสามารถบริหารจัดการส่วนประสม ทางการตลาดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กลยุทธ์ที่ 6 สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ ในด้านการค้าอัญมณี ในรูปแบบใหม่ที่มีองค์ความรู้

3. ผลการทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1 ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้กลยุทธ์ จำนวน 1 กลยุทธ์ โดยดำเนินการดังนี้ สร้างคู่มือการทดลองใช้ กำหนดร้านผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นแหล่งข้อมูลในการทดลองใช้กลยุทธ์ จำนวน 5 ร้านค้า กำหนดจำนวนกลยุทธ์ที่ใช้ทำการทดลอง จำนวน 1 กลยุทธ์ ทำการประชุมชี้แจงก่อนดำเนินการทดลองใช้กลยุทธ์ ซึ่งจากการสรุปผลการทดลองใช้ปรากฏว่า กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการใช้การตลาดออนไลน์ มี 3 ตัวชี้วัด พบว่า สามารถนำกลยุทธ์ไปใช้ดำเนินงานได้จริง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือและคู่มือการทดลองใช้กลยุทธ์ ที่สร้างขึ้นตามตัวชี้วัดกลยุทธ์ และผ่านเกณฑ์ตามที่ตัวชี้วัดกลยุทธ์ได้กำหนดไว้ทุกตัวชี้วัด เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยและผู้ประกอบการค้าปลีกได้มีประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบเก็บรวบรวมข้อมูลค่อนข้างสะดวกต่อการใช้งาน รวมถึงการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครือข่ายของสังคมออนไลน์ในการติดตามสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

3.2 ผลการประเมินการทดลองใช้กลยุทธ์ ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ประชุมผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีที่เป็นผู้ร่วมทดลองใช้กลยุทธ์ รวมทั้งได้ชี้แนะแนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดกลยุทธ์ อย่างชัดเจน เข้าใจตรงกัน จึงทำให้สะดวกและง่ายต่อการประเมินการทดลองใช้กลยุทธ์

3.3 ผลการประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก มีประเด็นสำคัญดังนี้

3.3.1 ผลการประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตากโดยภาพรวมพบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของกลยุทธ์ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน มีความสอดคล้องในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก เป็นไปตามหลักทางวิชาการโดยใช้เครื่องมือในการศึกษา สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง จนถึงการยกร่างกลยุทธ์ และการตรวจสอบร่างกลยุทธ์ จึงส่งผลให้องค์ประกอบของกลยุทธ์มีความสอดคล้องกันในระดับมาก

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3.3.2 ผลการประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตากโดยมีองค์ประกอบต่างๆ ของกลยุทธ์ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน พบว่า มีผลการประเมินในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการดำเนินการวิจัย แต่ละขั้นตอนได้เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางด้านการค้าปลีกอัญมณีและผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์มาร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้วิจัย รวมถึงผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทุกขั้นตอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก

1.1 สภาพการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตากจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบสินค้าอัญมณีให้มีความทันสมัย และ มีการจัดเตรียมสินค้าในเรื่องชนิดของอัญมณีที่หลากหลาย เช่น ทับทิม หยก เพชร ไพลิน ไข่มุก ฯลฯ มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นหัวใจหลักของการค้าที่สำคัญ เพราะถ้าสินค้าที่จำหน่ายมีความสวยงามมีรูปแบบที่ถูกใจของลูกค้า สามารถจำหน่ายสินค้าได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Witthayaudom (2012) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย คุณภาพการออกแบบ และการบรรจุภัณฑ์ โดยคุณภาพของสินค้าเป็นสิ่งที่แตกต่างตามการรับรู้ของผู้ซื้อจึงเป็นสิ่งที่ผู้ซื้อแต่ละคนกำหนดเอง โดยนักการตลาดต้องทำให้ผู้ซื้อเห็นภาพ และแน่ใจในคุณภาพของสินค้าเพราะเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Krochukul (2016) ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับในประเทศไทยที่มีต่อการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง กิจการเชื่อมั่นว่าการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่จะช่วยให้สามารถตอบสนองและดำเนินงานได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้านช่องทางการจำหน่าย พบว่า การเลือกทำเลที่เหมาะสมและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ในการตั้งร้านค้า ดำเนินการปรับปรุงช่วงเวลาทำการเปิด-ปิดร้านค้าให้มีความเหมาะสม ดำเนินการบริการหลังการขายให้กับลูกค้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเลือกทำเล ของร้านที่เหมาะสม และช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น การขายสินค้าในตลาดออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Anantakul (2017) ได้ให้ความหมาย ช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง สถานที่จัดจำหน่าย หรือช่องทางในการจัดจำหน่าย ซึ่งจะพิจารณาจากความสะดวกและปริมาณของลูกค้า ด้านการส่งเสริมการขาย พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ใช้การโฆษณาผ่านสื่อที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมการขายเป็นอีกหนึ่งกระบวนการในส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chodchoi (2017) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพสินค้า คุณภาพการบริการ คุณค่าที่รับรู้ ความพึงพอใจของลูกค้า ความไว้วางใจและความภักดีของผู้ซื้อสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ด้านราคา พบว่า มีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าอัญมณี ให้มีความเหมาะสมกับราคา และมีวิธีการลดราคาสินค้าอัญมณีให้กับลูกค้าที่ต่อรองราคาสินค้า มีการสำรวจเพื่อเปรียบเทียบราคาสินค้าอัญมณีกับผู้จำหน่ายรายอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าราคาและคุณภาพของสินค้าย่อมมีความเกี่ยวพันกัน การลดราคาสินค้าอาจไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหาในการจำหน่ายสินค้า สอดคล้องกับแนวคิดของ Yontvikai. (2014) กล่าวว่า การตั้งราคาให้ได้ผลนั้น ผู้ทำการตลาดต้องเข้าใจคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าเชื่อ คุณค่าของผลิตภัณฑ์ตามที่ลูกค้ารับรู้ คุณประโยชน์ที่ลูกค้ามองเห็นจากผลิตภัณฑ์และเงินที่ต้องเสียไป เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์นั้นมา

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.2 ปัญหาการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ปัญหาการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ ด้านราคา ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงปัญหาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าอัญมณีมีราคาสูง การต่อรองเพื่อขอลดราคาสินค้าอัญมณีทำได้ค่อนข้างยาก ไม่มีการติดป้ายแสดงราคาสินค้าอัญมณีไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การแข่งขันทางการค้ามีเพิ่มมากขึ้น จำนวนอัญมณีที่ลดลง สอดคล้องกับแนวคิดของ Rungreungphon (2012) กล่าวว่า ราคา เป็นส่วนหนึ่งในส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์เป็นอย่างมาก และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ ดังนั้นการกำหนดราคาจึงมีความสำคัญต่อองค์กร ซึ่งจะกำหนดราคาอย่างไรนั้น ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการกำหนดราคาเป็นสำคัญ องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่จะกำหนดราคาเพื่อกำไรเป็นหลัก แต่ในบางภาวะองค์กรอาจกำหนดราคาเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น เพื่อความอยู่รอด หรือเพื่อส่วนแบ่งตลาด ด้านช่องทางการจำหน่าย ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงปัญหาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เครือข่ายการกระจายสินค้าเพื่อการจำหน่ายสินค้าอัญมณีมีน้อยเกินไป ระบบการจอง และจำหน่าย และตอบรับการจองสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ไม่มีความแม่นยำ การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าอัญมณี มีน้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้าอัญมณีให้ประสบความสำเร็จในการจำหน่ายนั้นมีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องด้วย ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีควรศึกษาให้ละเอียด สอดคล้องกับแนวคิดของ Tantiwongvanich, et al. (2011) กล่าวว่า ช่องทางการจัดจำหน่าย ทำหน้าที่เคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์ ภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงปัญหาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขาดแรงงานฝีมือในการผลิตสินค้าอัญมณี เช่น ขาดการสร้างเอกลักษณ์ของสินค้า อัญมณีมีให้เลือกน้อยชนิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจำหน่ายอัญมณีของร้านค้าปลีก อาจไม่สามารถลงทุนเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ได้มากนัก สอดคล้องกับแนวคิดของ Witthayaudom (2012) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย คุณภาพการออกแบบ และการบรรจุภัณฑ์ โดยคุณภาพของสินค้าเป็นสิ่งที่แตกต่างตามการรับรู้ของผู้ซื้อจึงเป็นสิ่งที่ผู้ซื้อแต่ละคนกำหนดเอง โดยนักการตลาดต้องทำให้ผู้ซื้อเห็นภาพ และแน่ใจในคุณภาพของสินค้า เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการประสบความสำเร็จในตลาดที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ส่วนการออกแบบนั้นเกี่ยวกับสไตล์และรูปแบบการใช้สินค้า และบรรจุภัณฑ์เป็นสิ่งที่นอกจากไว้ใช้ห่อหุ้มสินค้า แต่ยังเป็นสิ่งแสดงรายละเอียดของสินค้า โดยบรรจุภัณฑ์ที่ดีเป็นผู้ช่วยขายที่ดี เพราะสามารถใช้เพื่อการดึงดูดใจลูกค้า และยังเป็นการให้รายละเอียดของสินค้าเพื่อการประเมินเปรียบเทียบและประเมินค่าสินค้าของผู้ซื้อ ด้านการส่งเสริมการขาย ภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงปัญหาจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การโฆษณาสินค้าอัญมณี ผ่านสื่อต่างๆ น้อยเกินไป ไม่มีการให้บริการผ่อนชำระสินค้าอัญมณี ขาดการกระตุ้นยอดขายโดยการ จัดโปรโมชั่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อำเภอแม่สอดเป็นแหล่งอัญมณีที่นำเข้ามาจากเมียนมาร์เป็นหลัก โดยเฉพาะพลอยร่วง ลูกค้าจึงทราบเป็นอย่างดีว่าการซื้ออัญมณีในแหล่งอำเภอแม่สอดจึงเป็นแหล่ง ต้นน้ำ ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา สอดคล้องกับแนวคิดของ Wantamail (2012) กล่าวว่า การส่งเสริมการขายสินค้า และบริการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการทดลองซื้อหรือซื้อซ้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณการซื้อตราสินค้า เพื่อรักษาส่วนครองตลาดของลูกค้าในปัจจุบัน เพื่อเจาะตลาดลูกค้าใหม่ให้มากขึ้น และเป็นการสนับสนุนการโฆษณาและความพยายามทางการตลาดต่างๆ ให้เกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย นอกจากนี้ การส่งเสริมการขายยังถูกนำมาใช้ในการช่วยเหลือให้เกิดการทดลองซื้อสนับสนุนให้เกิดการซื้อซ้ำ และเป็นการเน้นย้ำภาพลักษณ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย นับได้ว่าเป็นเครื่องมือการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่สำคัญของการสื่อสารการตลาด เนื่องด้วยคุณสมบัติที่โดดเด่นในการกระตุ้นให้ผู้บริโภคเป้าหมายสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้ในระยะเวลาอันสั้น

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก

ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก พบว่า ด้านการจัดการ เป็นปัจจัยสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการตลาด เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้ค้าอัญมณีสามารถนำพาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้โดยการจัดการ ที่เป็นระบบ ชัดเจน ตลอดจนถึงการวางแผนในระยะยาว สอดคล้องกับแนวคิดของ Michael E. Porter (2008) กล่าวว่าปัจจัยที่กำหนดความได้เปรียบทางการแข่งขันของประเทศ ประกอบด้วย แรงงาน (Labor) ที่ดิน (Arable Land) ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) ทุน (Capital) การบริหารจัดการ สาธารณูปโภค (Infrastructure) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lawanawong., (2015) สภาพการณ์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดกาญจนบุรีมีจุดแข็ง คือ แรงงานมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเจียระไน ที่มีทักษะสูงและฝีมือประณีตมีการใช้อัญมณี (นิล) ที่มีแหล่งกำเนิดภายในท้องถิ่น จุดอ่อน คือ ขาดแคลนวัตถุดิบ (พลอย) และมีราคาแพงขาดแคลนเงินลงทุน ขาดทักษะด้านการออกแบบโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ไม่มีการสร้างตราสินค้าของตนเอง ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก พบว่า ด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สินค้าอัญมณีจัดเป็นสินค้ากลุ่มฟุ่มเฟือย ฉะนั้นหากภาวะเศรษฐกิจของประเทศดี จะส่งผลต่อการจำหน่ายสินค้าอัญมณีเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Hongwiset. (2016) กล่าวว่า ข้อมูลภาคอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ (Gem & Jewelry industry) ในส่วนของสิ่งแวดล้อมภายนอก (External environment) โดยศึกษาจาก สภาพแวดล้อมทั่วไป (General environment) สำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มของตลาด และวิเคราะห์ภาพรวมของธุรกิจในอนาคต โดยอาศัยการศึกษาข้อมูลของการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่สามารถควบคุมได้ สามารถวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของ PEST Analysis ดังนี้ ด้านมาตรการภาครัฐ การเมืองและกฎหมาย (Political/ Legal factors = P) ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors = E) ด้านสังคม และวัฒนธรรม (Social cultural factors = S) และด้านเทคโนโลยี (Technological factors = T) เป็นปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารโดยเฉพาะในสื่อโซเชียล หรือสังคมออนไลน์ ในชีวิตประจำวัน ค่อนข้างสูงและใช้ในวงกว้างส่งผลถึงการค้าอัญมณี ในตลาดออนไลน์เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Khamprem. (2014) กล่าวว่า ส่วนที่ 1 ปัจจัยภายนอก (External Factors) เป็นสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการสินค้าและบริการ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยีใหม่ สื่อต่างๆ กฎหมายและการเมือง วัฒนธรรม รวมไปถึงส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคและนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจด้านกฎหมายและการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าอัญมณีรวมถึงนโยบายทางจากภาครัฐที่ส่งเสริมการค้าอัญมณีมีผลต่อการขับเคลื่อนการค้าและการประกอบการค้าอัญมณี ด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สังคมและวัฒนธรรมมีแรงขับเคลื่อนเพื่อกระตุ้นการบริโภคและส่งผลถึงธุรกิจการค้าอัญมณี สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler. (2016) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ไว้ว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจศึกษารายละเอียดของวัฒนธรรมเพื่อที่จะปรับปรุงสินค้าและบริการหรือเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก

ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ : จังหวัดตากเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีของเอเชีย มีผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และโดดเด่น พันธกิจ 1. พัฒนาความเป็นเอกลักษณ์สินค้าอัญมณีของจังหวัดตาก 2. บริหารจัดการส่วนประสมทางการตลาดของการค้าอัญมณี เป้าประสงค์ 1. สินค้าอัญมณีของจังหวัดตากมีความเป็นเอกลักษณ์

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และโดดเด่น 2. การบริหารจัดการส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าอัญมณี ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1. ยกระดับสินค้าอัญมณีจังหวัดตากให้มีเอกลักษณ์และคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าทุกระดับ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับการเป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณี กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเพราะว่า การสร้างศูนย์กลางการค้า หรือสถานที่ ที่เป็นแหล่ง ค้า ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย สินค้าอัญมณี โดยเฉพาะ เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นมาก เพื่อเป็นแหล่งการกระจายสินค้า สอดคล้องกับแนวคิดของ Rungreungphon (2012) ได้กล่าวว่า การตลาดนับว่ามีความสำคัญในการผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหว ซื้อขาย แลกเปลี่ยนในระบบเศรษฐกิจทำให้เกิดการหมุนเวียนของกระแสเงินในภาคธุรกิจ

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการใช้การตลาดออนไลน์ กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเพราะว่า คนในสังคมปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้ชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมโซเชียล หรือสังคมออนไลน์ การใช้ตลาดออนไลน์จึงมีความสำคัญและความจำเป็นต่อการค้าขาย เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phonbutr. (2015) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการซื้อเครื่องประดับ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ มากเป็นอันดับแรก

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการตลาดของผู้ประกอบการค้าอัญมณี ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนากระบวนการผลิตสินค้าอัญมณี กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเพราะว่า การผลิตสินค้าอัญมณี เป็นสินค้าที่ต้องอาศัยทักษะของช่างฝีมือ รวมถึง เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Krochukul (2016) พบว่า ในเรื่อง กิจการเชื่อมั่นว่าการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ จะช่วยให้สามารถตอบสนองและดำเนินงานได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการพัฒนาระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพอัญมณี กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเพราะว่า ลูกค้าต้องการความมั่นใจในตัวสินค้า โดยส่วนใหญ่ต้องการอัญมณีแท้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chitladanon (2016) พบว่า การพัฒนากลยุทธ์ในการขาย เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาและสร้างสรรค์เทคนิครูปแบบใหม่ๆ ในกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน GIA เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีจุดขายที่โดนเด่นและเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่เหนือกว่าคู่แข่งขัน

กลยุทธ์ที่ 5 เพิ่มศักยภาพให้ผู้ประกอบการ ค้าปลีกอัญมณี สามารถบริหารจัดการส่วนประสมทางการตลาดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเพราะว่า ส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด สามารถทำให้ผู้ประกอบการค้าอัญมณี ที่เข้าใจและนำส่วนประสมทางการตลาดมาใช้ในธุรกิจของตนเองจะทำให้ ประสบความสำเร็จทางการค้าได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cayla & Pealoza (2012) พบว่า การปรับตัวที่ยอดเยี่ยม คือการจัดจำหน่ายตามด้วย ราคา โปรโมชั่นและผลิตภัณฑ์ เพื่อให้องค์กรสามารถอยู่ในตลาดได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 6 สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในด้านการค้าอัญมณี ในรูปแบบใหม่ที่มีองค์ความรู้รอบด้าน กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเพราะว่า การสืบทอดกิจการค้าอัญมณีจำเป็นต้องมีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้สามารถคงความเป็นแหล่งการค้าอัญมณีที่สำคัญของจังหวัดตาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler & Armstrong (2016) ได้กล่าวว่า ความพยายามของธุรกิจค้าปลีกที่จะค้นหากลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อดึงดูดใจลูกค้า ผู้ประกอบการค้าปลีกพยายามดึงดูดใจลูกค้าโดยการสร้างจุดเด่น ด้านตัวสินค้า ผู้ประกอบการค้าปลีกที่ประสบความสำเร็จนั้นจะกำหนดเป้าหมาย ที่เหมาะสมและวางตำแหน่งทางการตลาด ที่แข็งแกร่งนำมาออกแบบ กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3. ผลการทดลองใช้ การประเมินผลการทดลองใช้ และประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก

3.1 ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้กลยุทธ์ จำนวน 1 กลยุทธ์ โดยดำเนินการดังนี้ สร้างคู่มือการทดลองใช้ กำหนดร้านผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นแหล่งข้อมูลในการทดลองใช้กลยุทธ์ จำนวน 5 ร้านค้า กำหนดจำนวนกลยุทธ์ที่ใช้ทำการทดลอง จำนวน 1 กลยุทธ์ทำการประชุมชี้แจงก่อนดำเนินการทดลองใช้กลยุทธ์ ซึ่งจากการสรุปผลการทดลองใช้กลยุทธ์ปรากฏว่า กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ที่นำไปทดลองใช้ จำนวน 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการใช้การตลาดออนไลน์ มี 3 ตัวชี้วัด ผลการทดลองใช้ พบว่ากลยุทธ์ สามารถนำไปใช้ดำเนินงานได้จริง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือ ที่สร้างขึ้นตามตัวชี้วัดกลยุทธ์และผ่านเกณฑ์ตามที่ตัวชี้วัดกลยุทธ์ได้กำหนดไว้ทุกตัวชี้วัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยและผู้ประกอบการค้าปลีก ได้มีประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบเก็บรวบรวมข้อมูลค่อนข้างสะดวกต่อการใช้งาน รวมถึงการที่ผู้วิจัยได้ใช้เครือข่ายของสังคมออนไลน์ในการติดตามสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phonbutr (2015) พฤติกรรมการซื้อเครื่องประดับบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านร้านค้าในอินสตาแกรม (Instagram) มากเป็นอันดับแรก

3.2 การประเมินผลการทดลองใช้กลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการทดลองใช้กลยุทธ์ ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก ภาพรวม พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการเตรียมความพร้อมทั้ง คู่มือที่ใช้ในการทดลอง รวมถึงการได้รับความร่วมมือ จากร้านค้าที่ร่วมทำการทดลอง มีความพร้อม สอดคล้องกับแนวคิดของ Lawanawong (2015) กล่าวว่า กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร การกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและสุดท้ายต้องมีการควบคุมและประเมินกลยุทธ์

3.3 ผลการประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณี ในจังหวัดตาก

3.3.1 ผลการประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก โดยภาพรวมพบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของกลยุทธ์ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน มีความสอดคล้องในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก เป็นไปตามหลักทางวิชาการโดยใช้เครื่องมือในการศึกษา สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง จากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงการยกร่างกลยุทธ์ และการตรวจสอบร่างกลยุทธ์ จึงส่งผลให้ องค์ประกอบของกลยุทธ์มีความสอดคล้องกันในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Buason (2015) ได้สรุปหลักเกณฑ์สำคัญในการประเมินกลยุทธ์ไว้ ดังนี้ หลักเกณฑ์ในการประเมินกลยุทธ์ข้อแรกก็คือ การพิจารณาความเหมาะสม (Suitability) ซึ่งเป็นการประเมินว่ากลยุทธ์หรือทางเลือกนั้นเหมาะสมเพียงไร ซึ่งหมายถึงพิจารณาควบคู่ไปกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเหมาะสมเพียงไร อาจหมายถึง เป็นกลยุทธ์ที่สามารถนำมาใช้เพื่อเลี่ยงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เป็นภยันตราย (Threat) หรืออาจเป็นกลยุทธ์ที่อาศัยช่องว่างที่เปิดรับโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (Opportunity) หรือเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงจุดแข็ง โดยใช้จุดแข็งให้เป็นประโยชน์ หรืออาจจะหมายถึงเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมในแง่ที่หาทางหลีกเลี่ยงส่วนที่เป็นผลมาจาก จุดอ่อน (Weakness) เป็นกลยุทธ์ที่พยายามแก้ไขจุดที่เป็นปัญหา

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเกณฑ์ในการที่จะดูความเหมาะสมนั้นก็คือพิจารณากลยุทธ์ คู่ไปกับเรื่องของ SWOT Analysis

3.3.2 ผลการประเมินกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตากโดยมีองค์ประกอบต่างๆ ของกลยุทธ์ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน พบว่า มีผลการประเมินในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการดำเนินการวิจัย แต่ละขั้นตอนได้เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางด้านการค้าปลีกอัญมณีและผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์มาร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้วิจัย รวมถึงผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทุกขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Kanchanawasee (2011) กล่าวว่า มาตรฐานสำหรับการประเมินระบบ แผนงาน โครงการ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้ 1. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standard) 2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standard) 3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standard) 4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standard)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ประกอบการค้าปลีกอัญมณีในจังหวัดตาก ควรศึกษาองค์ประกอบของกลยุทธ์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วจึงนำกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของผู้ประกอบการค้าปลีกมาใช้ให้เหมาะสม

2. หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการค้าอัญมณีในจังหวัดตาก ควรสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งการค้าปลีกอัญมณี เพื่อส่งเสริมให้เป็นศูนย์การค้าอัญมณีของประเทศ และของประชาคมอาเซียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลกระทบของการค้าอัญมณี ในประเทศเมียนมาร์ และประเทศจีน ที่ส่งผลต่อการค้าอัญมณีในประเทศไทย

2. ควรศึกษาตัวแปรหรือปัจจัย ที่ส่งผลถึงความได้เปรียบทางการแข่งขันในการค้าปลีกอัญมณีของจังหวัดตาก

References

Anantakul, R. (2017) **Factors and behaviors of buying gemstones from Myanmar of Thai people**. Chonburi : Burapha University.

Buason, R. (2015). **Assessment theory**. Phitsanulok : Faculty of Education Naresuan University.

Busarakhamwadi, W. (2013). **Organizational Development**. Pathum Thani : Learning Center for Digital Publishing Production and Management Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage.

Cayla, J. & Pealoza, L. (2012). Mapping the Play of Organizational Identity in Foreign Market Adaptation. **Journal of Marketing, 76**(6), 38-54.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Chitladanon, S. (2016). **The Impact of Marketing Adjustment Strategy on the Performance of Gem and Jewelry Export Business in Thailand**. Master of Business Administration Marketing Management Mahasarakham University.

Chodchoi, S. (2017). **The supervisory influence of customer relationship management on building sustainable customer loyalty in the gem and jewelry industry**. Doctorate of Business Administration Degree Ramkhamhaeng University.

Duangpastra, C. (2017). **Mae Sot to Gems and Jade Centers Gem and Jewelry Center Research Report**. Bangkok : National Institute of Gem and Jewelry Research and Development (Public Organization).

Hongwiset, S. (2016). **Performance model of personnel in public organizations : Case Study, National Gem and Jewelry Research and Development Institute**. Chonburi : Burapha University.

Kanchanawasee, S. (2011). **Assessment theory**. (8 th ed.). Bangkok : Chulalongkorn University.

Khamprem, K. (2014). **The importance of the marketing mix and buying behavior of gems and jewelry consumers in Bangkok.** Master of Economics (Business Economics), Major Field Business Economics, Department of Economics Kasetsart University.

Kotler, Philip. & Armstrong (2016). **Marketing management**. (13 th ed.). New Jersey : Pearson Education Inc.

Kotler, Philip. (2016). **Marketing management : Analyzing consumer marketing and Buyer Behavior (The Millennium)**. New Jersey : Prentice Hall.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement, 30**(3), 607-610.

Krochukul, C. (2016). **Organizational Innovation Strategies and Business Survival Based on Product Advantage Case Study : Gem and Jewelry Export Entrepreneurs in Thailand**. Master of Business Administration Business Administration Faculty of Arts and Management Sciences Kasetsart University.

Lawanawong, S. (2015). **Development of a strategic management model of gem and jewelry community enterprises. Kanchanaburi for trade competition to the ASEAN Community**. Master's Thesis Business Administration Graduate School of Chulalongkorn University.

Porter, Michael E. (2008). The Five Competitive Forces That Shape Strategy. **Harvard Business Review**. (January), 79 - 93.

Phonbutr, D. (2015). **Consumer Behavior and Marketing Communication Factors Affecting Jewelry Purchase Decisions on Women's Social Networks in Bangkok**. Master's Thesis Major in Organizational Communication Management Faculty of Journalism and Mass Communication Thammasat University.

Rungreungphon, W. (2012). **Principles of Marketing**. Bangkok : Pimluck.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Kotler, Philip., Armstrong, Gary. (2011). **Principles of marketing with dictionary Thai**. (Tantiwongvanich, W., Laophatchan S., Prompes, P., Ngamdan, N., Taweephaiboonwong, J., Trans.). Bangkok : Pearson Education Indochina. (Original work published in English, 2003)

Thailand Textile Institute. (2019). **Situation of Thai gems and jewelry exports**. [Online]. Available : https://www.thaitextile.org/th/fiu/index.g007.400.html#1/ [2019, December 14].

Wantamail, N. (2012). **Marketing Communication**. Bangkok : Kasetsart University.

Witthayaudom, W. (2012). **Principles of Marketing**. Bangkok : Thanat Print.

Yontvikai, W. (2014). **Marketing strategies that affect the purchasing decision of health food supplements of the elderly in Thailand**. Graduate School Thesis Business Administration Naresuan University.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Instructional Guideline to Promote Mathematical Discussions of 5 Practices on Percentage for Fifth Grade Students

นภัสสร งามขำ*
Napatsorn Ngamkam
อาทร นกแก้ว**
Artorn Nokkaew

Received : May 3, 2021
Revised : July 22, 2021
Accepted : September 30, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ 2. ศึกษาพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามวงจรปฏิบัติการ จำนวน 4 วงจร โดยใช้ระยะเวลาทั้งหมด 10 ชั่วโมง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ใบกิจกรรม จำนวน 4 ใบกิจกรรม แบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ วีดิทัศน์ และแบบสังเกตการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น มี 4 แนวทาง ประกอบด้วย แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้ แนวทางการกระตุ้นความสนใจและสร้างความเข้าใจร่วมกันในสถานการณ์ปัญหา แนวทางการสร้างและรักษาบรรยากาศการอภิปรายในชั้นเรียน และแนวทางการเชื่อมโยงและพัฒนาแนวคิดและมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ 2) พฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนเพิ่มสูงในแต่ละรอบวงจร โดยพบว่านักเรียนมีจุดมุ่งหมายของการอภิปรายเพื่อสร้างการเชื่อมโยง โต้แย้ง ให้เหตุผล มีสัดส่วนสูงสุด รองลงมาได้แก่ สร้างคำอธิบาย โดยระดับความรู้ที่นำมาใช้อธิบายการอภิปรายส่วนใหญ่เป็นขั้นตอนและวิธีการแก้ปัญหา

คำสำคัญ : การอภิปรายทางคณิตศาสตร์ / แนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น

*นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
Master of Education Students Department of Mathematics Education Naresuan University
**อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Academic Lecturer Department of Mathematics Education Faculty of Education Naresuan University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The objectives of the study were : 1. to synthesize instructional guidelines for promoting classroom mathematical discussion according to 5 practices. 2. to examine students' behaviors in classroom mathematical discussion in a Percentage lesson for fifth grade students of a school in Nakornsawan province. Four cycles of action research were conducted in 10 hours. Research tools of this study included four lesson plans, four worksheets, an instructional reflection form, a video recording, and a mathematical discussion observation form. As a result, 1. four instructional guidelines were synthesized and reported including 1) preparing guideline for pre and during instruction; 2) guideline for stimulating students and creating common understanding on the problem; 3) guideline for creating and maintaining discussion vibe; 4) guideline for connecting and forming mathematical ideas and concept. 2. indicates a positive trend of participation in the classroom mathematical discussion. Connecting, arguing and reasoning as well as explaining are the most prevalent actions of students found in this study. Most of the students' discussions related to steps and procedures in solving problems.

Keywords : Mathematical Discussions / 5 Practices

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอภิปรายทางคณิตศาสตร์เป็นกระบวนการที่สำคัญที่พัฒนาความเข้าใจของนักเรียน เมื่อนักเรียนถูกท้าทายให้คิดและหาเหตุผลเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ และนำมาแลกเปลี่ยนกันนักเรียนจะต้องกลั่นกรองความคิดเรียบเรียงให้เป็นเหตุผล รวมถึงการเลือกใช้คำพูดหรือภาษาที่เหมาะสมเพื่ออธิบายความคิดของตนเองเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจกระบวนการนี้จะช่วยให้นักเรียนสร้างความหมายและความเข้าใจที่คงทน นอกจากนี้ในการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ นักเรียนจะได้ใช้ความคิดทางคณิตศาสตร์จากหลายมุมมองซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถ ในการใช้เหตุผล การคาดเดา และการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ (NCTM, 2009) การอภิปรายทางคณิตศาสตร์ คือ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการพูดคุยเกี่ยวกับการคิดและการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ นักเรียนแลกเปลี่ยนผ่านการสนทนาที่หลากหลายความคิดทั้งเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย คาดเดา และปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองเมื่อเกิดความเข้าใจในการเรียนคณิตศาสตร์ร่วมกัน (CBE, 2018) ทำให้เกิดวัฒนธรรมในชั้นเรียนซึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู นักเรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้จากงานที่นักเรียนได้ลงมือทำ และจากการมีส่วนร่วมในการเรียน ซึ่งส่งผลต่อโอกาสทางการเรียนในชั้นเรียน (Hiebert, et al., 1997) ช่วยให้นักเรียนสามารถไตร่ตรองแนวคิดทางคณิตศาสตร์และทำความเข้าใจแนวคิดดังกล่าวในระดับที่ลึกขึ้น (Karl W. Kosko, 2012) เป็นการเปลี่ยนจากห้องเรียนที่มีครูเป็นจุดศูนย์กลางให้กลายเป็นห้องเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ทางคณิตศาสตร์ร่วมกัน ซึ่งสนับสนุนครูในการทำความเข้าใจสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่แล้วและกำหนดสิ่งที่พวกเขายังต้องเรียนรู้ อีกทั้งการรับฟังแนวคิดของนักเรียนในการอภิปรายสามารถใช้เป็นการประเมินเชิงโครงสร้างที่ช่วยให้ครูตัดสินใจเกี่ยวกับการสอนได้ (NCTM, 2013) จากการศึกษาโครงการวิจัยของ Boaler (2008) ได้เปรียบเทียบการสอนแบบปกติที่ครูยกตัวอย่างแล้วให้นักเรียนลงมือทำแบบฝึกหัดของโรงเรียนชานเมืองกับการสอนแบบอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของโรงเรียน Railside พบว่า ในช่วงต้นปีแรกโรงเรียนที่อยู่ชานเมือง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าโรงเรียน Railside แต่ในช่วงท้ายปีของปีแรกการศึกษา

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ของนักเรียนโรงเรียน Railside ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับโรงเรียนชานเมือง และในตอนท้ายของปีที่สอง ปรากฏว่า นักเรียนโรงเรียน Railside มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าโรงเรียนชานเมือง ในการทดสอบ เรื่อง พีชคณิตและเรขาคณิต

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าแนวปฏิบัติการสอนที่เอื้อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในงานทางคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็นและเหตุผล ร่วมค้นคว้า และสรุปความรู้ ด้วยตนเองจากการใช้คำถามหรือการชี้แนะจากครูที่เหมาะสม ได้แก่ ขั้นการปฏิบัติ 5 ขั้น (5 Practices) Larsson (2015) ได้นำแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น ที่เป็นแนวคิดของ Stein., et al. (2008) มาพัฒนาเป็น 5 แนวปฏิบัติการสอนใหม่เพื่อให้เหมาะสำหรับการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นการปฏิบัติที่ 1 การคาดการณ์การเรียนรู้และการทำงานทางคณิตศาสตร์ (Anticipating) ขั้นการปฏิบัติที่ 2 การนำเข้าสู่งานทางคณิตศาสตร์ (Launching) ขั้นการปฏิบัติที่ 3 การกำกับและติดตามการทำงานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน (Monitoring) ขั้นการปฏิบัติที่ 4 การคัดเลือกและจัดลำดับแนวคิดหรือวิธีการของนักเรียน (Selecting and Sequencing) ขั้นการปฏิบัติที่ 5 การเชื่อมโยงข้อสรุปจากแนวคิดหรือวิธีการไปสู่ความรู้ใหม่ (Connecting) ซึ่งการที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือความรู้มีส่วนร่วมในการอภิปราย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์ได้อย่างเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้นานอีกด้วย (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2012) ซึ่งการศึกษาของ Thassamon (2018) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามโมเดลของสไตน์ที่มีต่อความรู้และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความรู้เดิมทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็นต่อการเรียนเนื้อหาใหม่ของนักเรียน และเน้นให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนทั้งชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ตรวจสอบความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาของตนเอง รวมทั้งได้มีโอกาสปรับแก้ความเข้าใจให้ถูกต้องและชัดเจน และนำไปสรุปเป็นความรู้ใหม่ด้วยตนเองส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

การจัดการอภิปรายในวิชาคณิตศาสตร์ถือเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายสำหรับครูในระดับชั้นประถมศึกษา จากการศึกษาของ Ponte, et al. (2017) ได้ศึกษา ความท้าทายของครูในการจัดการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษานั้นมุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบหลักของการปฏิบัติการสอน 2 ประการ ได้แก่ งานที่ครูเสนอให้นักเรียน และวิธีจัดการกับการสื่อสารในชั้นเรียน ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ว่าสถานการณ์ที่ท้าทายมักต้องการการเตรียมความพร้อมของครูและในการติดตามงานของนักเรียนนั้น ครูจะเป็นผู้ให้การสนับสนุน ชี้แนะ และแนะนำการดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และปรับปรุงความคิดด้วยตนเอง ซึ่งในระดับชั้นประถมศึกษานั้นนักเรียนจะคุ้นเคยกับการเรียนในลักษณะที่ตนเองเป็นผู้ฟังการบรรยายหรือดูครูสาธิตวิธีการแก้ปัญหาแล้วจึงลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้การจัดการอภิปรายในวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษานั้นยังเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับครู สำหรับการศึกษาในประเทศไทยมีการให้ความสนใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียน ดังการศึกษาของ Thachinee (2019) ที่ศึกษาการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

พบว่า นักเรียนสามารถสร้างการอภิปรายโต้แย้งและวิจารณ์เหตุผลของผู้อื่นได้ ใช้สมมติฐาน/ความรู้ที่มีก่อนหน้านี้ในการสร้างข้อโต้แย้ง สามารถสร้างการคาดเดาและสร้างข้อสนับสนุนของข้อกล่าวอ้าง เพื่อสำรวจความจริงของการคาดคะเนของตนเอง ชี้แจงข้อสรุปของตนเองสื่อสารกับคนอื่นๆ และตอบข้อโต้แย้งของผู้อื่นได้

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ส่งผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตามการจัดการอภิปรายในชั้นเรียนถือว่าเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับห้องเรียนคณิตศาสตร์ที่นักเรียนมีความคุ้นเคยกับการเรียนรู้แบบเป็นผู้รับ รวมถึงครูที่คุ้นเคยกับการเป็นผู้บอกความรู้มาโดยตลอด การเปลี่ยนแปลงห้องเรียนในระยะเริ่มต้นจึงเป็นช่วงเวลาที่สำคัญ ที่ต้องการแนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเรื่อง ร้อยละ ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น ที่เหมาะสมกับบริบทในชั้นเรียนระดับประถมศึกษาขนาดกลางของไทยเพื่อให้เกิดการอภิปรายที่มีประสิทธิผล โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ดำเนินการเป็นวงจรปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหรือการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และนำไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 32 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน การจัดการเรียนรู้ใช้เวลาทั้งหมด 10 ชั่วโมง ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะประกอบด้วยแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น ได้แก่

ขั้นการปฏิบัติที่ 1 การคาดการณ์การเรียนรู้และการทำงานทางคณิตศาสตร์ (Anticipating) ออกแบบหรือคัดเลือกงานทางคณิตศาสตร์ก่อนการจัดการเรียนรู้และคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเป็นไปได้ของนักเรียนที่จะตอบสนองต่องานทางคณิตศาสตร์ได้อย่างไรบ้าง

ขั้นการปฏิบัติที่ 2 การนำเข้าสู่งานทางคณิตศาสตร์ (Launching) นำเสนองานทางคณิตศาสตร์โดยอาจจะเป็นการเล่าเรื่องราวเพิ่มเติมจากโจทย์ปัญหาหรือสถานการณ์ในงานทางคณิตศาสตร์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในโจทย์ปัญหาหรือสถานการณ์นั้นๆ มากขึ้น

ขั้นการปฏิบัติที่ 3 การกำกับและติดตามการทำงานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน (Monitoring) กำกับและติดตามแนวคิดหรือวิธีการรวมถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ขณะที่นักเรียนลงมือทำงานทางคณิตศาสตร์

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ขั้นการปฏิบัติที่ 4 การคัดเลือกและจัดลำดับแนวคิดหรือวิธีการของนักเรียน (Selecting and Sequencing) คัดเลือกแนวคิดหรือวิธีการของนักเรียนจากข้อมูลที่สังเกตและบันทึกได้ในขั้นการปฏิบัติที่ 3 เพื่อกำหนดเป็นประเด็นที่จะใช้ในการอภิปรายและจัดลำดับการอภิปรายของแนวคิดที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาเลือกงานทางคณิตศาสตร์ที่มีการสื่อสารแนวคิดได้อย่างชัดเจนเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างการเชื่อมโยงได้

ขั้นการปฏิบัติที่ 5 การเชื่อมโยงข้อสรุปจากแนวคิดหรือวิธีการไปสู่ความรู้ใหม่ (Connecting) นักเรียนนำเสนอและอธิบายแนวคิดหรือวิธีการของตนเองหรือกลุ่มตามลำดับที่กำหนด รวมถึงนำนักเรียนให้เชื่อมโยงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ซึ่งนำไปสู่การสรุปเป็นความรู้ใหม่

โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ จากการนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (Buason, 2013) พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม เท่ากับ 0.15 ซึ่งถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความเหมาะสมมากและสามารถนำไปใช้ได้

2.2 ใบกิจกรรม ใช้ในการประกอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เป็นส่วนหนึ่งของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 แบบสะท้อนการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวบข้อมูลของผลจากการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากจบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรหรือหลังแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกในประเด็นของปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งถัดไป

2.4 การบันทึกวีดิทัศน์ ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยภาพรวมและสำหรับนำไปถอดเป็นสนทนาของนักเรียนขณะการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

2.5 แบบสังเกตการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนขณะดำเนินการการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้ร่วมสังเกตการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ (Participant as observer) ซึ่งได้แก่ ครูประจำการผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ และผู้วิจัยจดบันทึกบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนในแต่ละวงจรหรือแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นอย่างไร มีความเหมาะสมหรือไม่ สามารถช่วยส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ได้หรือไม่อย่างไร และมีข้อเสนอแนะใน การแก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ถัดไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ปฐมนิเทศและชี้แจงจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายนักเรียนที่เป็นผู้เข้าร่วมวิจัย

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นการปฏิบัติที่ 1 การคาดการณ์การเรียนรู้และการทำงานทางคณิตศาสตร์ (Anticipating) ขั้นการปฏิบัติที่ 2 การนำเข้าสู่งานทางคณิตศาสตร์ (Launching) ขั้นการปฏิบัติที่ 3 การกำกับและติดตามการทำงานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน (Monitoring) ขั้นการปฏิบัติที่ 4 การคัดเลือกและจัดลำดับแนวคิดหรือวิธีการของนักเรียน (Selecting and Sequencing) ขั้นการปฏิบัติที่ 5 การเชื่อมโยงข้อสรุปจากแนวคิดหรือวิธีการไปสู่ความรู้ใหม่ (Connecting) ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 10 ชั่วโมง 4 วงจรปฏิบัติการ ในแต่ละชั่วโมงจะมีการบันทึกวีดิทัศน์เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและสำหรับนำไปถอดเป็นบทสนทนาระหว่างการอภิปรายในชั้นเรียนของนักเรียน

3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้นให้กับนักเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนและกำกับติดตามแนวคิดหรือวิธีการ ในการแก้ปัญหาของนักเรียน รวมถึงสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ต่างๆ บันทึกลงในแบบสังเกตการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

3.4 เมื่อจบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะถอดบทสนทนาจากการบันทึกวีดิทัศน์ แล้วทำการลงรหัสในประเด็นที่เกิดการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนร่วมกับครูประจำการผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์จากนั้นผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาทำการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ บันทึกปัญหา อุปสรรคในการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน รวมถึงแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ นำผลที่ได้ไปปรับปรุงในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไปให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน

3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดสำหรับการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ มีขั้นตอนการดำเนินการนี้

1) คัดเลือกข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียน

2) วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล และจัดกลุ่มแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียน

3) กำหนดหมวดหมู่ของแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียน

4) เรียบเรียงผลการวิจัยเพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น มีขั้นตอนการดำเนินการนี้

1) ถอดบทสนทนาจากการบันทึกวีดิทัศน์ขณะการจัดการเรียนรู้

2) คัดกรองข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายทางคณิตศาสตร์และตัดข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องออก

3) ลงรหัส โดยใช้รหัสการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 1 โดยผู้วิจัย และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์/คณิตศาสตร์ศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ภายในโรงเรียน เป็นครูประจำการ

ตารางที่ 1 รหัสการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงถึงประเภทของระดับความรู้ที่นำมาใช้อภิปรายที่เชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร (Erath., et al., 2018)

จุดมุ่งหมายของการสื่อสาร / ระดับความรู้ที่นำมาใช้อธิบาย	(1) เรียกชื่อ/บอกคำศัพท์	(2) สร้างคำอธิบาย	(3) ยกตัวอย่าง	(4) สร้างการเชื่อมโยงโต้แย้ง ให้เหตุผล	(5) ประเมินวิธีการของผู้อื่น
ระดับเชิงแนวคิด					
(A) แนวคิดทางคณิตศาสตร์	A1	A2	A3	A4	A5
(B) แบบรูปหรือทฤษฎีบท	B1	B2	B3	B4	B5
(C) การเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์	C1	C2	C3	C4	C5
(D) ตัวอย่างหรือแบบจำลอง	D1	D2	D3	D4	D5

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จุดมุ่งหมายของการสื่อสาร / ระดับความรู้ที่นำมาใช้อธิบาย	(1) เรียกชื่อ/บอกคำศัพท์	(2) สร้างคำอธิบาย	(3) ยกตัวอย่าง	(4) สร้างการเชื่อมโยงโต้แย้ง ให้เหตุผล	(5) ประเมินวิธีการของผู้อื่น
ระดับเชิงขั้นตอนกระบวนการ					
(E) แนวทางการหาคำตอบ	E1	E2	E3	E4	E5
(F) ขั้นตอนกระบวนการโดยทั่วไป	F1	F2	F3	F4	F5
(G) ขั้นตอนวิธีที่ใช้แก้ปัญหา	G1	G2	G3	G4	G5

4) ทำการรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนจากผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน โดยนำข้อมูลที่มีรหัสมาเรียบเรียงเพื่อเปรียบเทียบกันและหาข้อสรุปร่วมกัน

5) เรียงลำดับรหัสข้อมูลที่พบความถี่สูง แล้วอธิบายภาพรวมของการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน นำผลการวิเคราะห์แต่ละครั้งมาวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ และเขียนบรรยายเป็นความเรียงของการเปลี่ยนแปลงในการอภิปรายทางคณิตศาสตร์

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี 4 แนวทาง ดังนี้

1.1 แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้

1.1.1 การออกแบบหรือคัดเลือกงานทางคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ซึ่งควรมีลักษณะดังนี้ เป็นงานที่มีวิธีคิดที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองในการหาคำตอบ เป็นงานที่มีความท้าทายสำหรับนักเรียน ในกรณีที่ปัญหามีความซับซ้อนหรือเป็นแนวคิดที่ใหม่สำหรับนักเรียน ครูใช้วิธีการแตกปัญหาออกเป็นปัญหาย่อยๆ และใช้สถานการณ์ที่นักเรียนมีความคุ้นเคย มีประสบการณ์ร่วม ดังเช่นในเรื่อง ร้อยละ สถานการณ์ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายได้ดี คือ สถานการณ์การซื้อขายสินค้า ครูต้องคำนึงถึงการดำเนินการทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาของสถานการณ์นั้น เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดในระหว่างการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงวิธีการแก้ปัญหาจากมุมมองของนักเรียนในเรื่อง ร้อยละ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษามักจะใช้วิธีการที่คุ้นเคย คือ การดำเนินการบวก ลบ คูณ หาร ระหว่างจำนวนนับกับจำนวนนับ มาใช้ในการแก้ปัญหา โดยไม่ได้คำนึงถึงความหมายของร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ จึงทำให้มักเกิดข้อผิดพลาดในการหาคำตอบ

1.1.2 การกำหนดเวลาและการกำกับเวลาในการทำงานของนักเรียน แนะนำให้นักเรียนจัดลำดับความสำคัญของงาน และแบ่งหน้าที่กันช่วยกันทำงานเพื่อที่งานจะเสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด

1.1.3 การคัดเลือกให้เลือกงานนำเสนอที่นำไปสู่การอภิปรายตามจุดประสงค์ของบทเรียน เป็นงานที่สามารถเชื่อมโยงแนวคิดระหว่างกันไปสู่แนวคิดหลักทางคณิตศาสตร์ แจ้งลำดับกลุ่มที่ต้องนำเสนอและเวลาในการนำเสนอให้นักเรียนทราบเพื่อให้นักเรียนเตรียมพร้อม ก่อนการนำเสนอให้นักเรียนอธิบายวิธีการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แก้ปัญหาของกลุ่มตนเองให้ครูฟังก่อน ถือเป็นการจัดระเบียบความคิดก่อนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้นำเสนอ กำหนดบทบาทให้นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดีชี้แนะให้นักเรียนสังเกตและพิจารณาแนวคิดของเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เพื่ออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของตนเอง

1.1.4 ก่อนการนำเสนอแจ้งให้นักเรียนทราบว่าต้องนำเสนอในประเด็นใดบ้างและกำหนดระยะเวลาในการนำเสนอ จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สร้างแรงจูงใจ เอื้อต่อการอภิปรายทางคณิตศาสตร์โดยการสับเปลี่ยนที่นั่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียนและทำให้นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น แจ้งกลุ่มที่นำเสนอขณะทำการนำเสนอให้เขียนวิธีการหาคำตอบของกลุ่มตนเองบนกระดานพร้อมกับอธิบายแนวคิดของตนเอง จะทำให้นักเรียนในชั้นเรียนเห็นภาพรวมของแนวคิดต่าง ๆ เมื่อจบการนำเสนอหากนักเรียนที่เป็นผู้ฟังต้องการถามผู้นำเสนอให้นักเรียนยกมือแล้วถามทีละคนเพื่อที่ผู้นำเสนอจะได้เลือกตอบคำถามได้ตรงประเด็น

1.2 แนวทางการกระตุ้นความสนใจและสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน

1.2.1 นักเรียนศึกษางานทางคณิตศาสตร์ด้วยตนเองก่อน จากนั้นครูจะเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจร่วมกันกับนักเรียนก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือแก้ไขปัญหา การปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของนักเรียน ครูใช้คำถามในการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน เช่น “สถานการณ์ที่กำหนดเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร” “จากสถานการณ์เกิดปัญหาใด” และตั้งคำถามเพื่อทบทวนหรือกระตุ้นความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนเพื่อพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเล็งเห็นแนวทางที่หลากหลาย และเห็นการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ครูไม่ควรชี้แนะว่าถูกหรือผิด หรือสร้างกรอบความคิดกับนักเรียน คำถามที่ครูควรใช้ เช่น “นักเรียนเคยเจอสถานการณ์นี้มาก่อนหรือไม่” “นักเรียนสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ในเรื่องใดมาใช้ในการแก้ปัญหาของสถานการณ์นี้ได้บ้าง” “แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาหรือไม่”

1.2.2 ครูทำหน้าที่กำกับและติดตามการทำงานของนักเรียน ใช้คำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน นักเรียนในระดับประถมศึกษาอาจยังไม่เข้าใจภาษาที่ซับซ้อนหรือภาษาทางการ เมื่อนักเรียนเลือกวิธีการแก้ปัญหาแล้วครูจะใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนตรวจสอบแนวคิดที่เลือกโดยไม่บอกว่าวิธีการดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ เช่น “คำตอบที่ได้สอดคล้องกับปัญหาของสถานการณ์หรือไม่” “วิธีการที่นักเรียนเลือกสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นได้หรือไม่” และตั้งคำถามสนับสนุนให้นักเรียนแสดงเหตุผลของแนวคิดหรือวิธีการที่นักเรียนเลือก เช่น “เพราะเหตุในนักเรียนจึงเลือกวิธีการแก้ปัญหาของกลุ่มดังกล่าว และกลุ่มดังกล่าวแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ อย่างไร”

1.3 แนวทางการสร้างและจัดบรรยากาศการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน

1.3.1 สนับสนุนให้นักเรียนมีพื้นที่ตรงกลางสำหรับแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการแก้ปัญหา ในกลุ่มย่อย เช่น กำหนดกระดาษสำหรับเขียนวิธีการแก้ปัญหาไว้กลางกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม จะทำให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ และตรวจสอบวิธีการที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาในกลุ่มย่อย

1.3.2 กำหนดวัฒนธรรมในชั้นเรียน เช่น ไม่หัวเราะในข้อผิดพลาดของเพื่อน เปลี่ยนเป็นให้ข้อเสนอแนะเพื่อนจะทำให้ส่งผลดีต่อการเรียนมากกว่า มอบบทบาทให้นักเรียนกล่าวทบทวน แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิธีคิดของผู้อื่น บอกความเชื่อมโยงของวิธีการที่เพื่อนนำเสนอ ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเลือกแนวคิดหรือวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาสถานการณ์นี้ เช่น “กลุ่มใดมีวิธีคิดที่เหมือนหรือแตกต่างจากนี้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

หรือไม่ อย่างไร” “นักเรียนคิดว่าวิธีการแก้ปัญหาของกลุ่มใดมีความเหมาะสมที่จะแก้ปัญหาของสถานการณ์นี้” โดยที่ครูช่วยเสริมอธิบายเพิ่มเติมคำพูดของนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นำเสนอกับนักเรียนในชั้นเรียน

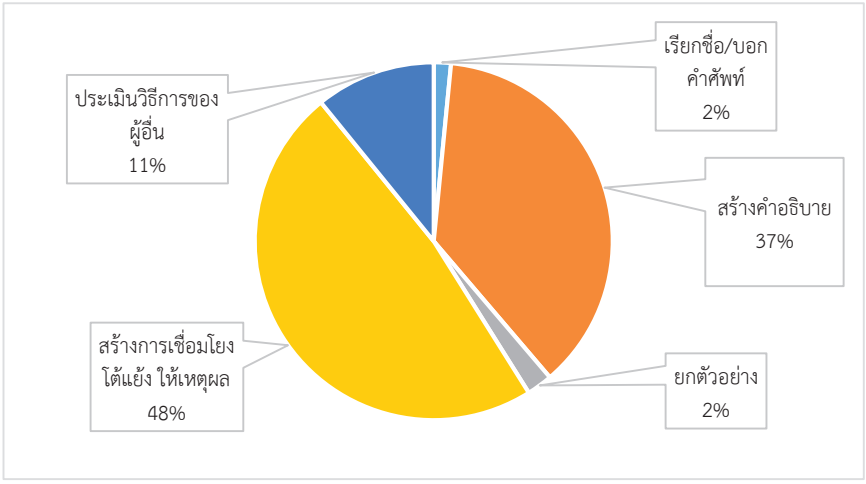
1.4 แนวทางการเชื่อมโยงแนวคิดและสร้างการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

1.4.1 หากสถานการณ์ปัญหาเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่คุ้นเคย ครูควรบรรยายหรือสร้างสถานการณ์สมมติเพื่อให้นักเรียนเกิดจินตนาการตาม จะทำให้นักเรียนเข้าใจสถานการณ์และสภาพปัญหาที่ต้องการหาคำตอบ

1.4.2 สนับสนุนให้นักเรียนเขียนสัญลักษณ์ แบบรูป หรือแผนภาพเพื่อจัดเรียงความคิดสิ่งที่ตนเองเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหานั้น จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนบางคนสามารถอ่านแล้วทำ ความเข้าใจสถานการณ์ได้ทันที บางคนจะทำความเข้าใจจากการเขียนสัญลักษณ์ หรือสร้างแผนภาพตามความเข้าใจของตนเอง

1.4.3 การสรุปแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษานั้นจะเป็นการพูด ที่ใช้ภาษาตามความคิดของตนเองซึ่งอาจยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ครูจึงต้องช่วยสนับสนุนเชื่อมโยงคำพูดต่างๆ ของนักเรียน เพื่อสรุปเป็นแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้อง

2. พฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ สามารถส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ได้ ดังข้อมูลที่แสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงร้อยละจุดมุ่งหมายของการสื่อสารที่นักเรียนใช้ในการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน

จากภาพที่ 1 แสดงพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมา เป็นการสร้างการเชื่อมโยง โต้แย้ง ให้เหตุผลในสัดส่วนที่สูงสุด คิดเป็น 48% ลำดับถัดมาคือ การสร้างคำอธิบาย คิดเป็น 37% และ การประเมินวิธีการของผู้อื่น คิดเป็น 11% สาเหตุที่พบการเชื่อมโยง โต้แย้งให้เหตุผล และการสร้างคำอธิบายในสัดส่วนที่สูง อธิบายได้ว่า การอภิปรายนี้เกิดจากนักเรียนนำเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหา ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มมีแนวคิดในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถาม ตั้งข้อสงสัย และเชื่อมโยงแนวคิด วิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม ผู้นำเสนอจึงต้องตอบข้อโต้แย้งด้วยการอธิบายแนวคิดของตน ทั้งนี้ทำให้พบ การเชื่อมโยง โต้แย้ง ให้เหตุผล และการสร้างคำอธิบายในสัดส่วนที่สูง ตัวอย่างบทสนทนาที่แสดงการอภิปรายที่เกิดขึ้น ดังตารางที่ 2 แสดงบทสนทนาที่นักเรียนแลกเปลี่ยนวิธีการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

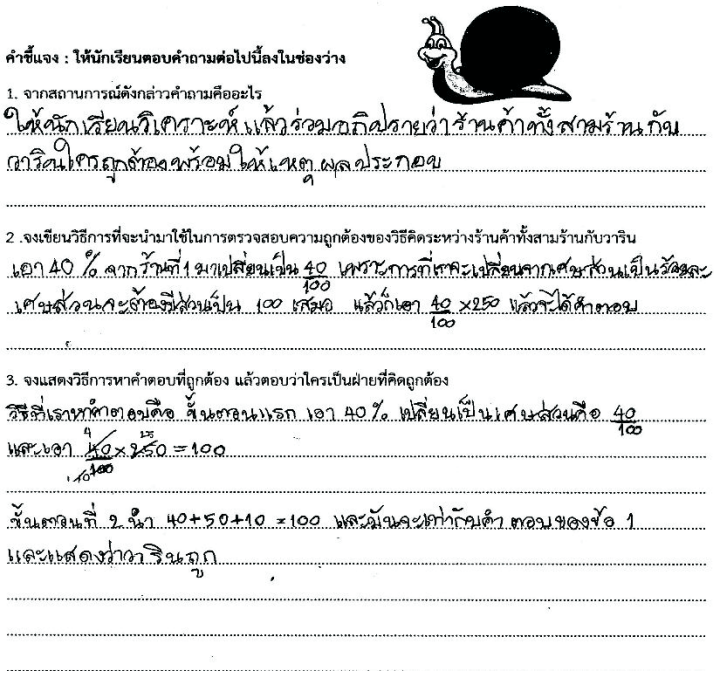
แก้ปัญหา สถานการณ์ปัญหา “ร้อยละของลูกชิ้น” ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 พิจารณาระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายฝ่ายใดเป็นฝ่ายที่มีแนวคิดที่ถูกต้อง

ตารางที่ 2 ตัวอย่างบทสนทนาของนักเรียนที่แสดงการนำความรู้ในระดับแนวทางการหาคำตอบและขั้นตอนวิธีที่ใช้แก้ปัญหามาอภิปรายเพื่อสร้างการเชื่อมโยง โต้แย้ง ให้เหตุผล

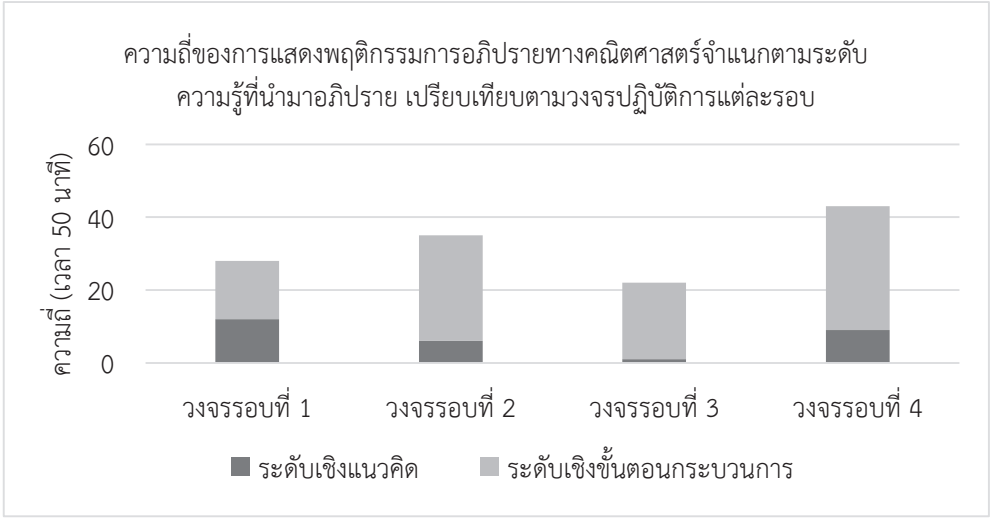
นักเรียน	บทสนทนา	การวิเคราะห์รหัส
นักเรียน	ใช่หรอวารินถูก ไม่เข้าใจ	G4
นักเรียนกลุ่มที่ 7	แล้วเลขอื่นล่ะ 50 กับ 10 ล่ะ ทำไมไม่มี	G4
นักเรียนกลุ่มที่ 2, 8	หมายถึงว่าทำไมต้องเป็นเลข 40 ทำไมไม่เป็นเลข 50, 10	G4
นักเรียนกลุ่มที่นำเสนอ	ก็ยกตัวอย่างไง	
นักเรียนกลุ่มที่ 1	ทำไมร้านค้าถึงผิด	G4
นักเรียนกลุ่มที่นำเสนอ	เพราะคิดว่าเราเอา 250 และ 100 แล้วมันจะเท่ากับร้านค้าทั้ง 3 ร้านมาบวกกัน ครั้งแรกที่เป็น 40% แล้วก็ 50% แล้วก็ 10%	E2
นักเรียนกลุ่มที่ 8	แล้วทำไม 50 ไม่ทำเหมือน 40 ทำไม 10 ไม่ทำเหมือน 40 อะ	E4
นักเรียนกลุ่มที่นำเสนอ	ยกตัวอย่างค่ะ	
นักเรียนกลุ่มที่ 9	ถ้าทำ 50 กับ 10 แล้วเอามาบวกกันมันจะได้เท่ากับ 250 เองไม่ทำมันก็เลยเท่ากับ 100	E4
นักเรียนกลุ่มที่ 8	ถ้าเองเอา 50 ไปทำเหมือนกับ 40 แล้ว 10 ไปทำเหมือนกับ 40 มันจะได้ 250 พอดี	E4
นักเรียนกลุ่มที่ 2	ใช่เขาบอกว่าต้องให้ได้ 250 แต่อันนี้มันได้แค่ 100	G4

จากบทสนทนาดังกล่าว นักเรียนสร้างการเชื่อมโยง โต้แย้ง ให้เหตุผล โดยเริ่มต้นจากนักเรียนในชั้นเรียนโต้แย้งการสรุปคำตอบของกลุ่มที่นำเสนอ มีการตั้งคำถามเพื่อให้กลุ่มที่นำเสนออธิบายถึงแนวทางการหาคำตอบและขั้นตอนวิธีที่ใช้แก้ปัญหา เมื่อพบว่ากลุ่มที่นำเสนออธิบายแนวทางการหาคำตอบและขั้นตอนวิธีที่ใช้แก้ปัญหาผิดพลาดหรือไม่สมเหตุสมผลกับปัญหาของสถานการณ์ นักเรียนในชั้นเรียนจะร่วมกันแนะนำการหาคำตอบที่ถูกต้อง พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบการอธิบาย จากกระบวนการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น ทำให้นักเรียนพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องร้อยละ และสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ ตัวอย่างคำตอบของนักเรียนประกอบการอภิปรายดังภาพที่ 2

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ภาพที่ 2 แสดงคำตอบของนักเรียนประกอบการอภิปราย

ภาพที่ 3 แสดงพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์

จากภาพที่ 3 จะเห็นว่านักเรียนอธิบายในเชิงกระบวนการมากกว่าแนวคิดในทุกวงจร และความถี่ของการอภิปรายโดยรวมมีแนวโน้มว่าเชิงกระบวนการจะเพิ่มขึ้น แต่จะพบว่าจากวงจรปฏิบัติการรอบที่ 2 มายังวงจรปฏิบัติการรอบที่ 3 ความถี่ลดลง เนื่องจาก ความถี่ของการอภิปรายนั้น ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและสถานการณ์ปัญหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และระดับการเรียนรู้ของนักเรียน ในวงจรปฏิบัติการรอบที่ 2 และวงจรปฏิบัติการ รอบที่ 3 สถานการณ์มีความคล้ายคลึงกัน ทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวจึงสามารถนำความรู้ที่ได้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากการสรุปในวงจรรอบที่ 2 มาใช้ในการแก้ปัญหาวงจรรอบที่ 3 ทำให้นักเรียนแก้ปัญหาได้ถูกต้องมากขึ้น การโต้แย้งจึงลดลง และส่งผลให้การอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนลดลง

จากทั้ง 4 รอบวงจรปฏิบัติการ นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ในเชิงกระบวนการมากกว่าแนวคิด สาเหตุอาจเพราะคำถามที่ครูใช้ในการกระตุ้นนักเรียนหรือคำถามที่ใช้ดำเนินการจัดการอภิปรายทางคณิตศาสตร์นั้น อาจมุ่งเน้นให้นักเรียนอธิบายถึงขั้นตอนวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวมากกว่าแนวคิดทางคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ตัวนักเรียนเองมีความคุ้นเคยกับการอธิบายเชิงขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหามากกว่าแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นที่ผ่านมา

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาการอภิปรายทางคณิตศาสตร์แม้จะมีการศึกษาว่าแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้นสามารถส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ได้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจ แต่การนำแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นยังเป็นความท้าทายของครูที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน เน้นให้นักเรียนลงมือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ พบปัญหาและอุปสรรคในการนำแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้นมาใช้เพื่อสร้างการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ และปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของชั้นเรียน จนสามารถสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ตามแนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น ได้ 4 แนวทางซึ่งมีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 แนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้แบบการอภิปรายทางคณิตศาสตร์นั้น ครูต้องมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการอภิปรายในชั้นเรียนยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ใหม่สำหรับนักเรียนในโรงเรียนประถมขนาดกลางในประเทศไทย นักเรียนยังไม่รู้บทบาทของตัวเองในกิจกรรมอภิปราย ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องรู้วิธีในการเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมการอภิปราย ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้พัฒนาทักษะผ่านกิจกรรม โดยที่ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมอยู่เสมอ จนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับที่ EDUCA. (2020) ได้นำเสนอว่า การทำความเข้าใจในตัวนักเรียนหรือความพร้อมของนักเรียนในแต่ละคาบเรียนนั้น ควรทำในช่วง “ขั้นเริ่มต้น หรือ ขั้นเกริ่นนำ” ก่อนจะเข้าสู่ขั้นการเรียนการสอนหลักในคาบเรียน เพื่อที่ครูจะได้พัฒนาแนวทางถ่ายทอดองค์ความรู้ การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 แนวทางการกระตุ้นความสนใจและสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน

นักเรียนระดับประถมศึกษายังประสบปัญหาในเรื่องของการอ่าน ทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหา ดังนั้น ครูจึงต้องรู้วิธีในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในสถานการณ์ปัญหา เพื่อดึงให้นักเรียนสนใจการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจและตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน แต่การตั้งคำถามนั้นครูจะต้องระมัดระวัง เนื่องจากบางคำถามอาจเป็นการชี้นำคำตอบให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนไม่เกิดกระบวนการคิด สอดคล้องกับที่ Polya. (1945) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในงานได้อย่างสมเหตุสมผล ครูต้องเข้าไปช่วยนักเรียนอย่างระมัดระวัง และไม่รุกรานการคิดของนักเรียน วิธีการที่ดีที่สุด คือ การช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นธรรมชาติ คือ ครูต้องพยายามเข้าใจให้ได้ว่า ในขณะที่นักเรียนกำลังแก้ปัญหาดำเนินไปอย่างไรหรือนักเรียนคิดอะไรอยู่บ้าง จะทำให้ครูสามารถตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนมาอยู่ในตำแหน่งที่ครูต้องการได้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.3 แนวทางการสร้างและจัดบรรยากาศการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน

การสร้างและรักษาบรรยากาศของการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียน เป็นอีกหนึ่งความท้าทาย เนื่องจากนักเรียนยังคุ้นเคยกับการเรียนรู้แบบเดิมที่เรียนเพื่อรู้คำตอบที่ถูกต้องและนำเสนอในคำตอบที่ถูกเท่านั้น ทำให้นักเรียนปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อบรรยากาศการอภิปราย เช่น การหัวเราะเพื่อนที่นำเสนอวิธีการที่ผิดหรือแตกต่าง หรือการรุมถามนักเรียนที่ตอบผิด สถานการณ์เหล่านี้อาจจะทำให้นักเรียนที่นำเสนอแนวคิดที่ผิดสูญเสียความมั่นใจในตนเองและไม่กล้าออกมานำเสนอ ครูควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการอภิปราย รวมถึงพัฒนาทักษะการให้ข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์กับเพื่อน สอดคล้องกับคำกล่าวของ Hiebert, et al. (1997) นักเรียนต้องตระหนักและสนใจที่จะเปลี่ยนบทบาทจากบทบาทเดิมของนักเรียนที่เป็นผู้อ่านหรือผู้ฟังเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการอภิปรายเพื่อให้เกิดประสิทธิผล นักเรียนต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน เพื่ออธิบายและให้เหตุผลเกี่ยวกับวิธีการของตนเอง และต้องตระหนักว่าการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้จากผู้อื่นใช้ประโยชน์จากความคิดของผู้อื่น รับฟังคำตอบที่ได้จากการแก้ปัญหาของเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งประเด็นเหล่านี้นับเป็นความท้าทายสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งต้องการการศึกษาวิจัยต่อไป

1.4 แนวทางการเชื่อมโยงแนวคิดและสร้างการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

การอภิปรายในชั้นเรียนต้องอาศัยการสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจได้ง่ายเพื่อเป็นตัวช่วยในการแลกเปลี่ยนความคิด และการเชื่อมโยงแนวคิดระหว่างกัน ครูจึงต้องช่วยสนับสนุนเชื่อมโยงคำพูดต่างๆ ของนักเรียน เพื่อสรุปเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง สอดคล้องกับสภาวิจัยแห่งชาติ (NRC, 2002) กล่าวว่า ห้องเรียนดังกล่าว ครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนคิด ให้เหตุผล หาคำตอบ อธิบายกับเพื่อน และครูช่วยทำให้ประเด็นทางคณิตศาสตร์ดำเนินไปสู่เป้าหมายหรือข้อสรุปหรือเชื่อมโยงข้อผิดพลาดต่าง ๆ ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้นำเสนอแนวคิดวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถาม และครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจให้กับนักเรียนทุกคนภายในชั้นเรียน แล้วร่วมกันหาข้อสรุปจากการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ และสรุปความรู้ที่ได้ในบทเรียนนั้นร่วมกับนักเรียน

2. จากการศึกษาพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวปฏิบัติการสอน 5 ขั้น เรื่อง ร้อยละ การอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินการอภิปราย โดยจะใช้การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับแนวคิดของเพื่อนที่นำเสนอ ส่งผลให้การอภิปรายทางคณิตศาสตร์ดำเนินไปจากการทำความเข้าใจแนวคิดที่แตกต่างของนักเรียน เนื่องจากการอภิปรายในชั้นเรียนยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ใหม่สำหรับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย นักเรียนยังไม่รู้บทบาทของตัวเองในกิจกรรมอภิปราย ในการจัดการเรียนรู้แบบการอภิปรายในชั้นเรียนนั้น ครูจะต้องมีบทบาทสำคัญในการนำนักเรียนเข้าสู่การอภิปราย สอดคล้องกับคำกล่าวของ National Research Council (2002) ที่กล่าวว่า ห้องเรียนดังกล่าว ครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนคิด ให้เหตุผล หาคำตอบ อธิบายกับเพื่อน และช่วยทำให้ประเด็นทางคณิตศาสตร์ดำเนินไปสู่เป้าหมายหรือข้อสรุปหรือเชื่อมโยงข้อผิดพลาดต่างๆ ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้นำเสนอแนวคิดวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถาม และอธิบายเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจให้กับนักเรียนทุกคนภายในห้องเรียน แล้วร่วมกันหาข้อสรุปจากการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเชื่อว่านักเรียนต้องการประสบการณ์ในการค้นคว้าหาความรู้ทางคณิตศาสตร์ วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ครูจึงกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงเหตุผลเพื่อสนับสนุนแนวคิดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rowan & Morrow (1993 cited in Thassamon, 2018) กล่าวว่า การให้เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญกว่าการได้เพียงคำตอบที่ถูกต้อง ซึ่งเป็น

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

บรรยากาศที่สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้พูดอธิบายแสดงเหตุผลของแนวคิด พร้อมทั้งแสดงการยืนยันข้อสรุปของแนวคิดนั้นๆ การอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนนักเรียนไม่เพียงแต่ต้องการ ทักษะการคิด และทักษะการสื่อสารเท่านั้น แต่ต้องการทักษะทางสังคมร่วมด้วย เพื่อสร้างพื้นที่การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และปลอดภัย ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ (Ciement, 1997, Desforges, 1995, Weattey, 1991, cited in Sutida, 2004) กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสื่อสารช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ และทักษะทางสังคมมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์จากผู้อื่น ทำให้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์เรื่องต่างๆ จากหลากหลายแง่มุมของสมาชิกภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรม ด้านความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่นในระหว่างการจัดการเรียนรู้ในบางครั้งผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยลำพังแต่ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมหรือสิ่งแวดล้อมรอบข้างโดยเฉพาะเพื่อนร่วมชั้น โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความตั้งใจและความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่างเต็มที่ โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนตามวงจรปฏิบัติการ 4 รอบ ซึ่งทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเล็ก ผลการวิจัยจึงอาจจะยังไม่สามารถสรุปเป็นหลักการทั่วไปได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายที่เป็นผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับคุณครูที่ต้องการจัดการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนตามแนวปฏิบัติ 5 ขั้น การนำผลวิจัยไปใช้ควรพิจารณาความแตกต่างของบริบทของห้องเรียนที่นำไปใช้และปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทห้องเรียนและนักเรียน

2. ครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้งกลุ่มย่อยและทั้งชั้นเรียนเป็นระยะ สร้างโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้การแก้ปัญหาของนักเรียนนั้นดำเนินต่อไปนำไปสู่ความถูกต้องและบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การสร้างการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในเชิงแนวคิดยังเป็นงานที่ท้าทายสำหรับครู และในการศึกษาครั้งยังไม่พบแนวทางในการส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในเชิงแนวคิด จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนนี้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ลึกซึ้ง

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นเป็นการศึกษาที่สนใจพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในระดับชั้นเรียน ข้อค้นพบจึงอาจจะเป็นข้อจำกัดในพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการอภิปรายของผู้เรียนรายบุคคล จึงควรมีการศึกษาพฤติกรรมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ในระดับรายบุคคล เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอภิปรายทางคณิตศาสตร์ที่สนใจความแตกต่างและมุ่งพัฒนาทักษะการอภิปรายรายบุคคล

References

Boaler, J. (2008). **What's math go to do with it? Helping children learn to love their most hated subject—And why it's important for America**. New York, NY : Viking.

Buason, R. (2013). **Qualitative research of education**. Bankok : V. PRINT (1991) COMPANY LIMITED.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Calgary Board of Education. (2018). **Mathematical Discussion**. [Online]. Available : https://school.cbe.ab.ca/School/Repository/SBAttachments/6832ff4e-3eb1-4c47-9958-0ef422158842_Mathematical-Discussions.pdf [2021, January 3].

EDUCA. (2020). **ใจพร้อม กายพร้อม เราเรียนได้**. [Online]. Available: https://www.educathai.com/knowledge/articles/374 [2021, April 25].

Erath, K., Prediger, S., Quasthoff, U. & Heller, V. (2018). **Discourse competence as important part of academic language proficiency in mathematics classrooms : the case of explaining to learn and learning to explain.** [Online]. Available : https://doi.org/10.1007/s10649-018-9830-7 [2020, October 23].

Hiebert, J., Carpenter, T.P., Fennema, E., Fuson, K. C., Wearne, D., Murray, H. & Human, P. (1997). **Making sense: Teaching and learning mathematics with understanding**. Portsmouth, NH : Heinemann.

Ponte, J.P., Quaresma, M. & Mata-Pereira, J. (2017). **The challenge of mathematical discussions in teachers'professional practice**. [Online]. Available : https://www.researchgate.net/publication/327106520_The_challenge_of_mathematical_discussions_in_ teachers%27_professional_practice [2021, April 26].

Karl W. Kosko. (2012) **The Effect of Student Discussion Frequency on Fifth-Grade Students'Mathematics Achievement in U.S. Schools**. [Online]. Available : https://www.researchgate.net/publication/257491289_Students%27_Quality_of_Mathematical_Discussion_and_Their_Self-Determination_in_Mathematics [2020, October 30].

Larsson, M. (2015). **Orchestrating mathematical whole-class discussions in the problem solving classroom : Theorizing challenges and support for teachers**. Sweden : Mälardalen University.

National Council of Teacher of Mathematics. (2009). **Focus in high school mathematics: Reasoning and sense making**. Reston, VA : National Council of Teachers of Mathematics.

National Council of Teachers of Mathematics. (2013). **What Does Research Say the Benefits of Discussion in Mathematics Class Are?**. [Online]. Available : https://projects.ias.edu/pcmi/outreach/southborough/WhatDoesResearchSaytheBenefitsofDiscussioninMathematicsClassArearticleModule2PCMITtSC Workshop.pdf [2021, January 20].

National Research Council. (2002). **Adding it up*:* Helping children learn mathematics**. J. Kilpatrick, J. Swafford, J., & B. Findell (Eds.). Mathematics Learning Study Committee, Center for Education, Division of Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: National Academy Press.

Polya, G. (1945). **How to solve it**. Princton : Princeton University Press.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Stein, M.K., Engle, R.A., Smith, M.S. & Hughes, E.K. (2008). Orchestrating productive mathematical discussions: Five practices for helping teachers move beyond show and tell. **Mathematical Thinking and Learning**, 10(4), 313-340.

Sutida, K. (2004). **Effects of using communication process on mathematics learning achievement and achievement motivation towards mathematics of lower secondary school students**. Master's thesis, Chulalongkorn University.

Thachinee, S. (2019). Mathematical Argumentation in Classroom Using Lesson Study and Open Approach. **The 20th National Graduate Research Conference**(pp.1873-1883). Khon Kaen : Khon Kaen University.

Thassamon, W. (2018). **Effects of organizing mathematics learning activities using stein's model on mathematical knowledge and reasoning ability of ninth grade students.** Master's thesis, Chulalongkorn University.

The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2012). **Professional Mathematics Teacher The road to success**. Bangkok : 3-Q Media.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผลการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

Learning Achievement by Task-based Learning to Enhance English Intensive Reading Competence of Grade 12 Students

สุรเชษฐ์ ดวงจันทร์*

Surachet Duangjan

ทำรงลักษณ์ เอื้อนครินทร์**

Tamronglak Unakarin

Received : April 8, 2021

Revised : June 1, 2021

Accepted : October 6, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผลการศึกษา พบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 84.40/94.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน / การอ่านภาษาอังกฤษ / การอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียด

*นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Master of Education Students English branch Naresuan University

**อาจารย์ประจำสาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer in English Naresuan University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to develop and test the efficiency of task-based learning to English intensive reading on standard criteria 80/80; 2) to compare students' competence of English intensive reading before and after the use of task-based; and 3) to compare students' competence of English intensive reading after the use of task-based learning with percentage 80. The result was: 1) The efficiency of task-based learning to English intensive reading was 84.40/94.00 percent which is higher than the expected criteria (80/80). 2) The students' competence of English intensive reading after the use of task-based learning was found to be significantly higher than the score gained before at level of .05. 3) The students' competence of English intensive reading after the use of task-based learning was significantly higher than the percentage 80 at level of .05.

Keywords : Task-based learning / English Reading / English Intensive Reading

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร นำมาซึ่งการเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่าย และกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards Office of the Basic Education Commission, 2008)

เมื่อโลกทุกวันนี้ถูกเปลี่ยนแปลงด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ การสื่อสารกับโลกภายนอก จึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งทำให้บทบาทของภาษาอังกฤษที่เป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่ถือว่าเป็นภาษาสากลที่แทบทุกประเทศให้มีความสำคัญมากขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อเด็กรุ่นใหม่ที่จะก้าวสู่การเป็นอนาคตของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Potjatorn, 2020) ภาษาอังกฤษเปรียบเสมือนเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารกับนานาชาติ เพราะภาษาอังกฤษจะช่วยให้เด็กไทยสามารถค้นคว้าหาข้อมูล และติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาการด้านต่างๆ ได้จากทั่วโลก (Junrat, 2018)

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูประบบการศึกษาโดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งนำไปสู่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Wankong, 2016) ทั้งนี้ แสดงให้เห็นได้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ โดยได้กำหนดสาระหลักที่จำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคน ซึ่งประกอบด้วย ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards Office of the Basic Education Commission, 2008) โดยภาษาต่างประเทศในที่นี้หมายรวมถึงภาษาอังกฤษไว้ด้วย

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ประสบความสำเร็จและสามารถสื่อสารได้จริง ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ และฝึกฝนผ่านทักษะทั้ง 4 ทักษะพื้นฐานทางภาษาอังกฤษซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และทักษะการเขียน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ทั้ง 4 ทักษะเพื่อจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี (Lewis, 2019) ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยสร้างเสริมความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนตามความมุ่งหวังของหลักสูตรและเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั่นคือ ความสามารถในการอ่าน (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards Office of the Basic Education Commission, 2008) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเป็นความสามารถที่สำคัญในการศึกษาทุกระดับ เนื่องจากการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนต้องใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนมีโอกาสใช้ความสามารถในการฟัง พูด และเขียนน้อยกว่าความสามารถในการอ่าน ดังนั้น ความสามารถในการอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การแสวงหาความรู้ทั้งปวง (Wankong, 2016)

จากความสำคัญของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้ระบุชัดเจนไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards Office of the Basic Education Commission, 2008) และกำหนดเป้าหมายหมายการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ระดับความสามารถ 6 ระดับของ CEFR เป็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนไว้ที่ระดับ B1 โดยได้อธิบายไว้ว่า สามารถเข้าใจประเด็นหลักข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่องความสนใจส่วนตัว หรือความสนใจในวิชาชีพได้อย่างดีพอที่จะพูดเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ได้ในภายหลัง (English Language Institute, 2019)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเป็นความสามารถที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

แม้ว่าจะมีการบรรจุวิชาภาษาอังกฤษลงในหลักสูตรหลายวิชาตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่นักเรียนจำนวนมากก็ยังคงมีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพราะว่านักเรียนแทบไม่ได้รับการฝึกฝนด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างจริงจังเท่าที่ควร (Suebsinpol, 2009) โดยสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test) หรือ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลจาก 3 ปีการศึกษาล่าสุด คือ ปีการศึกษา 2560 ในระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 26.17 ระดับจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ย 22.57 และโรงเรียนนครไตรตรึงษ์มีคะแนนเฉลี่ย 18.19 (National Institute of Educational Testing Service (Public Organization), 2018) ปีการศึกษา 2561 ในระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 37.73 ระดับจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ย 32.83 และโรงเรียนนครไตรตรึงษ์มีคะแนนเฉลี่ย 27.08 (National Institute of Educational Testing Service (Public Organization), 2019) และปีการศึกษา 2562 ในระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 34.16 ระดับจังหวัด มีคะแนนเฉลี่ย 30.38 และโรงเรียนนครไตรตรึงษ์มีคะแนนเฉลี่ย 26.44 (National Institute of Educational Testing Service (Public Organization, 2020)

จากการศึกษาค้นคว้าการอ่านภาษาอังกฤษที่ประสบความสำเร็จ พบว่า การอ่านภาษาอังกฤษมีอยู่หลากหลายประเภทขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่ผู้อ่านต้องการจะบรรลุ โดยการอ่านภาษาอังกฤษที่สำคัญ และนิยมใช้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

กันมาก คือ 1. การอ่านแบบข้ามคำ 2. การอ่านแบบกวาดสายตา 3. การอ่านแบบสำรวจ และ 4. การอ่านแบบเข้มหรือการอ่านแบบเน้นรายละเอียด (English Language Institute, 2019)

การอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียด (English Intensive Reading) เป็นหนึ่งในการอ่านภาษาอังกฤษที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่านภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อผู้เรียนไม่เพียงแต่ผู้เรียนภาษาเท่านั้น ยังรวมถึงนักเรียนทุกสาขาวิชาด้วย (Macalister, 2011) เป็นการอ่านภาษาอังกฤษเชิงพินิจพิเคราะห์และละเอียดถี่ถ้วนเพื่อความถูกต้อง และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความคิดและเหตุผลของผู้เขียนในเกือบทุกแง่ทุกมุมหรือทุกขั้นตอน การอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดนี้มักจะให้ความสำคัญในเรื่องของความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากยิ่งกว่าความเร็ว (English Language Institute, 2019)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน (Task-based Learning) เป็นกลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีโอกาสในการฝึกทักษะการใช้ภาษาด้วยการทำงานในลักษณะต่างๆ กัน ทำให้ความสามารถทางภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น (Doughty & Pica, 1986) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sirboonlue (2013) ที่ว่า กิจกรรมภาระงานเป็นฐานสามารถช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนได้ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมภาระงานเป็นฐานยังสามารถช่วยให้ผู้เรียนอ่อนได้เรียนซ่อมเสริมให้เข้าใจการใช้ภาษาอังกฤษชัดเจน และงานวิจัยของ Sa-ngankeaw (2553) ที่ว่า การจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษมุ่งให้ผู้เรียนผลิตชิ้นงาน หรือปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จโดยรูปแบบการอ่านเน้นความหมายมากกว่ารูปแบบภาษา เป็นการสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนของแบรนเดน (Branden, 2006) จัดการเรียนรู้โดยผ่านการลงมือปฏิบัติภาระงานการสร้างชิ้นงาน หรือการทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยอาศัยภาระงานเป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้จะทำให้ผู้เรียนบรรลุความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ได้มากขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุฮาร์ทานโท (Suhartanto, 2012) ที่ค้นพบว่า การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นฐานทำให้ชั้นเรียนมีชีวิตชีวาเพิ่มระดับความสนใจของผู้เรียน ลดบทบาทของครูผู้สอน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มร่วมกันมากขึ้น

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษ ความสำคัญของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษที่พบได้ในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับโรงเรียน และวิธีการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการอ่านภาษาอังกฤษได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะใช้การจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อันจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานกับเกณฑ์ร้อยละ 80

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานมีคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานมีคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดหลังเรียนสูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและการหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน

1. ดำเนินการสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน จำนวน 6 แผน ใช้เวลาในการเรียนจำนวน 12 ชั่วโมง

2. นำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่สร้างขึ้นจำนวน 6 แผนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่ได้ปรับการปรับปรุงเบื้องต้นแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย

3.1 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดหัวข้อการประเมินตามองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ 8 ด้าน

4. นำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในส่วนต่าง ๆ

5. นำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาประสิทธิภาพ

5.1 ทดลองภาคสนามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนขาณุวิทยา จำนวน 38 คน เพื่อหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

6. นำแผนการจัดจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานแก้ไขส่วนที่บกพร่อง

7. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน

1. สร้างแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 78 ข้อ (พร้อมข้อคำถามสำรองร้อยละ 25)

2. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจำนวน 78 ข้อเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจำนวน 78 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4. หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบฯ พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

5. นำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนขาณุวิทยา จำนวน 38 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

6. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาอำนาจจำแนกแบบอิงกลุ่ม เทคนิค 50% พิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า 0.20 ขึ้นไป

7. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยพิจารณาค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และได้จำนวนตามที่กำหนดไว้คือ 60 ข้อ

8. นำข้อสอบที่คัดเลือกจำนวน 60 ข้อ มาหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้วิธีสูตร KR-20 พิจารณาโดยมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่า 0.70

9. พิมพ์แบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับจริงจำนวน 60 ข้อ นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดก่อนเรียนและหลังเรียน

1. สร้างแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 13 ข้อ (พร้อมข้อคำถามสำรองร้อยละ 25)

2. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจำนวน 13 ข้อเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจำนวน 13 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4. หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบฯ พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00

5. นำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนขาณุวิทยา จำนวน 38 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

6. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการจำแนกแบบอิงกลุ่มใช้เทคนิค 50% พิจารณาที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า 0.20 ขึ้นไป

7. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยพิจารณาค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และได้จำนวนตามที่กำหนดไว้คือ 10 ข้อ

8. นำข้อสอบที่คัดเลือกจำนวน 10 ข้อ มาหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้วิธีสูตร KR-20 พิจารณาโดยมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่า 0.70

9. พิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดฉบับจริง จำนวน 10 ข้อ นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 73 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเน้นรายละเอียดภาษาอังกฤษหลังเรียนประจำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ชุด ชุดละ 10 ข้อ

3. แผนการจัดการเรียนรู้หลังเรียนตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน จำนวน 1 แผน ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเน้นรายละเอียดภาษาอังกฤษก่อนเรียน และหลังเรียน มีคำถาม 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าค้นคว้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่ตนเองพัฒนาขึ้นจำนวน 6 แผนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครไตรตรึงษ์ จำนวน 30 คน ก่อนทดลองให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเน้นรายละเอียดภาษาอังกฤษก่อนเรียน (Pretest) มีคำถาม 10 ข้อ แล้วทำการทดลองโดยใช้เวลา 12 ชั่วโมง (แผนการเรียนรู้ละ 2 ชั่วโมง) เมื่อเสร็จสิ้นแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเน้นรายละเอียดภาษาอังกฤษหลังเรียนประจำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ชุด ชุดละ 10 ข้อ หลังจากนั้นดำเนินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้หลังเรียนตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานระยะเวลา 2 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้นแล้วให้นักเรียนทำ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเน้นรายละเอียดภาษาอังกฤษหลังเรียน (Posttest)มีคำถาม 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าค้นคว้าได้เลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองการค้นคว้าอิสระเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ร้อยละ (%) ค่าที (t-test แบบ Dependent) และค่าที (One Sample t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่า E1/E2 เท่ากับ 84.40/94.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่า E1/E2 เท่ากับ 84.40/94.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดที่ผู้ศึกษาค้นคว้าค้นคว้าสร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ และชัดเจน คือ ให้นักเรียนปฏิบัติภาระงานที่กำหนดไว้จนกระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน โดยมีความสอดคล้องกับวิลลิส (Willis, 1996) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงานมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนโดยการแนะนำบทเรียน รูปแบบ ความมุ่งหมายของภาระงานต่าง ๆ และความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติภาระงาน 2) ขั้นดำเนินงานตามวงจรของการปฏิบัติภาระงานเป็นขั้นตอนการปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน คือ 2.1 ภาระงาน 2.2 วางแผน 2.3 ขั้นรายงาน และ 3) ขั้นฝึกฝนและตรวจสอบการใช้ภาษา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะสามารถประเมินผลการปฏิบัติภาระงานของตนและเปรียบเทียบผลจากการปฏิบัติภาระงานของผู้อื่น มีขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอน คือ 3.1 ขั้นวิเคราะห์ และ 3.2 ขั้นปฏิบัติ

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ตามบริบทของสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Choavachuen (2017) ที่ระบุว่า กิจกรรมแบบเน้นภาระงานนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง สามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษามีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มขึ้น ฝึกการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี เกิดความท้าทายและมีความสนุกสนานในการปฏิบัติงานและทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น และมีค่าคะแนนประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านนี้อยู่ในระดับดีมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Suhartanto (2012) ที่ค้นพบว่า การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นฐานพัฒนาบรรยากาศในชั้นเรียน กล่าวคือ ทำให้ชั้นเรียนมีชีวิตชีวา เพิ่มระดับความสนใจของผู้เรียนลดบทบาทของครูผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มร่วมกันมากขึ้น และสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีความสอดคล้องกับ Butsantie (2019) ที่ระบุว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย ได้ฝึกประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเดี่ยว งานกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็นสิ่งเหล่านี้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้ในชีวิตจริงนอกจากส่งผลให้นักเรียนทำผลงานออกมาได้มีคุณภาพแล้ว ทั้งนี้ยังส่งผลให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงขึ้น

2. คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่ผู้ศึกษาค้นคว้าค้นคว้าสร้างขึ้นเหมาะสมแก่การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดมีลักษณะของการมอบหมายให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติภาระงานแบบกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างกันในสถานการณ์จริง และสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติภาระงานที่มีองค์ประกอบเป็นไปตามแนวคิดของ Khaemmanee (2011) ที่ระบุว่าควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทั้ง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

5 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้แก่ 1) การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน ตระหนักว่าสมาชิกทุกคนมีความสำคัญและความสำเร็จของกลุ่มขึ้นกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม 2) การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ไว้วางใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่างๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน 3) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ มีระบบการตรวจสอบผลงานทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม 4) การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และ 5) การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่ผู้ศึกษาค้นคว้าจัดทำขึ้นมีการออกแบบและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้หรือเป้าหมายของการปฏิบัติภาระงานที่มีความสำคัญต่อการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดที่ชัดเจน สอดคล้องกับ Choravek (2018) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานเป็นรูปแบบที่ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านของผู้เรียน ยิ่งไปกว่านั้น ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chalak (2015) ที่ว่า การใช้ภาระงานแบบยืดหยุ่นและมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศได้ ทั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ายังได้คัดเลือกบทความที่เหมาะสมกับการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดตามแนวความคิดของ Lampariello (2017) และ Morksensei (2019) ที่ว่า บทความที่เหมาะสมสำหรับการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดต้องไม่ยาวจนทำให้ผู้อ่านรู้สึกเครียดกับการอ่าน มุ่งเน้นไปที่บทความสั้นๆ และต้องมีความน่าสนใจมากพอที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้สามารถอ่านได้จนจบบทความ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงคิดว่าที่กล่าวมาข้างต้นเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ปัจจัยอีกหนึ่งประการที่ส่งผลให้คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียดหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05อาจเนื่องจากการเลือกใช้ภาระงานในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียด ผู้ศึกษาค้นคว้าอาศัยหลักการตามแนวคิดของ Candlin (1987) ประกอบกับการศึกษาการจำแนกประเภทของภาระงานตามแนวคิดของนักการศึกษาพราบู (Prabu, 1987) ริชาร์ด (Richards, 2001) นูแนน (Nunan, 2004) และวิลลิซ (Willis, 1996) โดยคัดเลือกประเภทภาระงานทั้งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมาย และมีเป้าหมาย และฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของตนเอง คือ ภาระงาน เพื่อการฝึกฝน ได้แก่ ภาระงานประเภทจิ๊กซอว์ ภาระงานการเรียงลำดับ ภาระงานการจับคู่ และภาระงานการหา ความเหมือนและความแตกต่าง และภาระงานที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้น

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากสถานการณ์ที่ได้รับเพื่อให้เกิดการใช้ภาษาเป้าหมาย คือ ภาระงานเพื่อการกระตุ้น ได้แก่ ภาระงานแก้ปัญหา และภาระงานเพื่อการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่ผู้เรียนคุ้นเคยในชั้นเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนควรวางแผนจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในภาพรวมและแต่ละขั้นตอน มีการอธิบายขั้นตอน การปฏิบัติตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานในภาพรวมให้ผู้เรียนรับทราบอย่างชัดเจนในระยะแรกเพื่อให้นักเรียนสามารถบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้และปฏิบัติภาระงานได้สำเร็จลุล่วง

2. ครูผู้สอนควรออกแบบหรือเลือกใช้ภาระงานที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจ และสร้างความท้าทายให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มโอกาสในการพัฒนาทักษะการสื่อสารอื่น นอกจากการอ่านควบคู่กันและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์การเรียนรู้เดิมอื่นที่ตนเองมีนอกเหนือจากการสื่อสารในการปฏิบัติภาระงานที่แตกต่างกันจนนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของภาระงานและเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเน้นรายละเอียด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสำหรับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษทักษะอื่นๆ

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อวิเคราะห์หาความเหมาะสมของพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสำหรับแต่ละช่วงชั้นและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการจัดการเรียนรู้ที่อาจแตกต่างกัน

References

Branden, K. (2006). **Task-Based Language Education-From Theory to Practice**. Cambridge : Cambridge University Press.

Bureau of Academic Affairs and Educational Standards Office of the Basic Education Commission. (2008). **Indicators and Core Strands of Foreign Language Department according to The Basic Education Core Curriculum, 2008**. Bangkok : Bureau of Academic Affairs and Educational Standards Office of the Basic Education Commission.

Butsantie, P. (2019). **The Development of Comprehensive Reading Abilities of Mattayom 3 Students by Using Tsk-based Learning Approach with Bloom's Taxonomy Questions.** Master's thesis, Silpakorn University.

Candlin, C. (1987). **Towards Task-Based Language Learning**. Lancaster : Lancaster University.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Chalak, A. (2015). **The effect of task-based instruction on reading comprehension of Iranian EFL learners**. Master's thesis, Islamic Azad University.

Choavachuen, T. (2017). **The Development of English Reading Exercises Based on Authentic Materials by Using the Task-based Reading Activities for Mathayomsuksa 4 students**. Master's thesis Silpakorn University**.**

Choravek, A. (2018). **The Study of Task-based Online Reading Activities to Promote English Critical Reading Abilities of Ninth-grade Students**. Master's thesis Silpakorn University.

Doughty, C. & Pica, T. (1986). Information Gap Tasks : Do They Cacilate Second Language Acquisition?. **TESOL Quarterly, 20**(2), 305-325.

English Language Institute. (2019). **Learning Management of Modern English Language according to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) for Hight School Student**. Bangkok : English Language Institute.

Junrat, P. (2018). Learning Management for Students in Thailand 4.0. **Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11**(2), 2363-2380.

Khaemmanee, T. (2011). **Teaching Science : Knowledge for Effective Learning Process**. Bangkok : Chulalongkorn University.

Lampariello, L. (2017). **Extensive vs. Intensive Reading**. [Online]. Available : https://www.lucalampariello.com/intensive-vs-extensive-reading/ [2020, August 9].

Lewis, B. (2019). **Reading, Writing, Speaking and Listening : The 4 Basic Language Skills, and How to Practice Them**. [Online]. Available : https://www.fluentin3months.com/reading-writing-speaking-and-listening/ [2020, August 4].

Macalister, J. (2011). Today's teaching, tomorrow's text : Exploring the teaching of Reading. **ELT Journal, 65**(2), 161-169.

Morksensei. (2019). **What is intensive reading and why should you do it?**. [Online]. Available : http://morksensei.com/what-is-intensive-reading-and-why-should-you-do-it [2020, August 9].

National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2018). **Report of Ordinary National Educational Test (O-NET)**. [Online]. Available : https://www.niets.or.th/th/ [2020, August 4].

National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2019). **Report of Ordinary National Educational Test (O-NET)**. [Online]. Available : https://www.niets.or.th/th/ [2020, August 4].

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2020). **Report of Ordinary National Educational Test (O-NET)**. [Online]. Available : https://www.niets.or.th/th/ [2020, August 4].

Nunan, D. (1995). **Designing Tasks for the Communicative Classroom**. Cambridge : Cambridge University Press.

Prabu, N. (1987). **Second Language Pedagogy**. Oxford : Oxford University Press.

Richards, J. (2001). **Curriculum Development in Language Teaching**. Cambridge : Cambridge University Press.

Sirboonlue, M. (2013). **The Development of Analytical Reading Ability in English Using the Task-based Learning Activities**. Master's thesis, Mahasarakham University.

Suebsinpol, P. (2009). **Problems in Reading**. [Online]. Available : http://www.gotoknow.org/ [2020, August 4].

Suhartanto, P. (2012**). task-based instruction on reading task-based instruction on reading**. Master's degree, Sebelas Maret University.

Wankong, A. (2016, July-December). English Teaching in the 21st Century. **Journal of Yanasangvorn Research Institute, 7**(2), 303-314.

Willis, J. (1996). **A Framework for Task-Based Learning**. Edinburg : Longman.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การออกแบบกิจกรรมโนรา เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติก กรณีศึกษา สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

Designing of Nohra Activities to Physically Develop the Gross Motor Skills of Autistic Children at Rajanukul Institute, Department of Mental Health, Ministry of Public Health

พัฒน์ศรุต ช้างนิล*

Patsaruth Changnin

ปิยวดี มากพา**

Piyawadee Makpa

สันทณี เครือขอน***

Santhanee Khruakhorn

Received : August 5, 2021

Revised : October 23, 2021

Accepted : November 25, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษากิจกรรมโนรา เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติก กรณีศึกษา สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์ทั้งหมด 2 ข้อ บทความนี้นำเสนอข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ การออกแบบกิจกรรมโนราพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติกในวัยเรียน ช่วงอายุ 5-11 ปี สถาบันราชานุกูลฯ กลุ่มประชากรในการวิจัย ผู้ป่วยออทิสติก อายุ 5-11 ปี ใช้วิธีการเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง อาการระดับปานกลาง ประเมินโดยแบบประเมินและแบบสังเกต สถาบันราชานุกูล จำนวน 15 คน การดำเนินการวิจัยประกอบการออกแบบกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎี ดังนี้ 1) แนวคิดกระบวนท่ารำโนรา 12 ท่า 2) ทฤษฎีวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว 3) แนวคิดดนตรีของ Emile Jaques Dalcroze & Carl Orff ผู้วิจัยนำรูปแบบกระบวนท่ารำโนรา 12 ท่า จากตำรับโนราของ 2 สายตระกูล คือ สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร และสายตระกูลโนรายกชูบัว ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรม 1. ศึกษาหลักการ เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างชุดกิจกรรม 2. เก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษารูปแบบกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก สร้างชุดกิจกรรมอย่างเป็นแนวทางและเกิดความสอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมโนรา 3. ออกแบบกิจกรรมโนรา ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 4. ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ากิจกรรมที่ออกแบบประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการอบอุ่นร่างกาย 10 นาที ขั้นตอนการฝึกกิจกรรมด้วยกระบวนท่ารำ 25 นาที

*นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา (ศิลปะการแสดงศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Master of Education program students Art Education (Performing Arts Education) Srinakharinwirot University

**อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา (ศิลปะการแสดงศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Lecturer in Art Studies (Performing Arts Education) Srinakharinwirot University

***อาจารย์ประจำภาควิชากายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Co-advisor Physical therapy Thammasat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และขั้นตอนการคูลดาวน์ 10 นาที ระยะเวลาการดำเนินการฝึกกิจกรรมทั้งหมด 24 ครั้ง ดำเนินกิจกรรม จำนวน 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 ครั้งๆ ละ 45 นาที กิจกรรมมีกระบวนท่ารำเพียงชุดเดียว ประกอบด้วย 6 กระบวนท่า คือ 1. กระบวนท่าเทพพนม 2. กระบวนท่าพรหมเทวะ 3. กระบวนท่าจีบซ้ายเพียงเอว และท่าจีบขวาเพียงเอว 4. กระบวนท่าชูชาย 5. กระบวนท่าจีบซ้าย และท่าจีบขวา 6. กระบวนท่าเขาควาย ใช้เสียงดนตรีกำกับจังหวะการเคลื่อนไหว คือ ทับและกลอง

คำสำคัญ : กิจกรรมโนรา /การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่

ABSTRACT

The purposes of this journal a part of research case study using nohra activities to physically develop the gross motor skills of autistic children at rajanukul institute, department of mental health, ministry of public health. The purposes of this research were as follows: (1) to design a Nohra activity that develops the muscle use of autistic students between 5-11 years of age at the Rajanukul Institute, under the authority of the Department of Mental Health and the Ministry of Public Health. The specifically selected sample group was a group of 15 children with moderate autism between 5-11 years old. The population was specifically selected. Theoretical to create activities 1) Concept of Nohra Dance 12 movement 2) Kinesiology 3) Music Theory by Emile Jaques Dalcroze & Carl Orff. The researcher has select Nohra Dance 12 movement from 2 family. Kun Opphatumnarakron and Nohra Yok Chubua. (1) Study the research papers. And how to create an activity. (2) Study activities for children with autism and Create an nohra activities. (3) Design a Nohra activity Experts suggestions. (4) validation of the tests by Experts.The results of the research were as follows 3 step (1) Warm up 10 minutes (2) Exercise 25 minutes (3) Cool down 10 minutes. The research instruments were Nohra activity plans and records of Nohra activity training among autistic children over the course of eight week for three days a week and for 45 minutes per day. The activity has only one dance process consisting of 6 moves. 1. Tepphanom 2. Promthava 3. Jeepsai Peang aew Jeepkwa Peang aew 4. Chucahi 5. Jeepsai Jeepkwa 6. Kao kwaai Use music to direct the rhythm of the movement, namely thaps and drums.

Keywords : Nohra Activities / Gross Motor Skills

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันมีประชากรกลุ่มพิเศษที่ต้องการได้รับการพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกาย คือ เด็กกลุ่มออทิสติก ซึ่งกลุ่มเด็กออทิสติกจะมีลักษณะของพัฒนาการค่อนข้างช้า ทั้งในด้านสังคม การสื่อความหมาย จินตนาการ และการพัฒนาร่างกายในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการพัฒนาโครงสร้างร่างกาย การเคลื่อนไหวร่างกาย และการทรงตัว (Jeerapa, 2018) เพื่อให้เกิดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เด็กออทิสติกบางคนกล้ามเนื้อมัดใหม่ขาอ่อนแรง ไม่สามารถยืดเหยียดกล้ามเนื้อได้ตามปกติ จึงส่งผลให้ไม่สามารถรักษาสมดุลของร่างกายได้ในการทรงตัว จึงควรฝึกการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวให้เกิดความแข็งแรง เนื่องจากเป็นสิ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน (Surat, 2010, p.2) เมื่อศึกษาแล้วพบว่า โนราสามารถฝึกความแข็งแรงของ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

กล้ามเนื้อ ด้วยมีลักษณะของกระบวนท่ารำที่เป็นท่าที่หนักและเบา ง่ายและยากผสมผสานกัน โดยการเคลื่อนไหวของกระบวนท่ารำโนราส่งผลให้กล้ามเนื้อมัดใหญ่มีการใช้การเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่อง จึงเอื้อต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ เพื่อฝึกความแข็งแรง ทนทานของกล้ามเนื้อและการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ (Arissara, 2008, p.6)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประยุกต์ใช้การแสดงโนรา ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้มาออกแบบชุดกิจกรรมสำหรับพัฒนาการเคลื่อนไหวมัดใหญ่ของเด็กออทิสติก โดยนำรูปแบบกระบวนท่ารำจากโนรา 12 ท่า ของโนราจากสายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร และสายตระกูลโนรายก ชูบัว คัดเลือกใช้กระบวนท่ารำที่ไม่ยากเกินไป และมีลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายทุกส่วน คัดกระบวนท่ารำที่มีลักษณะของกระบวนท่าเน้นการทรงตัว การยืด เหยียดแขน มีความซับซ้อนน้อย อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการของนาฏศิลป์ไทย (Arissara, 2008, p.15) สอดคล้องกับ (Jeerapa, 2018) สามารถเคลื่อนไหวได้ง่าย ตามหลักของการเคลื่อนไหวร่างกาย มีการยืดเหยียดของกล้ามเนื้อ ในลักษณะกระบวนท่ารำจากกระบวนท่าเล็กเน้นแกนกลาง ไปสู่การยืดเหยียดแขนออกไปด้านข้างลำตัวในกระบวนท่าใหญ่ มีการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เกิดการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่อง และเพื่อฝึกความแข็งแรง ทนทาน การยืดเหยียดของกล้ามเนื้อ ส่งผลให้ร่างกายมีความยืดหยุ่น

ผู้วิจัยนำทฤษฎีการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ ร่วมกับวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้รูปแบบการเคลื่อนไหว (Motor Relearning) มาออกแบบชุดกิจกรรม หลักการเรียนรู้รูปแบบการเคลื่อนไหว หรือ Motor Relearning นั้น ใช้สำหรับการรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว เนื่องจากความผิดปกติของสมองหรือระบบประสาท ใช้หลักการฝึกฝนรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง และยับยั้งการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ และสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวได้ (Carr & Shepherd, 1982, pp.39-40) เมื่อออกแบบชุดกิจกรรมให้มีการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ จะสามารถกระตุ้นให้เด็กออทิสติกสนใจในการทำกิจกรรม เนื่องจากเด็กออทิสติก มีความชอบในจังหวะที่สนุกสนาน และเคลื่อนไหวเข้ากับจังหวะดนตรี ทั้งในส่วนของวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวผู้วิจัยใช้หลักทฤษฎีนี้ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ และเลือกกระบวนท่ารำในการออกแบบชุดกิจกรรม ให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนาการของกล้ามเนื้อตามหลักและช่วงวัย เน้นให้เกิดการเคลื่อนไหวร่างกายตามกระบวนท่ารำที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ โดยไม่ประเมินกลุ่มตัวอย่างว่าต้องปฏิบัติถูกต้องตามแบบแผนของกระบวนท่ารำ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่างานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การออกแบบกิจกรรมโนรา เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อของเด็กออทิสติก โดยใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนท่ารำโนรา ร่วมกับวิทยาการเคลื่อนไหว และกิจกรรมเข้าจังหวะ เพื่อการพัฒนาด้านร่างกาย พัฒนาด้านโครงสร้างและการเคลื่อนไหว ฝึกการทรงตัวให้แกนกลางของลำตัวเด็กกลุ่มอาการออทิสติกมีความสมดุล เพื่อส่งผลต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ให้สามารถยืดเหยียดกล้ามเนื้อได้ตามปกติ จึงส่งผลให้ไม่สามารถรักษาสมดุลของร่างกายได้ จะเป็นแนวทางในการจะนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรม ให้มีความเหมาะสมในการพัฒนาร่างกายและเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อออกแบบกิจกรรมโนรา พัฒนาการใช้กล้ามเนื้อของเด็กออทิสติกในวัยเรียน ช่วงอายุ 5-11 ปี สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานออกแบบกิจกรรมโนรา พัฒนาการใช้กล้ามเนื้อของเด็กออทิสติกในวัยเรียน ช่วงอายุ 5-11 ปี สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้แบบเจาะจง คือ ผู้ป่วยออทิสติกที่เข้ารับการบำบัดในสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ช่วงอายุ 5-11 ปี ใช้วิธีการเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง (Purposive sampling) ซึ่งมีลักษณะอาการระดับปานกลาง โดยผ่านแบบประเมินและแบบสังเกต ระดับปานกลางของสถาบันราชานุกูล จำนวน 15 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้ป่วยออทิสติก อายุ 5-11 ปี สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ใช้วิธีการเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง (Purposive sampling) อาการระดับปานกลาง โดยผ่านแบบประเมินและแบบสังเกต สถาบันราชานุกูล จำนวน 15 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษา ค้นคว้า เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของกระบวนท่าโนรา และคุณสมบัติโดดเด่นเกี่ยวกับกระบวนท่ารำโนรา 12 ท่า ของสายโนรา 2 สายตระกูล คือ สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร และ สายตระกูลโนรายก ชูบัว เพื่อนำรูปแบบของกระบวนท่ารำมาใช้ในการออกแบบชุดกิจกรรม

2. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก โนรา ลักษณะพัฒนาการเด็กออทิสติก วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว และองค์ความรู้ด้านดนตรี

รูปแบบระยะเวลาที่กำหนดในการใช้ดำเนินกิจกรรมวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบและกำหนดระยะเวลาฝึกกิจกรรมวิจัยในแต่ละครั้ง ครั้งละ 45 นาที จำนวน 24 ครั้ง รวม 8 สัปดาห์ (วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมโนรา เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติกในวัยเรียน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนศึกษาเอกสาร

1) ศึกษา ค้นคว้า เอกสารเกี่ยวกับลักษณะของกระบวนท่าโนรา และคุณสมบัติโดดเด่นเกี่ยวกับกระบวนท่ารำโนรา 12 ท่า ของสายโนรา 2 สายตระกูล คือ สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร และสายตระกูลโนรายก ชูบัว เพื่อนำรูปแบบของกระบวนท่ารำมาใช้ในการออกแบบชุดกิจกรรม

2) ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก โนรา ลักษณะพัฒนาการเด็กออทิสติก วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว และองค์ความรู้ด้านดนตรี

3) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกายของเด็กออทิสติก

1.2 การคัดเลือกกระบวนท่ารำโนรา

1) ศึกษารูปแบบกระบวนท่ารำจากโนรา 12 ท่า ของสายโนรา 2 สายตระกูล คือ สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร และ สายตระกูลโนรายกชูบัว โดยการดูวิธีการถ่ายทอดกระบวนท่ารำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโนรา เข้าปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อสังเกตลักษณะการเกร็ง ยืด เหยียดของกล้ามเนื้อ จากนั้นทำกระบวนท่ารำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2) ผ่านการพิจารณาคัดเลือก แนะนำโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเลือกกระบวนท่าจากคำแนะนำ คือ เลือกกระบวนท่ารำที่มีความซับซ้อนน้อย สามารถเคลื่อนไหวได้ง่าย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การออกแบบกิจกรรมโนรา พัฒนาการใช้กล้ามเนื้อของเด็กออทิสติกในวัยเรียน ช่วงอายุ 5-11 ปี สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แผนการดำเนินการออกแบบกิจกรรมโนรา เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติก สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรม

1. ศึกษาหลักการ เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างชุดกิจกรรม
2. เก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษารูปแบบกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก สร้างชุดกิจกรรมอย่างเป็นแนวทาง และเกิดความสอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมโนรา
3. ออกแบบกิจกรรมโนรา ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
4. ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 1 การคัดเลือกกระบวนท่ารำ

โนรา 12 ท่า สายตระกูลขุนอุปถัมภ์นรากร	**โนรา 12 ท่า สายโนรายก ชูบัว**	**กระบวนท่ารำโนราคัดสรรของ 2 สายตระกูล**
1. กระบวนท่าพนมมือ	1. กระบวนท่าเทพพนม	1. กระบวนท่าเทพพนม (สายตระกูลโนรายก ชูบัว)
2. กระบวนท่าจีบซ้ายตึงเทียมบ่า	2. กระบวนท่าพรหมเทวะ	2. กระบวนท่าพรหมเทวะ (สายตระกูลโนรายก ชูบัว)
3. กระบวนท่าจีบขวาตึงเทียมบ่า	3. กระบวนท่าเขาควาย	3. กระบวนท่าจีบซ้ายเพียงเอว และท่าจีบขวาเพียงเอว (สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร)
4. กระบวนท่าจีบซ้ายเพียงเอว	4. กระบวนท่าชูชาย	4. กระบวนท่าชูชาย (สายตระกูลโนรายก ชูบัว)
5. กระบวนท่าจีบขวาเพียงเอว	5. กระบวนท่าชูพวงมาลัย	5. กระบวนท่าจีบซ้าย และท่าจีบขวา (สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร)
6. กระบวนท่าจีบซ้ายไว้หลัง	6. กระบวนท่าพวงมาลัย	6. กระบวนท่าเขาควาย (ทั้งสองสายตระกูลเหมือนกัน)
7. กระบวนท่าจีบขวาไว้หลัง	7. กระบวนท่าร้อยพวงมาลัย	7. กระบวนท่าโคมเวียน (สายตระกูลโนรายก ชูบัว)
8. กระบวนท่าจีบซ้ายเพียงบ่า	8. กระบวนท่าโคมเวียน	8. กระบวนท่าจีบเสมอหน้า (สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร)

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โนรา 12 ท่า สายตระกูลขุนอุปถัมภ์นรากร	โนรา 12 ท่า สายโนรายก ชูบัว	กระบวนท่ารำโนราคัดสรร ของ 2 สายตระกูล
9. กระบวนท่าจีบขวาเพียงบ่า	9. กระบวนท่าผาลาเพียงไหล่	
10. กระบวนท่าจีบซ้ายเสมอหน้า	10. กระบวนท่ายูงฟ้อนหาง	
11. กระบวนท่าจีบขวาเสมอหน้า	11. กระบวนท่าชูสูงเสมอหน้า	
12. กระบวนท่าเขาควาย	12. กระบวนท่ากินนรเลียบถ้ำ	

กระบวนท่ารวมทั้งหมด 24 กระบวนท่า จากการศึกษาผู้วิจัยได้คัดสรรกระบวนท่ารำโนราของ 2 สายตระกูล โดยเลือกกระบวนท่ารำที่มีลักษณะท่าที่มีการทรงตัว การยืด เหยียด แขน ขา โดยเลือกกระบวนท่าจากคำแนะนำ คือ เลือกกระบวนท่ารำที่มีความซับซ้อนน้อย สามารถเคลื่อนไหวได้ง่าย จำนวน 8 กระบวนท่ารำ (ดังตารางที่ 1 คอลัมน์ที่ 3)

การออกแบบกิจกรรม (ฉบับปรับปรุง)

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อสรุปดังกล่าวจึงนำมาออกแบบชุดกิจกรรมอีกครั้ง ซึ่งมีลักษณะรูปแบบกิจกรรมที่ปรับปรุงมีการฝึก 24 ครั้ง ชุดกิจกรรมมีกระบวนท่ารำเพียงชุดเดียว จำนวน 6 กระบวนท่า ดังต่อไปนี้
1. กระบวนท่าเทพพนม (สายตระกูลโนรายก ชูบัว) 2. กระบวนท่าพรหมเทวะ (สายตระกูลโนรายก ชูบัว)
3. กระบวนท่าจีบซ้ายเพียงเอว และท่าจีบขวาเพียงเอว (สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร) 4. กระบวนท่าชูชาย (สายตระกูลโนรายก ชูบัว) 5. กระบวนท่าจีบซ้าย และท่าจีบขวา (สายตระกูลท่านขุนอุปถัมภ์นรากร)
6. กระบวนท่าเขาควาย (ทั้งสองสายตระกูลเหมือนกัน)

นำเสนอเครื่องมือวิจัยชุดกิจกรรมโนราฯ/แบบวัดและประเมินผล ให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโนรา และผู้เชี่ยวชาญด้านบำบัด ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการทำวิจัย โดยหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินคุณภาพ ตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และตรวจสอบความเที่ยงตรงในการวิจัย (IOC) ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97 มีคุณภาพที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้ โดยในแต่ละการฝึกกิจกรรมมีดนตรีเพื่อใช้ประกอบการควบคุมจังหวะในดำเนินการฝึกกิจกรรมวิจัย ซึ่งลักษณะดนตรีที่ใช้เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะของโนรา คือ ทับและกลอง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสนใจขณะทำกิจกรรมวิจัย ลักษณะกิจกรรมควรมีการฝึกซ้ำๆ ตลอดระยะเวลาการทำวิจัย เพื่อจะทราบถึงผลการใช้กระบวนท่ารำที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างออทิสติก หลังจากกระบวนการออกแบบชุดกิจกรรมดำเนินการปรับปรุงแก้ไขครบถ้วนสมบูรณ์ กระบวนท่าที่ใช้สำหรับการฝึกกิจกรรม จำนวน 6 กระบวนท่า ประกอบด้วยดังนี้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1. กระบวนท่าเทพพนม

2. กระบวนท่าพรหมเทวะ

3. กระบวนท่าจีบซ้ายเพียงเอว และท่าจีบขวาเพียงเอว

4. กระบวนท่าชูชาย

5. กระบวนท่าจีบซ้าย

6. กระบวนท่าเขาควาย

ตารางที่ 2 แผนการจัดกิจกรรมโนราเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ กรณีศึกษา สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

สัปดาห์	แนวคิด/ทฤษฎี	กระบวนท่าที่ออกแบบในกิจกรรม	รูปแบบกิจกรรม	จำนวนครั้ง/เวลา
สัปดาห์ครั้งที่ 1-8	-ทฤษฎีวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว -ทฤษฎี Motor relearning programme MRP) -การเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ -แนวคิดเกี่ยวกับดนตรีของ Emile Jaques Dalcroze & Carl Orff	1. ท่าไหว้ 2. ท่าเขาหนึ่งข้าง 3. ท่าเขาจีบ 4. ท่าเขาแขนตึง 5. ท่าเหยียดแขนจีบ 6. ท่าเขาสองข้าง	ฝึกการเคลื่อนไหวในลักษณะกระบวนท่า ตามกระบวนท่าที่ 1 2 3 4 5 6 ตามลำดับ โดยใช้เสียงดนตรี ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะของโนรา ในการบังคับจังหวะการเคลื่อนไหว จุดประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของแขน ข้อมือ 2. เพื่อพัฒนาการทรงตัว การยืน การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ส่วนขา	24 ครั้ง/เวลา 45 นาที

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผู้วิจัยได้นำคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านโนรา และด้านบำบัดมาประกอบการคัดเลือกกระบวนท่ารำ โดยกระบวนท่ารำจะเริ่มจากท่ารำที่เบาไปสู่ท่ารำที่หนัก จากง่ายไปยาก หรือจากความซับซ้อนน้อยไปสู่ความสลับซับซ้อนที่มากขึ้น การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย จะต้องเริ่มจากศีรษะไปสู่ปลายเท้า จากลำตัวไปยังแขน มือ และนิ้วจากสะโพกไปยังขาจนถึงปลายเท้า กระบวนท่ารำที่มีลักษณะการเคลื่อนไหวเน้นแกนกลาง ก่อนการยืดเหยียดแขนออกไปด้านข้าง และเคลื่อนไหวอยู่ในระดับสูง การเริ่มกิจกรรมจะเริ่มจากศีรษะลงไปยังเท้า เน้นแกนกลาง หลักการด้านการเคลื่อนไหวมีความสอดคล้องกับหลักการทางด้านนาฏศิลป์ไทย คือ การเคลื่อนไหวกระบวนท่ารำจากกระบวนท่าเล็ก ไปสู่กระบวนท่าใหญ่ การคัดเลือกกระบวนท่ารำในชุดกิจกรรม ผู้วิจัยคำนึงถึงหลักการเคลื่อนไหวของกระบวนท่ารำที่มีความซับซ้อนน้อยที่สุด ในแต่ละกระบวนท่ารำจะมีการเน้นให้กลุ่มตัวอย่างเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการทรงตัว การฝึกยืนขาเดียว การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดใหญ่ส่วนแขนและขา ชุดกิจกรรมโนรามีส่วนช่วยในการสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติกได้

ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการออกแบบชุดกิจกรรมโนรา หลักการฟื้นฟู Motor Relearning Programme (MRP) การเรียนรู้รูปแบบการเคลื่อนไหวสำหรับการรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว เนื่องจากความผิดปกติของสมองหรือระบบประสาท การออกแบบกิจกรรมใช้แนวคิดทฤษฎีการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะโดยอ้างอิงแนวคิดเกี่ยวกับดนตรี ของ Emile Jaques Dalcroze & Carl Orff พัฒนาการของเด็กการเคลื่อนไหว การเล่น การทำกิจกรรมร่วมกับดนตรีสามารถทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ที่ดี ออกแบบกิจกรรมตามหลักกายวิภาคสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ความรู้กระบวนท่ารำโนรา ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงทางภาคใต้ เพื่อใช้ในการออกแบบกิจกรรมสำหรับฝึกพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กออทิสติก โดยเลือกกระบวนท่ารำโนรา 12 ท่า ของ 2 สายตระกูล คือ สายตระกูลขุนอุปถัมภ์นรากร ได้แก่ กระบวนท่าจีบซ้ายเพียงเอว/จีบขวาเพียงเอว กระบวนท่าจีบซ้าย/จีบขวา และสายโนรายก ชูบัว ได้แก่ กระบวนท่าเทพนม กระบวนท่าพรหมเทวะ กระบวนท่าชูชายและกระบวนท่าเขาควาย นำกระบวนท่ารำที่คัดสรรมาประยุกต์พัฒนาออกแบบเป็นชุดกิจกรรม สอดคล้องกับ Bubphachat (2019); Jeerapa (2019, interview) กล่าวว่า โนรามีลักษณะช่วยในเรื่องของการทรงตัว และการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อของผู้แสดง ผู้ป่วยออทิสติกมีสภาพปัญหาบกพร่องของระบบกล้ามเนื้อ ควรได้รับการพัฒนาการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และการทรงตัวเพื่อความแข็งแรง สอดคล้องกับ Arissara (2008, p.30) อธิบายว่า กระบวนท่ารำโนรามีทั้งกระบวนท่าที่หนักและเบา ง่ายและยาก ผสมผสานกัน ใช้แรงต้านเพื่อฝึกความแข็งแรงทนทานของกล้ามเนื้อ การทรงตัว และการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ ส่งผลให้ร่างกายมีความยืดหยุ่น แนวคิดการออกแบบกิจกรรมสอดคล้องกับ Carr & Shepherd (2005, p.3) หลักการฟื้นฟู Motor Relearning Programme (MRP) อธิบายว่า การเรียนรู้รูปแบบการเคลื่อนไหว (Motor Relearning) ใช้สำหรับการรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว เพื่อให้ผู้ป่วยเรียนรู้รูปแบบการเคลื่อนไหวและสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวได้

จากเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น Arissara (2008, p.8) ศึกษาผลของโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยกระบวนท่ารำมโนห์ราที่คัดสรรต่อสมรรถภาพทางกาย มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดสรรกระบวนท่ารำมโนห์ราเพื่อการออกกำลังกาย 1 ชุด และเปรียบเทียบสมรรถภาพก่อนและหลัง เน้นการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายด้านสุขภาพ Kongtong (2018, p.5) ศึกษาสมรรถภาพของเยาวชนมโนราห์ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายที่มีความจำเป็นต่อการฝึกฝนท่ารำมโนราห์ ทั้งหมด 4 ด้าน คือ องค์ประกอบ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ของร่างกาย ความแข็งแรงอดทนของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัว ยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ และความสมดุลของร่างกายดีขึ้น สอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรมโนรา เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติก กรณีศึกษาสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ด้านการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญา เพื่อเอื้อต่อการออกแบบชุดกิจกรรมสำหรับออกกำลังกาย พัฒนาสมรรถภาพด้านร่างกายให้มีความแข็งแรง ระยะเวลาการทำกิจกรรม จำนวน 3 ครั้งต่อสัปดาห์ การแบ่งช่วงการออกกำลังกาย 3 ช่วง คือ ช่วงอบอุ่นร่างกาย ช่วงฝึกกิจกรรม และช่วงคูลดาวน์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของแต่ละการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาให้กลุ่มตัวอย่างมีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขนและขา ความอ่อนตัว ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ ข้อค้นพบที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่น คือ การนำกระบวนท่ารำโนรา 2 สายตระกูล มาวิเคราะห์คัดสรร กระบวนท่ารำที่ไม่ซับซ้อนมาออกแบบชุดกิจกรรม และชุดกิจกรรมที่ออกแบบนั้นคัดสรรกระบวนท่ารำจาก 2 สายตระกูล เหลือเพียง 6 กระบวนท่า ประกอบการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาการฝึก

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 คือ การคัดเลือกกระบวนท่ารำและเรียบเรียง โดยคำนึงตามหลักการเคลื่อนไหวร่างกาย มีการยืดเหยียดของกล้ามเนื้อในลักษณะกระบวนท่าจากกระบวนท่าเล็ก ไปยังกระบวนท่ารำที่ใหญ่ โดยเน้นแกนกลาง ไปสู่การยืดเหยียดแขนออกไปด้านข้างลำตัว ซึ่งสอดคล้องกับการรำตามหลักของนาฏศิลป์ไทย โดยลักษณะกระบวนท่ารำสำหรับออกแบบควรเป็นกระบวนท่ารำชุดเดิมตลอดระยะเวลาฝึกกิจกรรม (Sirinton, 2010, p.30; Arissara, 2008, p.55) ใช้หลักความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ประยุกต์นำมาใช้ในการรำโนรา คือ การพัฒนาการเคลื่อนไหว เริ่มจากการนั่ง ยืน เดิน และวิ่ง โดยกระบวนท่ารำ จะเริ่มจากท่ารำที่เบาไปสู่ท่ารำที่หนัก จากง่ายไปยาก หรือจากความซับซ้อนน้อยไปสู่ความสลับซับซ้อนที่มากขึ้น จะต้องเริ่มจากศีรษะไปสู่ปลายเท้า จากลำตัวไปยังแขน มือ และนิ้วจากสะโพกไปยังขาจนถึงปลายเท้า เน้นแกนกลาง การพัฒนาการเคลื่อนไหวอวัยวะ (Cephalocaudal) เป็นการพัฒนาตามแนวนอน คือ ตามโครงสร้าง และส่วนประกอบของร่างกาย โดยการเคลื่อนไหวของอวัยวะจะเริ่มจากส่วนบน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Arissara, 2008, p.12) เรื่องของการใช้หลักความเป็นธรรมชาติในการออกแบบชุดกิจกรรม คือ เริ่มจากการนั่ง ยืน เดิน และวิ่ง จะเริ่มจากท่ารำที่เบาไปสู่ท่ารำที่หนัก จากท่ารำที่ง่ายไปท่ายาก หรือจากท่ารำที่มีความสลับซับซ้อนน้อยไปสู่ความสลับซับซ้อนที่มากขึ้น

การเลือกใช้ดนตรีประกอบการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะในการออกแบบกิจกรรม เด็กออทิสติกเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยการเคลื่อนไหวซึ่งจะเป็นการเคลื่อนไหว เมื่อมีการเร้าด้วยเสียงดนตรีมากกว่าการเร้าด้วยสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ คือ การสร้างพื้นฐานที่ดีจะช่วยให้เด็กมีความสามารถในด้านจังหวะ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เด็กจะรู้จักบังคับการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น นิ้วมือ ข้อมือ ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กันตามจังหวะ เชื่อว่าดนตรีที่สามารถแสดงออกได้โดยง่าย ฝึกการเคลื่อนไหวและการพูดเข้าด้วยกัน ในการปฏิบัติ เน้นเรื่องจังหวะในการฝึกเบื้องต้น และกิจกรรมสร้างสรรค์อิสระโดยเป็นการร้องเพลง การเคลื่อนไหว การเล่น การทำกิจกรรมร่วมกับดนตรีสามารถทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ที่ดี (Emile Jaque Dalcroze, 1865-1950, p.2; Carl Orff, 1895-1982, p.41) ลักษณะการใช้ดนตรีมีความแตกต่างจากวิจัยฉบับอื่น เนื่องจากดนตรีที่ใช้ประกอบกิจกรรมเข้าจังหวะในกิจกรรมโนราฯ เน้นใช้ดนตรีประกอบการควบคุมจังหวะในการดำเนินกิจกรรมวิจัย ในการใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเรียนรู้ ลักษณะของเครื่องดนตรีที่เลือกใช้ในการประกอบกิจกรรมเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ คือ กลอง และทับ เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะของโนรา มีลักษณะของเสียงดนตรีทุ่ม เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญด้านบำบัดเสนอแนะ เรื่องของการคัดเลือกดนตรีในการออกแบบชุดกิจกรรม ควรมีลักษณะของ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เสียงดนตรีทุ้มต่ำ ไม่แหลม เหตุผลที่ใช้ดนตรีลักษณะนี้ เพราะกลุ่มเด็กออทิสติกจะไม่ชอบเสียงแหลมอาจทำให้เด็กมีภาวะต่อต้าน เมื่อได้ยินเสียงในลักษณะแหลม (Jeerapa, 2018)

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 คือ การคัดเลือกกระบวนท่ารำและเรียบเรียงโดยคำนึงตามหลักการเคลื่อนไหวร่างกาย มีการยืดเหยียดของกล้ามเนื้อ ในลักษณะกระบวนท่า จากกระบวนท่าเล็ก โดยเน้นแกนกลางไปสู่การยืดเหยียดแขนออกไปด้านข้างลำตัว ซึ่งสอดคล้องกับการรำตามหลักของนาฏศิลป์ไทย (Arissara, 2008, p.55) โดยลักษณะกระบวนท่ารำสำหรับออกแบบควรเป็นกระบวนท่ารำชุดเดิมตลอดระยะเวลาฝึกกิจกรรม (Sirinton, 2010, p.30)

จากการศึกษาดังกล่าวข้อค้นพบที่แตกต่างจากงานวิจัยฉบับอื่น คือ การนำกระบวนท่ารำโนรา 12 ท่า จาก 2 สายตระกูล คัดสรรคงเหลือเพียง 6 กระบวนท่ารำ โดยคำนึงถึงหลักการด้านนาฏศิลป์ไทยที่มีความสอดคล้องกับหลักการด้านวิทยาศาสตร์ คือ การเคลื่อนไหวในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ในการเรียบเรียงกระบวนท่ารำออกแบบชุดกิจกรรม จากกระบวนท่ารำที่มีซับซ้อนน้อยไปสู่กระบวนท่ารำที่มีความซับซ้อนมากขึ้น จากกระบวนท่ารำเล็ก ไปสู่กระบวนท่ารำใหญ่ ด้านการออกแบบดนตรีเพื่อประกอบกิจกรรมเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนท่ารำที่เป็นเครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา คือ กลอง และทับ ใช้เครื่องดนตรีสองชิ้น เนื่องจากเป็นลักษณะเสียงดนตรีที่มีความทุ้ม เพื่อไม่ได้กลุ่มตัวอย่างตื่นตระหนกและต่อต้านต่อเสียงไม่ใช้เพลงประกอบการเคลื่อนไหวทั้งบทเพลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษากระบวนท่ารำอื่นที่แตกต่างจาก 6 กระบวนท่ารำที่ได้คัดสรรเพื่อนำมาสร้างชุดกิจกรรม

2. การออกแบบชุดกิจกรรมโนราจะสามารถเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่พัฒนาด้านร่างกายแก่ผู้ป่วยกลุ่มอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาอย่างอื่น ผนวกกับด้านกิจกรรมการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะ เพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่และการทรงตัวของเด็กกลุ่มออทิสติก

2. ลักษณะของกิจกรรม ควรมีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้น และส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างออทิสติกมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อ และสมาธิร่วมกัน สามารถพัฒนาศักยภาพในระหว่างการทำกิจกรรม

References

Arissara, C. (2008). **Effects of manohra dance exercise program on physical fitness.** A thesis for the Degree of Master of Arts in Human and Social Development. Prince of Songkla University.

Bubphachat, O. (2018). Lecturer in Program in Dramatic Arts and Drama. 15 September 2018. Interview.

Carr, J.H. & Shepherd, R.B. (1982). **A motor Relearning Programme for Stroke**. London : Heinemann Medical Books.

Jeerapa, J. (2018). Physiotherapist Rajanukul Institute. 30 October 2018. Interview.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Kongtong, T. (2018). **Physical Fitness of Youth Manora in Higher Education Songkhla Province.** A thesis for the Degree of Master of Arts in Human and Social Development. Prince of Songkla University.

Sirinton, K. (2010). **A Study on Gross Motor Skills of Children with Severe Intellectnal Disbilities Using the Motor Skills Trainning Program of Special Olympic, THAILAND, Incorporated with Physical Fitess Activities**. Master of Education Degree in Special Education. Srinakharinwirot University.

Surat, J. (2010). **The Effects of Exercises by Using Basic Movement Activities on Balance Ability of Autistic Children**. A thesis for the Degree of Master of Education Prgram in Health and Physical Education. Chulalongkirn University.

Wendy Fidler. (2009). Play as Therapy : Assessment and Therapeutic Interventions. **Journal support for learning, 24**(3), 146-147.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

The Development of Thai Sign Language Multimedia on Home Economics for Students with Hearing Impairment

วันทนา แดงเรือง*
Wantana Daengrueang
จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง**
Jiraphat Kaewsritong
วิรัชยา อินทะกัณฑ์**
Wirachya Intakan

Received : August 29, 2021
Revised : October 29, 2021
Accepted : December 13, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้มีประสิทธิภาพ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 1 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และแบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลการวิจัย สื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านการใช้ภาษามือ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านที่ 2 ด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ด้านที่ 3 ด้านการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38

คำสำคัญ : ภาษามือไทย / นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน / สื่อมัลติมีเดีย

*นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Master of Arts program Students Home Economics, Phibunsongkhram Rajabhat University
**อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Lecturer of Home Economics Program, Phibunsongkhram Rajabhat University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The main objective of this research was to develop an effective Thai Sign Language Multimedia on home economics for students with hearing Impairment. The participans were 5 experts including : two home economics experts, two specialists in sign language for students with hearing impairment and one multimedia specialists. The instruments used in this study were Thai Sign Language Multimedia on Home Economics for Students with Hearing Impairment and the evaluation form for measuring an effectiveness of the Thai Sign Language Multimedia on Home Economics for Students with Hearing Impairment. The research found that an effectiveness of Thai Sign Language Multimedia on Home economics for students with hearing impairment were rated by the experts at very high level. Mean score was 4.51 which was at the highest Level. Considering each aspect, it was found that the highest mean was the Aspect 4: the use of sign language (M=4.80), followed by the Aspect 2: the components of multimedia (M=4.44), the Aspect 3: the use of language (M=4.40) and the lowest mean score was the Aspect 1: the content of learning (M=4.38) respectively.

Keywords : Thai Sign Language / Students with Hearing Impairment / Multimedia

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 (1) กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และ (2) กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษาสถานศึกษาระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของบุคคล (Office of the Higher Education Commission, 2017, p.3)

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นนักเรียนพิการประเภทหนึ่งที่สามารถเข้ารับการศึกษาได้ แต่เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักจะมีปัญหาในด้านการสื่อสารกับคนที่มีการได้ยินปกติทั่วไป อันเนื่องมาจากนักเรียนเหล่านี้มีปัญหาในการรับฟังเสียง ส่งผลให้ไม่สามารถได้ยิน และพูดได้ เมื่อการฟังและการพูดมีปัญหาจึงส่งผลกระทบไปถึงการอ่านและเขียน (Phoommisittiporn A., et al., 2019, p.1668) จากปัญหาดังกล่าวผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมีปัญหาในการพูด คือ พูดได้น้อย หรือพูดไม่ชัด ต้องใช้ภาษาท่าทางหรือภาษามือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลาที่สูญเสียการได้ยิน มีปัญหาในการใช้ภาษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือใช้ภาษาค่อนข้างจำกัดและไม่ถูกหลักไวยากรณ์ ไม่สามารถนำคำศัพท์ไปใช้เพื่อเรียบเรียงประโยคที่หลากหลาย หรือต่างสถานการณ์ อาจจะมีการสลับที่คำ หรือข้อความในประโยคที่ส่งผลให้การเขียน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

บกพร่องด้วย เช่น หมายเหตุเป็นเหตุหมาย กระเพาะเป็นกระเฉพาะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนใหญ่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากความบกพร่องในการฟังทำให้มีทักษะทางภาษาจำกัด โดยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มหูตึงมีระดับการได้ยินหลงเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านการได้ยินแต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับความบกพร่องส่วนกลุ่มหูหนวก คือ กลุ่มที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับรู้ข้อมูลผ่านทางการได้ยินเด็กกลุ่มนี้ต้องเรียนรู้ท่าภาษามือเป็นหลักในการสื่อสารแทนการฟัง (Office of the Higher Education Commission, 2017, p.7)

ภาษามือ เป็นภาษาของคนหูหนวกที่ใช้ในการรับรู้ภาษาผ่านการมองเห็น ภาษามือไทยเป็นภาษาๆหนึ่งที่มีโครงสร้างและไวยากรณ์เป็นของตัวเอง มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักทางภาษาศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องคุณสมบัติของภาษา การสื่อสารด้วยภาษามือของคนหูหนวก ทำให้คนหูหนวกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆได้เหมือนคนทั่วไป (Sapwattanapaisan, 2011, p.3) นอกจากนั้นภาษาสำหรับคนหูหนวก ใช้มือ สีหน้า และกริยาท่าทางประกอบในการสื่อความหมายและถ่ายทอดอารมณ์แทนการพูด ภาษามือเป็นภาษาที่นักการศึกษาทางด้านการศึกษาของคนหูหนวกตกลงยอมรับกันแล้วว่าเป็นภาษาหนึ่งสำหรับติดต่อสื่อความหมายระหว่างคนหูหนวกกับคนหูหนวกด้วยกัน และระหว่างคนปกติกับคนหูหนวกในภาษาอังกฤษเรียกว่า “Sing-Language” (Thiphayasothon, 2015, p.3)

ในปัจจุบันสถานศึกษาได้นำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมาช่วยในการสอนหลายรูปแบบ โดยใช้คอมพิวเตอร์สร้างบทเรียนต่างๆให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองสื่อมัลติมีเดีย หมายถึง การนำเอาองค์ประกอบของสื่อลักษณะต่างๆมาผสมผสานเข้าด้วยกันซึ่งประกอบไปด้วยตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เสียง (Sound) และวีดิทัศน์ (Video) โดยผ่านกระบวนการทางระบบคอมพิวเตอร์เพื่อสื่อความหมายกับผู้ใช้อย่างมีปฏิสัมพันธ์และบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน (Somboon, et al., 2015, p. 118) และจากการศึกษาของ Sukphatthi (2017, p.25) พบว่าการออกแบบสื่อมัลติมีเดียอาศัยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1. สื่อที่รับรู้จากการมองเห็น 2. สื่อที่มีเสียงและภาพ 3. สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทั้ง 3 ประการนี้ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมการรับรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รูปแบบของสื่อแบบมัลติมีเดียที่มีทั้งตัวหนังสือ รูปภาพทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว รวมถึงจากวีดิทัศน์ ซึ่งเป็นภาพการแสดงท่าภาษามือในเนื้อหาต่างๆ จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าใจเรื่องราวในเนื้อหาวิชาที่สอนได้ดีกว่าแบบตัวหนังสือเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามต้องการ สร้างความสนใจ และเร้าใจให้ผู้เรียนและสามารถนำไปทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง โดยสื่อมัลติมีเดียเป็นตัวที่ดีอย่างหนึ่งในการเปลี่ยนนามธรรมให้เป็นรูปธรรมและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียน ตามความสามารถของตนเอง จึงเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการเรียนรู้ สื่อแบบมัลติมีเดียจึงเป็นบทเรียนที่นำเสนอตามลำดับของเนื้อหา ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนแต่ละคนประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ทุกคน และยกระดับการศึกษาให้แก่ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น (Boonthanom, 2010)

คหกรรมศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในมนุษย์ทุกคน เช่น งานบ้าน การเรือน การดูแลบ้าน การประกอบอาหาร และสามารถก่อให้เกิดรายได้เพื่อนำมาใช้เลี้ยงชีพ คหกรรมศาสตร์จึงเป็นวิชาชีพที่มีคุณลักษณะเฉพาะด้านเป็นเอกลักษณ์ของไทย เช่น งานแกะสลัก งานจักรสาน งานด้านอาหารไทยและขนมไทย เป็นต้น งานคหกรรมสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้าน เช่น งานประดิษฐ์ งานอาหาร งานตัดเย็บ งานใบตอง และงานดอกไม้ (Academic work, career and technology, 2020)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 1 ท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขาคหกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับมีประสบการณ์ด้านการสอนคหกรรมศาสตร์ อย่างน้อย 5 ปี
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือ จำนวน 2 ท่าน ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขาการศึกษาพิเศษที่เกี่ยวข้องกับมีประสบการณ์ด้านการสอนการศึกษาพิเศษ อย่างน้อย 5 ปี
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 1 ท่าน ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขาคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับมีประสบการณ์ด้านการสอนคอมพิวเตอร์ อย่างน้อย 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และแบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งมีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. สื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง สื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีวิธีดำเนินการการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียตามแนวคิดของ Dastbaz, (2003) โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาเนื้อหาและวิเคราะห์รายละเอียดวิธีการสร้างสื่อมัลติมีเดียจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างสื่อมัลติมีเดียและการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรวมทั้งงานด้านคหกรรมศาสตร์มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่องสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์

1.2 กำหนดรูปแบบสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและนำมาสังเคราะห์และกำหนดรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้องค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ ข้อความหรือตัวอักษร ภาพนิ่ง เสียง ภาพเคลื่อนไหว และวีดีทัศน์

1.3 ดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดียมีลำดับขั้นตอนวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.3.1 ศึกษาข้อมูลเนื้อหากลุ่มอาหารและโภชนาการ และกลุ่มผ้า

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

1.3.2 เขียนบทบรรยายเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการใช้งานสื่อมัลติมีเดีย และกำหนดรายละเอียดของสูตรกลุ่มอาหารและโภชนการ และสูตรกลุ่มผ้า โดยสื่อมัลติมีเดีย ประกอบไปด้วยเนื้อหาจำนวน 10 ตอน แต่ละครั้งใช้เวลาเรียน 60 นาที

1.3.2.1 กลุ่มอาหารและโภชนาการ คัดเลือกอาหารทั้งหมด 4 ประเภท คือ

1) อาหารว่าง ได้แก่ ขนมจีบนกไทย หมูโสร่ง

2) ขนมไทย ได้แก่ ขนมถั่วอัด ขนมครองแครงสามสีกะทิสด

3) ขนมอบ ได้แก่ บราวนี่ คุกกี้คอร์นเฟ็ก

4) เครื่องดื่ม ได้แก่ อัญชันน้ำผึ้งมะนาวโซดา นมอัญชันทูโทน

1.3.2.2 กลุ่มผ้า 2 ชนิด คือ

1) หน้ากากอนามัย

2) หมอนฟักทองปักเข็มหมุด

ส่วนการคัดเลือกเนื้อหากลุ่มอาหารและโภชนาการ และกลุ่มผ้าที่ใช้ในการจัดทำสื่อมัลติมีเดีย ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกเนื้อหาโดยยึดเนื้อหาจากสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ใช้สอนเป็นหลัก

1.3.3 เตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ถ่ายทำ และปฏิบัติการทำอาหารและโภชนาการ และผ้า จำนวน 10 เรื่อง พร้อมถ่ายทำภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวด้วยกล้องวีดีโอ

1.3.4 สร้างภาพเคลื่อนไหวและใส่เทคนิคพิเศษ

1.3.5 ทำการบันทึกเสียง

1.3.6 นำข้อมูลไฟล์วีดิทัศน์ และเสียงมาตัดต่อ

1.3.7 แสดงท่าทางภาษามือไทยคำศัพท์ด้านคหกรรมศาสตร์ และบันทึกข้อมูลภาพเคลื่อนไหวด้วยกล้องวีดีโอ

1.3.8 นำข้อมูลไฟล์วีดิทัศน์แสดงท่าทางภาษามือไทยมาตัดต่อ

1.3.9 ประมวลผลและจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบไฟล์

ภาพที่ 1 ตัวอย่างสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทย “อัญชันน้ำผึ้งมะนาวโซดา,หมูโสร่ง,ขนมครองแครงสามสีกะทิสด”

1.4 นำสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงและทำเป็นสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ที่สมบูรณ์

2. แบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับ ดังต่อไปนี้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

2.1 สร้างแบบประเมินสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ ตามแนวคิดที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า เพื่อให้ได้เนื้อหาเพียงพอและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดซึ่งประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย ด้านการใช้ภาษา และด้านภาษามือ มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ด้านเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหามีความเหมาะสมและชัดเจนเหมาะกับระดับชั้น อธิบายเนื้อหาถูกต้องชัดเจนเข้าใจง่าย การออกแบบการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม และเนื้อหาครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2.1.2 ด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ การออกแบบหน้าจอเหมาะสม รูปภาพประกอบสามารถสื่อความหมาย และมีความสอดคล้องกับเนื้อหามีความชัดเจน รูปแบบตัวอักษร ขนาดและสีตัวอักษรมีความชัดเจนอ่านง่าย และเหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน ความเหมะสมของสีพื้นกับเนื้อหาที่นำเสนอ ภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหว/วีดีทัศน์ที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหา และคุณภาพของเสียงประกอบมีความชัดเจนเข้าใจง่าย

2.1.3 ด้านการใช้ภาษา ได้แก่ ข้อความที่นำเสนอใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจนเข้าใจง่าย และเหมาะสมกับผู้เรียน

2.1.4 ด้านภาษามือ ได้แก่ การใช้ภาษามือสื่อความหมายเข้าใจง่ายถูกต้องชัดเจน

โดยลักษณะแบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Srisaat, 2000, p.163) ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับพอใช้
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับควรปรับปรุง

โดยกำหนดเกณฑ์แปลความหมายไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย			ความหมาย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51-2.59	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด

ทั้งนี้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง สื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์จะต้องผ่านเกณฑ์ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือ ต้องมีผลการประเมินสื่อมัลติมีเดียจากผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51

2.2 นำแบบประเมินประสิทธิภาพที่พัฒนาขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ และนำ ไปให้ผู้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือ จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 1 ท่าน

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนพิจารณา (Srisaat, 2011, p.71) ดังนี้

ให้คะแนน +1 คะแนน แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 คะแนน ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน -1 คะแนน แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

3.5 นำแบบประเมินประสิทธิภาพที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Srisaat, 2011, p.71) โดยผลการหาค่า IOC พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 หลังจากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา

3.6 นำผลการตรวจสอบและแบบประเมินประสิทธิภาพเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2. นำสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่พัฒนาขึ้น และแบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ จำนวน 5 คน ทำการประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. นำผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดำเนินการสรุปผลเพื่อแปลความหมาย

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 ความถูกต้องของเนื้อหา	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
1.2 เนื้อหาชัดเจน	4.40	0.80	มีความเหมาะสมมาก

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.3 การออกแบบเนื้อหามีความเหมาะสม	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
1.4 การนำเสนอเนื้อหามีความเหมาะสม	4.00	0.63	มีความเหมาะสมมาก
1.5 ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับของนักเรียน	4.40	0.49	มีความเหมาะสมมาก
1.6 เนื้อหามีความยาก	4.00	0.63	มีความเหมาะสมมาก
1.7 เนื้อหามีความง่าย	4.00	0.63	มีความเหมาะสมมาก
1.8 เนื้อหาครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
1.9 ระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม	4.20	0.40	มีความเหมาะสมมาก
1.10 มีเนื้อหาใหม่ๆ ให้ได้เรียนรู้	4.40	0.80	มีความเหมาะสมมาก
1.11 ประโยชน์ในการนำไปใช้งาน	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวมด้านเนื้อหา	**4.38**	**0.30**	**มีความเหมาะสมมาก**
2. ด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย			
2.1 การออกแบบหน้าจอมีความเหมาะสม	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
2.2 รูปแบบตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.40	0.49	มีความเหมาะสมมาก
2.3 ขนาดตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.20	0.40	มีความเหมาะสมมาก
2.4 ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน และมีสีสันสวยงาม	4.20	0.75	มีความเหมาะสมมาก
2.5 สีตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.20	0.75	มีความเหมาะสมมาก
2.6 สีพื้นหลังกับเนื้อหาที่นำเสนอมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
2.7 รูปภาพประกอบสามารถสื่อความหมายได้	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
2.8 รูปภาพและเนื้อหามีความสอดคล้องชัดเจน	4.40	0.80	มีความเหมาะสมมาก
2.9 ความชัดเจนและน่าสนใจของภาพ	4.20	0.75	มีความเหมาะสมมาก
2.10 เอฟเฟคที่ใช้ทำให้น่าสนใจ	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
2.11 ประเภทของเพลงที่ใช้ประกอบ	4.20	0.40	มีความเหมาะสมมาก
2.12 สื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจ	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
2.13 คุณภาพของเสียงประกอบมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
2.14 คุณภาพของเสียงบรรยายมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.20	0.40	มีความเหมาะสมมาก
2.15 ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และวีดีทัศน์ มีความชัดเจนและเหมาะสม	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวมด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย	**4.44**	**0.23**	**มีความเหมาะสมมาก**

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านการใช้ภาษา			
3.1 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	4.20	0.75	มีความเหมาะสมมาก
3.2 คำบรรยายสัมพันธ์กับภาพ	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.3 ภาษาที่ใช้มีความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.00	0.63	มีความเหมาะสมมาก
3.4 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.5 ข้อความมีความสมบูรณ์เหมาะสม	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
รายการประเมิน	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
ภาพรวมด้านการใช้ภาษา	**4.40**	**0.28**	**มีความเหมาะสมมาก**
4. ด้านภาษามือ			
4.1 ความชัดเจนของท่ามือ	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.2 การเคลื่อนไหวของมือ	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.3 สีหน้าของล่ามภาษามือชัดเจน	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.4 ความชัดเจนของการสะกดนิ้วมือ	5.00	0.00	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.5 ตำแหน่งของมือถูกต้อง	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.6 ภาพการแปลภาษามือชัดเจน	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.7 การแต่งกายของล่ามภาษามือมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.8 ฉากหลังมีความเหมาะสม	4.60	0.49	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.9 บุคลิกภาพโดยรวมของล่ามภาษามือมีความเหมาะสม	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4.10 การสื่อสารด้วยภาษามือโดยภาพรวมมีความชัดเจน ถูกต้องเข้าใจง่าย	4.80	0.40	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวมด้านภาษามือ	**4.80**	**0.13**	**มีความเหมาะสมมากที่สุด**
รวมทุกด้าน	**4.51**	**0.18**	**มีความเหมาะสมมากที่สุด**

จากตาราง 1 ผลการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า ผลการประเมินโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.51) ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านการใช้ภาษามือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.80) ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านที่ 2 ด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.44) ด้านที่ 3 ด้านการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.40) และต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.38)

และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านที่ 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1.1 คือ ความถูกต้องของเนื้อหา และ ข้อที่ 1.11 ประโยชน์ในการนำไปใช้งาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.80) ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1.4 การนำเสนอเนื้อหามีความเหมาะสม ข้อที่ 1.6 เนื้อหามีความยาก และข้อที่ 1.7 เนื้อหามีความง่าย ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$= 4.00) ซึ่งมีความเหมาะสมมาก ด้านที่ 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ ข้อที่ 2.6 สีพื้นหลังกับเนื้อหาที่นำเสนอมีความชัดเจนและเหมาะสม และ ข้อที่ 2.7 รูปภาพประกอบสามารถ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สื่อความหมายได้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.80) ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 2.3 ขนาดตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสม ข้อที่ 2.4 ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน และมีสีสันสวยงาม ข้อที่ 2.5 สีตัวอักษรมีความชัดเจนและเหมาะสม ข้อที่ 2.9 ความชัดเจนและน่าสนใจของภาพ ข้อที่ 2.11 ประเภทของเพลงที่ใช้ประกอบ และข้อที่ 2.14 คุณภาพของเสียงบรรยายมีความชัดเจนและเหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.20) ซึ่งมีความเหมาะสมมาก ด้านที่ 3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3.2 คำบรรยายสัมพันธ์กับภาพ ข้อที่ 3.4 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน และข้อที่ 3.5 ข้อความมีความสมบูรณ์เหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.60) ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อที่ 3.3 ภาษาที่ใช้มีความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.00) ซึ่งมีความเหมาะสมมาก ด้านที่ 4 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4.4 ความชัดเจนของการสะกดนิ้วมือ และ ข้อที่ 4.7 การแต่งกายของล่ามภาษามือมีความเหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 5.00) ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 4.3 สีหน้าของล่ามภาษามือชัดเจน และ ข้อที่ 4.8 ฉากหลังมีความเหมาะสม ซึ่งมีเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$= 4.60) ซึ่งมีความเหมาะสมมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า สื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยที่พัฒนาขึ้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ให้ค่าความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ถือว่าสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่พัฒนาขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามแนวคิดการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียของ Dastbaz (2003) ซึ่งประกอบด้วย 1. ขั้นตอนการศึกษาความต้องการในระบบ 2. ขั้นตอนการออกแบบ 3. ขั้นตอนการพัฒนาและติดตั้งระบบ และ 4. ขั้นตอนประเมินผลของสื่อมัลติมีเดีย จนได้สื่อมัลติมีเดียที่สมบูรณ์และที่สำคัญสอดคล้องตามความต้องการของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีองค์ประกอบมัลติมีเดียประกอบไปด้วย ข้อความหรือตัวอักษร วีดิทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว เสียง และภาพนิ่ง และมีการใช้ภาษามือในการสื่อสาร พร้อมทั้งมีภาพภาษามือมีคำบรรยายประกอบใต้ภาพที่มาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งสอดคล้องกับ Somboon, et al. (2015) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียสอนศัพท์ภาษามือไทยด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับคนพิการทางการได้ยินที่มีความคุ้นเคยกับการใช้ภาษามือไทย สื่อดังกล่าวประกอบไปด้วยเนื้อหาที่เป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และวีดีทัศน์ภาษามือไทย รวมทั้งแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าสื่อมีคุณภาพในระดับมาก-มากที่สุด และการประเมินผลการใช้งานโดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพิการทางการได้ยิน งานวิจัยนี้ยังได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อทางการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของคนพิการทางการได้ยิน และ Mingsiritham (2016) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีปัญหาทางภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา การรับรู้ทางสายตามีความสำคัญยิ่งต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้เพราะต้องใช้สายตาในการเรียนรู้ภาษาแทนการฟัง หรือประกอบกับการได้ยินที่เหลืออยู่ เพื่อสื่อความหมายให้กับผู้อื่นเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อสติปัญญาด้านความคิด การออกแบบสื่อที่ผู้ใช้เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรมีการออกแบบสื่อโดยมีตัวเลือก คือ ใช้สื่อหลายๆ อย่าง และการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย การใช้สื่อที่เป็นตัวหนังสืออย่างเดียวมีส่วนช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่จะสอนได้น้อย ส่วนรูปแบบของสื่อมัลติมีเดียที่มีตัวหนังสือ รูปภาพ และภาษามือ รวมกันทั้ง 3 อย่าง จะมีส่วนช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่สอนได้ดีกว่าแบบตัวหนังสืออย่างเดียว หรือตัวหนังสือกับภาษามือ ส่วนการใช้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

สื่อที่มีการนำเสนอโดยมีตัวหนังสือกับรูปภาพจะช่วยให้เข้าใจเรื่องที่จะสอนได้ดีกว่าแบบตัวหนังสืออย่างเดียว หรือตัวหนังสือกับภาษามือ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kasiwat, et al. (2014) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยเนื้อหาที่ถูกต้องชัดเจน มีเสียงประกอบ ภาพที่แสดงได้อย่างชัดเจน และสื่อความหมายได้ตรง ขนาดตัวอักษรเหมาะสม การนำเนื้อเสนอเนื้อหาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก กิจกรรมน่าสนใจสนุกสนานจะทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นมาคุณภาพที่ดี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้วางเอาไว้ คือ ด้านเนื้อหา ด้านองค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย ด้านการใช้ภาษา และด้านภาษามือและผ่านกระบวนการตรวจสอบอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อสร้างความน่าสนใจของสื่อมัลติมีเดียให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ Somboon, et al. (2015) ได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง การวิจัยพัฒนาสื่อมัลติมีเดียสอนศัพท์ภาษามือไทยด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียสอนศัพท์ภาษามือไทยด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับคนพิการทางการได้ยินที่มีความคุ้นเคยกับการใช้ภาษามือไทย มีขั้นตอนในการพัฒนาประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือ (1) คัดเลือกศัพท์ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (2) ออกแบบและสร้างสื่อมัลติมีเดีย และ (3) ประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียโดยผู้เชี่ยวชาญและคนพิการทางการได้ยินเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการวิจัยและพัฒนาได้สื่อมัลติมีเดียสอนศัพท์ภาษามือไทยด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการได้ยินที่ผ่านการประเมินคุณภาพ จำนวน 103 คำ สื่อดังกล่าวประกอบไปด้วยเนื้อหาที่เป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และวีดีทัศน์ภาษามือไทย รวมทั้งแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าสื่อมีคุณภาพในระดับมาก-มากที่สุด และการประเมินผลการใช้งานโดยยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพิการทางการได้ยินพบว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 48.3 และพบว่า ร้อยละ 70 ของผู้เรียน บรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อ งานวิจัยนี้ยังได้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อทางการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของคนพิการทางการได้ยินในประเทศไทยด้วย และสอดคล้องกับ Sirisurapakdi, et al. (2018) ได้ทำการศึกษาการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียคอมพิวเตอร์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทไธศวรรย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อมัลติมีเดียคอมพิวเตอร์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทไธศวรรย์ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) สื่อมัลติมีเดียคอมพิวเตอร์ เรื่อง หลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ 2) แบบประเมินคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า สื่อมัลติมีเดียคอมพิวเตอร์ที่พัฒนามีคุณภาพอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.18

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจที่จะนำสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยด้านคหกรรมศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไปใช้ ควรศึกษาวิธีการใช้ให้เกิดความเข้าใจถ่องแท้ก่อนนำไปใช้ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยในหมวดคำศัพท์อื่นๆ ด้านคหกรรมศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2. ควรพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภาษามือไทยในการสอนรายวิชาอื่นๆ เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

References

Academic work, career and technology. (2020). **Home Economics**. [Online]. Available : https://sites.google.com/site/marisaphosri/khhkrrm [2020, November 1].

Dastbaz, M. (2003). **Designing Interactive Multimedia Systems**. International Edition. Mcgraw-Hill.

Phoommisittiporn, A., Suanset, W. & Duangwiset, B. (2019). Development of a Thai Sign Language book titled Thai desserts for students with hearing impairments. Department of Home Economics. **VeridianE-Journal,Silpakorn University, 12**(6), 1665-1687.

Srisaat, B. (2000). **Preliminary research**. Bangkok : Children's Club.

Mingsiritham, K. (2016). **Design of creative educational media**. Bangkok : Chulalongkorn Publishing House University.

Office of the Higher Education Commission (2017). **Training documents Personnel potential development course related to educational management for people with disabilities in higher education on working with students with disabilities**. (5th ed.). Bangkok : Office of the Higher Education Commission.

Boonthanom, P. (2010). **The Development of Computer Assisted Teaching Lessons in Career and Technology Learning Group on Information Technology for Mathayomsuksa 4 Students at Satri Setthabutbampen School**. Nakhon Pathom : Silpakorn University.

Sirisurapakdi, P., Techatripop, T. & Shobtamdee, B. (2018). Development of multimedia computer media on principles of computer operation For students in Mathayom 1, Wat Phutthaisawan School. **Journal of Learning Innovations, 4**(1), 49-60.

Somboon, P., Suphajanya, P., Chanheng, S., Jitwiriyatham, T. & Yoksuriyan, S. (2015). Criticism of Research and development of multimedia media teaching Thai sign language vocabulary in technology of facilities. **Educational Research Journal Faculty of Education Srinakharinwirot University, 9**(2), 118-127.

Thiphayasothon, S. (2015). **A study of the ability to memorize Thai words through sign language of children with hearing impairments. using multimedia computer lessons**. Master of Education Thesis Special Education Songkhla Rajabhat University.

Sapwattanapaisan, S. (2011). **A Study of the Effects of Multimedia Lessons on Thai Sign Language Vocabulary by Storytelling Affecting Sign Language Skills of Sign Language Interpreter Student**s. Rajasuda College Mahidol University Master of Science Thesis. Department of Educational Technology Silpakorn University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Kasiwat, S., Ninnoppakhun, P. & Kerdtham, C. (2014). Development of computer-assisted English vocabulary lessons for grade 5 students. **Valayalongkorn Review Journal, 4**(2), 115-126.

Sukphatthi, T. (2017). Multimedia media format for learning in computer graphics for the hearing impaired. **Journal of the Association of Private Higher Education Institutions of Thailand under the Royal Patronage of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, 23**(2), 25-33.

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)
Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Development of a Curriculum to Enhance Thai Reading Competency by Using Literature-Based Approach for Grade 4 International School Students

เปรมฤดี กองคำ*
Premruedee Kongkham
ดวงจันทร์ เดี่ยววิไล**
Duangchan Diowvilai

Received : August 16, 2021
Revised : November 26, 2021
Accepted : December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนานาชาติแครนเบอร์รี่ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 6 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563-2564 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยที่พัฒนาขึ้น และแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยแบบปรนัย 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 รู้จักวรรณคดี หน่วยที่ 2 เรื่องนี้น่าสนุก หน่วยที่ 3 ปลุกพลังการอ่าน หน่วยที่ 4 สื่อสารฉับไว และหน่วยที่ 5 มั่นใจใช้ได้จริง หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยเหมาะสม ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.24, S.D. = 0.54) หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.09, S.D. = 0.78) และผลการใช้หลักสูตรฯ คือ นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\overline{X}$= 12.33, S.D. = 6.28), ($\overline{X}$= 26.00, S.D. = 2.28) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร / สมรรถนะการอ่านภาษาไทย / การใช้วรรณคดีเป็นฐาน / นักเรียนโรงเรียนนานาชาติ

*นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Student of Master Degree of Education Program in Curriculum and Instruction, Lampang Rajabhat University
**อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Master Degree of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education Lampang Rajabhat University

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The objectives of this research were to develop the curriculum for enhancing Thai reading competency using Literature-Based Approach for grade 4 International school students and to study the results of the implementation. The Target group was grade 4 enrolled of Thai Class semester 2nd in Academic year 2020-2021 at Cranberry International School in Lampang province. Research tools were the developed curriculum and Thai reading competency test. Data analysis by using Mean, Standard division and Percentage. The result found that there was the curriculum to enhance Thai reading competency which composed of 5 learning units: Unit 1 Introducing Thai literature, Unit 2 Ready for reading, Unit 3 Power of reading, Unit 4 Reading as communication, Unit 5 Reading in real life. The developed curriculum has a suitable average, at a high level ($\overline{X}$= 4.24, S.D. = 0.54). The learning units and lesson plans has a suitable average, at a high level ($\overline{X}$= 4.09, S.D. = 0.78). The results of the implementation were that the student's posttest scores were higher than pretest scores ($\overline{X}$= 12.33, S.D. = 6.28), ($\overline{X}$= 26.00, S.D. = 2.28).

Keywords : Development of a Curriculum / Thai Reading Competency / Literature-Based Approach / International School Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ การสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ONEC, 2008, p.37) ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว การเปิดรับความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงความคิด ความเห็น แสดงความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ไปยังบุคคลอื่น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุวิชาภาษาไทยให้เป็นวิชาบังคับในโรงเรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยมุ่งหวังให้นักเรียนสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ทั้งนี้ในโรงเรียนนานาชาติ เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสากล นับตั้งแต่ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) และประเทศไทยมีข้อผูกพันในการเปิดตลาดการค้า รวมทั้งประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ธุรกิจการศึกษานานาชาติในประเทศไทยขยายตัวมากยิ่งขึ้น จากข้อมูลการลงทุนด้านธุรกิจโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย พบว่า ในปีพุทธศักราช 2560 มีจำนวนโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นรวมทั้งสิ้น 183 โรงเรียน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 18-20 และมีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 53,754 คน (Ministry of Education, 2008, pp.215-218) ภายใต้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น หลักสูตรสหราชอาณาจักร หลักสูตรอเมริกัน หลักสูตรญี่ปุ่น ฯลฯ ซึ่งแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันตามบริบท และถึงแม้ว่าจะมีนักเรียนต่างชาติที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรกอยู่มากแต่ก็มีชาวไทยเรียนอยู่ด้วยไม่น้อย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจึงได้มีประกาศ เรื่อง แนวปฏิบัติการพิจารณาการอนุญาตให้ใช้หลักสูตรโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติ ลงวันที่ 31 มีนาคม พุทธศักราช 2560 ข้อ 3 ความว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนใน

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ระบบ ประเภทนานาชาติ ต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม ดังนี้ หลักสูตรวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย ให้มีการจัดการการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย ให้กับนักเรียนของโรงเรียนทุกระดับชั้น สำหรับนักเรียนไทยทุกคนให้เรียนภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 คาบ กำหนดเวลา 1 คาบ เท่ากับ 50 นาที สำหรับนักเรียนต่างชาติ เกรด 1-8 กำหนดให้เรียนวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย เป็นวิชาบังคับ 1 คาบ ต่อสัปดาห์ กำหนดเวลา 1 คาบ เท่ากับ 50 นาที โดยโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติ อาจปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการนี้โรงเรียนนานาชาติจึงมีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับความเป็นไทย และบรรจุวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยลงไปในหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติทุกระดับชั้นได้เรียนเป็นภาษาที่สอง วัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติจึงมุ่งเน้นเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ นักเรียนทุกคนในโรงเรียนนานาชาติจะต้องเรียนภาษาไทยตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อสร้างช่องทางในการพัฒนาทักษะภาษาไทย และเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนต่างชาติเรียนรู้และเข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของไทย (ONEC, Thai language Thai culture and Thai History curriculum for international school, 2015, p.2)

จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และการศึกษาสภาพปัญหาด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติ พบว่า นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ทางภาษาไทยแตกต่างกันมาก (Lertprasertkong, 2009, p.146) เนื่องจากผู้เรียนในโรงเรียนนานาชาติมีหลายเชื้อชาติ มาจากหลายวัฒนธรรม จึงทำให้มีประสบการณ์ในการเรียนภาษาไทยในระดับที่ต่างกัน นอกจากนี้หลักสูตรโรงเรียนนานาชาติเป็นหลักสูตรต่างประเทศใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสื่อสาร ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงสนับสนุนให้เด็กได้เรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ก่อนระดับปฐมวัย และสนับสนุนให้เรียนมากกว่าสองภาษา กล่าวได้ว่าเด็กที่เรียนในระบบนานาชาติจะได้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง จึงทำให้การเรียนภาษาไทยเป็นไปอย่างช้าๆ ปัญหาที่พบได้ในเด็กที่เรียนมากกว่าหนึ่งภาษา คือ เด็กจะสร้างระบบไวยากรณ์ขึ้นมาใหม่ด้วยตัวเอง และจะเก็บสะสมระบบผิดๆ เหล่านั้นเอาไว้ โดยจะปรากฏขึ้นมาเมื่อผู้เรียนพบเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ยากขึ้น จนเกิดการปะปนกันระหว่างภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง ซึ่งหากไม่พบปัญหาตั้งแต่วัยเด็กก็จะพบในระดับที่เรียนสูงขึ้นไปจนกลายเป็นปัญหาที่แก้ได้ยาก (Charuwatee, 2011, p.91) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไฮไลน์ (Heinlein, 2013, pp.32-48) ผู้อำนวยการสถาบันคองคอร์เดียเพื่อการวิจัยทารกและพัฒนาการของมนุษย์ (Concordia Infant Research Lab) ประเทศแคนาดาที่กล่าวว่า ร้อยละ 90 ของจำนวนเด็กที่มีอายุ 3-6 ขวบ ทั้งหมด 181 คน ที่ได้รับการเลี้ยงดูให้เป็นเด็กสองภาษา จะถูกภาษาที่สองปิดกั้นการเรียนรู้คำศัพท์ และหลักไวยากรณ์ที่ถูกต้องของภาษาที่หนึ่งในช่วงการจดจำภาษา เรียกว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เรียนภาษาได้ช้ากว่าเด็กทั่วไป อีกทั้งนักเรียนหลักสูตรนานาชาติที่มีการสื่อสารด้วยภาษาแม่ (ภาษาไทย) ในชีวิตประจำวันน้อย มักจะเกิดปัญหาในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยปัญหาที่พบได้มากที่สุด คือ ปัญหาด้านการอ่าน (Boonnark, 2017, pp.90-93)

จากการศึกษาสภาพสังคมและบริบทของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติแครนเบอร์รี่ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนสัญชาติไทยที่มีภาษาแม่ คือ ภาษาไทย แต่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และภาษาจีนเป็นภาษาที่สาม เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนนักเรียนจะต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในการสื่อสารกับครูทุกคน และใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนทุกรายวิชา ยกเว้นรายวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย โดยเริ่มตั้งแต่ระดับก่อนปฐมวัยทำให้นักเรียนคุ้นชินกับการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก อีกทั้งครอบครัว

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ของนักเรียนทุกคนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนฝึกภาษาอังกฤษตั้งแต่เด็ก บางครอบครัวใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับนักเรียนตลอดเวลา นักเรียนจึงมีโอกาสในการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันน้อยมาก ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการเรียนภาษาไทยโดยเฉพาะด้านการอ่าน อย่างไรก็ตามภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและจำเป็นต่อการติดต่อสื่อสารในประเทศไทย รวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมไทย ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จึงตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย และต้องการให้โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนให้มีพื้นฐานภาษาไทยที่ดี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยเพื่อนำมาพัฒนาและเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยให้แก่นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติ พบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านภาษาและสติปัญญา สามารถทำได้โดยการจัดการเรียนรู้ภาษาจากวรรณกรรมหรือวรรณคดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน และมีกิจกรรมอ่านร่วมกัน (Panthong, 2007, pp.8-9) แนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐาน (Literature-based approach) เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สามารถพัฒนาทักษะทางด้านภาษาของผู้เรียนได้ เนื่องจากมีเรื่องราวที่น่าสนใจ สะท้อนแนวคิด ความเชื่อสภาพสังคม และประวัติศาสตร์ ภาษาสละสลวย และสอดแทรกด้วยข้อคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ แนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐานถูกนำมาใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน (Hutavadhana, 2009) ทักษะการเขียน ทักษะการใช้ภาษาไทยในภาพรวม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ทักษะสังคมต่างๆ รวมถึงการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยด้วย (Wangdul, 2014)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะการอ่านภาษาไทย และต้องการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความชอบและความสนใจในการอ่านภาษาไทยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ผู้เรียนมีความสนใจในเรื่องราวของวรรณคดีไทย และมีความต้องการที่จะอ่านวรรณคดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน (Literature-based approach) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยแก่นักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม จากการสำรวจข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้เรียน เพื่อนำมากำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย เลือกเนื้อหาสาระ จัดและรวบรวมเนื้อหาสาระ เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและหาคุณภาพหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทยของโรงเรียนนานาชาติ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านภาษาไทย และ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการอ่านภาษาไทย รวมถึงแนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐาน ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba, 1962, quoted in Patphol, M, 2019, p.10) ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด 7 ขั้นตอน

2. พัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 รู้จักวรรณคดี หน่วยที่ 2 เรื่องนี้น่าสนุก หน่วยที่ 3 ปลุกพลังการอ่าน หน่วยที่ 4 สื่อสารฉับไว หน่วยที่ 5 มั่นใจใช้ได้จริง และแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน เวลาเรียน 18 คาบ

3. จัดทำแบบประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร และแบบประเมินหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาและพิจารณาประเด็นการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร

3.2 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท

3.3 พิจารณาข้อคำถามในแบบประเมินตามประเด็นที่กำหนดไว้

3.4 นำแบบประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เบื้องต้น และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3.6 หลังจากผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว ผู้วิจัยนำแบบประเมินมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้ มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายดังนี้ (Srisa-ard, 2017, pp.82-83)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	เหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	เหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการยอมรับว่าหลักสูตรฯและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและความเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1

4. นำหลักสูตรฯ และเอกสารประกอบหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฯ เอกสารประกอบหลักสูตร และนำผลการพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

5. จัดเรียงเอกสารทำเป็นรูปเล่ม นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ เพื่อเป็นเอกสารประกอบการยื่นขอพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เมื่อผ่านการรับรองจึงจะนำเครื่องมือไปใช้จริงในภาคสนามกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทย โดยผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและหลักการเกี่ยวกับวิธีพัฒนาแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทย

2. วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ ในหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาแบบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยให้มีความตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ตามสมรรถนะย่อย 3 สมรรถนะ คือ การเข้าถึงและค้นคืนสาระ การบูรณาการและตีความ การคิดสะท้อนและประเมิน

3. กำหนดพฤติกรรมย่อยจากตัวชี้วัดและจุดประสงค์เชิงสมรรถนะ

4. พัฒนาแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด 50 ข้อ

5. พัฒนาแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบและจุดประสงค์เชิงสมรรถนะการอ่านภาษาไทย จากนั้นนำแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทย และแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบและจุดประสงค์เชิงสมรรถนะการอ่านภาษาไทย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบคุณภาพ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 5 ท่าน (กรรมการชุดเดิมที่ตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบและจุดประสงค์เชิงสมรรถนะการอ่านภาษาไทย โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องของระดับความคิดเห็น (IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงสมรรถนะ

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงสมรรถนะ

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดไม่ได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงสมรรถนะ

สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามในแบบทดสอบจะต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ผู้วิจัยจะเก็บไว้ดำเนินการต่อในขั้นต่อไป ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะนำมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามใหม่

7. นำแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้ตามคำแนะนำ ดังนี้ 1) ปรับข้อคำถาม ตัวเลือก ให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงสมรรถนะที่วัด 2) ปรับตัวเลือก และตัวลวงให้มีลักษณะใกล้เคียงกัน

8. จัดเรียงเอกสารทำเป็นรูปเล่ม นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ เพื่อเป็นเอกสารประกอบการยื่นขอพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เมื่อผ่านการรับรองจึงจะนำแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 25 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

9. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีแบบคูเดอร์-ริชาร์ด (Kuder-Richardson) สูตร KR-20 และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 30 ข้อไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ถึงโรงเรียนนานาชาติแครนเบอร์รี่ เพื่อขออนุมัติการศึกษาวิจัย จากนั้นนำเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร และเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย สำหรับผู้แทนโดยชอบธรรม/ผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองนำไปพิจารณาพร้อมทั้งชี้แจงกระบวนการการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรฯ

2. เมื่อได้รับเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยจากผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองแล้ว ผู้วิจัยชี้แจงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้กับกลุ่มเป้าหมาย

3. นำแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำก่อนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที

4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เวลาประมาณ 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 1 คาบ (คาบละ 50 นาที) รวมทั้งสิ้น 18 คาบ ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในชั่วโมงวิชาภาษาไทย

5. ในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะมีการเก็บร่องรอยการทำงานของนักเรียนจากใบกิจกรรม ใบงาน เอกสาร ชิ้นงาน และบันทึกผลการทดลองที่เกิดขึ้นตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์พัฒนาการของนักเรียน

6. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว ผู้วิจัยจะให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที

7. ผู้วิจัยรวบรวมผลการทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทย และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

1. หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 รู้จักวรรณคดี หน่วยที่ 2 เรื่องนี้น่าสนุก หน่วยที่ 3 ปลุกพลังการอ่าน หน่วยที่ 4 สื่อสารฉับไว หน่วยที่ 5 มั่นใจใช้ได้จริง ใช้เวลาเรียน 18 คาบ เมื่อนำมาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสอดคล้องและ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 (S.D. = 0.54) หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (S.D. = 0.78)

2. ผลการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 12.33 (S.D. = 6.28) และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 26.00 (S.D. = 2.28) เมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบสมรรถนะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฯ นักเรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานการอ่านภาษาไทยในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 83.33 จากการสังเกตและประเมินพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายบางคนมีสมรรถนะการอ่านที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มกลาง และกลุ่มอ่อน พบว่า นักเรียนกลุ่มเก่งมีพื้นฐานการอ่านภาษาไทยดีเยี่ยม ทำให้สามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว และสังเกตรายละเอียดในบทอ่านได้มากขึ้น ทำให้สามารถตีความบทอ่าน พร้อมทั้งสะท้อนประเมินบทอ่านได้ในระดับดีเยี่ยม ในขณะที่นักเรียนกลุ่มปานกลางมีพื้นฐานการอ่านดี สามารถเข้าถึงและค้นคืนสาระได้ดี แต่การตีความและสะท้อนประเมินยังคงต้องใช้เวลาในการอ่านทบทวนและทำความเข้าใจ ส่วนนักเรียนในกลุ่มอ่อนมีความกระตือรือร้น และความสนใจในการอ่าน มีความพยายามอย่างมากแต่ใช้เวลาค่อนข้างนาน เนื่องจากพยายามอ่านและทำความเข้าใจไปอย่างช้าๆ จึงต้องการความช่วยเหลือจากครูค่อนข้างมาก

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความเหมาะสม แปลผล
1. ความนำ	4.20	0.27	เหมาะสมมาก
2. หลักการ	4.20	0.27	เหมาะสมมาก
3. จุดหมาย	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
4. สมรรถนะการอ่านภาษาไทย	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
5. คำอธิบายรายวิชา	4.30	0.77	เหมาะสมมาก
6. โครงสร้างหลักสูตร	4.20	0.63	เหมาะสมมาก
7. หน่วยการเรียนรู้	4.40	0.58	เหมาะสมมาก
8. แนวทางการจัดการเรียนรู้	4.13	0.36	เหมาะสมมาก
9. สื่อการเรียนรู้	4.00	0.82	เหมาะสมมาก
10. การวัดและการประเมินผล	4.20	0.58	เหมาะสมมาก
ผลรวมการประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร	**4.24**	**0.54**	**เหมาะสมมาก**

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	S.D.	ระดับความเหมาะสม แปลผล
1. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	3.93	0.84	เหมาะสมมาก
2. หน่วยการเรียนรู้	3.95	0.96	เหมาะสมมาก
3. แผนการจัดการเรียนรู้	4.20	0.70	เหมาะสมมาก
ผลรวมการประเมินแผนและหน่วยการเรียนรู้	**4.09**	**0.78**	**เหมาะสมมาก**

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

คนที่	คะแนนแบบทดสอบ (30 คะแนน)		ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	
1	11	25	14
2	10	24	14
3	9	27	18
4	11	24	13
5	9	26	17
6	24	30	6
รวม (N=6)	74	156	82
$\overline{X}$	12.33	26.00	13.67
S.D.	6.28	2.28	4.23
ร้อยละ	41.11	86.67	45.56

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย ความนำ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะการอ่านภาษาไทย คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากการประเมินองค์ประกอบ และความสอดคล้องของหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้อง และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือหลักสูตรข้างต้นผ่านเกณฑ์การประเมินและสามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (Taba) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การคัดเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดระบบเนื้อหาสาระ 5) การคัดเลือกประสบการณ์การเรียน 6) การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียน และ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

7) การประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยกำหนดสิ่งที่ต้องประเมินและวิธีการประเมินหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นหลักสูตรที่เน้นการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยซึ่งเป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจสาระของสิ่งที่ได้อ่าน และเชื่อมโยงถ้อยความที่หลากหลายสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ พร้อมประเมินบทอ่านและแสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง โดยจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานมี 4 ขั้นตอน คือ 1) เตรียมพร้อมก่อนอ่าน 2) ฝึกอ่านวรรณคดี และบันทึก 3) ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 4) สรุปและทบทวน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนผสมผสานความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะก่อเกิดสมรรถนะการอ่านภาษาไทย สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดและใช้ได้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pongpajon (2019, pp.102-105) กล่าวว่า การใช้วรรณคดีเป็นฐานเป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งให้ผู้สอนใช้วรรณคดีเป็นสื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน โดยเรียนรู้ทักษะการอ่าน เขียน ฟัง และพูด ผ่านการฝึกฝนด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่มีความหมาย ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้จึงจัดเป็นการสอนแบบบูรณาการกิจกรรมทางภาษา การใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการออกแบบและจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันเรียนรู้ และตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีไทยอย่าง “รู้จัก” และ “รู้จริง” อันจะพัฒนาไปสู่ทักษะ “วรรณคดีวิจักษ์” ในท้ายที่สุดอย่างแท้จริง ดังที่กูดแมน (Goodman, 1987) ได้อธิบายว่า แนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐานพัฒนามาจากแนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language) บนฐานของทฤษฎี Constructivism ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาที่พัฒนาทักษะแต่ละด้านอย่างสัมพันธ์กัน

2. ผลการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานพัฒนามาจากพื้นฐานความชอบ และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นศึกษาบทอ่านด้วยตนเอง และมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ คอยให้ความช่วยเหลือ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามและความต้องการหาคำตอบด้วยตนเอง มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทย เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Soodlek (2020, pp.93-98) ที่พัฒนาหลักสูตรเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเน้นการอ่านเพื่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด 3 สมรรถนะ ได้แก่ การเข้าถึงและค้นคืนสาระ (Retrieving information) การบูรณาการและตีความ (Interpretation) และการสะท้อนและประเมิน (Reflection and Evaluation) ทำให้นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจศึกษาบทอ่าน สามารถนำกระบวนการ หรือความรู้ที่ได้ไปพัฒนาองค์ความรู้ของตนเอง

แม้ว่าหลังจากการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้เรียนมีคะแนนทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแต่ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า ในระหว่างการอ่านนักเรียนบางคนยังต้องการความช่วยเหลือจากครูค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะการอ่านภาษาไทยจะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกฝน สอดคล้องกับ Diowvilai, et al. (2012, p.146) ที่ได้ทำการวิจัยโครงการการพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ด้วยเครือข่ายหนุนเสริมการเรียนรู้จังหวัดลำปาง กล่าวว่า โรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนนักเรียนทุกระดับชั้นมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะภายหลังการจัดกิจกรรมหนุนเสริมการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนจัดกิจกรรม แต่ระดับสมรรถนะการอ่านภายหลังการจัดกิจกรรมหนุนเสริมยังคงอยู่ในระดับต้อง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากช่วงเวลาในการพัฒนาเพียง 1 ปีการศึกษาอาจน้อยเกินไปที่จะทำให้เห็นผล รวมถึงสมรรถนะการอ่านที่มุ่งพัฒนาในโครงการวิจัยนี้ค่อนข้างเป็นเรื่องใหม่ที่ครูไม่คุ้นเคย โดยเฉพาะสมรรถนะการอ่านเชิงวิเคราะห์ และเชิงวิพากษ์ ครูอาจไม่ถนัดที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้

จากข้อสรุปความคิดเห็นของนักเรียนในครั้งแรกส่วนใหญ่จะมองว่าการเรียนวรรณคดีเป็นเรื่องที่ยาก โดยเฉพาะวรรณคดีไทยโบราณ เนื่องจากคำศัพท์ โครงสร้างประโยค รูปแบบภาษา ลักษณะการประพันธ์ และรูปแบบการอ่านไม่เหมือนกับภาษาไทยในปัจจุบัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของของ Pongpajon (2019, pp.99-100) ที่กล่าวว่า นักเรียนส่วนมากไม่ได้ซาบซึ้ง หรือเห็นคุณค่าของวรรณคดี แต่กลับมีความเข้าใจต่อวรรณคดีในทางตรงกันข้าม คือ แทนที่จะ “วิจักษ์” แต่กลับ “วิจารณ์” อย่างขาดความรู้ความเข้าใจ เห็นได้จากกระทู้เชิงวิพากษ์วิจารณ์การเรียนวรรณคดีไทยบนโลกออนไลน์ แต่เมื่อนักเรียนได้รู้จักวรรณคดีเรื่องต่างๆ จากการบอกเล่าของครู รวมถึงได้เรียนรู้วิธีการอ่านวรรณคดี พบว่า วรรณคดีหลายเรื่องมีความน่าสนใจ มีภาษาที่สละสลวย รวมถึงมีภูมิหลังที่น่าสนใจ เมื่อนักเรียนทดลองใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนสามารถทำความเข้าใจได้ มีความชอบและความสนใจในการอ่านภาษาไทยมากขึ้น สามารถนำความรู้ หรือข้อสงสัยที่ได้จากการอ่านไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. การใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐานจะต้องอาศัยเวลา และพื้นฐานความชอบ หรือความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ครูควรให้เวลานักเรียนแต่ละคนในการอ่าน ให้โอกาสนักเรียนได้เรียนรู้การอ่านอย่างเป็นธรรมชาติและผ่อนคลาย ไม่ควรกำหนดเวลา หรือบังคับให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในขณะที่ยังไม่พร้อม

3. นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ทักษะ ความสนใจ และความพร้อมในการเรียนที่แตกต่างกัน ครูจึงควรสร้างแรงจูงใจ และบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนาน ใช้วิธีการจัดการในห้องเรียนที่หลากหลาย หมั่นใช้คำถามกระตุ้นความคิด พูดคุย รับฟังและให้กำลังใจนักเรียนอยู่เสมอให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยกับนักเรียน สำหรับนักเรียนบางคนควรให้เวลามากขึ้น และส่งเสริมให้นักเรียนอ่านทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองตามความสนใจ โดยมีครูเป็นผู้ชี้นำ เน้นการพูดคุยและอภิปรายในห้องเรียน เสริมด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง

2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยกับนักเรียนในระดับชั้นอื่นโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาเพื่อฝึกฝนให้นักเรียนสามารถอ่าน หรือเขียนสะท้อนคิด และพัฒนาความสามารถนี้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติในรูปแบบออนไลน์

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

References

Boonnark, S. (2017). Effects of Thai phonics teaching through computer-assisted instruction on Thai reading aloud skills of first grade Thai students in international program. **Online Journal of Education, 12**(1), 89-103.

Charuwatee, S. (2011). **Development and evaluation of phonics learning program for parents to support English reading skills in primary level students at st andrews international school**. Doctor's Degree dissertation, Rangsit University.

Diowvilai, D., et al. (2012). **Development of elementary children grade 4-6 with reading literacy through Lampang learning**. Lampang : Lampang Rajabhat University.

Goodman, K.S., Brooks, S.E., Meredith, Robert, Goodman. & Yetta, M. (1987). **Language and Thinking in School : A whole Language Curriculum**. New York : Richard C. Owen Publisher, Inc.

Heinlein, B.K. (2013). **Parental language mixing: Its measurement and the relation of mixed input to young bilingual children's vocabulary size**. Bilingualism : Language and Cognition.

Hutavadhana, V. (2009). **Effects of literature-based English instruction on English reading and writing ability of upper secondary school students**. Master's Thesis, Chulalongkorn University.

Lertprasertkong, N. (2009). **State and problems of the adminstation of Thai language and culture program of international schools**. Master's Thesis, Education Administration Department of Policy, Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Ministry of Education. (2008). **The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D.2008).** Bangkok : The Agricultural Co-operative Federation of Thailand.

ONEC. (2018). **Education in Thailand 2018.** Bangkok : Prigwhan graphic.

_____. (2015). **Thai language Thai culture and Thai History curriculum for international school**. [Online]. Available : https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid =b3BlYy5nby50aHxvcGVjfGd4OjJjNzg5MGIyNmZlYWE1Yjc [2015, August 14].

Panthong, B. (2007, May-August). Language for cognitive development. **Journal of Education, 8**(2), 8-9.

Patphol, M. (2019). **Contemporary curriculum development model**. Bangkok : Innovative Leaders Center in Curriculum and Learning.

Pongpajon, C. (2019). Thai language arts learning unit design using a Literature-Based Approach: Concepts, Application and Critical Concerns. **Munutsayasat Wichakan, 26**(2), 95-125.

Royal Thai Government Gazette. (2008). Rule of the Ministry of Education. Vol 125 No. 80 ง.

Soodlek, K. (2020). **The development of curriculum to enhance Thai reading literacy for grade 6 students**. Master's Thesis Lampang Rajabhat University.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Srisa-ard, B. (2017). **Introduction to research**. Bangkok : Suweeriyasarn.

Wangdul, P. (2014). **Instructional management of preschool on a literature based approach : best practice of Tungmahamek School**. Master's Thesis, Chulalongkorn University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ตำบลอูเจิ้น มณฑลเจ๊อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Tourism Components that influence Decision Making to Travel Natural and Cultural Tourism of Chinese Tourists in Wuzhen City, Zhejiang Province, People's Republic of China

闫小明*
Yan Xiaoming
ณัฐนันท์ ฐิติยาปราโมทย์**
Nuthanan Thitiyapramote

Received : March 11, 2021
Revised : May 19, 2021
Accepted : November 15, 2021

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระมีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว ระบบขนส่งสาธารณะ คุณภาพของที่พัก การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว ความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกและการตัดสินใจท่องเที่ยว และ (2) ศึกษา องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนตำบลอูเจิ้น มณฑลเจ๊อเจียง สาธารณรัฐประชาชนจีนประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวจีน จำนวน 384 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา วิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมานวิเคราะห์ด้วยการถดถอยพหุคูณ การศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนมีความคิดเห็นต่อทุกปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวระดับมาก โดยสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวและการตัดสินใจมีสัดส่วนเท่ากัน (3.64) รองลงมา คือ การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว (3.63) ระบบขนส่งสาธารณะ (3.60) ความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก (3.59) และคุณภาพที่พัก (3.55) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุดมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.305 รองลงมา คือ สิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.220 ระบบขนส่งสาธารณะ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.152 และความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย 0.151 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นคุณภาพของที่พักไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน

คำสำคัญ : องค์ประกอบการท่องเที่ยว / การตัดสินใจท่องเที่ยว/ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม / นักท่องเที่ยวชาวจีน

*นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Master of Management program students Management branch Faculty of Management Lampang Rajabhat University
**อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Lecturer of Master of Management Program Management branch Faculty of Management Lampang Rajabhat University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ABSTRACT

The purpose of this independent study were: (1) To study the opinion level about environment and tourism motivation, public transport system, quality of accommodation, tourism activities management, various facilities of cultural and natural tourism of Chinese tourists decision-making in Wuzhen. (2) to study tourism components that influence decision making to travel natural and cultural yourism of Chinese tourists in Wuzhen City, Zhejiang Province, People's Republic of China. The sampling group of Wuzhen tourists, consisting of 384 people. The tool is a questionnaire with descriptive statistics, percentage, average, standard deviation and inferential statistics by Multiple regression analysis and enter selection technique. The outcomes of independent study revealed that the opinions level of environment and tourism motivation and tourists decision-making are high level (mean=3.64), followed by tourism activities management (mean=3.63), Public transport system (mean=3.60), Various facilities (mean=3.59) and the last quality of the accommodation (mean=3.55). These factors were valued at most level. The outcomes of multiple regression analyzed that the tourism activities management had direct effect toward tourists decision making, coefficient is equal to 0.305, and followed by environment and tourism motivation had direct effect toward tourists decision-making, coefficient is equal to 0.220, public transport system had direct effect toward tourists decision-making, coefficient is equal to 0.152, various facilities had direct effect toward tourists decision-making, coefficient is equal to 0.151. All factors were significant at 0.05, accepted quality of accommodation had no direct effect toward tourists decision-making.

Keywards : Tourism Components / Tourist Decision Making/Natural and Cultural Tourism/ Chinese Tourists

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นการระดมทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้มาทำการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณค่าเพิ่มต่อมนุษย์ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสุขและช่วยให้มนุษย์ได้รับการพักผ่อนหย่อนใจส่งผลให้รัฐบาลของทุกประเทศได้ทำการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเพราะเป็นการเปิดโลกทัศน์ช่วยให้มนุษย์มีทัศนคติที่กว้างไกลเกิดประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวสามารถรับรู้และเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริงโดยทำให้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเพราะการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ในรูปของการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาหมุนเวียนภายในประเทศช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศรวมถึงรักษาสิ่งแวดล้อมอันเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทำให้เกิดการลงทุนทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงและที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจการนำเที่ยว ธุรกิจอาหาร และการพักแรมธุรกิจการจัดจำหน่ายของที่ระลึกส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวผ่านการจ้างงานในธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมทำให้ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น (Tourism Authority of Thailand, 2020) ท้ายที่สุดทำให้เกิดการหมุนเวียนเงินตราและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมให้แก่คนภายในท้องถิ่นตลอดจนช่วยเพิ่มรายได้จากการเก็บภาษีของรัฐบาลเพื่อนำมาทำนุบำรุงประเทศประโยชน์ในด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกสบายรวมถึงการ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เพิ่มรายได้ต่อหัวของก่อให้เกิดชุมชนท้องถิ่นและเกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นระดับรากหญ้าให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น (Ministry of Tourism and Sports, 2018)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศได้กลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นดัชนีวัดสภาวะทางเศรษฐกิจและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่สดใสก็จะส่งผลดีทางด้านเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตและการสร้างงานของประเทศนั้นๆ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงถือได้ว่าเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่แสดงบทบาทเด่นชัดในแต่ละปีที่ผ่านมา ตลาดการท่องเที่ยวในประเทศและตลาดการท่องเที่ยวต่างประเทศเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลทำให้รายได้ที่มาจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับเป็นมูลเหตุของการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องออกมาจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเช่นกัน (Khan, Bibi, Lorenzo, Lyu, & Babar, 2020) เพราะการท่องเที่ยวเป็นการกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งนำไปสู่การจ้างงาน สร้างอาชีพการกระจายรายได้และการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องมากมาย เป็นการสร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชน และประเทศชาติ และนำไปสู่ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวจีน (Ministry of Culture and Tourism of The People's Republic of China, 2020)

ปัจจุบันการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศสาธารณประชาชนจีนรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวได้กลายเป็นส่วนสำคัญของชีวิตของบุคคลโดยทั่วไป เพราะบทบาทของการท่องเที่ยวเป็นการหนุนเสริมเศรษฐกิจของประเทศและกำลังทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการบริโภคส่งเสริมการจ้างงานสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ จากข้อมูลในปี ค.ศ. 2019 จำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศอยู่ที่ 6.06 พันล้านคนและยังคงเพิ่มขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวตลอดทั้งปีอยู่ที่ 6.63 ล้านล้านหยวนส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Domestic Product: GDP) อยู่ที่ร้อยละ 10.94 ล้านล้านหยวน (China Tourism Academy, 2019) สำหรับปี ค.ศ. 2019 ตำบลอู่เจิ้นมีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวจีน 9,182,600 คนทำให้เกิดรายได้ตลอดทั้งปีเท่ากับ 2.179 พันล้านหยวน (China Business Network, 2020)

อย่างไรก็ตามการพัฒนาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในตำบลอูเจิ้นเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่ได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยได้ทำการผลักดันเศรษฐกิจของท้องถิ่นให้มีการขยายตัวและหาแนวทางในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตำบลอูเจิ้นให้มีศักยภาพมากขึ้น รวมถึงรัฐบาลมีนโยบายในการเพิ่มประสิทธิภาพของโครงสร้างอุตสาหกรรมทุกประเภทและเปิดภูมิภาคสู่โลกภายนอกมากขึ้น อีกทั้งตำบลอูเจิ้นมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ในทำเลที่เหมาะสม การคมนาคมมีความสะดวก ลักษณะภูมิภาคและประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงความมีชื่อเสียงที่ยาวนาน มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมมากกว่าตำบลอื่นๆ รวมถึงมีการวางแผนและการออกแบบผังเมืองมีความเหมาะสม จึงเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Yang, 2019) ดังนั้น หน่วยงานท้องถิ่นได้มีการกำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่ตรงเป้าหมายและตลาดในวงกว้าง นับเป็นข้อได้เปรียบในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้มีความสามารถแข่งขันในยุคของสังคมสมัยใหม่ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ต่างกระตือรือร้นที่จะออกจากเมืองเพื่อแสวงหาความสุข ด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นส่วนตัว โหยหาความจริงแท้ดั้งเดิมของวัฒนธรรมและโหยหาสิ่งที่เป็นธรรมชาติเพื่อสนองความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะตำบลอูเจิ้นมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงามและภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมที่ยาวนานกว่า 7000 กว่าปีสิ่งเหล่านี้ คือเหตุผลที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมเยือนตำบลอูเจิ้น (Wuzhen Tourism Website, 2019)

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในตำบลอูเจิ้นได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่ปัญหามากมายเกิดขึ้นเช่นกัน เช่น ความไม่พร้อมของการคมนาคมที่เป็นเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยตรงโดยเฉพาะพื้นที่ชมทิวทัศน์ของตำบลอูเจิ้นนั้นมีเส้นทางท่องเที่ยวระยะสั้นและขาดการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทำให้นักท่องเที่ยวมีความลำบากมากที่จะเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวหลายๆ แห่งบางครั้งราคาตั๋วที่สูงในแต่ละเทศการของการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยว เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นต้นทุนของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นคุณค่าที่รับรู้ทางด้านราคาที่แพงทำให้การเข้ามาท่องเที่ยวลดลง การขาดนวัตกรรมในด้านสถาปัตยกรรมที่สวยงาม เช่นจุดชมวิวรั้วทิศตะวันออกเส้นทางการท่องเที่ยวของตงซาน ซึ่งมีความยาวประมาณ 1.5 กม. มีสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าจำนวน10 แห่งและสถานที่ท่องเที่ยวหลักเพียง 6 แห่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีขนาดเล็กกว่าจุดชมวิวอื่น ๆ ส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวยังไม่ได้สัมผัสกับทิวทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่บางคนสามารถดูอาคารและทิวทัศน์ที่สวยงามเท่านั้นและขาดประสบการณ์การชื่นชมภูมิทัศน์ของจุดชมวิว สำหรับตั๋วสำหรับจุดชมวิวในตำบลอูเจิ้นโดยทั่วไปคือ 150 หยวนต่อคน แต่ในขณะที่ตั๋วสำหรับจุดชมวิวอื่นๆ ในพื้นที่ เจียงหนานคือ 100 หยวน/คนซึ่งไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้

ด้วยการแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งใหม่ (COVID-19) ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเขตตำบลอู่เจิ้นเผชิญกับการปัญหามากขึ้น โดยที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนตัดสินใจระงับการเข้าประเทศของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ถือวีซ่าหรือใบอนุญาตมีถิ่นที่อยู่ชาวต่างชาติที่ใช้บัตรเดินทาง รวมถึงการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ถูกตรวจสอบกรเดินทางเข้าแต่ละจังหวัดหรือถูกกันไม่ให้เข้าประเทศและนโยบายการไม่ต้องขอวีซ่ารวมถึงวีซ่าท่าเรือจะถูกระงับการเข้าด้วยวีซ่าทางการทูตด้วยนโยบายเหล่านี้จะส่งผลโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่เข้ามาร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง มณฑลเจ้อเจียง สาธารณรัฐประชาชนจีนส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยว (Ministry of Foreign Affairs and National Immigration Administration of the People's Republic of China, 2020) ปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในตำบลอูเจิ้นสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างปลอดภัยและเป็นระเบียบภายในจังหวัดด้วยบาร์โค้ดไม่จำเป็นต้องแสดงใบรับรองสุขภาพใบรับรองการเคลื่อนที่บัตรโดยสารรถที่แยกต่างหากและไม่มีมาตรการแยกสำหรับนักท่องเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดในการฆ่าเชื้อโรคการระบายอากาศการวัดอุณหภูมิผู้โดยสารและการลงทะเบียนข้อมูลการส่งมอบผู้โดยสารที่มีไข้การคุ้มครองพนักงานและมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดอื่นๆ ในกระบวนการป้องกันการแพร่ระบาดครั้งใหม่มีการควบคุมและจัดตั้งพื้นที่สังเกตการณ์ตามกฎระเบียบผู้โดยสารที่มีไข้ควรแยกให้ตรงเวลาและขนส่งเพื่อรับการรักษาตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด (China State Council Information Office website, Hubei Province COVID-19 Prevention Work Press, 2020) การดำเนินการของรัฐบาลเหล่านี้สามารถรับประกันการเดินทางที่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและดึงดูดผู้คนจากจังหวัดอื่นๆ มาที่ตำบลอูเจิ้นมากขึ้นดังนั้นภายใต้สถานการณ์ใหม่จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างและปรับปรุงการขนส่ง รวมถึงที่พักกิจกรรมสิ่งอำนวยความสะดวกจุดชมวิวและอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยที่จะทำการศึกษาปัจจัยดึงดูดการท่องเที่ยวด้านใดบ้างที่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวและเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและความน่าสนใจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง มณฑลเจ้อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นขององค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว ด้านระบบขนส่งสาธารณะ ด้านคุณภาพของที่พัก ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการตัดสินใจท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง มณฑลเจ๊อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง มณฑลเจ๊อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

สมมุติฐานการศึกษา

H:1 สิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว

H:2 ระบบขนส่งสาธารณะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว

H:3 คุณภาพของที่พักมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว

H:4 การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว

H:5 ความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมตำบลอูเจิ้นเมืองเจียซิง จำนวน 9,180,000 คน (Sina, 2020) ดังนั้น ขนาดตัวอย่างเปิดตามตารางของเครซี่และมอร์แกน (krejcie & morgan, 1970, pp.607-610) โดยคาดว่าสัดส่วนของประชากรมีระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.5 และระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน จำนวน 384 คน ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาภายใต้แนวคิดและทฤษฎี 5A'sของหน่วยงาน Tourism Western Australia (2008) โดยงานวิจัยนี้จะมีการทดสอบว่าเป็นไปตามทฤษฎีหรือไม่ รวมถึงแนวคิดการตัดสินใจด้านการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนของ Swarbrooke & Horner (2007); Siriwan & Suporn (2003, p.220) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มณฑลที่อยู่อาศัยของนักท่องเที่ยว จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลองค์ประกอบของการท่องเที่ยว จำนวน 5 ด้าน คือ (1) ด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว (2) ระบบขนส่งสาธารณะ (3) คุณภาพที่พัก (4) การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว และ (5) ความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการตัดสินใจท่องเที่ยว โดยใช้เกณฑ์จำนวน 5 ระดับ (rating scale) ประยุกต์ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert, 1970, p.76) ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ โดยระดับมากมีค่าเท่ากับ 5 และระดับน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิเคราะห์ คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยว ตำบลอูเจิ้น ก่อนหน้าที่จะเก็บข้อมูลจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อทำการวัดค่าสัมประสิทธิอัลฟา (α-coefficient) ตามวิธีของครอนบาค โดยสรุปค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ 0.958 และได้ทำการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item-Objective Congruence) โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.944 หลังจากนั้นไปหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ทั้งฉบับมีค่ารวมเท่ากับ 0.864 หลังจากนั้นได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวจีน ผ่านแบบสอบถามออนไลน์ (Online) ผ่าน Google form และสร้าง Web Application (www.wjx.cn) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

มณฑล เจ๊อเจียง จำนวน 8 แหล่ง เนื่องจากเป็นสถานที่ซึ่งมีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศ คือ (1) โรงย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ (2) โรงหลอมเหล็กหยงซาง (3) โรงหนังสือเจาหมิง (4) พิพิธภัณฑ์เจียงหนานร้อยเตียง (5) สะพานว่านซิง (6) หอศิลปะมู่ซิน (7) พิพิธภัณฑ์ไปรษณีย์อูเจิ้น และ (8) โรงละครอู้เจิ้น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เก็บรวบรวมข้อมูลเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ในการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และ สถิติอนุมาน (inferential statistics) วิเคราะห์ด้วยการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยเทคนิคการนำเข้าตัวแปรทั้งหมด (Enter Selection) จากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจท่องเที่ยว

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง มณฑลเจ๊อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 20-30 ปี มากที่สุด รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31-40 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด สถานภาพโสดมากที่สุด รองลงมา คือ แต่งงาน และสถานภาพหย่า/หม้าย น้อยที่สุด การศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา รองลงมา คือ อาชีพอิสระ พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักธุรกิจและจิตรกรและนักดนตรี ด้านรายได้พบว่าส่วนใหญ่น้อยกว่า 2,000 หยวน รองลงมา คือ ระหว่าง 2,001-5,000 หยวน 5,001-10,000 หยวน ลำดับสุดท้าย คือ ระหว่าง 10,001-15,000 หยวน ส่วนใหญ่ชอบท่องเที่ยวโรงหนังสือเจาหมิง รองลงมา คือ สะพานว่านซิง พิพิธภัณฑ์เจียงหนาน โรงหลอมเหล็กหยงซาง หอศิลปะมู่ซิน พิพิธภัณฑ์ไปรษณีย์อูเจิ้น โรงละครอู้เจิ้น ลำดับสุดท้าย คือ โรงย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากมณฑลเจ้อเจียง รองลงมา คือ มณฑลเจียงซู เมืองเซี่ยงไฮ้ มณฑลซานตง มณฑล ฝูเจี้ยน มณฑลหูเป่ย มณฑลเหอหนาน ลำดับสุดท้าย คือ มาจากมณฑลอันฮุยและมณฑลกวางตุ้ง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวและการตัดสินใจ ตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง มณฑลเจ๊อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

นักท่องเที่ยวชาวจีนมีความคิดเห็นระดับมากทุกปัจจัย โดยปัจจัย 2 อันดับในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวโดยรวม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.64 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.485 และด้านการตัดสินใจท่องเที่ยว คือ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.64 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.485 รองลงมา คือ การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.63 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.497 ด้านระบบขนส่งสาธารณะ คือ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.60 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.473 ด้านความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก คือ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.59 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.494 และลำดับสุดท้าย คือ ด้านคุณภาพของที่พัก คือ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.55 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.481 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน ตำบลอูเจิ้น เมืองเจียซิง มณฑลเจ๊อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter

ตัวแปรอิสระ	การตัดสินใจท่องเที่ยว		t	p-value	Collinearity Statistics	
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (a)	0.594	0.179	3.322	0.001		
1. สิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว	0.220	0.052	4.251	0.000***	0.535	1.871
2. ระบบขนส่งสาธารณะ	0.152	0.049	3.103	0.002***	0.635	1.576
3. คุณภาพของที่พัก	0.014	0.050	0.289	0.772	0.597	1.675
4. การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว	0.305	0.049	6.264	0.000***	0.576	1.737
5. ความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก	0.151	0.047	3.235	0.001***	0.639	1.566

หมายเหตุ : F = 63.381, p-value = 0.000[b], R=0.675, R^2 = 0.456,Adjust R^2 = 0.449
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ องค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 ด้าน โดยมีค่า VIF ของแต่ละตัวแปรมีค่าเท่ากับ 1.871,1.576, 1.675,1.737และ 1.566 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงให้เห็นถึงผลการทดสอบว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธี Enter พบว่าในภาพรวมสามารถพยากรณ์ด้านการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน ได้ร้อยละ 45 โดยองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการบริหารจัดการกิจกรรมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.305 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.049 รองลงมา คือ สิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.220 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.052 ด้านระบบขนส่งสาธารณะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.152 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.049 และด้านความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.151 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.047 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ0.05 ยกเว้นคุณภาพของที่พักไม่มีอิทธิพลต่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.014 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.050

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

อภิปรายผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว ระบบขนส่งสาธารณะ คุณภาพของที่พัก การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว ความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกและการตัดสินใจท่องเที่ยว โดยเรียงจากผลการวิจัยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

อันดับแรก คือ ด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว

พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวโดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เนื่องจากการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมทำให้ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นเหตุให้มีการมีการช่วยกันรักษาสภาพภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น และสามารถอาศัยรายได้ให้กับประเทศนั้นๆ ดังแนวคิดของ Dickman (1996) กล่าวว่าสิ่งที่ดึงดูดใจจัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นๆ โดยเฉพาะตำบลอูเจิ้นจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาทิ โรงย้อมผ้าสีธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์เจียงหนานร้อยเตียง สะพานว่านซิง หอศิลปะมู่ซินและพิพิธภัณฑ์ไปรษณีย์อูเจิ้น ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนแหล่งท่องเที่ยวปลายทาง นอกจากนี้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องสร้างสิ่งจูงใจภายในสถานที่ท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม และวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม

สำหรับการตัดสินใจท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในสัดส่วนที่เท่ากันกับด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการตัดสินใจท่องเที่ยวระดับมาก เพราะสถานที่ท่องเที่ยวในตำบลอูเจิ้นตรงกับความต้องการในการท่องเที่ยวของท่านรองลงมา คือ การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในตำบลอูเจิ้นมีความง่ายและสะดวกในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวรวมถึงมีความคุ้มค่าทั้งด้านเวลา ความรู้สึกและเงินที่จ่ายไปท้ายที่สุดทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวของตำบลอูเจิ้น ดังแนวคิดของ Gursoy & McCleary (2004); Wu (2006, pp.86-92) ที่นำเสนอว่าการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับการรับรู้ความต้องการแสวงหาข้อมูลก่อนที่จะไปท่องเที่ยว การประเมินทางเลือกการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวและการประเมินภายหลังการเดินทางเพราะเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจของนักท่องเที่ยวหลังจากมีการตัดสินเดินทางท่องเที่ยวไปแล้ว ถ้าหากการท่องเที่ยวนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังของนักท่องเที่ยวก็จะเกิดความพึงพอใจและกลับมาเที่ยวซ้ำในที่สุด แต่ในทางตรงกันข้ามหากการท่องเที่ยวนั้นไม่ไปตามที่คาดหวังนักท่องเที่ยวก็จะไม่พอใจและไม่กลับมาเที่ยวซ้ำอีกได้เช่นกัน

รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว

พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวระดับมาก เพราะสถานที่ท่องเที่ยวของตำบลอูเจิ้นมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทันสมัย สามารถนำเอาวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งมีกิจกรรมให้เลือกได้หลากหลายและน่าสนใจ ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ รวมถึงตำบลอูเจิ้นมีความพร้อมในการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆ ที่มีความแตกต่างและโดดเด่นกว่าเมืองอื่นๆ และสถานที่จัดกิจกรรมในวัดส่วนใหญ่เน้นด้านการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตแบบแท้จริงในชุมชน ดังงานวิจัยของ Somboon, Inwang, Sukaphan, Jirasuthad & Torranin, 2015) สรุปว่าหลักการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นต้องเน้นการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวและสร้างประโยชน์ให้ผู้มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ทั้งที่สามารถจับต้องได้ เช่น รายได้

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

และที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความสามัคคี ความหวงแหนในท้องถิ่น นอกจากนั้นการจัดการควรมีคำนึงถึงผลกระทบด้านลบที่จะส่งผลเสียต่อแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนนั้นๆ ด้วย

ลำดับต่อมา คือ ด้านระบบขนส่งสาธารณะ

พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบขนส่งสาธารณะระดับมาก เนื่องจากรัฐบาลของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้เห็นความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเดินทางของประชาชนและตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากการที่มีจำนวนประชาชนเพิ่มขึ้นในพื้นที่เมือง รัฐบาลของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการทดสอบระบบขนส่งมวลชนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อกำหนดวิธีรองรับการเจริญเติบโตและความหลากหลายของประชาชนด้านเศรษฐกิจ-สังคม พร้อมกับการหาวิธีการลดปัญหามลพิษด้านสิ่งแวดล้อมและความแออัดในเมือง ดังนั้น บริบทของแนวทางการขนส่งอย่างยั่งยืน ได้แก่ ขนส่งสาธารณะ รวมถึงระบบที่เกี่ยวข้องกับจักรยานและเครือข่ายของตนเดินเท้า เพราะเป็นส่วนสำคัญของกลยุทธ์การเจริญเติบโตของเมืองและสร้างความสะดวกสบายให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังงานศึกษาของ Department of Tourism (2017) ที่สรุปว่าเมื่อประเทศใดมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งภาคเอกชนจำเป็นที่ต้องมีการจัดบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ตั้งแต่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนจนกระทั่งเดินทางกลับออกจากประเทศเพื่อสร้างความประทับใจและภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในประเทศนั้นๆ

ด้านความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก

พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับมาก เพราะตำบลอูเจิ้นมีศูนย์บริการข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวที่เป็นมืออาชีพ มีกฎระเบียบและมาตรการในการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่ชัดเจนและครอบคลุม อีกทั้งมีระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้ และมีพื้นที่พักผ่อนที่มีความเฉพาะของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และมีร้านค้าและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในสถานที่ท่องเที่ยวหาง่ายและมีป้ายแสดงชัดเจน ดังแนวคิดของ Jittangwattana (2005, pp.28-29); Dickman (1996) ที่นำเสนอว่าสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายของนักท่องเที่ยวทุกคนสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญประกอบด้วยที่พักซึ่งมีคุณภาพ อาหารที่มีความหลากหลายและสถานบันเทิง การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สินค้าที่ระลึกของท้องถิ่นนั้นๆ ระเบียบการเข้า-ออกประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และโครงสร้างพื้นฐาน หากประเทศจีนมีการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างดีจนเป็นที่ประทับใจแล้วก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาใช้บริการซ้ำอีก ทำให้ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นไปอีก

ลำดับสุดท้าย ด้านคุณภาพของที่พัก

พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของที่พัก ระดับมาก โดยเฉพาะด้านราคาของแหล่งท่องเที่ยว ตำบลอูเจิ้นมีความเหมาะสมกับคุณภาพของการให้บริการ รองลงมา คือ พนักงานในสถานที่พักสามารถตอบคำถามต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งพนักงานมีความพร้อมในการให้บริการด้วยความเต็มใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน และตำบลอูเจิ้นยังมีที่พักอย่างเพียงพอและมีช่องทางการจองที่พักที่สะดวกและหลากหลายวิธี ส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจในคุณภาพของที่พัก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนตำบลอูเจิ้น มณฑลเจ๊อเจียง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยได้จำแนกการนำเสนอตามผลของสมมติฐานที่มีอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังการอภิปรายผลต่อไปนี้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนมากที่สุด สนับสนุนตามสมมุติฐานที่ 4 เนื่องจากการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญในการดึงดูดใจและสร้างความตื่นเต้นให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thawinwong (2016) ที่สรุปว่าการบริหารจัดการการกิจกรรมการท่องเที่ยวควรมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและการส่วนร่วมอย่างทั่วถึงกับประชาชนทุกคนในชุมชนและควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการ การท่องเที่ยวชุมชน เพื่อกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ด้วยการดึงภาคส่วนต่างๆ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและต่อเนื่องในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอีกทั้งภาครัฐเองควรมีส่งเสริมกิจกรรม การท่องเที่ยวทั้งระบบเพื่อเกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

อีกทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวในตำบลอูเจิ้นนั้นมีความหลากหลายและสถานที่ท่องเที่ยวมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ นักท่องเที่ยวชาวจีนสามารถเลือกกิจกรรมตามความต้องการของตนเองและเลือกภูมิหลังทางวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบ หลังจากนั้นจึงเยี่ยมชมกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Puad Mat Som & Ader (2011) ที่ได้นำเสนอว่านักท่องเที่ยวต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายในระหว่างการเยี่ยมชม ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งว่าการเดินเที่ยวแบบทั่วไปเพราะการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยดึงดูดหลายปัจจัย และปัจจัยดึงดูดนี้สามารถตอบสนองต่อปัจจัยผลักดันภายในที่เกิดขึ้นในตัวของบุคคลได้

รองลงมา คือ สิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน สนับสนุนตามสมมุติฐานที่ 1 เพราะตำบลอูเจิ้นได้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมโดยคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cooper & Boniface (1998) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ปลายทางซึ่งมีความสำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้อง ประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจความสนใจของนักท่องเที่ยว หรือมีลักษณะชวนใจให้อยากมาเที่ยวด้วยความมีเสน่ห์เฉพาะของพื้นที่หรือแหล่งวัฒนธรรมที่มีความดั้งเดิมอย่างแน่แท้

ด้านระบบขนส่งสาธารณะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน สนับสนุนตามสมมุติฐานที่ 2 ด้วยเหตุผลเพราะโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญเพื่อรองรับการเดินทางของประชาชนและตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากการที่มีจำนวนประชาชนเพิ่มขึ้นในพื้นที่เมือง รัฐบาลของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการทดสอบระบบขนส่งมวลชนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อกำหนดวิธีรองรับการเจริญเติบโตและความหลากหลายของประชาชนด้านเศรษฐกิจ-สังคม ดังแนวคิดของ Tourism Western Australia (2008) ที่สรุปว่าสถานที่ท่องเที่ยวจะต้องมีระบบขนส่ง (Transportation) ประกอบด้วย เส้นทาง ยานพาหนะที่มีความพร้อม มีถนนคอนกรีตและถนนลาดยางอยู่ในสภาพที่ดี เข้าถึงง่าย สะดวกสบาย รวมไปถึงการเดินทางโดยวิธีอื่นๆ ที่มีความสะดวกและผู้ประกอบการขนส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

ด้านความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน สนับสนุนตามสมมุติฐานที่ 5 เพราะเป็นปัจจัยดึงดูดความสนใจในการท่องเที่ยว หากสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ย่อมก่อให้เกิด ความประทับใจ เกิดความสุขใจและชาบซึ้งในการเที่ยวชม รวมถึงบริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง แหล่งท่องเที่ยวปลายทางควรจัดสรรบริการด้านต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว หน่วยงานและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดนักท่องเที่ยว

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

มายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงธรรมชาติ ซึ่งผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Marcouiller (1998, pp.131-145) ได้แย้งว่าสิ่งอำนวยความสะดวกมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยเฉพาะในกรณีของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ท้าทายให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวก็จะท้าทายให้ชุมชนและประชาชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยตรง (Power, 1988, p.56) ดังนั้นสถานที่ท่องเที่ยวควรจัดสรรการบริการด้านต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่พักที่สวยงามและมีให้เลือกหลากหลาย มีอัตราค่าพักเหมาะสมกับคุณภาพ ความสะอาดและมีบริการมาตรฐานสากลรวมถึงร้านอาหารที่มีความทันสมัย นอกจากจะมีอาหารให้เลือกหลายชนิดแล้วจะต้องถูกสุขลักษณะ เพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจนักท่องเที่ยวต่อไป

ส่วนคุณภาพของที่พักไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน ไม่สนับสนุนตามสมมติฐานที่ 3 เพราะจุดประสงค์ที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวในการเดินทาง คือ ต้องการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวและสัมผัสกับกิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆ นักท่องเที่ยวใช้เวลาทั้งวันในสถานที่ท่องเที่ยวและกลับโรงแรมเพื่อพักผ่อนในช่วงเย็นเท่านั้น นอกจากนี้หากโรงแรมหรือเกสต์เฮาส์ให้บริการที่พักคุณภาพสูงราคาที่พักก็จะสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับที่พักคุณภาพต่ำที่ทางโรงแรมจัดเตรียมไว้จะทำให้ราคาที่พักถูกลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Pringprasert & Siriwong (2010) ได้กล่าวว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ (คุณภาพของที่พัก) ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของความสะอาดของห้องพัก สิ่งอำนวยความสะดวกและด้านความปลอดภัย อีกทั้งปัจจุบันการแข่งขันในอุตสาหกรรมที่พักค่อนข้างคงที่และลดลง อีกทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเนื่องจากนโยบายการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าของกิจการ ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ตามโครงการของรัฐบาลในประเทศจีนรวมพลังป้องกันโรค (Clean Together) เพื่อให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ ดังนั้น คุณภาพของที่พักถึงแม้จะมีคุณภาพดีและราคาอยู่ในระดับที่รับได้ก็ตาม แต่ความปลอดภัยของบุคลากรและประชาชนที่เข้ามาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวยังมีความสำคัญมากกว่า

ดังนั้น ผลการทดสอบทฤษฎี 5A's ของ Tourism Western Australia (2008) พบว่าเป็นไปตามทฤษฎีเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นปัจจัยด้านคุณภาพของที่พักไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งมีความแตกต่างจากงานวิจัยของ Praditrod (2016) ที่สรุปว่าปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวปริมณฑลของคนวัยทำงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แต่ผลการวิจัยนี้วิเคราะห์ได้ว่าเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่นอกเหนือการควบคุม คือ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนไม่สามารถตัดสินใจเดินทางข้ามในแต่ละมณฑลตามมาตรการของแต่ละพื้นที่ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงพาณิชย์

องค์ประกอบการท่องเที่ยวประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ 3.64 ดังนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีความทันสมัย มีความน่าสนใจและเป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้วยการอบรมพนักงานของสถานที่ท่องเที่ยวควรให้ความสนใจกับนวัตกรรมของกิจกรรมการท่องเที่ยวและติดตามข่าวสารบล็อก และ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

แพลตฟอร์มโซเชียลมัลติมีเดียด้านการท่องเที่ยวแบบอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวควรเน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและให้มีความโดดเด่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวไม่น่าเบื่อในระหว่างการเดินทาง เจ้าหน้าที่ของสถานที่ท่องเที่ยวควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน (ผู้สูงอายุ/กลุ่มวัยรุ่น/กลุ่มหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน/กลุ่มที่ชอบการผจญภัยและอื่นๆ) รวมถึงมีการดูแลให้ทีมนักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง

2. ช่วงของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวควรเพิ่มมาตรการป้องกันและควบคุมตามระดับพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวปลายทาง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในสายตาของนักท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลับมาฟื้นฟูขึ้นมาใหม่อีกครั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการกิจกรรมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนมากที่สุด ดังนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมควรเน้นการพัฒนาหรือปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความแตกต่างหรือมีความโดดเด่นที่สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของแต่ละตำบลของมณฑลเจ๊อเจียง รวมถึงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้สวยงามสะอาดและมีความปลอดภัย เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายให้ตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการใช้บริการซ้ำหรือมีความภักดีในแหล่งท่องเที่ยวปลายทางไปในที่สุด

Reference

Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. **Tourism Management**, **21**(1), 97-116.

China Business Network. (2020). **CYTS releases 2019 annual report**. [Online] Available : http://www.nmwhtv.com/xinwen/jiaodian/2020/0428/51243.html [2020, December, 23].

China State Council Information Office website. (2020). **Hubei Province COVID-19 Prevention Work Press Conference 46th**. [Online] Available : http://www.scio.gov.cn/xwfbh/gssxwfbh/xwfbh/hubei/Document/1675446/1675446.htm [2020, December, 23].

China Tourism Academy. (2019). **The Basic Situation of the Tourism Marketing**. [Online] Available : https://www.mct.gov.cn/whzx/whyw/202003/t20200310_851786.htm [2020, December, 23].

Cooper, C. & Boniface, B.G. (1998). **Geography of Travel and Tourism**. UK : Butterworth Heinemann.

Department of Tourism in China. (2017). **18 Annual Report.** [Online] Available : https://pmg.org.za/committee-meeting/27410/ [2020, December, 23].

Dickman, S. (1996). **Tourism: An Introductory Text.** Sydney : Hodder Education.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Embassy of the People's Republic of CHINA the Kingdom of Thailand. (2020). **Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China National Immigration Administration Announcement on Entry by Foreign Nationals Holding Valid Chinese Residence Permits of Three Categories**. [Online] Available : http://www.chinaembassy.or.th/eng/ggl/t1818403.htm [2020, September 25].

Gursoy, D. & McCleary, K.W. (2004). **Travelers' Prior Knowledge and Its Impact on their Information Search Behavior.** [Online] Available : https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1096348003261218# [2020, February, 24].

Jittangwattana, B. (2005). **Sustainable Tourism**. Bangkok : Press and Design.

Khan, A., Bibi, S., Lorenzo, A. Lyu, J. & Babar, Z.U. (2020). **Tourism and Development in Developing Economies: A Policy Implication Perspective**. [Online] Available : https://www.mdpi.com/2071-1050/12/4/1618. [2020, October, 2].

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement, 30**(3), 607-610.

Likert, R. (1970). **The Method of Constructing and Attitude Scale, Theory and Measurement**. New York : John Wiley & Son.

Marcouiller, D. (1998). Environmental resources as latent primary factors of production in tourism : The case of forest-based commercial recreation. **Tourism Economics, 15**(4), 131-145.

Ministry of Culture and Tourism of The People's Republic of China. (2020). **Stimulate Tourists' Consumption Potential.** [Online] Available : https//www.mct.gov.cn/whzx/qgwhxxlb/hn/202008/t20200826_874358.htm [2020, December, 23].

Ministry of Foreign Affairs and National Immigration Administration of the People's Republic of China. (2020). **In view of the current COVID-19 situation and the need of epidemic prevention and control**. [Online] Available : http://www.chinaembassy.or.th/eng/ggl/t1818403.htm [2021, February, 26].

Ministry of Tourism and Sports. (2018). **Thai Tourism Strategy No. 2 Year 2017-2021**. [Online]. Available : https://mgronline.com/business/detail/9610000051969 [2020, February 4].

Power, T. (1988). **The Economic Pursuit of Quality**. Armonk : M. E. Sharpe.

Praditrod, C. (2016). **Components of Tourist Attractions and Tourism Motivation Affecting to Working People's Decision Making to Travelling in Vicinity Areas**. Master of Business Administration, Graduate School, Bangkok University.

Pringprasert, T. & Siriwong, P. (2010). The study of factors affecting the occupancy of guesthouses located within the area of Khao San road. **KKU Research Journal, (GS) 11**(3), 121-130.

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Puad Mat Som, A. & Ader, B. M. (2011). Tourist satisfaction and repeat visitation: Toward a new comprehensive model. **International Journal of Human and Social Sciences, 6**(1), 38-45.

Sina, F. (2020). T**here will be no Increase in Passenger Flow in the Scenic Area in 2019, and the Industry will Face a Trough in 2020**. [Online] Available : https://finance.sina.com.cn/stock/relnews/cn/2020-04-10/doc-iirczymi5476588.shtml [2020, December, 23].

Siriwan, S. & Suporn, S. (2003). **Modern Marketing Management**. Bangkok : Thammasarn.

Somboon, U., Inwang, K., Sukaphan, S., Jirasuthad, P. & Torranin, W. (2015). **Models of Culture Based Activities for Development of Touring Sites in Samut Songkram Province**. [Online] Available : https://www.western.ac.th/media/attachments/2017/10/27/3.pdf [2020, December, 23].

Swarbrooke, J. & Horner, S. (2007). **Consumer Behaviour in Tourism**. (2nd ed.). Butterworth Heinemann, The Netherlands.

Thawinwong. K. (2016). **Tourism Management for Cultural Preservation and Highlighting Buddhism Through temple stay Retreats in and Around Wat Phuket, Northern Thailand.** The Degree of Master of Political Science (Public Administration and Public Affairs) Thammasat University.

Tourism Authority of Thailand. (2020). **Summary of Research Results of the Project to Study the Situation and Opportunities to Promote Tourism in the Eco & Adventure Group**. [Online]. Available: http://www.etatjournal.com [2020, August 25].

Tourism Western Australia. (2008). **5A's of Tourism**. [Online] Available : http://www.tourism.wa.gov.au/jumpstartguide/totb_5Asoftourism.html. [2020, December, 23].

Wu, Q.G. (2006). **Tourism Consumer Behavior**. Beijing : Tourism Education Press.

Wuzhen Tourism Website. (2019). **Wuzhen Background Introduction.** [Online] Available : http://www.wuzhen.com.cn/web/introduction?id=2 [2020, December, 23]

Yang, K. (2019). **Tourism Development in China**. [Online] Available : https://www.researchgate.net/publication/337089975 [2020, December, 23].

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม

A Study of Conditions and Guidelines on Academic Administration of Inclusive Education Programs at Rajabhat University Demonstration Schools

กันต์กนิษฐ์ วงศ์ครุฑ*
Kankanit VongKrot
อนุชา ภูมิสิทธิพร**
Anucha Phoommisittiporn

Received : November 11, 2021
Revised : March 3, 2022
Accepted : March 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพ และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ ครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองที่สังกัดในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 83 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย 1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ พบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการมี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา 2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า ในภาพรวม และรายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษามีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการ พบว่า 1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง วางแผนงานการจัดการศึกษาภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อม 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หลักสูตรควรตอบสนองต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจน และให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่าย 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จัดทำแผน (IEP) และแผน (IIP) ส่งเสริมให้ครูจัดการสอนที่

*นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Master of Education Program in Special Education, Pibulsongkram Rajabhat University
**อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Lecturer of Special Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

เหมาะสมสอดคล้อง 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม และควรขอรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก และ 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการเชิดชูครู พัฒนาครูให้มีความรู้ในการทำวิจัย และควรจัดทำแผนการทำวิจัย

คำสำคัญ : สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการ / โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ / การศึกษาแบบเรียนรวม

ABSTRACT

This research aims to study the components, conditions, and guidelines on Academic Administration of Inclusive Education Programs at Rajabhat University Demonstration Schools. The subjects were 83 people, including school administrators, special education teachers, academic teachers, basic education committee, and parents of students with special needs in Rajabhat University Demonstration Schools in the Lower Northern Thailand. The instruments used in this study were interview forms and questionnaires. The data were analyzed by using Percentage, Mean, Standard Deviation and Content Analysis. The research found that 1. The results of the study of elements of academic administration found that there were 5 components of academic administration; namely academic planning, School curriculum development, Learning processes development, Education media and technology development and using research to develop the school quality. 2. The results of a study on the condition of academic administration found that overall and in each aspect were at a high level. 3. The results of the study on academic administration guidelines found that 1) academic planning Emphasis on parental involvement Plan for educational management under the relevant laws. and giving importance to preparation; The curriculum should cater to children with special needs. Provide a clear course structure and giving importance to network partners. 3) Development of learning processes, making IEP plans and IIP plans to encourage teachers to manage teaching appropriately in accordance with 4) development and use of media and technology for education. Parents and community should be involved. and should seek support for the facilities; and 5) research to improve the quality of education in educational institutions. Should pay attention to glorifying teachers. Develop teachers to have knowledge in conducting research. and should prepare a research plan.

Keywords : Conditions and Guidelines on Academic Administration / Rajabhat University Demonstration Schools / Inclusive Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้พระราชบัญญัติ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยการศึกษาสำหรับคนพิการนี้ ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง รวมทั้งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ในมาตรา 5 ได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของคนพิการ ว่ามีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร การะบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (Phoommisittiporn, 2015)

ปัจจุบันทั่วโลกในระดับสากลได้ให้ความสนใจในการดำเนินการจัดการศึกษาแบบใหม่ภายใต้การส่งเสริมขององค์การยูเนสโกที่เรียกว่า การศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่มีการบูรณาการกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่อง เด็กด้อยโอกาส เด็กยากจน เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ฯลฯ ให้ได้รับการศึกษาเฉกเช่นเดียวกันกับเด็กปกติทั่วไปในโรงเรียนปกติเพื่อพัฒนาเด็กเหล่านั้นให้ถึงขีดสุดของศักยภาพ และได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามที่เด็กเหล่านี้มีสิทธิอันชอบธรรมที่จะได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชน และตามข้อตกลงนานาประเทศกับยูเนสโก โดยผลจากการศึกษาวิจัยของยูเนสโก พบว่า การศึกษาแบบเรียนรวมสามารถตอบสนองต่อการเข้าถึง และให้โอกาสเด็กทุกคน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง ดังนั้นหน่วยงานทางการศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องต่างๆ จะต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง การที่หน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วจะดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้สำเร็จนั้นหน่วยงาน และบุคคลจะต้องมีแนวคิดแบบเดียวกันเสียก่อน จึงจะจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้สำเร็จอย่างแท้จริง และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ถือว่าเป็นแนวคิดใหม่ทางการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน ไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กทั่วไป หรือเด็กคนใดที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้อย่างเหมาะสม ตามหลักการเรียนรวม เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจะได้เรียนในโรงเรียนปกติใกล้บ้านโดยไม่มีการแบ่งแยกได้เรียนในชั้นเดียวกับเพื่อนในวัยเดียวกันไม่มีห้องเรียนพิเศษการช่วยเหลือสนับสนุนอื่นๆ จะจัดอยู่ในสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้โรงเรียนต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบให้มีความยืดหยุ่น และตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน และเด็กทุกคนมีฐานะเป็นสมาชิกหนึ่งของโรงเรียนมีสิทธิมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ซึ่งเป้าประสงค์ของการเรียนรวม คือ การจัดโอกาสสำหรับนักเรียนทุกคนให้บรรลุขีดศักยภาพในการศึกษาทั่วไป เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีพในสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุข และยอมรับซึ่งกันและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการให้โอกาสเด็กพิการได้เรียนอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับเด็กทั่วไป ในสภาพ

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ห้องเรียนปกติ ซึ่งหากได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกวิธีแล้วเด็กพิการสามารถประสบความสำเร็จได้ การเรียนรวมทำให้เด็กพิการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กทั่วไป และรอดพ้นจากการถูกตีตราว่าเป็นเด็กพิการทำให้เด็กทั้งสองกลุ่มยอมรับซึ่งกันและกัน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ให้โอกาสแก่คนพิการได้พัฒนาศักยภาพทุกด้านในระบบของโรงเรียน (Sripong, 2017)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญมาก เนื่องจากงานบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ดังนั้นงานบริหารงานวิชาการจึงเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การถ่ายทอดความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน (Inrak, 2013) ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา (รายงานการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1, 30 พฤษภาคม 2564) โดยในการจัดการศึกษาภายในประเทศทุกระดับ มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักถูกพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่ต้องมีการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม (Ministry of Education, 2018) งานวิชาการจึงเป็นงานหัวใจหลักของสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ โดยในปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เรียนรวมกับนักเรียนปกติยังมีปัญหาอย่างมากและสอดคล้องกับรายงานการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1, 30 พฤษภาคม 2564 ที่พบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เรียนรวมกับนักเรียนปกติ ยังคงมีปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวนี้เป็นองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่มีนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวมกับนักเรียนปกติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม
2. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาองค์ประกอบ สภาพ และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวนรวมทั้งสิ้น 13 ท่าน ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 2 ท่าน รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้างานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 2 ท่าน ครูการศึกษาพิเศษหรือครูที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 3 ท่าน ครูที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน และนักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งมีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ การบริหารงานวิชาการการศึกษาแบบเรียนรวม ดำเนินการกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ ในแบบสัมภาษณ์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ 3 ประเด็น คือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม และ 3) ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดที่สำคัญตามองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานโรงเรียนสาธิต นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Srisaar, 2011) ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 แสดงว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์ และสามารถนำไปใช้ได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำผลการตรวจสอบและแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 13 ท่าน โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยในช่วงเวลาของการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการจดบันทึกการสัมภาษณ์ และจัดพิมพ์ข้อมูลผลการสัมภาษณ์ และนำผลการสัมภาษณ์ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์ตรวจทาน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดที่สำคัญตามองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต จำนวน 1 ท่าน รองผู้อำนวยการ หรือหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 ท่าน ครูการศึกษาพิเศษหรือครูที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 3 ท่าน ครูที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน และผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 3 ท่าน ที่สังกัดในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตภาคเหนือ จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 70 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการศึกษาหลักการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม และนำองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหา และนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check-List) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม 5 ด้าน คือ (1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ (5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) ดำเนินการนำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้ชุดเดียวกับขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Srisaar, 2011) ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

พบว่า ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.8-1 แสดงว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์ และสามารถนำไปใช้ได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำผลการตรวจสอบและแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตภาคเหนือ ได้แก่ ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขออนุญาตขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 70 ชุด หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวนรวมทั้งสิ้น 13 ท่าน ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 2 ท่านรองผู้อำนวยการหรือหัวหน้างานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 2 ท่าน ครูการศึกษาพิเศษหรือครูที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 3 ท่าน ครูที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน และนักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งมีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการศึกษาหลักการสร้างและหาคุณภาพของประเด็นการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 3 รายการสุดท้ายของแต่ละด้านมาดำเนินการสร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหา และนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งประเด็นการสนทนากลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งมีลักษณะเป็นประเด็นคำถามปลายเปิด 5 ด้าน คือ (1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ (5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา หลังจากนั้นนำประเด็นการสนทนากลุ่มเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำประเด็นการสนทนากลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษา

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

วิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้ชุดเดียวกับขั้นตอนที่ 1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำประเด็นการสนทนากลุ่ม ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Srisaar, 2011) ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 แสดงว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์ และสามารถนำไปใช้ได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขประเด็นการสนทนากลุ่ม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำผลการตรวจสอบและประเด็นการสนทนากลุ่มต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 13 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้วิจัยดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม มาจากประเด็นการสนทนากลุ่ม เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการ (Moderator) และให้ผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มให้ความยินยอมในการเข้าร่วมให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ และดำเนินการขออนุญาตในการบันทึกเสียงขณะสนทนากลุ่มเพื่อมุ่งหวังให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่างกัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ และข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดที่สำคัญตามแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม มี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้าน

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

การวางแผนงานด้านวิชาการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ 8 โรงเรียนของท่านมีการวางแผนให้ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และข้อที่ 11 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการวางแผนงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อที่ 10 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองทุกคนในโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ 18 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการเลือกและกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่ตอบสนองต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อที่ 19 โรงเรียนของท่านดำเนินการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่ตอบสนองสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และข้อที่ 21 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ 23 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อที่ 24 โรงเรียนของท่านให้การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวม โดยเน้นผู้เรียนเป็น และข้อที่ 30 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับผู้ปกครอง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ 40 โรงเรียนของท่านให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือจัดหาสื่อเทคโนโลยีสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อที่ 41 โรงเรียนของท่านคิดค้น สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างหลากหลาย และข้อที่ 39 โรงเรียนของท่านมีความเข้าใจและทราบข้อมูลการขอรับการสนับสนุนรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามกฎหมายกำหนด จากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อที่ 55 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการประกาศและเชิดชูครูผู้มีผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อที่ 46 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีองค์ความรู้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็น และข้อที่ 47 โรงเรียนของท่านให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า 1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โรงเรียนควรมีการวางแผนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนงานการจัดการศึกษาภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการเลือกและกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่ตอบสนองต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และควรให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผน (IEP) และแผน (IIP) ควรให้การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ และควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ในการพัฒนา หรือจัดหาสื่อเทคโนโลยี ควรคิดค้น สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรม และควรมีความเข้าใจและทราบข้อมูลการขอรับการสนับสนุนรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และ 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการประกาศและเชิดชูครูผู้มีผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีองค์ความรู้ในการทำวิจัย และควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการทำวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม และเป็นองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ Kongthieng (2017) และ Office of the Basic Education Commission (2007) ที่ระบุว่าองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Inthacharoensarn (2009) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 โดยผลการศึกษาในงานวิจัยดังกล่าวนี้ได้ดำเนินการสอดคล้องกับองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการของผู้วิจัย จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านบริหารงานวิชาการประกอบกับองค์ความรู้ในปัจจุบันทางด้านการศึกษาพิเศษเริ่มเป็นไปในทิศทางที่ดีกว่าในช่วงอดีตที่ผ่านมา ดังนั้นจึงส่งผลให้มีลักษณะของการบริหารงานวิชาการที่ดีผลมีผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Suwantha (2002) ที่ได้ศึกษาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงของ ปการศึกษา 2545 จำนวน 33 โรงเรียนโดยใช้ประชากรทั้งสิ้น 140 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการมีสภาพการจัดการศึกษาด้านความพรอม (อาคารสถานที่ บุคลากรและอื่นๆ) ขาดการจัดทำห้องน้ำห้องส้วมมุมต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการจัดโตะเก้าอี้ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีการติดต่อประสานงานกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ นักสังคมสงเคราะห์เพื่อขอ

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความช่วยเหลือน้อยบุคลากรที่จัดกิจกรรมการเรียนร่วมไม่ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนการจัดกิจกรรมก็ไม่ได้รับการเผยแพรประชาสัมพันธ์อย่างเต็มที่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และแผนการสอนได้มีการดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรจัดทำแผนการสอนมีการปรับแผนการสอนให้สอดคลองกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะมีการนำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หรือด้านการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรูตามศักยภาพโดยคณะครูใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลายวิธีโดยใช้การสอนจากง่ายไปหายากจัดกิจกรรมส่งเสริมช่วยเหลือเด็ก เช่น การสอนซ่อมเสริมและการมอบหมายงานมีวิธีการการเก็บเด็กที่ดีทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการน้อยแต่ไดจัดหางบประมาณมาสนับสนุนโดยคณะครูมีการผลิตสื่อมีการจัดหาสื่อและใช้สื่อใช้เอกสารคูมือครูเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและการนิเทศมีการปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีการนิเทศโดยผู้บริหารหรือผู้ที่ไดรับการแต่งตั้งมีการนำผลของการวัดผลประเมินผลและผลของการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sutala (2009) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาพิเศษภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับ Namkaew (2561) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีประชากรเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม จำนวน 20 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า 1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ โรงเรียนควรมีการวางแผนให้ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองทุกคนในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมทั้งจัดให้มีการนิเทศการสอน และการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงต่อไป 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการเลือกและกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่ตอบสนองต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่ตอบสนองสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และควรให้ความสำคัญกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรให้การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวม และควรให้

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ความสำคัญกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับผู้ปกครอง 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนควรให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือจัดหาสื่อเทคโนโลยีสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรคิดค้น สร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างหลากหลาย และควรมีความเข้าใจและทราบข้อมูลการขอรับการสนับสนุนรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามกฎหมายกำหนด จากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด และ 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการประกาศและเชิดชูครูผู้มีผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีองค์ความรู้ในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการทำวิจัย เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมดังกล่าวนี้เป็นแนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่างมีความเห็นร่วมกันและสอดคล้องกันว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมดังกล่าวนี้เป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Charoenwai (2003) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน หัวหนาฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 18 คน ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน ไดแก งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการวางแผนงานด้านวิชาการ ตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงแกไข เพื่อให้หลักสูตรนั้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ งานการจัดการเรียนการสอนหรือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรมีการวางแผน และสร้างความตระหนักความเข้าใจในผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีการจัดทำแผนการสอนรายบุคคล และการจัดทำโครงการต่างๆ ที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนควรจะต้องมีการจัดทำคูมือครูในงานวิชาการ งานประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนหรือด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การศึกษาการใช้สื่อแต่ละประเภท ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และควรร่วมมือกันในการผลิตสื่อขึ้นใช้เองภายในโรงเรียน ตลอดจนมีการประเมินผลการใช้และปรับปรุงให้มีความทันสมัยเหมาะกับการใช้งาน งานนิเทศภายใน ควรมีการวางแผนและจัดระบบนิเทศภายในอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน งานวัดผลและประเมินผล ควรมีการวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับเกณฑ์เครื่องมือระยะเวลาในการวัดผลและประเมินผล และควรมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท งานห้องสมุด ควรมีการวางแผนการใช้และปรับปรุงห้องสมุด ประสานกับแหล่งเรียนรูเพื่อขอเอกสาร สิ่งพิมพ์ วารสารต่างๆ เพื่อใช้ในห้องสมุด ตลอดจนควรจัดให้มีบรรณารักษ์เพื่อให้บริการประจำห้องสมุด งานอบรมทางวิชาการ ควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาบุคลากรเป็นนโยบายของโรงเรียน ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม และสอดคล้องกับ Aimarn (2015) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา โรงเรียนแม่จันวิทยาคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการจัดการเรียนร่วม ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนแม่จันวิทยาคม จำนวน 100 คน แยกเป็นผู้บริหารจำนวน 5 คน และคณะครู จำนวน 95 คน ผลการศึกษาพบว่า แนว

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

ทางการบริหารการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา โรงเรียนแม่จันวิทยาคม ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการพิเศษทางการศึกษา มีความยืดหยุ่นที่จะนำไปปรับใช้กับนักเรียนและครู การวัดผลและประเมินผล มีการจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินผล อ้างอิงจากแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีการนิเทศกำกับดูแล ติดตามประเมินผล รวมทั้งสอดคล้องกับ Suknu (2017) ที่ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พัทยาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พัทยาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นบุคลากรของทางโรงเรียน ทั้งระดับผู้บริหารและปฏิบัติการ จำนวน 18 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured or standardized interviews) และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเนื้อหา (Content analysis) ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นปัจจุบัน สอดคล้องต่อสภาพสังคม เพิ่มทักษะของครู แบ่งกลุ่มความพิการตามระดับของพัฒนาการ จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้หลากหลาย การวัดผลประเมินผลควรมีความสอดคล้องกับลักษณะความพิการ ส่งเสริมการนำเอาผลงานวิจัยมาปรับใช้ในการเรียนการสอน รัฐบาลควรเข้ามาช่วยสนับสนุนในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยี จัดให้มีการศึกษาดูงาน สร้างระบบสวัสดิการที่ดี และเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับคนพิการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมในครั้งนี้ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมสามารถนำไปใช้ในการวางแผน และกำหนดระบบและกลไกการบริหารงานวิชาการ อาทิ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานวิชาการ และการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายวิชาการที่ชัดเจน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพต่อไป

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมในครั้งนี้เป็นผลที่ได้จากการให้ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางด้านการศึกษาแบบเรียนรวม ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลที่ได้ไปเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานงบประมาณ รวมถึงด้านอื่นๆ ของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2. ควรมุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม

Vol.28 No.3 July - September 2022 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

References

Aimarn, E. (2015). **Alternative Inclusive Education administration guidelines for children with special needs of Maechanwittayakhom School.** Thesis, Higher Education University, Chiang Rai Rajabhat University.

Charoenwai, N. (2003). **Problems, problems and learning intelligence in academic work of special children's intelligence Regulations of the Ministry of Housing**. Thesis, Master of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University.

Demonstration School, Nakhon Sawan Rajabhat University. (2020). **Documents of Demonstration School of Nakhon Sawan Rajabhat University**. Nakhon Sawan: Nakhon Sawan Rajabhat University.

Education, Ministry of. (1999) **National Education Act 1999**. Bangkok: Siam Sport Syndicate.

Education, Ministry of. (2008). **Education Management for Persons with Disabilities Act, B.E. 2551**. Bangkok : Teachers Council of Thailand Printing House.

Inrak, C. (2013). **Academic administration**. (4 th ed.). Pattani : Prince of Songkla University, Pattani Campus.

Inthacharoensarn, S. (2009). **Academic administration of the school expands educational opportunities. Under the Phayao Educational Service Area Office, Region 2**. Master's Degree Thesis education administration, Chiang Rai Rajabhat University.

Kongthieng, S. (2017). **Principles and theory of educational administration**. Bangkok : mittraprap Printing.

Ministry of Education. (2018). **Basic Education Core Curriculum 2008**. Bangkok : Ministry of Education.

Namkaew, R. (2561). A study of the state of secondary school administration based on the concept of inclusive education and social-emotional learning for students with special needs. **UMT Poly Journal, 18**(1), 552-562.

Phoommisittiporn, A. (2015). **Knowledge of special education**. Phitsanulok : Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University.

Srisaar, B. (2011). **Principles of preliminary research**. (9 nd ed.). Bangkok : Suriyasan.

Sripong, S. (2017). **Inclusive Educational Management Model of Students with Learning Defects in Schools under the Office of the Basic Education Commission**. Thesis, Doctor of Education Degree in Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

Suknu, C. (2017). **A study of problems and solution guidelines for academic administration in the Pattaya redemptorist school for the blind under the Royal patronage of Her Yoyal Highness Princess Mahachakrisirindhorn under Chonburi Primary Educational Service Area 3**. Thesis, Master's Degree Educational Administration, Burapha University.

ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565 ISSN 2408-0845 (Print) ISSN 2651-1487 (Online)

Sutala, S. (2009). **Academic Administration of Special Education Schools in the Upper North Under the Office of Special Education Administration Ministry of Education**. Thesis, Master of Education education administration, Chiang Rai Rajabhat University.

Suwantha, S. (2002). **inclusive education for children with special needs in primary schools under the Office of Primary Education Chiang Khong District**. Master of Education Thesis, Chiang Rai Rajabhat Institute.

Office of the Basic Education Commission. (2007). **Approach to decentralization of administration and education management Board of Directors, Educational Service Area Offices and Educational Institutions according to the Ministerial Regulation prescribing rules and procedures for decentralization of administrative powers and education management, B.E. 2007**. Bangkok : Agricultural Cooperative Association of Thailand Printing House.

The Senate, Secretariat of. (2017). **Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560**. Bangkok : Secretariat of the Senate.

คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ
สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วารสารสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชน เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ และวัฒนธรรมเผยแพร่แก่นักวิชาการ และ บุคคลทั่วไป ปีละ 4 ฉบับ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารจะต้องผ่านการตรวจพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน/บทความ โดยใช้การ Peer-review เป็นแบบ double blinded หากมีความเห็นว่าต้องมีการปรับ แก้ไขทางกองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อแก้ไขและขอสงวนสิทธิ์การพิจารณาไม่ลงพิมพ์เมื่อไม่ผ่านการพิจารณา ผู้ที่มีความประสงค์จะส่งบทความเพื่อรับการพิจารณาตีพิมพ์ให้ปฏิบัติตามข้อแนะนำ ดังต่อไปนี้

การส่งต้นฉบับและการพิมพ์บทความ

หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับและการพิมพ์บทความ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ตามรูปแบบและข้อแนะนำในการเขียนบทความของวารสารนี้
2. ต้นฉบับที่ส่งมาให้พิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน และจะต้องไม่ส่งตีพิมพ์ซ้ำซ้อนในวารสารหลายฉบับในเวลาเดียวกัน
3. เอกสารอ้างอิงข้างท้ายบทความให้แปลจากภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ โดยแยกเป็นส่วนเอกสารอ้างอิงภาษาไทย และเอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษ (References)
4. การตีพิมพ์บทความลงในวารสาร จะพิจารณาการตอบรับการลงตีพิมพ์เมื่อบทความผ่านตามขั้นตอนการปฏิบัติงานของวารสาร
5. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตีพิมพ์บทความทุกเรื่องรวมทั้งการปรับปรุงบทความบางส่วนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้อ่านบทความ
6. บทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสาร ถือว่าเป็นผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการของผู้เขียนไม่ใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ ผู้เขียนต้องรับผิดชอบต่อบทความของตน
7. บทความที่ได้ผ่านการพิจารณาแล้ว ทางกองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับเอกสารพร้อมแนบไฟล์ข้อมูล (ไฟล์ word) มาที่ http://www.tci-thaijo.org/index.php/tgt และสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ สถาบันวิจัยและพัฒนา อาคาร 1 ชั้น 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000 ติดต่อสอบถามได้ที่นายทวิช ปิ่นวิเศษ โทรศัพท์ 08 4593 9223 หรือ 0 5570 6555 ต่อ 1760

รูปแบบการพิมพ์บทความ

1. ให้พิมพ์ลงบนกระดาษ ตั้งค่ากระดาษเป็น B5 (JIS) โดยจำนวนหน้าของเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 15 หน้า ใช้รูปแบบของ Word ตัวอักษร TH Sarabun PSK และแต่ละหน้าไม่เกิน 30 บรรทัด

2. ข้อปฏิบัติการพิมพ์แต่ละหัวข้อ/ส่วนประกอบ

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1	ชื่อเรื่อง/บทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ชนิดหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2	ชื่อผู้เขียนบทความ	ระบุชื่อผู้วิจัยผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ชนิดหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
3	สังกัดผู้เขียนบทความ	ถ้าเป็นนักศึกษา ให้ระบุวุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และชื่อสถาบันการศึกษา ถ้าไม่ใช่นักศึกษา ให้ระบุวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และชื่อหน่วยงานที่สังกัด (ถ้ามี) ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ชนิดธรรมดา ไว้ที่เชิงอรรถท้ายหน้า
4	บทคัดย่อ (Abstract)	**บทคัดย่อบทความวิจัย** บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 10 บรรทัด และบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 250 คำเขียนโดยสรุปซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย **บทคัดย่อบทความวิชาการ** บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 10 บรรทัดและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 250 คำเขียนโดยสรุปสาระสำคัญจากเนื้อหา
5	คำสำคัญ (Keywords)	ระบุคำสำคัญ 2-5 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ท้ายบทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
6	เนื้อหา (Content)	**บทความวิจัย** หัวข้อที่เสนอในเนื้อหา ประกอบด้วย 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem) 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives) 3. สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis) 4. วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) (ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย (Research Design) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) หรือแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล (Source of Data / Informant) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument / Tool) และการหาคุณภาพ (Quality Testing) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)โดยเขียนแยกหัวข้อ) 5. สรุปผลการวิจัย (Conclusion) (ระบุผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยสรุปซึ่งอาจมีตารางหรือภาพประกอบ) 6. อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) (ระบุประเด็นที่เป็น

(ต่อ)

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
		ผลการวิจัยที่สำคัญในแต่ละวัตถุประสงค์ และอภิปรายโดยมีการอ้างอิงทฤษฎีหรืองานวิจัย) 7. ข้อเสนอแนะ (Suggestion) (ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปโดยนำเสนอแยกหัวข้อ) หัวข้อเนื้อหาทั้ง 7 หัวข้อ ไม่ต้องระบุหมายเลข ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดหนา ส่วนรายละเอียดเนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดธรรมดา **บทความวิชาการ**หัวข้อที่เสนอในเนื้อหา ประกอบด้วย บทนำ (Introduction) เนื้อหา (Content) และสรุป (Conclusion) ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดหนา ส่วนรายละเอียดเนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดธรรมดา
7	ตาราง (ถ้ามี)	ใช้ตารางแบบเส้นคู่ เปิด-ปิดตาราง
8	ภาพ (ถ้ามี)	รูปภาพประกอบ บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์
9	การอ้างอิงในเนื้อหา	ลงรายการตามรูปแบบ APA ทุกรายการเป็นภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา
10	เอกสารอ้างอิง (References)	ลงรายการบรรณานุกรมตามรูปแบบ APA ดังตัวอย่างรูปแบบรายการบรรณานุกรมในเอกสารอ้างอิง ข้างท้ายนี้นำเสนอเฉพาะรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ ให้ครบทุกรายการ และแปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษด้วย

ตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา

1. หนังสือ

1.1 ผู้แต่งคนเดียว

(Wilson, 2007, p.67)

1.2 ผู้แต่งมากกว่า 3 คน

(Crouhy, et al., 2006, pp.75-78)

1.3 ผู้แต่งเป็นหน่วยงาน

(Ministry of Education, 2002, pp.70-71)

2. วิทยานิพนธ์

(Waranusast, 2018)

3. รายงานการประชุม

(Paitoon Sinlarat, 1995, p.217)

4. วารสาร

(Bekerian, 1993, pp.574-575)

5. หนังสือพิมพ์

(Krishman, 2007, pp.1, 12)

6. จุลสารแผ่นพับ แผ่นปลิว

(Research and Traning Center on Independent Living, 1993)

7. โสตทัศนวัสดุ

(Yupadi Phaknakapan, 1987)

8. ซีดีรอม

(Social Science Index, 1999)

9. เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

9.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(Abell, 2002)

9.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

(Kenneth, 1998)

9.3 หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

(Zoom, (penname), 25 October 1999)

9.4 เอกสารจากเวิลด์ไวด์เว็ว (www.)

(Ministry of Education, 2005)

10. การสัมภาษณ์

(Page, 1991, March 5)

ตัวอย่างรูปแบบรายการบรรณานุกรมในเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

1.1 ผู้แต่งคนเดียว

Wilson, K. (2007). **Smart choice**. (2 nd ed). London : Oxford University Press.

1.2 ผู้แต่งมากกว่า 3 คน

Crouhy, M., et al. (2006). **The essentials of risk management**. New York : McGraw-Hill.

1.3 ผู้แต่งเป็นหน่วยงาน

Education, Ministry of. (2002). **Chiangmai : NopBueri Si Nakon Ping**. Bangkok : Ministry of Education.

2. วิทยานิพนธ์

Almeida, D.M. (1990). **Father's participation in family work : Consequencesfor fathers' stress and father child relation**. Master's thesis, University of Victoria.

3. รายงานการประชุม

Sinlarat, P. (1995). Success and failure of facility in Thai university. In Somwang Pitiyanuwat, et al. (Eds), **Preparing teachers for All the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok 1992**. (pp. 217-233). Bangkok : UNICEF.

4. วารสาร

Bekerian, D.A. (1993, June). In search of the typical eyewitness. **American Psychologist, 48**, 574-576.

5. หนังสือพิมพ์

Krishman, E. (2007, June 26). Rebuilding self-esteem **Bangkok post**, p.1, 12.

6. จุลสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว

Research and Training Center on Independent Living. (1993). **Guidelines for reporting and writing about people with disabilities**. [Brochure]. Lawrence : Research and Training Center on Independent Living.

7. **โสตทัศนวัสดุ**

Shocken, M. (1992). Over the waterfall. **Arkansas traveler**. [VCD]. New York : Polygram Music.

8. **ซีดีรอม**

Social Science Index. (1999). [CD-ROM]. Available : UMI/Social Science Index. [2005, June 26].

9. **เอกสารอิเล็กทรอนิกส์**

9.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

Abell, S.K. (2002). **Science teacher education : An international perspeetive**. [Online]. Available : http://ebook.Springkerlink.com/Search/Search Results.aspx? [2007, June 30].

9.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

Kenneth, I. (1998). A Buddhist response to the nature of human rights.**Journal of Buddhist Ethies.** [Online], 2, (9). Available : http://www.cac.psu.edu/Jbe/twocont.html. [2006, August 12].

9.3 หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

Education, Ministry of. (2005). **The Regional Seminar on Higher Education in Southeast Asian Countries**. [Online]. Available : http://www.inter.mua.go.th/news/News%20January%202005.htm. [2006, January 5].

10. การสัมภาษณ์

Page, O. (1991, March 5). President, Austin Peay State University. Interview.

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อเผยแพร่ใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. สถานะภาพของผู้ส่งบทความ ❍อาจารย์ ❍บุคคลทั่วไป
4. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

   .....

   โทรศัพท์.....E-mail.....
5. ประเภทบทความ ❍ บทความวิจัย ❍ บทความวิชาการ
6. ชื่อบทความ

   (ภาษาไทย).....

   (ภาษาอังกฤษ).....
7. บทความฉบับนี้มีการอ้างอิงบทความจาก สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน.....บทความ โดยเป็นบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน.....บทความ หรืออ้างอิงบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จากวารสารอื่นๆ จำนวน.....บทความ
8. บทความฉบับนี้มิได้คัดลอกผลงาน มิได้ละเมิดลิขสิทธิ์ และไม่ขัดต่อกฎหมายใดๆ ซึ่งผู้เขียนบทความเขียนโดยใช้ความรู้ ความสามารถและการสังเคราะห์ของตนเอง
9. ผู้เขียนบทความยินดีชดใช้ค่าเสียหายใดๆ ที่อาจมีผู้เรียกร้องหรือฟ้องร้องตามกฎหมายทุกประการ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตีพิมพ์บทความของกองบรรณาธิการหรือเจ้าของวารสาร
10. กรณีบทความที่มีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ผู้เขียนบทความทุกคนได้ลงชื่อยืนยันการเป็นผู้เขียนบทความ โดยยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารนี้ทุกประการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ รวมทั้งไม่อยู่ระหว่างยื่นขอตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรในการนี้ข้าพเจ้าดำเนินการจัดพิมพ์ตามรูปแบบการเขียนบทความที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้กำหนดไว้ทุกประการ และได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตามรายการตรวจสอบบทความ และข้าพเจ้าได้ส่งบทความในระบบ Online ที่ https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความเพื่อนำส่งตีพิมพ์ในวารสาร
“สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์”

คำชี้แจง :ผู้เขียนบทความโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้ารายการที่ท่านได้ตรวจสอบบทความของท่านในรายการที่พบว่ามีปรากฏในบทความของท่านอย่างครบถ้วนถูกต้องแล้วตามคำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความที่วารสารได้กำหนดไว้

❍ ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน

❍ ไฟล์ที่ส่งจะต้องทำตามรูปแบบที่ตามคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับเท่านั้น อยู่ในรูปแบบของ Word และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

❍ รูปภาพประกอบต้องเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG เท่านั้น

บทความวิจัย มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- ❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)
- ❍ วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)
- ❍ สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis)
- ❍ วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)
- ❍ สรุปผลการวิจัย (Conclusion)
- ❍ อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)
- ❍ ข้อเสนอแนะ (Suggestions)
- ❍ เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิชาการ มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- ❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ บทนำ (Introduction)
- ❍ เนื้อหา (Content)
- ❍ สรุป (Conclusions)
- ❍ เอกสารอ้างอิง (References)

หมายเหตุ บทความที่ส่งมาโดยไม่มีใบรายการตรวจสอบบทความหรือมีไม่ครบหรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ จะไม่ดำเนินการในขั้นตอนใดๆ จนกว่าจะมีการส่งรายการตรวจสอบบทความดังกล่าว ผู้เขียนบทความสามารถ download แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความได้จาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อเผยแพร่ใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
   ❍ ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....
2. สถานะภาพของผู้ส่งบทความ ❍ นักศึกษา
3. (สำหรับนักศึกษา) ปีที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....
4. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก
   .....
   โทรศัพท์.....E-mail.....
5. ประเภทบทความ ❍ บทความวิจัย ❍ บทความวิชาการ
6. ชื่อบทความ
   (ภาษาไทย).....
   .....
   (ภาษาอังกฤษ).....
   .....
7. บทความฉบับนี้มีการอ้างอิงบทความจาก สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน.....บทความ โดยเป็นบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน.....บทความ หรืออ้างอิงบทความของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จากวารสารอื่นๆ จำนวน.....บทความ
8. บทความฉบับนี้มิได้คัดลอกผลงาน มิได้ละเมิดลิขสิทธิ์ และไม่ขัดต่อกฎหมายใดๆ ซึ่งผู้เขียนบทความเขียนโดยใช้ความรู้ ความสามารถและการสังเคราะห์ของตนเอง
9. ผู้เขียนบทความยินดีชดใช้ค่าเสียหายใดๆ ที่อาจมีผู้เรียกร้องหรือฟ้องร้องตามกฎหมายทุกประการ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตีพิมพ์บทความของกองบรรณาธิการหรือเจ้าของวารสาร
10. กรณีบทความที่มีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ผู้เขียนบทความทุกคนได้ลงชื่อยืนยันการเป็นผู้เขียนบทความ โดยยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารนี้ทุกประการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ รวมทั้งไม่อยู่ระหว่างยื่นขอตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรในการนี้ข้าพเจ้าดำเนินการจัดพิมพ์ตามรูปแบบการเขียนบทความที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้กำหนดไว้ทุกประการ และได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตามรายการตรวจสอบบทความและ ข้าพเจ้าได้ส่งบทความในระบบ Online ที่ https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ความคิดเห็นของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
"พิจารณาบทความแล้วเห็นสมควรเผยแพร่ได้"

ลงชื่อ.....
(.....)
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความเพื่อนำส่งตีพิมพ์ในวารสาร
"สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์"

คำชี้แจง :ผู้เขียนบทความโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้ารายการที่ท่านได้ตรวจสอบบทความของท่านในรายการที่พบว่ามีปรากฏในบทความของท่านอย่างครบถ้วนถูกต้องแล้วตามคำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความที่วารสารได้กำหนดไว้

❍ ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน

❍ ไฟล์ที่ส่งจะต้องทำตามรูปแบบที่ตามคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับเท่านั้น อยู่ในรูปแบบของ Word และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

❍ รูปภาพประกอบต้องเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG เท่านั้น

บทความวิจัย มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- ❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)
- ❍ วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)
- ❍ สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis)
- ❍ วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)
- ❍ สรุปผลการวิจัย (Conclusion)
- ❍ อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)
- ❍ ข้อเสนอแนะ (Suggestions)
- ❍ เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิชาการ มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ❍ ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- ❍ บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ❍ บทนำ (Introduction)
- ❍ เนื้อหา (Content)
- ❍ สรุป (Conclusions)
- ❍ เอกสารอ้างอิง (References)

หมายเหตุ 1. ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ขอให้ลงชื่อเป็นผู้ส่งบทความทุกคน

2. บทความที่ส่งมาโดยไม่มีใบรายการตรวจสอบบทความหรือมีไม่ครบหรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ จะไม่ดำเนินการในขั้นตอนใดๆ จนกว่าจะมีการส่งรายการตรวจสอบบทความดังกล่าว ผู้เขียนบทความสามารถ download แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความได้จาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index

แบบฟอร์มค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสาร
สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. ข้อมูลผู้ส่งบทความ
   ชื่อ นางสาว/นาง/นาย .....
   อาชีพ.....
   เบอร์โทร..... e-mail .....
2. ที่อยู่สำหรับจัดส่งเล่มวารสาร เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
   จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
3. ค่าดำเนินการตรวจประเมินบทความ บทความละ 4,500 บาท โดยผู้ส่งบทความได้รับวารสาร 1 เล่ม
4. ผู้ส่งบทความประสงค์จะซื้อวารสารเพิ่มราคา 500 บาท จำนวน.....เล่ม เป็นเงิน.....บาท
5. ค่าสมัครสมาชิกวารสาร ปีละ 1,000 บาท
   ❍ มีความประสงค์สมัครสมาชิก ❍ ไม่มีความประสงค์สมัครสมาชิก
6. การชำระเงิน
   ❍ โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาชากังราว จำนวน.....บาท
   เลขบัญชี 347-0-60979-9
   ชื่อบัญชี สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
   ❍ แจ้งหลักฐานการชำระเงินทางระบบส่งบทความ

ลงชื่อผู้ส่งบทความ.....
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ : กรณีบทความไม่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์ลงใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทางกองบรรณาธิการจะไม่คืนค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ของท่าน

จริยธรรมในการตีพิมพ์ในวารสาร “สักทอง” (Publication Ethics)

การเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานสร้างสรรค์ในปัจจุบันมีหลายลักษณะ ซึ่งประกอบด้วย หนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน งานแปล บทความวิชาการ บทความวิจัย งานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ งานวิจัยที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ งานประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ วารสาร “สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์” มุ่งมั่นที่จะรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์มาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์ (Publication Ethics) อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องรักษามาตรฐานของวารสาร รวมทั้งพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และจะต้องไม่นำบทความหรือวารสารไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ และนำไปเป็นผลงานของตนเอง

3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการพิจารณาคุณภาพของบทความอย่างเคร่งครัด

4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อขอลงตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของบทความก่อนตีพิมพ์

5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่แก้ไขผลการประเมินบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความทุกครั้งโดยปราศจากอคติที่มีต่อบทความ ผู้นิพนธ์ และสังกัดของผู้นิพนธ์

8. หากบรรณาธิการและกองบรรณาธิการตรวจสอบพบว่าบทความที่ตรวจพิจารณา มีการคัดลอกผลงาน บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบทันที และปฏิเสธการตีพิมพ์บทความนั้น

8. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นิพนธ์ ให้แก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง

9. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการจะไม่รับบทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก โดยพิจารณาบทความด้วยหลักการและเหตุผลทางวิชาการ โดยปราศจากอคติ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์

2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาในการตรวจประเมินตามกรอบเวลาที่กำหนด และไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญโดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย

4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์จากบทความที่ตรวจประเมินโดยเด็ดขาด

5. หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่ตรวจพิจารณา มีการคัดลอกผลงานจากที่อื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบทันที หรือปฏิเสธบทความนั้น โดยการประเมินให้ “ไม่ผ่าน”

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. บทความของผู้นิพนธ์ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ใดมาก่อน

2. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการเรียบเรียงบทความนี้จริง

3. ผู้นิพนธ์ต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น และต้องมีการอ้างอิงทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาเสนอหรืออ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความของตนเอง ถ้าวารสารทราบว่าบทความของผู้นิพนธ์มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ทางวารสารจะไม่ขอรับผิดชอบ และให้เอาผิดจากผู้นิพนธ์ทุกประการ

4. ผู้นิพนธ์ต้องไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จในบทความ

5. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้ในคำแนะนำของวารสารอย่างถูกต้อง รวมทั้งต้องไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จในบทความ

6. ผู้นิพนธ์ต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำบทความไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร
ค่าสมัครสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๒

.....

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีการจัดทำวารสารเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสักทอง: วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๕.๒ และข้อ ๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรว่าด้วยการจัดบริการวิชาการและจัดหารายได้ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร ค่าสมัครสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“สถาบันวิจัยและพัฒนา” หมายความว่า สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“วารสาร” หมายความว่า วารสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้แก่ สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือสักทอง : วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

“บุคลากรภายใน” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และนักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“บุคคลภายนอก” หมายความว่า บุคคลอื่นใดที่ไม่ได้สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“ผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายความว่า ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาอื่นๆ ตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร

“สมาชิก” หมายความว่า บุคลากรภายในหรือบุคคลภายนอกที่สมัครเป็นสมาชิกวารสาร

ข้อ ๔ มหาวิทยาลัยเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสารจากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ดังนี้

๔.๑ ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร บทความละ ๔,๕๐๐ บาท

๔.๒ ค่าสมัครสมาชิกวารสาร ปีละ ๑,๐๐๐ บาท

๔.๓ ค่าเล่มวารสาร เล่มละ ๕๐๐ บาท

ข้อ ๕ เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร จากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ในข้อ ๔ ให้ดำเนินการดังนี้

๕.๑ ใช้ใบเสร็จเบ็ดเตล็ดของมหาวิทยาลัยเป็นใบเสร็จรับเงินที่เรียกเก็บตามประกาศนี้

๕.๒ นำเงินฝากธนาคารกรุงไทย สาขาชากังราว ในชื่อบัญชี สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย

๕.๓ เมื่อสิ้นปีงบประมาณหากมีเงินเหลือให้สมทบเป็นเงินรายได้เงินฝากถอนคืนวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของสถาบันวิจัยและพัฒนา

ข้อ ๖ สถาบันวิจัยและพัฒนาเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร ในข้อ ๔ ดังนี้

๖.๑ จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคืนของมหาวิทยาลัย ร้อยละ ๑๐

๖.๒ จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคืนของสถาบันวิจัยและพัฒนา ไม่เกินร้อยละ ๑๐

๖.๓ ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทความ คนละ ๑,๐๐๐ บาท ต่อ ๑ บทความ

๖.๔ ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทคัดย่อและบรรณานุกรมภาษาอังกฤษ บทความละ ๓๐๐ บาท

๖.๕ ค่าใช้สอยในการประชุมกองบรรณาธิการ ไม่เกินครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท

๖.๖ ค่าใช้สอยในการจัดส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกินบทความละ ๒๐๐ บาท

การเบิกจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินรายได้ในข้อ ๖.๑ และ ๖.๒ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้เบิกจ่าย

ข้อ ๗ ค่าใช้จ่ายอื่นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ๖ ให้เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง หรือระเบียบมหาวิทยาลัย

ข้อ ๘ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ ในกรณีที่เกิดปัญหาจากการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้อธิการบดีมีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ วงษ์บุญมาก)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

https://research.kpru.ac.th

ที่มาภาพ : วัดพระบรมธาตุนครชุม

เพจ Facebook : วัดพระบรมธาตุ กำแพงเพชร